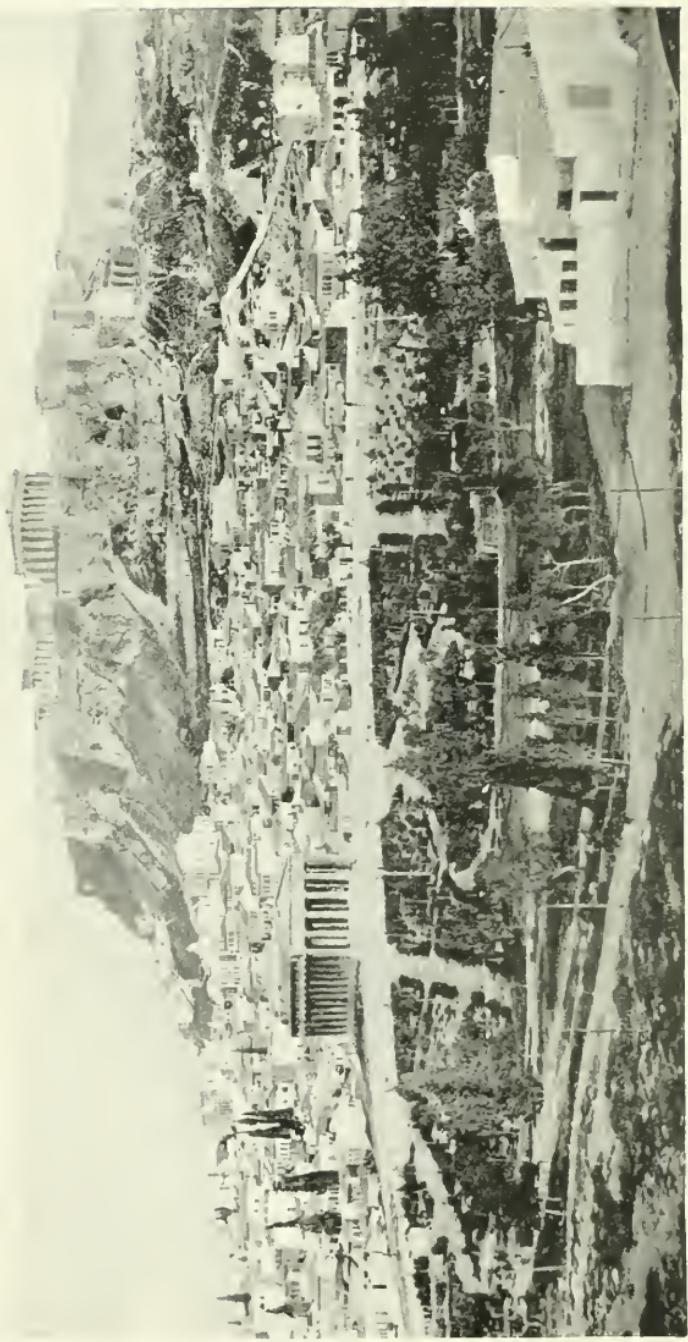

3 1761 04230 1804

REEK BOY AT HOME

W. H. D. ROUSE

Ε 85 Αθῆναι· ἀκρόπολις μεταὶ Παρθενῶνος· ἐκ δεξιᾶς μὲν "Ἀρεος πάγος"· εἰς ἀμυστερᾶς δὲ νεώς, τὸ Οἴστεον λεγόμενον.
τὸ δ' ὅρος "Γυμνήτης.

RB659

A GREEK BOY AT HOME

A STORY WRITTEN IN GREEK

BY
W. H. D. ROUSE, LITT.D.

HEADMASTER OF THE PERSE' GRAMMAR SCHOOL, CAMBRIDGE

[Vol. 1]

ILLUSTRATED

BLACKIE & SON, LTD., 50 OLD BAILEY, LONDON, E.C.
GLASGOW DUBLIN AND BOMBAY

1909

104565
31810

PREFACE

THIS book is meant to be used with my *First Greek Course*, instead of the reading exercises given there: that is, the grammar is taken in the same order. The earlier chapters of the grammar are provided with a number of exercises, in which the same vocabulary is generally repeated: it is hoped that in this way the subject matter may be revised without the need of reading the same exercise over and over again *ad nauseam*. Thus the first reading-exercise (II.) has four sections, No. III. has nine, No. IV. has thirteen. It is just at first, when everything is strange, that the pupil wants to move slowly. If he reads all these exercises, with regular repetition of the paradigms, he ought to know the first part of the grammar well; if he learns it before, the master may pass on, or if he does not, no harm is done even then, since there is something new in each section.

The Roman numbers correspond to the sections in the *First Greek Course*; the exercises with Arabic numbers assume that all the grammar has been worked through.

I should be grateful to any one who will tell me exactly what effect this plan has on his boys, and at what stage exactly each boy (or group of boys) proves to have mastered the grammar. Similar information about the vocabulary will also be welcome; and in particular, I wish to learn how far revision of a given piece is needed—how much, for instance, is learnt of the numerals after just reading aloud the exercises pp. 17–19.

One or two dialogues are given early in the book (II. β, III. ε, IV. β): these are meant to show how the matter of any exercise may be driven home by word of mouth. In these

the illusion of the narrator is not kept, and the same may be said of IV. θ-κ; it would have been more in order to place these in the Appendix, but they are probably more conveniently placed where they are.

I have been so fortunate as to find a number of Thrasy-machus's school verses on a set of wax tablets; these are given in Appendix 3-18. In places the text was corrupt, but it has been restored by the help of Prof. J. P. Postgate and Prof. R. S. Conway, whom I thank most sincerely for their help, here and elsewhere in the book. The verses are very creditable for a schoolboy.

The material of the book has been gathered from all manner of sources, wherever anything could be found to illustrate Greek life or to interest the reader. Some of the authors drawn on are Homer, Hesiod, Herodotus, Aeschylus, Plato, Demosthenes, Aristotle, Menander, Aesop, Dion Chrysostom, Aelian, and the novelists. I have used these with the greatest freedom. The syntax and accidence is intended to conform to the normal Attic, but the vocabulary has generally been left alone. Those therefore who think that only Attic words should be uttered by the tender lips of youth will not be satisfied. For my part, I do not think a tinge of Homer or Hesiod will contaminate the taste of anybody. Moreover, the young have a marvellous power of forgetting, and the master may use his discretion as to what he will let them forget.

My duty is done when I have warned him that the vocabulary is very mixed.

The vocabulary is so arranged that the words earliest met with are explained in English, but as soon as a few Greek words are learnt these are used to explain the others. In case of need, the master can always help: but there should be no need. If this idea is new to any reader, he may be surprised to see how little English is needed to teach the Greek language. I may remind him that the vocabulary is a record of what has actually been done, not what might possibly be done: the whole of the book represents the results of careful trials.

HINTS FOR USING THE Book

I. READING.—The book is meant to be read aloud and explained in class. The boys should have only the text before them, without the vocabulary, for the first reading. Progress is slow at first, until a few Greek words are quite familiar. It should be read first by the master, sentence by sentence, every new word being explained by him, in English at first, in simple Greek as soon as the necessary Greek words are known. The boys may then read it aloud in chorus, or alone in turn. No boy must on any account pass anything he does not know without asking for an explanation, and he must not be satisfied until the difficulty is cleared up. This is a cardinal principle of language teaching, and without it nothing can be done. The master must somehow satisfy himself that the class does understand, partly by asking questions, partly by causing them to read the piece aloud after he has done so. Finally, the work is to be written out in English for next day's work, or prepared for oral translation. All questions should be asked and answered in Greek, and English used only if all else fails.

II. REPRODUCTION.—This is as essential as the reading. It may be done in three ways :—

- (1) Questions on the text in Greek, answered in Greek
 - (a) with books, (b) without books, both orally and in writing.
- (2) The same story retold in Greek, with the aid of an English translation (a) orally, (b) in writing. The English is to be used as a guide to help the memory, and the story as told need not represent it exactly. An excellent exercise.
- (3) The story re-written in Greek without this help. This exercise is found to be too hard before the third term. Similar subjects may later be set as themes.

Whenever the master gives an explanation, the class should write it in their notebooks. They must do so by ear, no word being spelt, and they must insert the accents, as the master pronounces them. New words may be first written on the board. The master must satisfy himself that the words

in the note-books are being properly written and accented, either by walking round and looking, or by calling up boys in turn to show their books. At first this will be slow, but before very long he will find that most of the boys write and accent correctly. No trouble is felt in learning the accents as soon as they are realized as part of the word, the chief rules being explained where necessary.

For revision, the vocabulary may be put into the boys' hands. This is not meant for their use at first, since the writing is essential in order to fix the words and forms in the memory. Meanwhile, it will serve to help the master until he has had practice enough to give his explanations on the spur of the moment.

In his questions and the boys' answers there is room for new idioms when the master wishes to introduce them. Thus the simple *ἄρ' οὖσθα* or *μανθάνεις* or *συνίης* may be replaced by *τί δοκεῖ σοι*, *ἄρα φανερόν*, *ἄρα δῆλον*, *τίνι οὐ φανερόν*, and so forth: the answers, not only *μανθάνω* and so forth, but *οὐδενὶ φτινι οὐ φανερόν*, *οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ οἶδα*, etc. etc. It is surprising how many idioms may become perfectly familiar by this incessant drill.

Similarly, as soon as the numerals have been read, the class must each day be ready to tell the page and line of the book in Greek, and references must be given in the same way: thus *ὅρα σελίδα τριακοστήν καὶ στίχον τέταρτον*.

Sometimes the master may tell one of the episodes aloud, the class having no book before them, and fix it by means of questions: they may then be told to write it out.

With a little ingenuity, the lessons may be made to include anything the master wants to teach.

Finally, I may caution the teacher that it is not enough for him to speak. His pupils must also speak, and the more they speak the better.

These suggestions and cautions are all drawn from the experience of my friend Mr. W. H. S. Jones and myself.

CONTENTS

	PAGE		PAGE
I. PRELIMINARY	I	VII. δῆμοι	24
II. ὄστις εἰμὶ ἐγώ	I	vii. α. Ἀχαρναί	24
ii. α. τὸ χωρίον	2	VIII. ὁ μῶρος	25
ii. β. διάλογος	3	viii. α. ὁ μῶρος μάλ' αὐθίς	25
ii. γ. τὸ χωρίον	4	viii. β. πόλεμος	26
III. κῆπος	4	viii. γ. μάχη	27
iii. α. ἄγρια δένδρα	5	viii. δ. ῥαψῳδός	27
iii. β. ζῷα	6	viii. ε. πλούτος καὶ πενία	28
iii. γ. ψά	7	viii. ζ. ψιττακός	28
iii. δ. ἄγρια ὄρνιθια	7	IX. ἄγροικοι	29
iii. ε. διάλογος	9	ix. α. γεωργός	30
iii. ξ. παιδιά	9	ix. β. πίθηκος	31
iii. η. καλιάι	10	ix. γ. θάλαττα	32
iii. θ. κώμη	10	X. δεκάτη	33
IV. οἰκία	11	XI. νόμισμα	34
iv. α. κῆπος	12	XII. ἀκρόπολις	35
iv. β. διάλογος	13	XIII. τὰ τείχη	36
iv. γ. αἱ Ἀθῆναι	14	xiii. α. ὁ μῶρος	36
iv. δ. ἀριθμός	14	XIV. πλοῦτα	37
iv. ε. τὰ ἐν οἰκίᾳ	15	xiv. α. μέρη νεώς	38
iv. ξ. διδάσκαλος	15	xiv. β. πλήρωμα	38
iv. η. τὰ τοῦ διδασκαλείου	16	xiv. γ. κόχλος	39
iv. θ. ἀριθμός	17	xiv. δ. τοῦ σώματος τὰ μέρη	39
iv. ι. πολλαπλασίωσις	18	XV. πλοῦς	41
iv. κ. μερισμός	19	xv. α. δεῖπνον	41
iv. λ. κόπος	20	XVI.–XVII. ἡ Σαλαμῖνι μάχη	42
iv. μ. τὰ αὐτά	21	XVIII. διάλογος	49
V. τὰ μετέωρα	21	XIX. δικαστὴς βουκόλος	50
v. α. ἀστραπή	22		
VI. φιλόσοφος	23		
vi. α. βασκανία	23		

	PAGE		PAGE
XX. ἀτυχίαι	52	APPENDIX	
XXI. ὅραι	54	1. τραπεζίτης	121
22. χειμών	55	2. Πασίων, Ζηνόθεμις, ‘Ηγέστρατος	122
23. ἄροτος	56	Φιλόν, ‘Ηγέστρατος, Ζηνόθεμις	122
24. ἔαρ	57	ἔξω	123
25. σύριγξ	60	3. ὄρνιθες	123
26. θέρος	60	4. πέρδιξ καὶ χελώνη .	124
27. τέττιξ	61	5. μύρμηξ	124
28. ἀπάτη	61	6. μέλιτται	125
29. σφῆξ καὶ μελίττα	63	7. ἀράχινη	126
30. χόλος	64	8. θύρα Ἰνδική	127
31. φάττα	65	9. γρύψ	128
32. τρύγητος	66	10. κύνων	128
33. ἀτυχία	68	11. ψιττακός	129
34. Ἀσκληπιός	69	12. πλοῦς	129
35. τὰ τῆς μάνδρας .	71	13. τὰ τῆς ἡμέρας	130
36. μύλη	79	14. ἄροτος	131
37. χειμών	80	15. σπορεὺς καὶ θεριστής	131
38. βάτραχοι	81	16. ἀλογτός	132
39. παιδιά	83	17. ἐκκλησία	132
40. Ἐρμῆς	85	18. στρατός	133
41. κρίσις	92		
42. Παναθήναια	96		
43. σιμπόσιον	100		
44. κακὸς γείτων	106		
45. κυνηγέτης	107		

VOCABULARY

LIST OF ILLUSTRATIONS

	PAGE
Ἀθῆναι	Frontispiece
ὅπλίτης, γεωργός	Facing 27
νόμισμα	" 34
τείχη ἀκροπόλεως	" 36
ναῦς, ἄροτρον	" 38
ἴδοὺ χελιδών	" 57
Πάν τὴν σύριγγα	" 60
ἀγωνιζόμενοι, κυβιστητήρ	" 96

I

PRELIMINARY

READ pp. 1–4 of Rouse's *First Greek Course*, and practise the alphabet as on p. 4.

The grammar for ch. II is found on pp. 4–6, with the pronouns p. 13 and *εἰμί* p. 10.

For the other exercises see the corresponding number in the *First Greek Course*. Those with Arabic numerals assume a knowledge of the whole grammar.

II

ΟΣΤΙΣ ΕΙΜΙ ΕΓΩ

έγώ μέν είμι παιδίον Ἐλληνικόν, οἰκώ δ' ἐν ἀγροῖς.
ἐνταῦθα γὰρ ἐν τοῖς ἀγροῖς γεωργός τις Θράσυλλός ἐστιν,
ὅς γεωργεῖ καὶ ἔχει χωρίον. ἄρ' ἐρωτᾶς, τίς μὲν ἔγώ,
τίς δ' ὁ Θράσυλλος; λέγω δή. τέκνον γάρ είμι ἔγώ τοῦ
Θρασύλλου. καὶ μὴν ἄλλα γε ἔχει τέκνα ὁ Θράσυλλος· 5
καὶ γὰρ ἔγώ είμι τέκνον αὐτοῦ, καὶ ἔχω ἀδελφόν τε
καὶ ἀδελφήν· ὀνομάζουσι δ' ἐμὲ μὲν Θρασύμαχον,
τὸν δ' ἀδελφὸν ὀνομάζουσιν Θρασύστομον, τὴν δ'
ἀδελφὴν Ἐλένην ὀνομάζουσιν. ἐσμὲν οὖν τέκνα τοῦ
Θρασύλλου, ἐσμὲν δὲ καὶ τῆς Εὐρυδίκης τέκνα. 10

ποὺ δ' οἰκοῦμεν; ὅπου; ἔστι δὴ χωρίον ἐν ἀγροῖς,
καὶ ἐν τῷ χωρίῳ οἰκία· ἡμεῖς μὲν οἰκοῦμεν ἐν τῇ
οἰκίᾳ, ὁ δὲ Θράσυλλος γεωργεῖ ἐν τῷ χωρίῳ. ἄρ'
ἐρωτᾶς, τί ἔστι χωρίον; ἄρ' οὐ δῆλον; ὁ γεωργὸς

γὰρ ἔχει χωρίου, τὸ δὲ χωρίον τόπος ἐστὶν ἐν φῷ γεωργεῖ γεωργός. χώρα μὲν γάρ ἐστι τόπος, καὶ χωρίον ἐστὶ χώρα μικρά· λέγω δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οὐκ εἴ σὺ Ἑλληνικὸν παιδίον. ἀρα δῆλόν σοι νῦν ἐστιν 5 ὁ λέγω; τὸ δὲ χωρίον ἔχει ἀγροὺς οὐκ ὀλίγους.

II A

ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ

λέγω δή σοι, ὡς φίλε, ὅτι ἐν χωρίῳ οἰκοῦμεν, καὶ ὅτι τέκνα ἐσμὲν τοῦ Θρασύλλου καὶ τῆς Εύρυδίκης ἐγώ τε καὶ Θρασύστομος καὶ Ἑλένη. ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ ἡμῶν οἰκεῖ τις καὶ ἄλλη· ἡ δὲ ἐστὶ τροφός, καὶ 10 ὀνομάζουσι τὴν τροφὸν ἡμῶν Λαδίκην. ἀρ' ἐρωτᾶς, ποῦν τί ἐστι τροφός; καὶ δὴ λέγω. τροφὸς γάρ τρέφει τὰ μικρὰ τέκνα. ἡ οὖν τροφός ἡ ἡμετέρα οἰκεῖ μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ.

οὐκ ἄδηλόν πού ἐστί σοι ὅτι οἰκοῦμεν ἡμα, ἐγώ τε 15 καὶ ὁ Θράσυλλος ὁ γεωργός, καὶ ὁ ἀδελφός μου Θρασύστομος, καὶ ἡ ἀδελφὴ Ἑλένη, καὶ ἡ Εύρυδίκη, ἡς τέκνα ἐσμέν, καὶ ἡ Λαδίκη, ἡ τροφός ἐστιν. καὶ ἐν φῷ χρόνῳ λέγω σοι, μανθάνεις ἔκαστα· δῆλον οὖν δὴ πού ἐστι, διὰ τί λέγω πολλάκις ἔκαστα. καὶ ἐν 20 φῷ ἐγὼ λέγω, σὺ ἀκούεις.

ἔπειτα λέγω περὶ τοῦ ἡμετέρου χωρίου. τὸ γὰρ ἡμέτερον χωρίον λόφοι περιέχουσιν. ἀρ' ἐρωτᾶς τί ποτ' ἐστι λόφος; λέγω δή. λόφος γάρ ἐστι τόπος ὑψηλός, ἡ δὲ γῆ ἦν γεωργοῦμεν οὐκ ἐστιν ὑψηλή, 25 ἀλλ' ἐστιν ὁμαλή. ἀρα νῦν δῆλον ὅ τι ἐστὶ λόφος; εἰ μὴ δῆλον, λέγω ἄλλως δή. ἐστι γάρ τοι λόφος μάλιστα ὑψηλὸς ἐν Ἑλβετίᾳ, ὃν ὀνομάζουσι Λόφον Λευκόν· ἐστι δὲ καὶ ἐν Σκωτίᾳ λόφος Νέβις, καὶ ἐν Ἰβερνίᾳ λόφοι Πυρηναῖοι, καὶ ἄλλοι ἐν Ἰταλίᾳ 30 Ἀπεννῖνοι· νῦν που δῆλόν ἐστί σοι. ἀλλὰ οἱ λόφοι

οἱ ἡμέτεροι οὐκ εἰσιν οὕτως ὑψηλοὶ ὡς οἱ Πυρηναῖοι· μικροὶ γὰρ μᾶλλον εἰσιν οἱ ἡμέτεροι. περιέχουσιν οὖν οἱ λόφοι τὸ χωρίον ἡμῶν κύκλῳ, ὑψηλοὶ μέν, ἀλλ’ οὐχ οὕτως ὑψηλοὶ ὡς καὶ ἄλλοι. ἐν μέσῳ δὲ τῶν λόφων τὸ χωρίον ἔστιν, ἐν φῷ γεωργοῦμεν.

5

καὶ οὐ μόνον τὸ ἡμέτερον χωρίον ἔστιν ἐνταῦθα, χωρία δὲ ἔστιν ἐγγὺς ἄλλα. ἐκ δεξιᾶς μὲν τὸ ἡμέτερον, ἐξ ἀριστερᾶς δὲ τὰ ἄλλα· καὶ ἐν μέσῳ ὁδός. ἡ οὖν ὁδός ἔστιν ἐν μέσῳ τοῦ θ' ἡμετέρου χωρίου καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τὰ χωρία ἐν μέσῳ τῶν λόφων. δῆλον 10 δὴ σοί ἔστι νῦν τὰ περὶ τοῦ τόπου, ὡς νομίζω.

II B

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

πηλίκον ἔστι τὸ χωρίον; μικρόν ἔστι τὸ χωρίον.
τίς τροφός ἔστι τῆς Ἐλένης; Λαδίκη τροφός ἔστι
τῆς Ἐλένης.

τίς ἔστι τέκνον Θρασύλλου; Θρασύμαχός τε καὶ 15
Θρασύστομός ἔστον τέκνω τοῦ Θρασύλλου, καὶ
δὴ καὶ ἡ Ἐλένη τέκνον ἔστιν ἄλλο.

ποῦ οἴκει ὁ Θράσυλλος; ἐν χωρίῳ οἴκει.
ἐν πηλίκῳ δὲ χωρίῳ οἴκει ὁ Θράσυλλος; ἐν μικρῷ
οἴκει χωρίῳ ὁ Θράσυλλος.

20

τίς δὲ οἴκει ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ τοῦ Θρασύλλου; ὁ
Θρασύστομος καὶ ὁ Θρασύμαχος καὶ ἡ Ἐλένη
οἰκοῦσι μετὰ τοῦ Θρασύλλου ἐν τῷ χωρίῳ.

ἄρα ἔχει Λαδίκη τὸ χωρίον; οὐχ ἡ Λαδίκη ἄλλ' ὁ
Θράσυλλος ἔχει τὸ χωρίον.

25

ποῦ οἴκει ἡ τροφός; μετὰ τῶν ἄλλων οἴκει ἡ
τροφός.

τί περιέχει τὸ χωρίον; λόφοι περιέχουσι τὸ χωρίον.

τί δὲ ἐν μέσῳ ἔστι τῶν χωρίων; ὁδός ἔστιν ἐν
μέσῳ τῶν χωρίων.

20

ἀρ' ἔστιν ἐξ ἀριστερᾶς τὸ χωρίον τοῦ Θρασύλλου;
οὐκ ἔστιν ἐξ ἀριστερᾶς τὸ χωρίον τοῦ Θρασύλλου,
ἀλλὰ ἐκ δεξιᾶς.
ποῖοι δὲ εἰσὶν οἱ λόφοι; οὐψηλοί εἰσιν οἱ λόφοι.

II Γ

ΤΟ ΧΩΡΙΟΝ

οὐκ ἔστι μέγα τὸ χωρίον ἐν ὧ οἰκῶ, ἀλλὰ μικρόν
ἔστιν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἔχω τὸ χωρίον, ἀλλὰ ὁ Θρά-
συλλος ἔχει τὸ χωρίον ἐν ὧ οἰκοῦμεν. οὐδὲ ἔστιν
τέκνου μου ὁ Θράσυλλος, ἀλλ' ἐγὼ τέκνου εἰμὶ τοῦ
Θρασύλλου. ή δὲ Εύριδίκη οὐκ ἔστιν ἀδελφή μου,
10 ἀλλ' ή Ἐλένη. εἰμὶ δὲ νιὸς τῆς Εύρυδίκης, οὐ τῆς
Ἐλένης. ή γὰρ Ἐλένη ἀδελφή ἔστι μου, καὶ τέκνου
τοῦ Θρασύλλου. τροφὸν δὲ ἔχομεν τὴν Λαδίκην. ή δ'
ἔστι τροφὸς καὶ ἐμὴ καὶ Ἐλένη. οἰκοῦμεν ἡμεῖς
όμοῦ, οἰκεῖ δὲ καὶ ή τροφὸς μεθ' ἡμῶν, ἡμεῖς δὲ μετὰ
15 τῆς τροφοῦ. ὄνομάζω μὲν ἔγωγε τὴν τροφὸν μάμμην,
ή δὲ Ἐλένη ὄνομάζει τὴν τροφὸν μάμμην, καὶ δὴ καὶ ὁ
ἀδελφός· οἱ δὲ ἄλλοι ὄνομάζουσιν τὴν τροφὸν Λαδίκην.
λόφους δὲ ἔχει οὐψηλοὺς κύκλῳ τὸ χωρίον ἡμῶν.
οἰκοῦμεν δὲ ἐν μέσοις τοῖς λόφοις, οἵπερ περιέχουσι
20 κύκλῳ τὸ χωρίον. ἐν μέσῳ δὲ τοῦ θ' ἡμέτερου χωρίου
καὶ τῶν ἄλλων ὁδὸς ἔστι τις. ὅρῳ δὲ τὸ μὲν ἡμέτερον
χωρίον ἐκ δεξιᾶς, τὰ δὲ ἄλλα ἐξ ἀριστερᾶς.

III

ΚΗΠΟΣ

τοῦτ' ἔστὶ τὸ χωρίον ἐν ὧ γεωργεῖ ὁ Θράσυλλος,
καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ λόφοι, οἱ περιέχουσι τὸ χωρίον.
25 αὕτη δὲ ή ὁδὸς ή ἐν μέσῳ τῶν χωρίων, καὶ ταῦτ' ἔστι

τὰ χωρία τὰ ἐν μέσῳ τῶν λόφων. καὶ δὴ καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ οἰκία ἡ ἐν μέσῳ τῷ χωρίῳ· οὗτος δὲ κῆπος
ἐστιν ἐγγὺς τῆς οἰκίας.

ἄρα δῆλον σοι ὅ τι ἐστὶ κῆπος; ἄρα τοῦτο μ'
ἐρωτᾶς; λέγω δὴ τοῦτο ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα· καὶ 5
ἐν φράσει λέγω, σὺ μανθάνεις ἔκαστα. κῆπος γάρ
ἐστι τόπος, ἐν φυτεύομεν δένδρα καὶ ἄλλα φυτά.
ἄπερ δὲ φυτεύομεν ἐν τῷ κήπῳ, ταῦτα ἐσθίομεν, ἢ
τὸν καρπὸν αὐτῶν. ἄλλα μὲν γὰρ δένδρα οὐ φυτεύο-
μεν, μόνα δὲ ταῦτα τὰ δένδρα, ἂν φέρει καρπόν· καὶ 10
τὸν καρπὸν ἐσθίομεν τῶν δένδρων. τὰ δὲ δένδρα ἂν
καρπὸν φέρει, ταῦτ' ὄνομάζομεν καρποφόρα δένδρα, ἢ
καὶ ἀκρόδρυα. λέγω δὴ συκᾶς καὶ ἐλαίας καὶ ἄλλα
τοιαῦτα δένδρα. τούτων δὲ τῶν δένδρων ἡ μὲν συκῆ
φέρει σῦκα, ἡ δὲ ἐλαία φέρει ἐλαιάς· ἐσθίομεν δὲ καὶ 15
τὰ σῦκα καὶ τὰς ἐλαιάς, ἐκ δὲ τῶν ἐλαιῶν ποιοῦμεν
ἔλαιον. καρποὺς δὲ φέρει τὰ δένδρα ἄλλα ἄλλους.
λάχανα δὲ καὶ φυτεύομεν καὶ ἐσθίομεν· ταῦτα δὲ ἐστὶ
σκόροδα καὶ κρόμμυα καὶ ράφανοι καὶ κύαμοι καὶ
σέλινα καὶ ἄλλα.

20

III A

ΑΓΡΙΑ ΔΕΝΔΡΑ

ταῦτ' ἐστί τοι δένδρα ἡμερα· ἐστι δὲ καὶ ἄγρια
δένδρα ἐπὶ τῶν λόφων. καὶ δὴ ἐρωτᾶς, τί ποτ' ἐστὶν
ἄγριον καὶ τί ἡμερον· λέγω οὖν σοι καὶ ταῦτα, καὶ
μανθάνεις σὺ ἐν φράσει λέγω. τὰ μὲν ἡμερα δένδρα ταῦτ'
ἐστίν, ἄπερ φυτεύομεν ἐν τῷ κήπῳ· ὥσπερ καὶ τὰ 25
ἡμερα ζῷα ταῦτ' ἐστίν, ἄπερ τρέφομεν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ
ἐν τῷ χωρίῳ. ἄλλὰ τὰ ἄγρια δένδρον ἐστὶ ταῦθ',
ἄν μὴ φυτεύομεν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγρια ζῷα ταῦτ'
ἐστίν, ἄν μὴ τρέφομεν. ἐπὶ οὖν τῶν λόφων ἐστὶ τὰ
ἄγρια δένδρα, καὶ δὴ καὶ τὰ ζῷα τὰ ἄγρια. ποῖα 30

δ' ἔστι τὰ δένδρα τὰ ἄγρια; ἔστι μὲν ἄλλα, περὶ ὧν
ὕστερον· νῦν δὲ λέγω ἕνia αὐτῶν· ἔστι μὲν πεύκη,
ἔστι δὲ φηγός, ἔστι δὲ καὶ ἵτεα καὶ πτελέα· ὅπου δὲ
πολλὰ δένδρα ὄμοu ἔστιν, ταύτην ὑλην ὀνομάζομεν.
5 ἔκαστον δὲ δένδρον κλάδους ἔχει, ἔκαστος δὲ κλάδος
φύλλα. ἡ δὲ ὑλη πολλὰ δένδρον ἐνέχει, καὶ φηγοὺς καὶ
ἵτεας καὶ πεύκας καὶ πτελέας· καὶ τὰ δένδρα πολλοὺς
ἔχει καὶ κλάδους καὶ φύλλα. ταῦτ' ἔστιν ὑψηλὰ τὰ
δένδρα· τὰ δὲ μὴ ὑψηλά, δρυμοὺς λέγομεν. ὑψηλὰ
10 μὲν τὰ δένδρα, ταπεινοὶ δὲ οἱ δρυμοί.

III B

ΖΩΙΑ

ἄγρια οὖν ταῦτα τὰ δένδρα, ἄγριοι δὲ καὶ οἱ δρυμοί.
ἐν δὲ τῇ ὑλῃ καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς μάλιστα
οἰκεῖ τὰ ἄγρια ζῷα, περὶ ὧν ὕστερον. θηρεύομεν γὰρ
τὰ ζῷα τὰ ἄγρια, καὶ ἔστιν ἡ αὐτῶν ἐσθίομεν. καὶ
15 περὶ μὲν τῆς ὑλης τοσαῦτα.

οἰκεῖ δὲ ἐν τοῖς δένδροις ζῷα ἄλλα, ἅπερ ἔχει
πτερά· ταῦτα δὲ οἰκεῖ ἐν τοῖς δένδροις καὶ ἀντὶ¹
οἰκιῶν οἰκοδομοῦσι καλιάς. ὀνομάζομεν δὲ ὄρνιθια
ταῦτα τὰ ζῷα. τὰ οὖν ὄρνιθια οἰκοδομοῦσι καλιάς,
20 ὥσπερ καὶ οἱ ἄνθρωποι οἰκοδομοῦσιν οἰκίας. ἡ καλιὰ
γάρ ἔστιν ἀντὶ οἰκίας ὄρνιθίων, ἐν ᾧ οἰκεῖ τὰ νεόττια.
καὶ ὥσπερ ἄνθρωποι παιδία τίκτουσιν, οὔτως καὶ
τὰ ὄρνιθια τίκτει φώ. φανερὸν δήπου ἔστι σοι, τοῦθ'
δὲ λέγομεν φόν. ἔστι γὰρ μικρὸν καὶ στρογγύλον, καὶ
25 τὰ μέν ἔστι λευκὰ τῶν φῶν, τὰ δὲ οὔ. τρέφομεν
δὲ καὶ ἡμερα ὄρνιθια, ἅπερ τίκτει φὼ ἡμῖν. ταῦτα
δὲ τὰ φὼ λευκά. καὶ τῶν ἡμέρων ὄρνιθίων τὰ φὼ
ἐσθίομεν· τῶν δὲ ἀγρίων ὄρνιθίων τὰ μὲν ἐσθίομεν,
τὰ δὲ οὔ.

III Γ

ΩΙΑ

τὰ δ' ὡὰ ζητοῦμεν ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν καθ' ἡμέραν· εὐρίσκομεν δ' οὕτως. τὰ μὲν ἄριστα τῶν ἡμέρων ὀρνιθίων τίκτει καθ' ἑκάστην ἡμέραν φόν· καὶ πρῶτον μὲν τίκτει τὸ φόν ἐν τῇ καλιᾱͅ, ἔπειτα δὲ κλώζει μέγα. ἐν φῷ δὲ χρόνῳ κλώζει τὸ ὄρνιθιον, ἀκούομεν ἡμεῖς· καὶ εὐθὺς ζητοῦμεν τὸ φόν, καὶ ἐκ τῆς καλιᾶς λαμβάνομεν, καὶ φέρομεν εἰς τὴν οἰκίαν· ἡ δ' Εὐρυδίκη λαμβάνει τὸ φόν εὐθύς, καὶ μετὰ ταῦτα ἔψει μετ' ἄλλων φῶν, καὶ ἡμεῖς ἐσθίομεν. τὸ δ' ὄρνιθιον κλώζει οὐχ ἡττον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ τὸ αὐτὸ ποιεῖ τὸ 10 ὄρνιθιον, τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦμεν καὶ ἡμᾶς· οὐδὲ θαυμάζει τὸ ὄρνιθιον, ὅπου ποτ' ἐστὶ τὰ ἄλλα φά· κλώζει δ' ὁμοίως καὶ καθ' ἡμέραν τίκτει. Ὡς τοῦ φιλανθρώπου ὄρνιθίου· οὕτω γάρ φιλεῖ τοὺς ἀνθρώπους, ὥστε καθ' ἡμέραν τίκτει φόν αὐτοῖς τροφήν· τοῦτο δὲ ποιεῖ δήπου 15 ἀντὶ τῆς τροφῆς ἡ τρέφομεν αὐτὸ ἡμεῖς. οὕτω δὴ τροφὴν μὲν παρέχομεν, τροφὴν δὲ λαμβάνομεν. λέγομεν δὲ τὸ δῶρον, ὅπερ λαμβάνομεν ἀντὶ τροφῆς, τροφεῖα.

III Δ

ΑΓΡΙΑ ΟΡΝΙΘΙΑ

καὶ περὶ μὲν τῶν ἡμέρων ὀρνιθίων τοιαῦτα· περὶ δὲ τῶν ἀγρίων ἄλλοις ἐστὶ τρόπος. ταῦτα γάρ, ὡς 20 καὶ λέγω, οἰκοδομεῖ τὰς καλιὰς ἐν δένδροις ὑψηλοῖς· ἡμεῖς δὲ οὐ τροφὴν παρέχομεν τούτοις τοῖς ὄρνιθίοις, παρέχει δὲ ἡμῖν τροφὴν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ἐκουσίως. ὅσοι δὲ λαμβάνουσι τι οὕτως ἀπ' ἀκουσίων, κλέπται εἰσὶ καὶ κλέπτουσιν· ἡμεῖς οὖν κλέπται ἐσμέν. ἀλλ' 25 ὅμως οὐ σκληροί ἐσμεν τοῖς ὄρνιθίοις· λείπομεν γάρ

ἔστιν ἂ τῶν φῶν ἐν ταῖς καλιαῖς ἑκάστοτε. καὶ οὗτος δὴ ἔστιν ὁ τρόπος τοῦ ζητεῖν τὰ φὰ ταῦτα, λέγω τὰ τῶν ἀγρίων ὄρνυθίων. περιπατοῦμεν γὰρ κατὰ τὴν ὥλην· κάτωθεν δὲ σκοποῦμεν, εἴ που καλιά τίς ἔστιν.
 5 καὶ ἵδον· ὄρῶμεν ἥδη καλιὰν ἐπ’ ἄκρου τοῦ δένδρου. ἀναβαίνω οὖν ἐγὼ ἐπὶ τὸ δένδρον, ἀναβαίνει δ’ ὁ ἀδελφός. καὶ ἵδον· ἐπὶ κλάδου καλιά, καὶ ἐν τῇ καλιᾳ φά. λαμβάνομεν οὖν φά, καὶ καταβαίνομεν εὐθὺς κατὰ τὸ δένδρον. τὰ δ’ φά, ὅσα ἔσθιομεν,
 10 ὄνομάζομεν φά ἐδώδιμα.

πολλαὶ δὲ τῶν καλιῶν ἐπὶ κλάδων εἰσὶν οὕτως ὑψηλῶν, ὥστε οὐ πάρεστιν ἀναβαίνειν ἑκεῖσε· ταῦτα οὖν μένει ἐν ταῖς καλιαῖς. τὸ δ’ ὄρνυθιον ἐπώξει, τοῦτ’ ἔστι, καθίζει ἐπὶ τῶν φῶν· οὕτως μὲν δή ἔστι θερμὰ τὰ 15 φῶ, εἰ δὲ μή, ψυχρά τ’ ἔστι καὶ ἀποθνήσκει. τὰ δὲ φὰ θερμὰ μέν ἔστι, μετὰ χρόνου δ’ ὀλίγον, τέκνουν ἔστιν ἐν τῷ φῷ. λέγομεν δὲ τὸ τέκνουν τοῦ ὄρνυθίου νεόττιον. τὸ δὲ νεόττιον τὸ ἐν τῷ φῷ θραύει μὲν τὸ ἔξω τοῦ φῶν, καὶ ἵδον, ἐκπηδᾷ· τὸ δὲ ὄρνυθιον φέρει αὐτῷ
 20 καθ’ ἡμέραν τροφήν. τὸ δὲ ἀνοίγει μὲν τὸ ρύγχιον, ἔσθιει δὲ τὴν τροφήν. μετ’ ὀλίγον δὲ φύει πτερὰ τὸ νεόττιον, καὶ ἔστιν ὄρνυθιον ἥδη.

ἄρ’ ἐρωτᾶς με, πότερον ἀναβαίνει καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐπὶ τὰ δένδρα; ἀναβαίνει· ἀλλ’ οὐκ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ 25 δένδρα· κόρη γάρ ἔστιν αὕτη, αἱ δὲ κόραι οὐκ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα τὰ μάλιστα ὑψηλά. οὐ γὰρ οὕτως ἴσχυραί εἰσιν αἱ κόραι ὡς ἡμεῖς. οὐδὲ αὖ ἡ τροφὸς ἀναβαίνει· γεραιὰ γάρ ἔστιν, αἱ δὲ γεραιαὶ οὐκ ἴσχυραι. οὐδὲ πρέπει γ’, ὡς λέγει· ἀλλ’ ἔμοιγε 30 δοκεῖ, ὅτι οὐκ ἐθέλει· νωθρὰ γάρ ἔμοιγε δοκεῖ. ἀλλ’ οὐκ ἔγωγε νωθρός, ἀλλὰ νεανικός. αἱ δὲ κόραι καὶ αἱ γεραιαὶ ἔσθίουσι γοῦν τὰ φά, εἰ καὶ μὴ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα· πρὸς τοῦτό γε δὴ οὐ νωθρὰ δοκοῦσιν. τί σοὶ δοκεῖ, ὡς φίλε; ἄρ’ ἔστὶν οὕτως καὶ παρ’ ὑμῖν;

III E ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ποῖα δένδρ' ἔστιν ἐπὶ τῶν λόφων; ὑψηλά τε καὶ
καλὰ δένδρα ἐπὶ τῶν λόφων ἔστιν.
ποιά ἔστι τὰ καρποφόρα δένδρα; ταῦθ' ἅπερ καρποὺς
φέρει καρποφόρα δένδρα ἔστιν.
τὰ δ' ἀκρόδρυα ποῖα; καρποφόρα δένδρα ὀνομάζουσι 5
καὶ ἀκρόδρυα.
ποῖον καρπὸν φέρει ἡ συκῆ; σῦκα φέρει ἡ συκῆ.
τί δ' ἔστι τὸ σῦκον; καρπός ἔστι τῆς συκῆς τὸ
σῦκον.
ποῦ ἔστι τὰ ωὰ τῶν ὄρνιθίων; ἐν ταῖς καλιαις ἔστι 10
τὰ ωὰ τῶν ὄρνιθίων.
τί δ' ἔστιν ωόν; τὰ ὄρνιθια τίκτει ωά· τὸ δὲ ωόν
μικρόν ἔστι καὶ στρογγύλον, καὶ ἐν τῷ ωῷ ἔστι
τὸ νεόττιον.
τὸ δὲ νεόττιον τί ἔστιν; τέκνον ἔστιν ὄρνιθίου τὸ 15
νεόττιον.

III Z ΠΑΙΔΙΑ

ἔστι τις κώμη πέλας τῆς οἰκίας ἥμῶν· ἐν δὲ τῇ
κώμῃ οἰκίαι εἰσὶ πολλαί, καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις πολλὰ
παιδία· καὶ παιδίσκοι καὶ κόραι ἔνεισιν ἐν τῇ κώμῃ.
οἱ δὲ παιδίσκοι καὶ αἱ κόραι παίζουσιν. ἄλλοτε δύο 20
στίχοι εἰσίν, ἔτερος μὲν στίχος παιδίσκων, ἔτερος δὲ
κορῶν. καὶ ὁ ἔτερος στίχος ἐναντίον ἔστι τοῦ ἔτέρου.
καὶ ἄδουσιν οἱ στίχοι. ὁ μὲν ἔτερος στίχος ἄδει·
ποῦ μοι τὰ ρόδα, ποῦ μοι τὰ ἵα, ποῦ μοι τὰ καλὰ σέλινα;
ὁ δὲ ἔτερος στίχος ἄδει·

ταδὶ τὰ ρόδα, ταδὶ τὰ ἵα, ταδὶ τὰ καλὰ σέλινα.

καὶ ἐν φῷ ἄδουσι, χορεύουσιν πρὸς ἀλλήλους· προχωρεῖ μὲν ὁ ἔτερος στίχος, ἀναχωρεῖ δὲ ὁ ἔτερος.

αἱ δὲ αὖ κόραι παιζουσιν καὶ ὡδε. μία μὲν καθίζει ἐν μέσῳ, αἱ δὲ ἄλλαι κύκλῳ περιτρέχουσι καὶ 5 χορεύουσι, καὶ ἄδουσι.

χέλει-χέλωνη, τί ποιεῖς ἐν τῷ μέσῳ;
ἡ δὲ ἐν μέσῳ ἄδει.

πλέκω τὰ ἔρια καὶ κρόκην Μιλησίαν.
παιζει δὲ τὰ παιδία πολλὰ καὶ ἄλλα, περὶ ὧν ὕστερον.

III Η

ΚΑΛΙΑΙ

10 ἀρ' ἀγνοεῖς ὅτι ἀναβαίνω πολλάκις ἐπὶ τὰ δένδρα,
καὶ ζητῶ τὰ φὰ τῶν ὄρνιθίων; αὐθις οὖν λέγω σοι
ταῦτα· λήθη γάρ ἔχει τοὺς ἀνθρώπους ῥαδίως. λέγω
αὐθις καὶ τοῦτο· ὅτι οἰκοδομεῖ τὰ ὄρνιθια καλιάς, ἐν
δὲ ταῖς καλιαῖς ἐστι τὰ φὰ ἡ ζητῶ. τὰς δὲ καλιὰς
15 οἰκοδομεῖ τὰ ὄρνιθια, τὰς μὲν ἐπὶ τῶν δένδρων τῶν
ὑψηλῶν, τὰς δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς τοῖς ταπεινοῖς, τὰς
δὲ καὶ ἐν τῇ πόᾳ· τὰ δὲ ἐν τοῖς δρυμοῖς φὰ εὑρίσκει
καὶ ἡ ἀδελφή, ἀλλ' οὐκ ἀναβαίνει ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ
δένδρα ὥσπερ ἐγὼ ἀναβαίνω· αὐθις γάρ λεκτέον ὅτι
20 οὕτ' ἵσχυραί εἰσιν αἱ κόραι οὕτ' ἀνδρεῖαι, ὥστε διὰ
τοῦτο οὐκ ἀναβαίνουσιν ἐπὶ τὰ δένδρα τὰ ὑψηλά. οὐδὲ
ἡ τροφὸς ἀναβαίνει οὐδαμῶς· πῶς γάρ δή; γεραιὰ
γάρ ἐστι.

III Θ

ΚΩΜΗ

τὸ χωρίον ἐν φῷ οἰκοῦμεν ἐγγύς ἐστι κώμης· ἄρα
25 γιγνώσκεις ὃ τι ἐστὶν κώμη; λέγω δή. ἐν τῇ κώμῃ

οἰκίαι εἰσίν, οἱ δὲ ἐν τῇ κώμῃ ἄνθρωποι, κωμηταί. καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κώμῃ ἀγορά ἔστιν· μικρὰ μὲν ἡ κώμη, μικρὰ δὲ καὶ ἡ ἀγορά· καὶ δὴ καὶ τὸ χωρίον ἡμῶν μικρόν. καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀγοράζουσι μὲν οἱ ἀγορασταί, πωλοῦσι δὲ οἱ πωληταί. ἐγὼ δέ, δος λέγω, μικρός εἰμί· 5 ἀλλ’ ἡ τροφός μου οὐκ ἔστι μικρά. οὐδὲ οἱ λόφοι μικροί, οἱ περιέχουσι τὸν τόπον κύκλῳ· ὑψηλοὶ γάρ εἰσιν οἱ λόφοι. ἀλλὰ οἱ ὑψηλοὶ λόφοι μικρὰν κώμην περιέχουσι. λέγω δὴ πολλάκις τὰ περὶ τῆς κώμης· ἡ μνήμη γὰρ ἡ τῶν ἀνθρώπων οὐ ρᾳδίως κατέχει τοῦτο, 10 δος λέγομεν ἅπαξ. οὕτως λέγει ὁ διδάσκαλος. οὐ δίπου νῦν ἀγνοεῖς οὔτε τὰ περὶ τῶν λόφων οὔτε τὰ περὶ τῆς κώμης, οὕθ' ὅπως ὀνομάζομεν τὴν τροφὸν ἡμῶν, οὕθ' ὅτι Ἐλένη ἡ ἀδελφή μου, οὕθ' ὅτι ἐγὼ υἱός εἴμι τοῦ τε Θρασύλλου καὶ τῆς Εὐρυδίκης. τίς δῆτα ἀγνοεῖ; 15

IV OIKIA

ῶρα νῦν λέγειν σοι τὰ περὶ τῆς οἰκίας. μικρὰ μέν ἔστιν ἡ οἰκία ἡμῶν, μικροτάτη μὲν οὖν· τί μήν; οὐ γὰρ πολλοί ἔσμεν, οὐδὲ πλούσιοι.

πρῶτον μὲν ἐκ τῆς ὁδοῦ ὁρῶμεν τοῦχον μέγαν, καὶ ἐν τῷ τοίχῳ πύλας· τῆς δ' ἡμέρας ἀνοικταί εἰσιν αἱ πύλαι. 20 ἐντὸς δὲ τῶν πυλῶν βλέπομεν αὐλὴν μεγάλην, καὶ ἐν τῇ αὐλῇ τὰ ὄρνιθια, καὶ δὴ καὶ ἵσως ἐν τι τῶν ζῷων, ἡ ἵππον ἡ ὄνον ἡ ἡμίονον. ἀρ' ἀγνοεῖς ποῖα ἄπτα ἔστι ταῦτα; οὐκ ἔχω λέγειν καλῶς, ὅμως δὲ λέγω. ὁ μὲν ἵππος ἔλκει τὴν ἄμαξαν· ὁ δ' ὄνος ὅμοιος μὲν ἵππῳ 25 ἔστι, διαφέρει δέ· καὶ γὰρ μικρότερός ἔστι, καὶ μιαρὰν ἔχει τὴν φωνήν, καὶ ἔσθίει ἀκάνθας. ὁ δ' ἡμίονος τέκνουν ἔστιν ἵππουν καὶ ὄνουν. δοκεῖς δὴ νῦν οὐκ ἀγνοεῖν ὅ τι λέγω. ταῦτ' οὖν ἐν τῇ αὐλῇ βλέπεις· ὄρνιθια καὶ ἵσως ἵππον ἡ ὄνον καὶ ἄμαξαν.

εξ ἀριστερᾶς δὲ τῆς αὐλῆς καὶ ἐκ δεξιᾶς οἰκίσκοι εἰσὶ μικροὶ ἡ δωμάτια, ἐν οἷς ἔχομεν τοῖς ζῷοις τὴν τροφήν, καὶ δὴ καὶ ἄλλα πολλά. ἐναντίον δὲ βλέπεις τὸν πρόδομον· οὐκ ἐστι κλειστὸς ὁ πρόδομος, **5** ἀλλ’ ἀνοικτός· σκιὰν δ’ ἔχει, ὥστε μὴ καίειν ἡμᾶς τὸν ἥλιον. περαιτέρω δὲ τοῦ προδόμου ἡ οἰκία ἥδη ἐστίν, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τράπεζαι καὶ κλῖναι καὶ δίφροι, περὶ ὧν λέγω τοιάδε. ἐπὶ μὲν τραπέζης ἐστὶν ὅσα ἐσθίομέν τε καὶ πίνομεν, σιτία λέγω καὶ οἶνον καὶ **10** τὰ ἄλλα· καθίζομεν δὲ ἐπὶ τῶν δίφρων. ἐπὶ δὲ τῶν κλινῶν καθεύδομεν. καθεύδομεν δὲ καὶ ἔνδον καὶ ἐν τῷ προδόμῳ καὶ ἐπὶ τῆς στέγης—τὸ γὰρ ἄνωθε τῆς οἰκίας στέγην ὀνομάζομεν—καὶ δὴ καὶ ἔξω.

ἐσθίομεν δὲ τρὶς τῆς ἡμέρας. ἑῶι μὲν ὀλίγον **15** πάνυ ἐσθίομέν τε καὶ πίνομεν· ἔπειτα πρὸ τῆς μεσημβρίας ἄριστῶμεν· εἴτα τῆς ἐσπέρας δειπνοῦμεν. τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγον ἐστί, καὶ οὐκ ὀνομάζομεν αὐτὸ οὐδέν· τὸ δὲ δεύτερον λέγομεν τὸ ἄριστον, τὸ δὲ τρίτον ἐστὶ τὸ δεῖπνον. μετὰ ταῦτα λαλοῦμεν μετ’ **20** ἄλλήλων, καὶ καθεύδομεν.

IV A ΚΗΠΟΣ

καὶ κύκλῳ περὶ τὴν οἰκίαν ἀγροὶ μέν εἰσιν, οὓς γεωργοῦμεν, καὶ ἄλλος ἐστὶ τόπος ἐν φέραι ἀμπέλοι, **25** ἐστι δὲ καὶ κῆπος, ἐν φέραι κηπεύομεν. καὶ περὶ μὲν τῆς γεωργίας ὕστερον λεκτέον ἐστί· περιέχει δὲ ὁ κῆπος τὴν οἰκίαν, ἐν δὲ τῷ κήπῳ πολλὰ καὶ ἄλλα πάρεστι βλέπειν, καὶ δὴ καὶ λάχανα καὶ πόαν καὶ ἵα καὶ ρόδα. καὶ ἀπὸ τῆς ἀμπέλου δρέπομεν σταφυλάς· καὶ τῶν σταφυλῶν τὰς μὲν ἐσθίομεν, τὰς δὲ ξηραίνομεν, **30** τὰς δὲ πατοῦμεν ἐν τῇ ληνῷ, καὶ ποιοῦμεν οὔτως οἶνον. δρέπομεν δὲ καὶ σῦκα ἀπὸ τῶν συκῶν, καὶ ἐλαίας ἀπὸ

τῶν ἐλαιῶν. περὶ τούτων ὕστερον λεκτέον μοι· οὐν γὰρ οὐ πάρεστιν. οἷμοι· φεῦ· ως πολλάκις λέγω τὸ αὐτό· καὶ γὰρ οὐ γυγνώσκετε οὕπω τὴν Ἑλληνικὴν γλῶτταν. ἀλλὰ ῥᾳδία μᾶλλον δοκεῖ εἶναι καθ' ήμέραν, ως νομίζω. πῶς γὰρ οὐ; ἐγὼ μὲν οὐ δεινός εἰμι δ λέγειν, σὺ δέ που δεινὸς εἶ μανθάνειν.

IV B

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

τί κῆπός ἔστιν; τόπος ἔστι κῆπος ἐν ᾧ δένδρα καὶ ἄλλα φυτὰ φυτεύομεν.

τί φυτεύετε ἐν τῷ κήπῳ; συκᾶς φυτεύομεν ἐν τῷ κήπῳ, καὶ ἐλαίας.

τί ἄλλο φυτεύετε πρὸς τούτους; λάχανα φυτεύομεν παντοῖα.

τί δρέπετε ἀπὸ τῶν συκῶν; σῦκα δρέπομεν ἀπὸ τῶν συκῶν.

ἀπὸ δὲ τῶν ἐλαιῶν τί δρέπετε; ἐλαίας δρέπομεν ἀπὸ τῶν ἐλαιῶν.

ἀπὸ δὲ τῶν λαχάνων τί δρέπετε; ἀπὸ τῶν γε λαχάνων οὐδέν.

ποῖα δ' ἄττ' ἔστὶ τὰ λάχανα; σκόροδα καὶ κρόμμυα καὶ ῥάφανοι καὶ κύαμοι καὶ σέλινα, ταῦτ' ἔστὶ λάχανα.

πρὸς τί οὖν χρήσιμά ἔστι τὰ λάχανα; πρὸς τὸ ἐσθίειν ἔστι χρήσιμα τὰ λάχανα.

καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τί ἔνεστιν; δίφροι ἔνεισι καὶ κλῖναι καὶ τράπεζαι.

οἱ δίφροι δὲ τί ἔστιν; καθίζομεν δὴ ἐπὶ δίφρου.

ἄρα καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ καθίζετε; τὰ σίτια μὲν οὖν ἐσθίομεν ὅσα ἔστὶν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

καὶ ἐπὶ τῶν κλινῶν τί ποιεῖτε; καθεύδομεν ἐπὶ τῶν κλινῶν.

10

25

30

IV Γ

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ἐνθένδε ὄρῶμεν τὰς Ἀθήνας· φανεραὶ γάρ εἰσιν αἱ Ἀθῆναι ἀπὸ τῆς κώμης, ἐν ᾧ οἰκῶ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς καὶ τοῦ Θρασύλλου καὶ τῶν ἄλλων. καὶ δὴ καὶ ἐν ταῖς Ἀθήναις φανερός ἔστι ναὸς 5 τῆς Ἀθήνης, ὃς ἔστιν ἐπὶ τῆς πέτρας ἣν ὄρâτε. ἡ μὲν γάρ Ἀθήνη θεός ἔστιν, ήμεν δὲ σέβομεν τὴν Ἀθήνην· σέβομεν δὲ καὶ ἄλλους θεοὺς ἐγχωρίους, περὶ ὧν ὕστερον. καὶ πολλάκις ἄγομεν ἑορτὰς καὶ Ἀθήνησι καὶ κατ' ἀγρούς· ἀδομεν, χορεύομεν, σφάζο-
10 μεν ἱερά, ἐσθίομεν, πίνομεν· τί δ' οὐ ποιοῦμεν ἐν ταῖς ἑορταῖς; ἐν τοῖς Παναθηναίοις πομπή ἔστι λαμπροτάτη· ἐν τοῖς Διονυσίοις φοιτῶμεν εἰς τὸ θέατρον· καὶ αἰεὶ χαίρομεν.

IV Δ

ΑΡΙΘΜΟΣ

ἀριθμῷ μὲν τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀνθρώπους· καὶ πέντε 15 ἐσμέν. ἀριθμῷ δὲ τὰ τῆς οἰκίας οἰκήματα, καὶ δέκα ἔστιν. ἀριθμῷ δὲ καὶ τοὺς δίφρους ὅσοι ἔνεισι· καὶ οὗτοι εἴκοσίν εἰσι μάλιστα. τὰς δὲ κλίνας ἀριθμῷ· εἰσὶ δὲ ἕξ. τὰς δὲ τραπέζας ἀριθμῷ· τρεῖς εἰσιν. πόσους ἔχεις ὁφθαλμούς; ἀριθμῷ τοὺς ὁφθαλμούς.
20 ἔχω δὲ ὁφθαλμὸν δύο ἔγωγε, δύο δὲ ἔχεις καὶ σύ, καὶ δὴ καὶ ἔκαστος τις, εἰ μή γ' οἱ τυφλοί· ὁ γὰρ τυφλὸς οὐκ ἔχει ὁφθαλμούς, ἢ οὐχ ὄρâ γε τοῖς ὁφθαλμοῖς· ήμῶν δὲ οὐδεὶς τυφλός. καὶ εἰσὶν οὖτις τυφλοί εἰσι τὸν ἔτερον ὁφθαλμόν· τούτους λέγομεν ἔτεροφθάλμους. ὥμους δὲ 25 ἔχει ἔκαστος δύο. καὶ δακτύλους ἔχω εἴκοσι, δέκα μὲν ἄνω, δέκα δὲ κάτω. ἀλλ' οὐκ ἔχω νῦν λέγειν

τὰ ἄλλα ὅργανα· ἄλλῳ γὰρ ὅργάνῳ ἀκούω, ἄλλῳ δὲ ὅργάνῳ βαδίζω, ἄλλῳ δὲ ἐσθίω, καὶ τὰ λοιπὰ οὕτως.

IV E ΤΑ ΕΝ ΟΙΚΙΑΙ

οὐκ ἀγνοεῖς δὴ ὁπόσα δωμάτιά ἔστιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ οἰκίᾳ· λέγω γὰρ αὐθις ὅτι δέκα. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν αὐτῇ δίφροι, ἐφ' ὧν καθίζομεν, καὶ κλίναι, ἐν αἷς καθεύδομεν, καὶ τράπεζαι, ἐφ' ὧν ἔστι τὰ σιτία καὶ ὁ οἶνος· τὰ μὲν σιτία ἐσθίομεν, τὸν δὲ οἶνον πίνομεν. ποτήρια δὲ ἔστιν ἡμῖν ἐξ ὧν πίνομεν, λεκάναι δὲ ἐξ ὧν ἐσθίομεν τὰ σιτία. καὶ μὴν ποιά γέ ἔστιν ἡμῖν τὰ σιτία; ἄρτος μὲν καὶ μᾶζα, μετὰ ταῦτα τῦρὸς λευκός, 10 καὶ φάγα, καὶ ὀρνίθεια, καὶ δὴ καὶ ἄλλα ἔστιν περὶ ὧν λεκτέον ἔστιν ὑστερον· οὐ γὰρ νῦν πάρεστιν. τὰ δὲ ἐκ τοῦ κήπου ἐσθίομεν. λάχανα λέγω καὶ ὀπώραν, σταφυλάς τε καὶ σῦκα καὶ ἐλαίας. ἅρα ἀγνοεῖς τὴν περὶ σύκων παροιμίαν; αὐτη δή ἔστιν ἡ παροιμία. 15 “οὐ σῦκον σύκῳ ὅμοιότερον.” καὶ δὴ ἐγὼ ὅμοιός εἰμι τῷ ἀδελφῷ· ὥρᾳ τις νώ, καὶ λέγει· “ὅμοιότερός ἔστι τῷ ἀδελφῷ ὁ Θρασύμαχος ἢ σῦκον σύκῳ.” οἵον γὰρ ἄλλο σῦκον, τοιοῦτο καὶ ἄλλο.

IV Z ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

οὐκ ἔχομεν ἡμεῖς, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς, οἰκον μέγιστον 20 ἐν ᾧ διδάσκουσι πολλοὶ διδάσκαλοι· παρ' ὑμῖν γάρ ἔστιν οἰκος ὃς πολλὰ ἔχει δωμάτια, ἄλλα μὲν μεγάλα, ἄλλα δὲ μικρότερα· εἰσὶ δὲ καὶ διδάσκαλοι πολλοί, εἰς μὲν ἀρχιδιδάσκαλος, ἔτεροι δὲ ὑποδιδάσκαλοι. ἐμοὶ δὲ ἔστι παιδαγωγὸς μέν, ὃς δοῦλός ἔστι, καὶ ἄγει με 25 εἰς τὴν κώμην παρὰ τὸν διδάσκαλον· διδάσκει δὲ

ό διδάσκαλος ἡ ἐν τῇ έαυτοῦ οἰκίᾳ, ἡ ἐν τῇ αὐλῇ, ἡ ὑπὸ τῶν δένδρων ἔξω. ὑμεῖς μὲν γράφετε καλάμοις
ἐν παπύρῳ, ἡ γύψῳ ἐν τῷ τοίχῳ· ὑμεῖς δὲ γράφομεν
στύλῳ ἐν πινακίῳ, ἡ ξύλῳ ἐπὶ τῆς γῆς. ἀρ' ἀγνοεῖς
5 ποῖα ἄττα ἔστι τὰ πινάκια ἡμῶν; λέγω δή. ξύλινα
μέν ἔστι ταῦτα τὰ πινάκια, ἔστι δ' ἐπ' αὐτῶν μάλθα
ἐν ἥ γράφομεν τοῖς στύλοις· καὶ μετὰ ταῦτα λεαίνο-
μεν τὴν μάλθαν, καὶ λεία ἔστιν ἥδη. ὥστε γράφομεν
πολλάκις ἐν τῇ αὐτῇ μάλθῃ. οὕτως οὐ δεῖ ἡμῖν πολλῶν
10 πινακίων, τὰ δὲ αὐτὰ πινάκια ἰκανά ἔστιν. ἀρ'
ἀγνοεῖς τὴν μάλθαν, ὅ τι ἔστι; ἡ που δεινὸς εἴ σύ
γε μανθάνειν.

IV H

ΤΑ ΤΟΤ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΤ

γράφομεν δὴ οὕτως. γάμμα ρῶ ἄλφα φῖ οὐ μῦ
εἰ νῦ, τοῦτ' ἔστι, γράφομεν· εἰ πῖ ἵωτα, ἐπί· ταῦ
15 οὐ νῦ, τοῦ· πῖ ἵωτα νῦ ἄλφα κάππα ἵωτα οὐ νῦ,
πινακίου. γράφομεν δὲ καλῶς· οὐ γὰρ ἐθέλομεν
πληγὰς λαμβάνειν. καὶ γὰρ ἔχει ξύλον ὁ διδάσκαλος,
ῳ παιει ἡμᾶς ἐνίστε· ἀλλ' οὐ πολλάκις παιει τὰ
παιδία τῷ ξύλῳ, ἐπεὶ εὔκολός ἔστιν. οἱ δὲ δύσκολοι
20 διδάσκαλοι πολλάκις παίουσι τὰ παιδία, ἐνῳ χρόνῳ
διδάσκουσιν.

πρὸς δὲ τούτοις μανθάνομεν ἀναγυγνώσκειν τὰ τῶν
ποιητῶν, καὶ δὴ καὶ ἐκμανθάνομεν, ὥστε λέγειν ἄνευ
πινακίου καὶ ἄνευ βιβλίου. ποιητῶν τοι ὁ μέγιστος
25 ἔστιν "Ομῆρος. μανθάνομεν δὲ ἀναγυγνώσκειν τὰ τοῦ
'Ομῆρου, καὶ τὰ Ἰλιακὰ καὶ τὴν 'Οδυσσείαν, περὶ ὧν
ὕστερον λεκτέον ἔστιν. μαθηταὶ ἐσμεν καλοί, καὶ
μανθάνομεν εὖ, ἐπεὶ οὕτως εὔκολός ἔστιν ὁ διδάσκαλος.
ὁ δὲ σοφώτατός τίς ἔστι, καὶ δυνατός ἔστι λέγειν
30 πάντα τὰ 'Ομηρικὰ ἄνευ βιβλίου.

IV Θ
ΑΡΙΘΜΟΣ

ἀριθμοῦμεν δ' οὕτως. εἰς, δύο, τρεῖς, τέτταρες,
πέντε, ἕξ, ἑπτά, ὀκτώ, ἐννέα, δέκα. μετὰ ταῦτα
ἐνδεκα, δώδεκα, τρεῖς καὶ δέκα, τέτταρες καὶ δέκα,
πέντε καὶ δέκα, ἑκκαΐδεκα, ἑπτὰ καὶ δέκα, ὀκτὼ καὶ
δέκα, ἐννέα καὶ δέκα, εἴκοσιν.

5

καὶ μετὰ τὰ εἴκοσιν· εἰς καὶ εἴκοσι, δύο καὶ
εἴκοσι, τρεῖς καὶ εἴκοσι, τέτταρες καὶ εἴκοσι, πέντε
καὶ εἴκοσιν, ἕξ καὶ εἴκοσιν, ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν, ὀκτὼ
καὶ εἴκοσιν, ἐννέα καὶ εἴκοσι, τριάκοντα.

μετὰ δὲ τὰ τριάκοντα· εἰς καὶ τριάκοντα, δύο καὶ 10
τριάκοντα, τρεῖς καὶ τριάκοντα, τέτταρες καὶ τριάκοντα,
πέντε καὶ τριάκοντα, ἕξ καὶ τριάκοντα, ἑπτὰ καὶ
τριάκοντα, ὀκτὼ καὶ τριάκοντα, ἐννέα καὶ τριάκοντα,
τέτταράκοντα.

μετὰ δὲ τὰ τετταράκοντα· εἰς καὶ τετταράκοντα, 15
δύο καὶ τετταράκοντα, τρεῖς καὶ τετταράκοντα, τέτταρες
καὶ τετταράκοντα, πέντε καὶ τετταράκοντα, ἕξ καὶ
τετταράκοντα, ἑπτὰ καὶ τετταράκοντα, ὀκτὼ καὶ
τετταράκοντα, ἐννέα καὶ τετταράκοντα, πεντήκοντα.

μετὰ δὲ τὰ πεντήκοντα· εἰς καὶ πεντήκοντα, δύο 20
καὶ πεντήκοντα, τρεῖς καὶ πεντήκοντα, τέτταρες καὶ
πεντήκοντα, πέντε καὶ πεντήκοντα, ἕξ καὶ πεντήκοντα,
ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα, ἐννέα καὶ
πεντήκοντα, ἕξήκοντα.

λέγομεν δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ περὶ τῶν ἑβδομήκοντα, 25
ὅγδοήκοντα, ἐνευήκοντα, ἑκατόν.

καὶ δὴ καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ μετὰ ταῦτα λέγομεν·
εἰσὶ γὰρ διακόσιοι, τριακόσιοι, τετρακόσιοι, πεντακόσιοι,
ἕξακόσιοι, ἑπτακόσιοι, ὀκτακόσιοι, ἐνακόσιοι, χίλιοι.

IV I

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΩΣΙΣ

πολλαπλασιοῦμεν δ' οὕτω τοὺς ἀριθμούς. ἅπαξ ἐν ἔστιν ἐν, δὶς ἐν ἔστι δύο, τρὶς ἐν ἔστι τρία, τετράκις ἐν ἔστι τέτταρα, πεντάκις ἐν ἔστι πέντε, ἕξάκις ἐν ἔστιν ἕξ, ἑπτάκις ἐν ἔστιν ἑπτά, ὀκτάκις ἐν ἔστιν 5 ὀκτώ, ἐνάκις ἐν ἔστιν ἐννέα, δεκάκις ἐν ἔστι δέκα, ἑνδεκάκις ἐν ἔστιν ἑνδεκα, δωδεκάκις ἐν ἔστι δώδεκα, τρισκαιδεκάκις ἐν ἔστι τρία καὶ δέκα, τετταρεσκαιδεκάκις ἐν ἔστι τέτταρα καὶ δέκα, πεντεκαιδεκάκις ἐν 10 ἔστι πέντε καὶ δέκα, ἑκκαιδεκάκις ἐν ἔστιν ἑκκαΐδεκα, ἑπτακαιδεκάκις ἐν ἔστιν ἑπτὰ καὶ δέκα, ὀκτωκαιδεκάκις ἐν 15 ἔστιν ὀκτὼ καὶ δέκα, ἐννεακαιδεκάκις ἐν ἔστιν ἐννέα καὶ δέκα, εἰκοσάκις ἐν ἔστιν εἴκοσιν.

τῷ δ' αὐτῷ τρόπῳ καὶ περὶ τοῦ τριακοντάκις, τετταρακοντάκις, πεντηκοντάκις, ἑξηκοντάκις, ἑβδομηκοντάκις, ὀγδοηκοντάκις, ἐνευηκοντάκις, ἑκατοντάκις, χιλιάκις, μυριάκις.

καὶ δὴ καὶ ἅπαξ δύο ἔστι δύο, δὶς δύο ἔστι τέτταρα, τρὶς δύο ἔστιν ἕξ, τετράκις δύο ἔστιν ὀκτώ, πεντάκις δύο ἔστι δέκα, ἕξάκις δύο ἔστι δώδεκα, 20 ἑπτάκις δύο ἔστιν τέτταρα καὶ δέκα, ὀκτάκις δύο ἔστιν ἑκκαΐδεκα, ἐνάκις δύο ἔστιν ὀκτὼ καὶ δέκα, δεκάκις δύο ἔστιν εἴκοσι, ἑνδεκάκις δύο ἔστι δύο καὶ εἴκοσι, δωδεκάκις δύο ἔστι τέτταρα καὶ εἴκοσιν.

καὶ τῷ αὐτῷ δὴ τρόπῳ· ἅπαξ τρία ἔστι τρία, δὶς 25 τρία ἔστιν ἕξ, τρὶς τρία ἔστιν ἐννέα, τετράκις τρία δώδεκ' ἔστι, πεντάκις τρία πέντε καὶ δέκα, ἕξάκις τρία ὀκτὼ καὶ δέκα, ἑπτάκις τρία ἐν καὶ εἴκοσιν, ὀκτάκις τρία τέτταρα καὶ εἴκοσιν, ἐνάκις τρία ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν, δεκάκις τρία τριάκοντα, ἑνδεκάκις τρία 30 τρία καὶ τριάκοντα, δωδεκάκις τρία ἕξ καὶ τριάκοντα.

οὐδὲ ἄλλῳ τρόπῳ τὰ λοιπά· ἅπαξ τέτταρα, δὶς

τέτταρα· καὶ ἅπαξ πέντε, δὶς πέντε, τρὶς πέντε· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ἀριθμῶν ἀριθμοῦμεν τῷ αὐτῷ τρόπῳ· σὺ δὲ λέγε δὴ ἀνευ βιβλίου οὕτως.

λοιπὸν δή ἐστι λέγειν τὰ μετὰ τοὺς χιλίους· οὕτω δὲ λεκτέον ἐστίν. δισχίλιοι, τρισχίλιοι, καὶ τὰ ἄλλα 5 μεχρὶ τῶν ἐνακισχιλίων· ἀντὶ δὲ τῶν δεκάκις χιλίων λέγομεν μυρίους, καὶ δισμυρίους, καὶ τὰ ἄλλα οὕτως.

IV K

ΜΕΡΙΣΜΟΣ

διαμερίζομεν δ' αὖ τοὺς ἀριθμοὺς ὡδέ πως.

πόστον μόριον ἡ πόστη μοῖρά ἐστι τὸ ἐν τοῖν δυοῖν;

ἡμίσεια μοῖρά ἐστι τὸ ἐν τοῖν δυοῖν. 10

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν τριῶν; τρίτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν τριῶν.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν τεττάρων; τετάρτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν τεττάρων.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν πέντε; πέμπτη μοῖρα τὸ ἐν 15 τῶν πέντε.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἔξι; ἕκτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἔξι.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἑπτά; ἑβδόμη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἑπτά.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ὀκτώ; ὀγδόη μοῖρα τὸ ἐν 20 τῶν ὀκτώ.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἑννέα; ἑνάτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἑννέα.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν δέκα; δεκάτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν δέκα. 25

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἑνδεκα; ἑνδεκάτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν ἑνδεκα.

πόστη μοῖρα τὸ ἐν τῶν δώδεκα; δωδεκάτη μοῖρα τὸ ἐν τῶν δώδεκα.

οὕτω δὴ τῷ αὐτῷ τρόπῳ λέγομεν περὶ τῶν ἄλλων 30

μοιρῶν· εἰσὶ δὲ αὗται· τρισκαιδεκάτη, τετταρεσκαιδεκάτη, πεντεκαιδεκάτη, ἑκκαιδεκάτη, ἑπτακαιδεκάτη, ὀκτωκαιδεκάτη, ἐννεακαιδεκάτη, εἴκοστή. καὶ μετὰ ταῦτα· εἴκοστὴ πρώτη, εἴκοστὴ δευτέρα, εἴκοστὴ 5 τρίτη, καὶ τὰ λοιπά. μετὰ ταῦτα δέ· τριακοστή, τριακοστὴ πρώτη, τριακοστὴ δευτέρα. λέγε δὲ σὺ τοὺς ἄλλους ἀριθμοὺς αὐτός. καὶ δὴ καὶ τετταρακοστή, τετταρακοστὴ πρώτη, τετταρακοστὴ δευτέρα, καὶ τὰ ἄλλα οὕτως. λοιπὰ δὲ ἐστὶ ταῦτα· πεντηκοστή, ἔξη-
10 κοστή, ἑβδομηκοστή, ὁγδοηκοστή, ἐνευηκοστή, ἑκατοστή· καὶ δὴ καὶ διακοσιοστή, τριακοδσιοστή, τετρακοσιοστή, πεντακοσιοστή, ἔξακοσιοστή, ἑπτακοσιοστή, ἐνάκοσιοστή, χιλιοστή, καὶ δισχιλιοστὴ μέχρι τῆς ἐνάκις χιλιοστῆς καὶ μυριοστῆς καὶ δισμυριοστῆς.

15 τῷ αὐτῷ τρόπῳ λέγομεν καὶ μόριον τρίτον, ἡ ἑκατοστόν, ἡ χιλιοστόν· σὺ δὲ αὐτὸς οἶνας τὸν εἰ ταῦτα λέγειν καὶ ἄνευ ἐμοῦ, οὐ γάρ δήπου μᾶρος εἰ, ὡ μαθητά. λέγε οὖν ἐφεξῆς.

IV Α

ΚΟΠΟΣ

οἵμοι, ὡς χαλεπὰ ταῦτα μανθάνειν. οὐ μὲν οὖν
20 χαλεπά ἐστιν, ἀλλὰ ἐν ᾧ τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνομεν πολλάκις, κόπον ἔχομεν μέγιστον. φεῦ τοῦ κόπου. οἵμοι τοῦ κόπου τούτου. διὰ τί ὅχλον παρέχει τοσοῦτον ὁ ἀριθμός; κόπος κόπον λύει, ὥσπερ ἡ παροιμία λέγει· ἄλλος κόπος τελευτᾶ, ἵδον ἄλλος,
25 ἔργον ἐπ' ἔργῳ, ὅχλος ἐπ' ὅχλῳ. ἀλλ' οὕτω γάρ κελεύουσιν οἱ θεοί· ἄνευ κόπου καὶ ἔργου οὐ δυνατόν ἐστιν ἀγαθὸν ἔχειν οὐδέν. καὶ δὴ καὶ μάλιστα παιδίοις πρέπει ταῦτα καὶ νέοις, ὥσπερ ἡ παροιμία λέγει·
30 ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ παλαιῶν.

τοῖς μὲν γὰρ νέοις τὴν ἡλικίαν πάρεστιν ἔργα ἀναγκαῖα· τοῖς δὲ μέσοις τὴν ἡλικίαν βουλαί, τοῖς δὲ παλαιοῖς εὐχαί. ἄνευ ἔργων οὐκ ἀκούουσιν οἱ θεοὶ τῶν νέων τὰς εὐχάς, ἀκούουσι δὲ τὰς εὐχὰς τῶν παλαιῶν, ἐπειδὴ οὐχ οἰοί τ' εἰσι ποιεῦν ἄλλο οὐδέν. 5 Θάρρει οὖν, ὃ φίλτατε· καλὸς γάρ ἐστιν ὁ τῶν ἔργων καρπός, εἰ μὴ νῦν γε, ἀλλὰ ὕστερόν ποτε. ὥστε ἀριθμοῦμεν αὐθις ἀσμενοι, καὶ γράφομεν τῷ ξύλῳ ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ τῷ στύλῳ ἐπὶ τοῦ πινακίου, ἢ τῷ καλάμῳ ἐπὶ τῆς παπύρου· καὶ μανθάνομεν τὰ Ὁμηρικὰ καὶ 10 λέγομέν τε καὶ ἄδομεν.

IV M

ΤΑ ΑΤΤΑ

ἐσμὲν οὖν ἐν τῇ οἰκίᾳ πέντε ἄνθρωποι, ὁ τε Θράσυλλος καὶ ἡ Εύρυδίκη, καὶ τὰ τρία παιδία, δύο μὲν ἀδελφοί, μία δὲ ἀδελφή. διδάσκει δ' ἡμᾶς ἀριθμεῖν ὁ διδάσκαλος ἡμῶν, ἀριθμοῦμεν δ' ἡμᾶς αὐτοὺς 15 καθ' ἡμέραν, ἀριθμοῦμεν δὲ καὶ τὰ μόρια ἡμῶν. ἔχομεν γάρ ἔκαστος μίαν κεφαλήν, ὥστε ὅμοῦ ἔχομεν πέντε κεφαλάς· ὀφθαλμοὺς δ' ἔχομεν ἔκαστος δύο, ὥστε δέκα ὅμοῦ ἔχομεν ὀφθαλμούς· δακτύλους δ' ἔχομεν ἔκαστος εἴκοσιν, ὥστε ἑκατὸν δακτύλους ἔχομεν 20 ὅμοῦ. τὰ δ' ἄλλα μόρια ὕστερον.

διδάσκει δ' ἡμᾶς ὁ διδάσκαλος ἄδειν καὶ λέγειν καὶ γράφειν· τῇ μὲν φωνῇ ἄδομεν, τῇ δὲ γλώττῃ λέγομεν, γράφομεν δὲ καλάμῳ ἐν βιβλίοις.

V

ΤΑ ΜΕΤΕΩΡΑ

παρ' ἡμῖν ἄλλοτε μὲν λάμπει ὁ ἥλιος καὶ φέγγει ἡ 25 σελήνη καὶ τὰ ἀστρα, ὥστε εὐδία ἐστίν, ἄλλοτε δὲ

ῦει καὶ ἀστράπτει καὶ βροντᾶ ἡ ἄνεμος πνεῖ λαβρός.
ῶστε ρέν πολὺς ὁ ποταμός, ἡμεῖς δὲ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ
καθίζομεν ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ ἀναμένομεν. χθὲς ἄνεμος
ἥν λαβρότατος καὶ ὑετὸς καὶ ἀστραπὴ καὶ βροντή.
ἡμεῖς δὲ ἐντὸς ἐκαθίζομεν. ἥστην δὲ δύο τινὲς φίλω
παρ' ἡμῖν, ἔλεγεν δὲ ὁ ἔτερος, “ἴδού, ὡς ὁμοίω ἐστὸν
τῷ ἀδελφῷ· οὐ γὰρ σῦκον σύκῳ ὅμοιότερον.” ὁ δὲ
ἔτερος λέγει, “ἄλλ’ οὐχ οὕτως ὅμοιός ἐστιν οὗτος
ἐκείνω, ὡς ἐκεῖνος τούτῳ.” οἱ δὲ ἄλλοι ἐγέλασαν,
10 ἐπειδὴ ἥκουσαν τοῦ ἀνθρώπου.

V A

ΑΣΤΡΑΠΗ

χθὲς ἥστραπτεν· ἡ δὲ ἀστραπὴ μεγάλη ἦν καὶ
φοβερά· ἥν δὲ πύελός τις ἐν τῇ αὐλῇ, ἐξ ἣς πυέλου
οἱ χοῖροι τρώγουσιν· ἥν δὲ ἐν τῇ πυέλῳ ὑετός, ὃς
κατέπεσεν ἀπ' οὐρανοῦ. ἡ δὲ ἀδελφὴ ἡ ἐμὴ εἶδεν ἐν
15 τῇ πυέλῳ ὥσπερ τὴν ἀστραπήν, ἡ ἥν ἐν τῷ οὐρανῷ,
καὶ φόβῳ ἐβόα. ἡ δὲ τροφὸς εἶπε, “θάρρει, φίλη
κεφαλή· ἀστραπὴ ἐκ πυέλου οὐδὲν βλάπτει, κατὰ τὴν
παροιμίαν.” ἡ δὲ ἐθάρρει εὐθύς. οἱ δὲ χοῖροι ὅμως
ἐν φόβῳ ἤσαν· ἥγνόουν γὰρ ὅτι οὐδὲν βλάπτει ἡ
20 ἐκ τῆς πυέλου ἀστραπὴ· καὶ ἐκοΐζον δεινῶς· ὥσπερ
γὰρ βοῶμεν ἡμεῖς οἱ ἀνθρωποι, οὕτω καὶ κοϊζουσιν οἱ
χοῖροι. ὅ τι δὲ ἐν τῷ νῷ αὐτῶν ἔνεστιν, οὐ δῆλον ἔμοιγε,
οὐδὲ δῆλον πότερον ἔχουσι νοῦν ἢ οὐ. συντρέχουσι
γοῦν ἐν φῷ ἡμεῖς καλοῦμεν, καὶ τρώγουσιν ὅσα ὄρῶσιν
25 ἐν τῇ πυέλῳ· ὥστε οὐ δοκοῦσιν ἄνευ νοῦ εἶναι
παντελῶς. τί γὰρ ἄλλο δυνατὰ ποιεῖν ἐστι τὰ παιδία
τὰ μικρά; βοῶσιν, ἀκούοντας, τρέχουσιν, ἐσθίοντας,
πίνοντας· φωνοῦσι δὲ οὖ. οὕτως δὲ ὅμοια τὰ παιδία
τοῖς χοίροις.

VI

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

ό ἀδελφός μου αἰεὶ κλαίει, ἐγὼ δὲ αἰεὶ γελῶ· ὥστε οἱ φίλοι καλοῦσιν ἐμὲ μὲν Δημόκριτον, ἐκεῖνον δὲ Ἡράκλειτον. οὗτοι γὰρ οἱ ἀνθρωποι φιλόσοφοι ἦσαν, διότι ἐφίλουν δὴ τὴν σοφίαν· ὁ δὲ Δημόκριτος ἐγέλα τοῖς ἀνθρώποις, διότι μῶροι δή⁵ εἰσιν, ὁ δὲ Ἡράκλειτος ἔκλαιεν τὴν κακὴν τυχὴν αὐτῶν. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ ἡ τυχὴ τῶν ἀνθρώπων οὐ πάνυ κακή, ὥστε γελῶ. ἔχω γὰρ ὑγίειαν καὶ ἰσχυρός εἰμι, ἔχω δὲ ἄλις σιτίων, οἰκῶ δὲ ἐν καλῇ οἰκίᾳ· ἔστι γὰρ ἡμῖν, ὥσπερ λέγει ἡ παροιμία, ἀγαθῶν θάλαττα. ἐγὼ δὲ¹⁰ τοῦ ἀδελφοῦ γεραίτερός είμι, ὥστε οὐ τοσοῦτον ἔχει ὁ ἀδελφός, ὅσον ἐγώ· κλαίει διὰ τοῦτ' ἄρα. λέγω δὲ αὐτῷ, “θάρρει, ὡς ἀδελφε· ἀγαθὸν καὶ μᾶζα μετ' ἄρτου, κατὰ τὴν παροιμίαν.” ὁ δέ φησιν, “ἄχρι κόρου σκώπτεις· σῆγα. τὰ δίκαια αἰτῶ, ἵσον ἔχειν σοι.¹⁵ ἐσμὲν γὰρ καὶ ἐγὼ καὶ σὺ υἱὸς τοῦ Θρασύλλου.”

VI A

ΒΑΣΚΑΝΙΑ

εὶ δ’ ὁ ἀδελφὸς ἔκλαυσε χθές, τήμερον ἐγὼ κλαίω· ἀλγῶ γὰρ τὴν κεφαλήν. καὶ μὴν ἡ τροφὸς λέγει εὐθύς, “ὦ φίλατε, τί πάσχεις; τίσ σ’ ἐβάσκηνεν; ἀλλὰ φίλτρον γε εύρήσω· μή, μή.” καὶ δὴ καὶ²⁰ ἄδει ἐπωδήν τινα, καὶ πτύει τρὶς ἐς τὸν κόλπον τὸν ἐμόν, καὶ κοιμᾶ με ἐπὶ κλίνης, καὶ κλήει μοι τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ λέγει· “ὦ φίλη κεφαλή, λέγω δὴ τῆς λύπης παραμύθιον. εἰσὶ γάρ τινες ἀνθρωποι οἱ βασκαίνοντι τοὺς ἄλλους· τοιούτους γὰρ ἔχουσιν²⁵ ὀφθαλμούς, ὥστε βλέπουσι μὲν πρός τινα, ὁ δὲ εὐθὺς ἀλγεῖ τὴν κεφαλήν· οὐδὲν ἔστὶ φίλτρον οὐδὲν εἰ μὴ φόδη τις μυστική, οἵαν νῦν δὴ ἡσά σοι ἐγώ.”

VII

ΔΗΜΟΙ

τὸ χωρίον ἐν ὧ οἰκοῦμεν ἐγώ τε καὶ οἱ ἄλλοι, ἐν
 Ἀχαρναῖς ἔστιν. αἱ δὲ Ἀχαρναί εἰσι δῆμος τῶν
 Ἀθηνῶν. ἀρ' ἐρωτᾶς με, τί ποτ' ἔστι δῆμος; ἀρ'
 ἀγνοεῖς; λέγω δή. ἡ γῆ ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἡ μέν ἔστι
 5 πεδίον, ἡ δὲ λόφοι. καὶ ἐν τε ταῖς Ἀθήναις καὶ ἐν
 τῷ πεδίῳ καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς λόφοις πολλοί εἰσι
 δῆμοι, ἀ μόριά ἔστι τῶν Ἀθηνῶν· τὰ δὲ τῶν Ἀθηνῶν
 μόρια τὰ μέν ἔστιν ἐν ταῖς Ἀθήναις αὐταῖς, τὰ δ' ἐν
 ταῖς κώμαις καὶ κατὰ τὸ πέδιον καὶ κατὰ τοὺς λόφους.
 10 πολλοὶ δὲ εἰσὶν οἱ δῆμοι· ἔκαστος δὲ ἄρχει αὐτὸς ἑαυτοῦ,
 αἱ δὲ Ἀθῆναι κύριαι εἰσι τῶν δήμων, ὅσοι ὑπάρ-
 χουσιν. ὄνομάζομεν δὲ δημότας τοὺς ἐν ἑκάστῳ δήμῳ·
 οἱ δὲ δημόται ἄρχουσιν αὐτοὶ ἑαυτῶν. ὁ μὲν πρῶτος
 τῶν δημοτῶν δήμαρχός ἔστιν· ἐν ἑκάστῳ δὲ δήμῳ
 15 ταμιεύει ταμίας· ἔστι δὲ καὶ δημοτικὰ ἱερὰ καὶ ἱερο-
 ποιοί, καὶ πρυτανεῖον δημοτικὸν ἐν ὧ ἔστιν ἔστια
 δημοτική. ἐν τοῖς ἱεροῖς ἱερὰ ποιοῦμεν τοῖς θεοῖς καὶ
 σέβομεν αὐτοὺς καὶ προσκυνοῦμεν· ἐν δὲ τῷ πρυ-
 τανείῳ δειπνοῦμεν ἐνίστε.

VII A

ΑΧΑΡΝΑΙ

20 ἐνθένδε ἀπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀχαρνῶν ὄρῶμεν τὰς
 Ἀθήνας· αἱ δὲ Ἀθῆναι μακρὰν ἄπεισιν τῶν Ἀχαρνῶν,
 στάδια ἔξηκοντα. ἔχομεν δὲ δημότας πολλούς, ὥστε
 ἔνεισιν ἐν ταῖς Ἀχαρναῖς τρισχίλιοι ὄπλιται. ὁ δὲ
 ὄπλιτης τοι στρατιώτης ἔστιν, ὃς ὅπλα φέρει χαλκᾶ ἢ
 25 σιδηρᾶ. καὶ γὰρ οἱ πολῖται οἱ ἐν ἀγροῖς ἐν μὲν μάχῃ
 εἰσὶ στρατιώται, ἐν δὲ εἰρήνῃ ἐργάται. ὁ αὐτὸς οὖν
 ἄλλοτε μὲν ἐργάτης ἔστιν, ἄλλοτε δὲ στρατιώτης· καὶ

ἀμύνουσι τοὺς πολεμίους ταῖς τ' Ἀχαρναῖς καὶ ταῖς Ἀθηναῖς. ἡ δὲ γῆ ἡ ἡμετέρα καρποφόρος ἐστίν· φύει καὶ δένδρα καρποφόρα καὶ πυροὺς καὶ κρίθας· τὰ δὲ ἄλλα δένδρα κατακόπτομεν, καὶ καίομεν. οὐτοί εἰσιν οἱ λόφοι οἱ περιέχουσι τὰς Ἀχαρνάς, καὶ ἐκεῖνά ἐστι τὰ δένδρα ἄ κατακόπτομέν τε καὶ καίομεν. ὁρᾶς δὲ καὶ κύκλῳ ἀγροὺς καὶ χωρία πολλά, ἐν οἷς ἡ γῆ φύει τὰ καρποφόρα δένδρα καὶ τὸν σῖτον. τὰ δὲ χωρία γεωργοῦσιν οἱ γεωργοί.

VIII Ο ΜΩΡΟΣ

ἔστι τις μῶρος ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κώμῃ, δν Κόβαλον 10 ὀνομάζει τὰ παιδία· ὁ δὲ μῶρος μισεῖ τὰ παιδία. οὐκ ἔχει νοῦν ὁ μῶρος, ἡμεῖς δὲ τὰ παιδία ἔχομεν. χθες ἡρώτησέ τις αὐτόν· “ὦ Κόβαλε, πόσον χωρεῖ ἡ πεντακότυλος λήκυθος;” ὁ δὲ ἔφη, “πότερον οἶνον λέγεις ἢ ἔλαιον;” καὶ ἐν ᾧ χρόνῳ ἐγελῶμεν, ἄλλος τις 15 ἐρωτᾷ αὐτόν· “ὦ Κόβαλε σοφώτατε, ἄρα σιωπᾶν οἴστι εἰ;” οὐ φασι γὰρ οἵους τ' εἶναι σιωπᾶν τοὺς μώρους. ὁ δὲ εἶπεν, “μάλιστά γε.” ὁ δέ, “διὰ τί οὖν, ἔφη, οὐ σιωπᾶς;” ὁ δὲ ἔφη, “καὶ δὴ σιωπῶ· τί μήν; σὺ δέ, ὦ κάκιστε, λέγεις.” “ἄλλὰ μήν, ηδὲ 20 ὅσ, οἴστι τ' εἰμὶ σιωπᾶν.” καὶ ὁ μῶρος, “καὶ ἐγώ,” φησίν. ὥστε τότε γοῦν ἔδοξεν εἶναι σοφὸς ὁ ἀνθρωπος ἀντὶ μώρου· τὸ δὲ παιδίον σιωπῶν μόλις, καὶ σοφὸς ἔδοξεν ἄμα καὶ μῶρος. ἄρ' οὐκ ἐστι θαυμάσιον τοῦτο; ἔμοιγε δοκεῖ.

25

VIII A Ο ΜΩΡΟΣ ΜΑΛ' ΑΤΘΙΣ

οὐκ ἄρ' ἦν μῶρος ὁ μῶρος, ὅνπερ ὀνομάζομεν Κόβαλον, δοκεῖ γὰρ εἶναι οὐκ ἄνευ νοῦ. ἐπώλησε

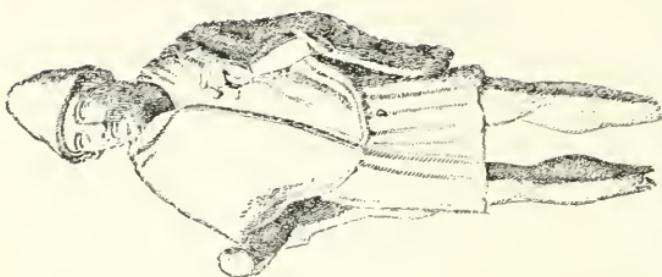
γοῦν ὅνον τῷ Θρασύλλῳ, ὁ δὲ ὅνος εὐθὺς ἀπέθανεν.
 καὶ ὁ Θράσυλλος ἀπαντήσας τῷ Κοβάλῳ, μετ' ὄργῆς
 λέγει, “ὦ μιαρέ, ἀπέθανεν ἡδη ὁ ὅνος ὃν σύ μοι
 ἐπώλησας.” ὁ δὲ εἰπεν, “φεῦ φεῦ· ἐν φῷ παρ’ ἐμοὶ
 5 ἦν, ὥ Θράσυλλε, οὐδὲν τοιοῦτον ἐποίησεν, οὐ μὰ τοὺς
 θεούς. ἀλλ’, ὥ τάν, παθὼν μανθάνεις, ὥσπερ ἡ
 παροιμία.” ὁ δὲ Θράσυλλος δι’ ὄργῆς ὥν παίει
 αὐτόν, καὶ βοῶ, “μανθάνεις ἄρα καὶ σύ, ὥ τάν,
 παθὼν.” ὁ δὲ μῶρος, γελάσας, “ἀλλ’, ἦ δ’ ὅς,
 10 συγγράμμην ἔχε μοι· ἥμαρτον γὰρ πωλήσας σοι
 τοιοῦτον ὅνον, οἶος ἔμελλεν ἀποθανεῖν. ἀλλ’ οὐ γὰρ
 εἰχον ἀθάνατον· εύρήσω δὲ ἀνύσσας.” εἰπὼν δὲ ταῦτα
 ἀπέδρα. ὁ δὲ Θράσυλλος ἔφη, “εἴθ’ εὔροις, ὥ θαυ-
 μάσιε,” καὶ ἀπῆλθεν οἴκαδε.

VIII B

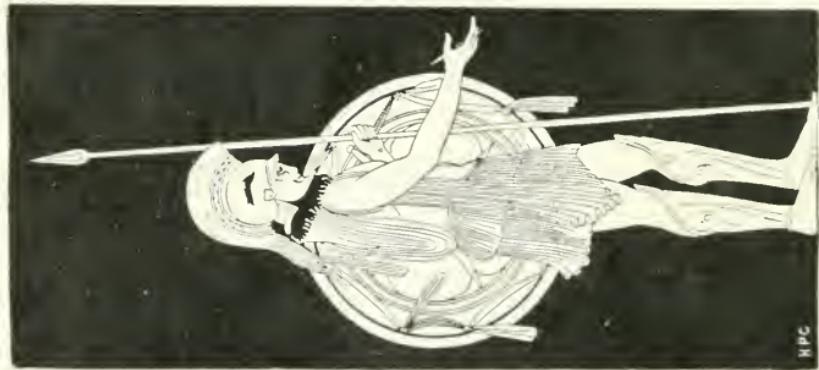
ΠΟΛΕΜΟΣ

15 πολλάκις ἀγγέλλει ἡμῖν ἄγγελος, ὅτι πόλεμός ἐστι
 ταῖς τὸν Ἀθήναις καὶ τῶν πολεμίων ἔστιν οἷς· ἔχομεν
 γὰρ πολλοὺς πανταχοῦ πολεμίους, τούς τὸν τοῖς
 Μεγάροις καὶ τοὺς ἐν τῇ Αἰγάνῃ καὶ τοὺς ἐν τῇ
 Βοιωτίᾳ, πλὴν τῶν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς· οἱ γὰρ τῶν
 20 Πλαταιῶν πολεῖται φίλοι εἰσὶ καὶ σύμμαχοι πάλαι
 τοῖς Ἀθηναίοις. οὐδεὶς οὖν φόβος ἐστὶν ἡμῖν ἀπὸ
 τῶν Πλαταιῶν· ἀλλ’ ἀπὸ τῆς ἄλλης Βοιωτίας καὶ
 ἀπὸ τῶν Μεγάρων καὶ ἀπὸ τῆς Αἰγαίης ἐστὶ φόβος
 αἰεί. οἱ δὲ μάλιστα πολέμοι πάλαι εἰσὶν τε καὶ
 25 ἥσαν οἱ Πέρσαι. οἰκοῦσί τοι ἐν Λασίᾳ οἱ Πέρσαι·
 καὶ δὴ καὶ ποτ’ ἥλθον δεῦρο καὶ ὁ Δαρεῖος καὶ ὁ
 Ξέρξης· οὗτοι δὲ ἥρχον τῶν Περσῶν. καὶ τὸν μὲν
 Δαρείον ἐνικήσαμεν· ὁ δὲ Ξέρξης πρῶτον μὲν ἐνίκη-
 σεν ἡμᾶς, ἔπειτα ἡμεῖς ἐνικήσαμεν τὸν Ξέρξην. περὶ
 30 τούτων δὲ ὕστερον λέξω σοι.

γεωργός.

οπλίτης.

VIII Γ ΜΑΧΗ

νεωστὶ ἥλθεν ἄγγελος εἰς τὴν κώμην, ὃς εἶπεν, ὅτι οἱ Βοιωτοὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικήν, μετὰ πεντακοσίων ὀπλιτῶν· φέρειν ἄγειν ἔφη τὰ ζῶα, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα ἔνεστιν ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ταῖς κώμαις. παρεσκευάζομεν οὖν καὶ ἡμεῖς τοὺς ὀπλίτας· ἥσαν δὲ 5 σχεδὸν δισχίλιοι, καὶ ἐπῆλθον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς πολεμίους. μετὰ τρεῖς ἡμέρας κατῆλθον· πολλοὶ μὲν τραυματίαι ἥσαν, πολλοὶ δ' ἀπέθανον ἐν τῇ μάχῃ· ἀλλ' ἐνίκησαν τοὺς Βοιωτούς, καὶ ἀπέκτειναν τοὺς πολλούς, εἰς τετρακοσίους, τοὺς δὲ ἑκατὸν ἑξώγρησαν. 10 ἐπειδὴ δὲ ἐωρᾶμεν τοὺς πολεμίους, πολὺ ἐχαίρομεν· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπωλοῦμεν τοὺς αἰχμαλώτους, ὥστε δοῦλοι ἥσαν. ταῦτα μὲν δὴ ποιοῦμεν τοὺς πολεμίους.

VIII Δ ΡΑΨΩΙΔΟΣ

φοιτῶσι παρ' ἡμᾶς ἐνίοτε καὶ ῥαψῳδοί· οἱ δὲ ῥαψῳδοί τοι ἔχουσι λέγειν πάντα τὰ τοῦ Ὁμήρου 15 ἄνευ βιβλίων. ἄλλοι τῶν ῥαψῳδῶν οὐχ ὁρῶσιν τὸν ἥλιον, ἄλλὰ τυφλοί εἰσιν· ὁφθαλμοὺς μὲν ἔχουσιν, ὡς δοκεῖ, ἄλλο οὐχ ὁρῶσιν. διὰ ταῦτα οὐδὲν ἔργον ἔστιν αὐτοῖς ἄλλο ἢ τὸ ῥαψῳδεῖν. ἔχουσι δὲ καὶ σκῆπτρα, οἷς παίουσι τὴν γῆν ἐν ὦ χρόνῳ περι- 20 πατοῦσιν· οὐ γὰρ καλόν ἔστιν ἔρρειν ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ βλέπουσιν οὐδέν. εἰς τις δὴ ῥαψῳδὸς ἐσπέρας πάρεστι. παίει τὴν θύραν τῷ σκῆπτρῳ, καὶ βοᾷ· “τίς ἔνδον;” ὑπακούει τις τῶν οἰκετῶν, καὶ ἀνοίγει τὴν θύραν, καὶ ἐρωτᾷ, “τίς πόθεν εἴ σύ, καὶ τί 25 ἐθέλεις;” ὁ δὲ λέγει πρὸς ταῦτα, “έγὼ μέν εἰμι ῥαψῳδός, καὶ ἐθέλω μένειν παρ' ὑμῖν τίμερον· σιτίων δεῖ μοι καὶ οἶνον καὶ ὕπνου· ἀνθ' ὧν ἀκούετέ μου,

ἐγὼ δὲ ῥαψῳδῶ τὰ ‘Ομηρικύ, ὅσα ἐθέλετε.’ πρὸς ταῦτα λέγει ὁ οἰκέτης, ‘κάθιζε δή, ὃ ξένε, καὶ ἔσθιε καὶ πῦνε ὅσα ἐθέλεις· ἔχομεν γὰρ ἄλις. καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ῥαψῷδει μὲν σύ, ἡμεῖς δὲ ἀκούομεν 5 ἄσμενοι.’”

VIII Ε

ΠΛΟΥΤΟΣ ΚΑΙ ΠΕΝΙΑ

ἄρα φανερόν ἐστί σοι, ὅ τι μέν ἐστιν ὁ πλοῦτος, ὅ τι δὲ ή πενία; ἀκούοις ἄν. ὅταν τις ἔχῃ ὅσα ἄν ἐθέλῃ, πλούτον ἔχει· ὅταν δὲ μὴ ἔχῃ ἄλις, πενία. πλούτου μὲν παρόντος τρυφῶσιν οἱ 10 ἄνθρωποι, πενίας δὲ παρούσης ἵσχυροί εἰσιν. ή δὲ πενία τὰς τέχνας διδάσκει, κατὰ τὴν παροιμίαν· ἀντὶ γὰρ τοῦ τρυφᾶν καὶ ἀντὶ τοῦ ἡσυχάζειν, δεῖ τοὺς μὲν γεωργοὺς γεωργεῖν, τὰς δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τελεῖν τὰ ἔργα. οἱ μὲν οὖν ἀροῦσι τῷ ἀρότρῳ, καὶ σπείρουσι, καὶ 15 ἀμῶσιν· αἱ δὲ λίνον ποιοῦσι κλώθουσαι ἔρια, καὶ ὑφαίνουσι, καὶ ῥάπτουσιν. ἡμεῖς δὲ τὰ παιδία μετέχομεν τούτων τῶν ἔργων, καὶ μοῖραν ἔχομεν· μανθάνομεν δὲ καὶ παιζομεν. πρὸς δὲ τούτοις ἀναβαίνομεν ἐφ’ ἵππους καὶ ἵππεύομεν, καὶ διατρέχομεν. ἐσπέρας 20 δὲ καθίζομεν παρ’ ἐστίᾳ, καὶ ή τροφός, ἦτις παλαιά ἐστι τὴν ἡλικίαν, λέγει μύθους παλαιοτέρους ἑαυτῇ. ἡμεῖς δὲ ἀκούομεν ἄσμενοι.

VIII Ζ

ΨΙΤΤΑΚΟΣ

φεῦ τῆς εὐτυχίας· ἔχω γὰρ δῶρον κάλλιστον. ἄρα ἐρωτᾶς ὅ τι ἐστὶ τὸ δῶρον; ἄκουε δή, ἵνα συγχαιρῆς ἐμοί. ξένος μὲν γάρ τις ἡλθε, τρίτη ἡμέρα αὔτη, φέρων ἐν οἰκίσκῳ θαυμάσιον ὄρνιθιον, θαυμασιώτατον μὲν οὖν. ἐστι γὰρ μέγα τὸ ὄρνιθιον, καὶ τὰ μὲν πράσινον, τὰ δὲ ξανθόν· ἔχει ρύγχιον μέγα καὶ καμπύλον·

ἔχει δὲ καὶ μεγάλην τὴν φωνὴν καὶ ἀνθρωπίνην. οὐ πιστεύεις; τὰ δύντα λέγω· ἀνθρωπίνη τῷ δύντι ἡ φωνή, νὴ τοὺς θεούς. ἔφασκε δὲ ὁ ξένος ψιττακὸν εἶναι τὸ ὄρνιθιον. φεῦ τῆς εὐφωνίας· λαλεῖ τὸ θηρίον ὡς ἀνθρωπος· τὰ δύντα λέγω. ἄκουε, ἵνα 5 πιστεύῃς. ἐπειδὴ γὰρ τάχιστα ἥλθεν ὁ ξένος, βοᾶ ὁ ψιττακός· “χαίρετε.” ἡμᾶς δὲ εὐθὺς φόβος κατέλαβεν· ὁ δὲ εἶπεν, “οὐδεὶς φόβος, ὡς ἀνθρωποι· χαίρειν κελεύει ὑμᾶς ὁ ψιττακός, φιλὸς ὅν θεοῖς· οἱ γὰρ θεοὶ ἐποίησαν αὐτὸν λαλεῖν φωνῇ ἀνθρωπίνῃ.”¹⁰ καὶ ὁ Θράσυλλος θαυμάζων εἶπε, “τί δὴ τοῦτ’ ἐστίν, ὡς τάν; οὐ γὰρ ἡκούσαμεν ἡμεῖς οὐδέποτε ὄρνιθίου λαλοῦντος φωνῇ ἀνθρωπίνῃ. τί ἄλλο λέγει;” ὁ δὲ ξένος, “πολλά, ἦ δὲ ὅς· πεινῶν γὰρ κελεύει σιτία φέρειν, διψῶν δὲ ποτὸν φέρειν κελεύει· μὴ φερόντων 15 δὲ ἡμῶν, λοιδορία ἐστὶ πολλή.” ὁ δὲ Θράσυλλος ἐπήγεισε τε τὸν ψιττακὸν τῆς εὐφωνίας, καὶ εἶπεν· “ὦ ξένε, ἄρα πωλεῖς μοι τὸ ὄρνιθιον;” ὁ δέ, “καὶ μάλα, ἔφη, δέκα δραχμῶν.” λαβὼν οὖν τὰς δέκα δραχμὰς ἀπῆλθε μὲν ἀσμενος, ἡμῖν δὲ κατέλιπε τὸν 20 ψιττακόν, πολλὰ λαλοῦντα, οἴα τάδε· “ὦ κατάρατε, ποῖ φεύγεις; κάρυου, κάρυου, κάρυου· πεινῶ, πεινῶ· διψῶ, διψῶ· φερέτω τις κάρυον, φερέτω τις οἶνον. φεῦ τοῦ καταράτου ἀνθρώπου, φεῦ τοῦ πονήρου· ἄπαγε, ἄπαγε.” ἡμεῖς δὲ ἐθαυμάζομεν ἀκούοντες. ἐγὼ δὲ 25 εὐθὺς ἐποίησα τὸν ψιττακόν.¹

IX ΑΓΡΟΙΚΟΙ

πολλοὶ ἐργάται εἰσὶν ἐν τῷ χωρίῳ ἡμῶν, μισθὸν δὲ δίδωσιν αὐτοῖς ὁ δεσπότης. ἄλλος μὲν ἀρότης ἐστὶ καὶ ἀροῖ τὴν γῆν τῷ ἀρότρῳ· ἄλλος δὲ μακέλην ᔹχων σκάπτει, ἦ δίκελλαν ᔹχων στρέφει τὸν χόρτον· ἄλλος 30

¹ ὅρα τὸ μέλος ἐν σελίδᾳ ἑκατοστῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ.

δ' ἀξίνη κατατέμνει τὰ δένδρα, ἢ συλλέγει φρυγανισμόν· ἄλλοι δὲ φυλάττουσι τὰ πρόβατα καὶ τὰ ἄλλα ζῷα. τοῖς μὲν προβάτοις οὐ δίδομεν τροφήν· αὐτὰ γὰρ αὐτοῖς εὑρίσκει ῥᾳδίως τὴν τροφὴν κατὰ τὸν νομόν. 5 δίδομεν δὲ τοῖς ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις καὶ τοῖς ἡμιόνοις καὶ τοῖς χοίροις. τοῖς μὲν δὴ ἵπποις διδόασι κριθὰς καὶ χόρτον, τοῖς δὲ χοίροις διδόασι τὰ λείψανα τῆς ἀνθρωπίνης τροφῆς. ταῦτα δὲ τὰ λείψανα τιθέασιν ἐν πυέλοις, οἱ δὲ χοῖροι, κοίζοντες καὶ γρυλλίζοντες 10 καὶ λέγοντες γρῦ γρῦ, καθιάσι τὰ ῥύγχια εἰς τὰς πυέλους, καὶ τρώγουσιν ὅ τι ἀν ἐμβάλωμεν. ἡμεῖς δ' οὐχ οὕτως ἐσθίομεν, ἀλλὰ κατὰ κόσμον· εἰ δὲ μή, πληγὰς λαμβάνομεν. οὐδὲ λέγομεν γρῦ γρῦ.

IX A ΓΕΩΡΓΟΣ

πότερον ἀγνοεῖς τί ἔστιν ἄροτρον καὶ τὰ λοιπά; 15 νομίζω ἔγωγε· ὥστε λέγω διή. τὸ μὲν ἄροτρόν ἔστιν ὄργανον τοῦ γεωργοῦ, ὃ ἀροῦ τὴν γῆν· ἀρῶν δὲ τὴν γῆν τί ποιεῖ; καθίσι μὲν τὸ κάτω τοῦ ἄροτρου, δὸ σιδηροῦν ἔστιν, εἰς τὴν γῆν· ἔλκει δὲ τὸ ἄροτρον ζῷόν τι, καὶ ὁ ἀρότης ἔχων τὴν ἔχέτλην ἐλαύνει τὸ 20 ζῷον. οὕτως ἐλαύνει ὀγμὸν ἐν τῇ γῇ. μετὰ τοῦτο ἄλλος ἐλθὼν σπείρει τὸν σῖτον· τὸν δὲ σῖτον, ὅταν ἦν ἀκμῆ, θερίζει θεριστής. τὸ δὲ ὄργανον τοῦ θεριστοῦ δρέπανόν ἔστιν· ὅπερ ἔστι τοι μάχαιρά τις καμπύλη, ἢ τέμνει τὸν σῖτον. τελευτῶντες δέ, ἐπειδὰν τάμωσι, 25 δέουσι δεσμοῖς τοὺς καλάμους τοῦ σίτου, καὶ ἀποτιθέασιν ἐν ἀποθήκαις. μακέλη δ' ἄλλο ὄργανόν ἔστιν, ὃ ὀρύττουσι σκάπτοντες, ὥστε φυτεύειν δένδρα καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἐν τοῖς κήποις. ὅταν δὲ κατατέμνωσι τὰ δένδρα, ἀξίνην ἔχουσιν ὄργανον τοῦ κατατέμνειν. 30 ταῦς δὲ ἀξίναις καὶ φρυγανισμὸν κατατέμνουσιν, ὃς ἔστι ξύλα πρὸς τὸ καίειν.

IX B
ΠΙΘΗΚΟΣ

εῖδομεν τήμερον θαυμάσιόν τι, θαυμασιώτατον μὲν οὖν, οἶον οὐδεὶς πρότερον εἶδεν, ὡς νομίζω, οὐδεπώποτε. ἦλθε γὰρ ξένος τις Αἰγύπτιος, ὃς εἶχε ζῷου ὅμοιον μὲν ἀνθρώπῳ, μικρὸν δέ· φεῦ· ὡς ἐγελῶμεν ἴδοντες τὸ ζῷον. καὶ τοῦτο τὸ ζῷον ἔφασκεν εἶναι 5 ὁ ξένος πίθηκον. οὗτος τούντιν ὁ πίθηκος μικρότερος ἢν παιδίον καὶ πάνυ μικροῦ· εἶχε δὲ χλαῖναν μικράν, καὶ δὴ καὶ βλαύτας, καὶ πέτασον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. κόμας δ' εἶχεν ὁ πίθηκος κατὰ τὸ πρόσωπον ὅλον, καὶ ἔβλεπε δόλιον· ἔφασκε δ' ὁ ἄγων πολυμήχανόν 10 τ' εἶναι, καὶ κλέπτην. ἵστησι δ' ὁ ἄγων τὸν πίθηκον ἐγγύς μου· ἐγὼ δὲ δίδωμι αὐτῷ κάρυον· ἴδού, τίθησι τὸ κάρυον ὁ πίθηκος μεταξὺ τῶν ὀδόντων, καὶ πιέζει 15 τὸ κάρυον τοῦς ὀδούσιν, καὶ συνθραύει· τὸ μὲν ἔξω τοῦ καρύου ἀποβάλλει, τὸν δὲ κόκκον κατεσθίει ὕσπερ καὶ ἄνθρωπος. ἐπεὶ δ' ἔφαγε τάχιστα τὸν κόκκον, τίθημι παρ' αὐτῷ ποτήριον οἴνου· ὁ δὲ πίθηκος εὐθὺς λαβὼν τὸ ποτήριον πίνει τὸν οἶνον, καὶ τὸ ποτήριον καταβάλλει χαμαί. μετὰ ταῦτα τίθησι τὸν πέτασον χαμαὶ ὑπτιον, ὥστε τὸ κοῖλον 20 τοῦ πετάσου ἄνω εἶναι· ἵνα δὴ εἰσβάλωμεν καὶ ἄλλα κάρυα. ἡμεῖς δὲ μόνον οὐκ ἔξεθάνομεν γελῶντες.

ἔπειτα μετὰ ταῦτα ἐρωτῶ τὸν ἄγοντα· “ποῖόν τι, ὁ ξένε, λέγεις τοῦτο τὸ ζῷον; θαυμασίως γὰρ ὡς ὅμοιόν ἔστιν ἀνθρώπῳ.” ὁ δὲ ξένος, “καὶ μήν, φησίν, 25 μιμηλότατόν γ' ἔστι τὸ ζῷον· καὶ ὅ τι ἀν ἐκδιδάξῃς, τοῦτο καὶ ποιεῖ ἀκριβῶς. χορεύει γοῦν, ἐὰν μάθῃ, καὶ αὐλεῖ, ἐὰν ἐκδιδάξῃς. ἐγὼ δὲ καὶ πίθηκον εἶδον ἡνίας κατέχοντα καὶ ἄμαξαν μικρὰν ἐλαύνοντα. ἔστιν ὅτε καὶ μὴ διδακτὸς ταῦτα ποιεῖ ἄπερ οἱ ἄνθρωποι. ἦν 30

γάρ τις τροφὸς ἐν Αἰγύπτῳ ἥτις ἔλουε παιδίον ἐν σκάφῃ. ἡ δὲ πρῶτον μὲν κατατίθησι τὴν σκάφην χαμαί· ἔπειτα δὲ λύει τὰ σπάργανα τοῦ παιδίου, εἴτα λούσασα τὸ παιδίον τίθησιν αὐτὸν τόπῳ τινὶ 5 ἡσύχῳ, καὶ ἀποχωρεῖ. ὁ δὲ πίθηκος ἵδων ταῦτα, ἀποχωρησάσης τῆς τροφοῦ, εἰσθρώσκει εἰς τὴν οἰκίαν διά τινος θύρας· ώς δ’ εἶδεν ἐρημίαν οὖσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ, αἱρει τὸ παιδίον ἐκ τῆς εὐνῆς, καὶ λύει τὰ σπάργανα ὥσπερ καὶ εἶδε τὴν τροφὸν λύουσαν· ἵδων 10 δὲ σκάφην τινα ἡ ἔτυχε ζέουσα, κατατίθησι τὸ παιδίον εἰς τὴν σκάφην τὴν ζέουσαν, καὶ μέντοι καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν κάκιστα.”

πρὸς ταῦτ’ ἐγώ, “φέρ’ ἵδωμεν, φημί, ἔχομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς παιδίον ἔνδον.” ἡ δὲ τροφὸς εὐθὺς βοᾷ, 15 “εὐφήμει, ὡ Θρασύμαχε, μὴ πλίγας λάβῃς.” καὶ ἐγὼ μὲν ἐσιώπων· ὁ δὲ ξένος ἔλεγεν, “ἐὰν σύ, ὡ κάκιστε, οὕτως λέγεις περὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ἵσως ἀν μεταλλάττοιεν τὴν μορφήν σοι οἱ θεοί, ὥστε πίθηκον σ’ εἶναι αὐτόν.” καὶ ἐγὼ ἐβόων, “φεῦ· μὴ γένοιτο 20 τοῦτό γε· σκώπτων γὰρ ταῦτ’ εἰπον.” ὁ δ’ ἔλεγε, “καὶ δὴ καὶ σκώπτοντες ἀν ποιοῦεν τοῦτο οἱ θεοί.” μετὰ ταῦτα φόβος μ’ εἶχε πολύς, μὴ οἱ θεοὶ ἀκούσαντες μεταλλάττοιέν μ’ ὥστε πίθηκον εἶναι.

IX Γ ΘΑΛΑΤΤΑ

ὅταν ἡ γαλήνη, γελᾶ ἡ θάλαττα ὥσπερ προσ-
25 καλοῦσα ἡμᾶς· ἡμεῖς δὲ ἔστιν ὅτε καθέρπομεν πρὸς τὸν αἰγιαλόν, καὶ δὴ καὶ πλέομεν ἐν πλοίῳ. ἡμέρα ἔκτη αὐτη, καὶ κατήλθομεν πρὸς τὸν αἰγιαλόν· εὑρομεν δ’ ἄνθρωπόν τινα καθίζοντα ἐπὶ πέτρου, δος μάλα σκυθρωπὸς ἐδόκει εἶναι. καὶ ἐγώ, “χαῖρε, ἔφην,
30 ὡ τάν· διὰ τί σκυθρωπὸς ὡν προσβλέπεις οὕτω τὴν

θάλατταν ; ἀρ' οὐ γαλήνη ;” ὁ δ' ἔφη, “γαλήνη δή· ἀλλὰ διὰ τί ; ὅτι σύκων ἐπιθυμεῖ ή θάλαττα.” πρὸς ταῦτ' ἐγώ, “ποίων σύκων, ὡς θαυμάσιε ; τίς γὰρ δή ποτ' ἥκουσε τὴν θάλατταν σύκων ἐπιθυμοῦσαν ;” καὶ ὅς, “λέξω σοι, ἔφη, ἐὰν ἐθέλῃς ἀκούειν. ἐγὼ γὰρ 5 πρὶν μὲν ἦν βουκόλος, καὶ εἶχον βοῦδιαν ἀγελήν. ἀλλ' οὐκ ἥρεσέ μοι τὸ βουκολεῖν. ἥθελον γὰρ πλουτεῖν ταχέως. ἐπώλησα οὖν τὰ βοῦδια καὶ ἡγόρασα σῦκα· πωλήσας δὲ τὰ βοῦδια, καὶ ἀγοράσας τὰ σῦκα, ἐπὶ πλοῖον ἐπιβαίνω ἔχων τὰ σῦκα, καὶ 10 πλέω ἐπὶ Βυζαντίου, ἔμπορος δὴ ὅν. ἀλλ' ἄνεμος μέγας ἔπνει, καὶ κατέδυσε τὸ πλοῖον, καὶ ἐνανάγησα· τὰ δὲ σῦκα φροῦδα ἦν ἥδη. λαβούσης δ' τῆς θαλάττης τὰ σῦκα, πάλιν ἦν γαλήνη. ὥστε δοκεῖ μοι ἡ θάλαττα σύκων ἐπιθυμεῖν, ὅταν ἢ γαλήνη.” 15 πρὸς ταῦτ' ἐγώ, “σοφὸς μέν, ἔφην, ὁ Πίττακος καὶ οἱ ἄλλοι τῶν ἐπτά· σὺ δ', ὡς μακάριε, σοφώτερος εἰς αὐτῶν.” ὁ δ' εἶπεν, “εἰεν δὴ σοφοὶ ἔμουγ' ἔνεκα· εἰ γὰρ ἔχοιμι πάλιν τὰ σῦκα. χαλεπὸν ἄρα η σοφία μετὰ πενίας· οἱ δὲ ἐπτὰ οὐ κατ' ἐμὲ σοφοὶ ἥσάν 20 που· καὶ γὰρ εἶχον σῦκα, ὅσα ἐθέλοιεν.” καὶ μετὰ ταῦτα ἐσίγα, καὶ οὐκέτ' ἥθελε λέγειν οὐδέν.

X

ΔΕΚΑΤΗ

δημοκρατία νῦν ἔστι τοῖς Ἀθηναίοις· ἄρχει γὰρ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναῖος αὐτὸς ἑαυτοῦ, καὶ ἔχει νόμους. ἀλλὰ πρὶν οὐκ ἦν δημοκρατία, καὶ νόμοι οὐκ ἥσαν 25 δημοτικοί, ἀλλ' οὓς ἐθέλοι τιθέναι ὁ τύραννος. ἥρχε γάρ τις τῶν Ἀθηνῶν τύραννος, ὃς ὠνομάζετο Πεισίστρατος· οὗτος δὲ ὁ τύραννος ἥρχεν ὡς καὶ ἥθελεν ἄρχειν τῶν πολιτῶν. ἔξεπραττε δὲ τὴν λεγομένην δεκάτην. αὕτη δὲ ἦν μέρος δέκατον τῶν καρπῶν τῆς 30

γῆς. τοὺς γεωργοὺς οῦν ἔδει τὴν δεκάτην τῶν γιγνομένων ἀποδιδόναι τῷ τυράννῳ. ταύτην δ' ἐξέπραττεν ὁ Πεισίστρατος δυοῦν ἔνεκα· πρῶτον μέν, ἵνα μὴ ἐν ταῖς Ἀθήναις διατρίβοιεν, ἀλλὰ πανταχοῦ κατὰ 5 χώραν· ἔπειτα, ἵνα εὐπορῶσι μετρίως, καὶ μὴ ἔχοιεν σχολήν, ὥστε πράγματα παρέχειν ἑαυτῷ καὶ ὅχλον. ὁ δὲ τύραννος πολλάκις ἐπορεύετο κατὰ τὰ χωρία, ἐπισκοπῶν τίς μὲν εὖ ἐργάζεται, τίς δὲ κακῶς, καὶ πότερον δικαίως ἀποδιδόσαι τὴν δεκάτην.

10 ἦν δέ τις γεωργῶν ποτε, ὡς ἀκοῦ ἥκουσα, ἐν τῷ ‘Τμηττῷ· ἔστι δ' ὁ ‘Τμηττὸς λόφος τῆς Ἀττικῆς, πλήρης μὲν πετρῶν, ἔχων δ' οὐ καλὴν γῆν. ὁ δὲ γεωργὸς ἤργαζετο ὅμως, καθ' ὅσον οἶος τ' ἦν. καὶ ἐλθὼν ὁ Πεισίστρατος ἔώρα τὸν ἄνθρωπον σκάπτοντα τὰς πέτρας καὶ ἐργαζόμενον· θαυμάσας δὲ ἡρώτα, τί γίγνεται ἐκ τοῦ χωρίου; ὁ δὲ γεωργός, “οὐδὲν ἄλλο, φησίν, ἡ κακὰ καὶ ὀδύναι· καὶ τούτων τῶν κακῶν καὶ ὀδυνῶν δεῖ τὸν Πεισίστρατον λαβεῖν τὴν δεκάτην.” ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος ἔλεγε ταῦτ', 20 ἀγνοῶν ὅτι πάρεστιν ὁ Πεισίστρατος· ὁ δὲ Πεισίστρατος ἀκούων ἐγέλασε, καὶ ἐπήνει τὴν φιλεργίαν αὐτοῦ· καὶ δὴ καὶ ἐποίησεν ἀτελὲς τὸ χωρίον καὶ ἐλεύθερον τῆς δεκάτης.

XI

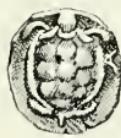
ΝΟΜΙΣΜΑ

τὸ νόμισμα τὸ Ἀττικὸν τοιόνδ' ἔστιν. χρώμεθα 25 ἀργυροῦς νομίσμασι, οὐ χρυσοῖς οὐδὲ χαλκοῖς. τὸ μὲν τάλαντον οὐκ ἔστι νόμισμα, ἀλλὰ βάρος τι ἀργυρίου ἔχον ἔξήκοντα μινᾶς· ἡ δὲ μινᾶ καὶ αὐτὴ βάρος, ἔχει δὲ δραχμὰς ἑκατόν· ἡ δὲ δραχμὴ ἥδη νόμισμα, καὶ δὴ καὶ χρώμεθα διδράχμοις καὶ τετρα-30 δράχμοις καὶ δεκαδράχμοις· ἔχει δὲ τὸ δίδραχμον δύο

1 δραχμή 2

1. κεφαλὴ Ἀθηνᾶς
2. γλαῦξ καὶ φύλλον ἐλαιᾶς. ΑΘΕΝΑΙΩΝ

δραχμὴ Λιγυναία

δραχμὴ Κορινθία

όβολός

διώβολον

τριώβολον

τριτήμοριον

δραχμάς, καὶ τὰλλα κατὰ λόγον. ἡ δὲ δραχμὴ ὀβολοὺς ἔχει ἔξ. πρὸς δὲ χρώμεθα διωβόλῳ καὶ τριωβόλῳ. ἔστι δὲ καὶ τριτημόριον, μέρος ὃν τρίτον τοῦ ὀβολοῦ, καὶ τεταρτημόριον. ἡ οὖν δραχμὴ τῆς μὲν μνᾶς ἑκατοστόν ἔστι μέρος, ἡ δὲ μνᾶ τοῦ 5 ταλάντου μέρος ἔξηκοστόν, τοῦ δὲ ταλάντου ἡ δραχμὴ ἑξακισχιλιοστὸν ἥδη μέρος.

καὶ μὴν χαρακτὴρ ἔπεστιν ἐπὶ τῆς δραχμῆς, ἐτέρωθεν μὲν κεφαλὴ Ἀθήνης, ἐτέρωθεν δὲ γλαῦξ, ἵερὰ οὖσα Ἀθήνῃ. καὶ ἐπὶ τῶν κερμάτων (κέρματα 10 δ' ἔστι τὰ μικρά) φύλλον ἐλαῖας.

ταῦτ' ἔστὶ τὰ νομίσματα τὰ Ἀθηναῖα. καὶ ἡ μὲν Ἀθηναία δραχμὴ γλαῦξ ὀνομάζεται, ἡ δ' Αἰγιναία χελώνη, ἡ δ' αὖ Κορινθία ἵππος, ἑκάστη κατὰ τὸν χαρακτῆρα τὸν ἐπόντα.

15

XII ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ

φαίνεται καὶ ἐνθένδε ἡ πόλις ἡ τῶν Ἀθηναίων· λέγω δὲ τὴν ἀκρόπολιν· ἡ γὰρ ἀκρόπολις πέτρα ἔστιν ἐν μέσῃ τῇ πόλει, καὶ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως ναοί εἰσι πολλοί, τῆς τ' Ἀθήνης καὶ τῶν ἄλλων θεῶν. ἦν μὲν τὸ πάλαι δῶμα βασιλικὸν ἐπὶ τῆς ἀκρο- 20 πόλεως· νῦν δὲ δημοκρατίας οὕσης ἐπαύσατο μὲν βασιλικὸν ὃν τὸ δῶμα, οὐκέτι μὲν οὖν ἔστι δῶμα· ἄλλὰ ναοὶ ἔνεισιν ἀντὶ τούτου. ἔστι μὲν ναὸς τῆς Ἀθήνης μέγιστος καὶ κάλλιστος, ἔστι δὲ τῆς Νίκης, εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλων θεῶν, ὡς τὰ ὄνόματα διηγή- 25 σομαι ὕστερον, ὅταν μάθης κάλλιον τὴν ἡμετέραν γλώτταν. οὐ γὰρ ῥάδιον διηγεῖσθαι τῷ μὴ ἔχοντι ἐπιστήμην. περιέχει δὲ τὴν ἀκρόπολιν τείχη, ἄπερ μετὰ σπουδῆς φύκοδόμησαν εὐθὺς μετὰ τὰ Μηδικά· ἵδοις δ' ἀν ἐν μέσοις τοῖς τείχεσιν καὶ ἐρείπια 30

ἀρχαίων ναῶν καὶ στήλας τῶν ἀποθανόντων. ὕψος δ' ἔχει τὰ τείχη πιγέεις μάλιστα τριάκοντα.

XIII

ΤΑ ΤΕΙΧΗ

φόκοδομιήθη δὲ τὰ τείχη ὡδε. ὁ μὲν Ξέρξης ἀπῆλθεν μετὰ τῶν Μήδων, αἱ δὲ Ἀθῆναι κατεκάησαν 5 καὶ ἡ ἀκρόπολις συνεβούλευε δ' ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις οἰκοδομεῦν ώς τάχιστα τὰ τείχη, τά τε τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ τῆς ἀκροπόλεως. ἀλλὰ ἐφθόνουν τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐφοβούντο μὴ 10 αὐξάνωνται λίαν αἱ Ἀθῆναι. ὥστε ἐκέλευον μὴ οἰκοδομεῖν. ὁ Θεμιστοκλῆς οὖν ἥλθε πρέσβυς εἰς Σπάρτην, τρίτος αὐτός, μετὰ ἄλλων πρέσβεων δυοῖν, κελεύσας τοὺς Ἀθηναίους ώς τάχιστα οἰκοδομεῖν. καὶ ἐν ᾧ διέτριβε χρόνον ἐν Σπάρτη, ἥγγειλέ τις τοῖς Λακεδαιμονίοις οἰκοδομεῖν ἔτι τοὺς ἐν ταῖς Ἀθήναις. 15 πρὸς ταῦθ' ὁ Θεμιστοκλῆς οὐκ ἔφη οἰκοδομεῖν· ἐκέλευε δ', εἰ μὴ πιστεύοιεν, πέμπειν πρέσβεις καὶ αὐτούς. ἔπειμφαν οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις Ἀθήναζε. καὶ ώς τάχιστα ἀφίκοντο, φανερῶς ἥδη 20 ἔλεγεν ὁ Θεμιστοκλῆς ἀληθῆ εἶναι τὰ λεγόμενα, καὶ οἰκοδομηθῆναι ἥδη τὰ τείχη. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι μὴ οἱ ἑαυτῶν πρέσβεις πάθωσί τι, ἀνάγκη ἀφίεσαν τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις. διὰ ταῦτα ἐχρώντο οἱ Ἀθηναῖοι καὶ στήλαις καὶ ἐρειπίοις, κατὰ σπουδὴν οἰκοδομοῦντες.

XIII A

Ο ΜΩΡΟΣ

25 ἵσθι σοφὸν δὴ ὅντα τὸν μᾶρον τὸν παρ' ἥμιν. ἄκουε γάρ. ἐπύρεττε μὲν ὁ μᾶρος· καὶ κατακλιθεὶς ἐπὶ κλίνης μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἐβόα. μετεπέμψατο δ'

τελχη ἀκροπούλεως.

ἰατρόν, ἵνα σωθείη· οὐδὲ ἰατρὸς ἐλθών, καὶ ψαυσά-
μενος αὐτοῦ, “οἵμοι, ἔφη, κακῶς πυρέττεις.” οὐδὲ
μῶρος τοῦτ’ ἀκούσας ὠργίσθη, καὶ εἶπεν· “εὐφήμει,
ὦ ἄνθρωπε· οὐ γάρ σε μετεπεμψάμην ἵνα λοιδορηθείης
μοι. εἰ δὲ σὺ ἄμεινον πυρέττειν οἶδις τ’ εἰ, ἵδού 5
κλίνη· κατακλιθεὶς πύρεττε.” μετὰ ταῦτα λέγει τις
τῶν παρόντων, “τί δεῖ ἰατρῶν; σεμνοὶ φαίνονται,
πολλὰ λέγουσι, μισθὸν αἴτοῦσιν· ἄμεινον πλεῦν ἐπὶ¹⁰
τὸ Ἀσκληπίειον τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ.” περὶ δὲ τοῦ
Ἀσκληπιείου ὕστερον διηγήσομαι.

10

XIV

ΠΛΟΙΑ

πρέπει νῦν δῆ, πρὶν πόρρω ἴέναι τοῦ λόγου,
διεξιέναι τά τε γένη τῶν πλοίων, ὅποιά ἔστι, καὶ δὴ
καὶ τὰ μέρη αὐτῶν καὶ τὰ σκεύη. δύο μέν ἔστι γένει
νεῶν, αἱ τε μακρὰὶ νῆες καὶ αἱ στρογγύλαι· μακρὰὶ
δὲ εἰσὶν αἱ πολεμικαί, στρογγύλαι δὲ αἱ φορτικαί.¹⁵
τῶν δὲ πολεμικῶν νεῶν αἱ μέγισται τε καὶ ἰσχυρό-
ταται τριήρεις, αἴτινες ἔχουσι καὶ ἰστοὺς καὶ ἰστία
καὶ τρεῖς στίχους κωπῶν. ὄνομάζονται δὲ καὶ ἑκατόν-
τοροι αἱ ἑκατὸν ἔχουσαι κώπας, καὶ πεντηκόντοροι
καὶ τριακόντοροι καὶ εἰκόσοροι, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν 20
κωπῶν. ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς τριήρεσιν ἐν πολέμῳ
ἄλλαι νῆες ὁπλιταγωγοί, αἴτινες ἄγουσι τοὺς ὁπλίτας,
καὶ σιταγωγοί, καὶ ἵππαγωγοί.

αἱ δὲ στρογγύλαι νῆες φορτηγοί εἰσιν, αἴτινες
ἄγουσιν οἶνον καὶ σῖτον καὶ δέρματα καὶ ἄλλα πρὸς 25
ἐμπορίαν.

μικρὰ δὲ ἔστιν τὰ ἀκάτια.

XIV A

ΜΕΡΗ ΝΕΩΣ

ἔστι δὲ τὰ μέρη τῆς νεώς τοιάδε.

τὸ μὲν σκάφος ἔστιν ἡ ναῦς ὅλη πλὴν ἴστου καὶ ἴστίου καὶ ὅπλων, τὸ δὲ κάτωθεν ὄνομάζουσιν ἔδαφος ἡ κοίλη ναῦν. ἀντλία δὲ ἔστιν ἐν τῇ κοίλῃ νηί. 5 πρῷρα δὲ τὸ ἔμπροσθεν μέρος καλεῖται, πρύμνα δὲ τὸ ὅπισθεν, ἐνίας δὲ ἔστι κατάστρωμα μεταξὺ τούτων.

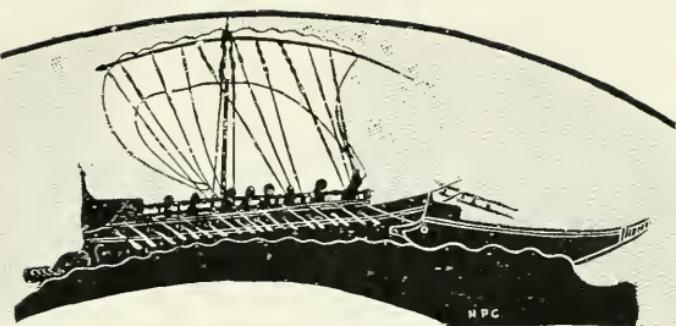
ἴστὸς δὲ ὑπάρχει ταῖς μὲν τῶν νεῶν εἰς, ταῖς δὲ δύο. καλοῦνται δὲ ὁ μὲν μέγας ἴστὸς ἀκάτειος, ὁ δὲ ὅπισθεν ἐπίδρομος. ὁ δὲ ἴστὸς ἔχει καὶ ξύλον τι 10 ἐγκάρσιον, τὴν κεραίαν καλουμένην, ἐξ ἣς ἅπτεται τὸ ἴστίον. καὶ κατέχουσι τὸν ἴστὸν μὴ καταπεσεῖν οἱ πρότονοι, ὁ μὲν ἐκ τοῦ δεξιοῦ τοίχου ὁ δὲ ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ· δεῖται δὲ ἡ ναῦς ἐκ τῆς γῆς κάλως ἢ πείσμασιν ἢ πρυμνησίοις· τροχὸς δὲ μηχανή ἔστι ἥπερ 15 καθέλκουσι καὶ ἀνέλκουσι τοὺς κάλως. ἄγκυραι δὲ εἰσὶν ἄλλαι τε καὶ ἡ καλουμένη ἱερά, ἢ χωρὶς ἀνάγκης οὐ χρῶνται. οἱ δὲ ναῦται ἐκβαίνουσι τῇ ἀποβάθρᾳ.

XIV B

ΠΛΗΡΩΜΑ

οἱ δὲ ἐμπλέοντες ναῦται εἰσιν ἅπαντες· ὁν ὁ μὲν ἄρχων ναύκληρος ἢ ναύαρχος ἢ τριήραρχος, ὁ δὲ 20 κυβερνῶν κυβερνήτης, οἱ δὲ ἐρέττοντες ἐρέται.

ὁ μὲν κυβερνήτης κυβερνᾷ τὴν ναῦν ἔχων τὰ πηδάλια, οἱ δὲ ἐρέττοντες ἐρέττουσιν ἔχοντες κώπας. ἥρεττον δὲ τὴν τριήρη κάτωθεν μὲν οἱ θαλάμιοι ἐν τῇ κοίλῃ νηΐ, ἥπερ καὶ θύλαμος ἐκαλεῖτο, οἱ δὲ 25 ζυγῖται ἐν τῷ μέσῳ, ὅπερ καὶ ζυγὸν ἐκαλεῖτο, οἱ δὲ θρανῖται ἐπὶ τῷ καταστρώματι, ὅπερ καὶ θράνος ἐκαλεῖτο. οἱ δὲ ἐπιβάται μάχονται. καὶ οἱ σύμπαντες πληροῦσι τὴν ναῦν, καὶ λέγονται πλήρωμα.

vauſ.

C 85

δροτρον.

(From a photo by Mr. A. F. S. Gow.)

XIV Γ

ΚΟΧΛΟΣ

ηκουσας δήπου λέγοντος ἐμοῦ τὰ περὶ τοῦ μώρου,
οὐν Κόβαλον ὀνομάζουσιν· ἀλλ’ οὐκ ἄρα μῶρος ἦν
οὗτος· τεκμήριον γὰρ ἐκεῖνο, ὃ ἐποίησε, τρίτη ἡμέρα
αὐτῆς. ἐθεώμεθα μὲν ἡμεῖς οἱ παιδες τοὺς κόχλους
τοὺς ἔρποντας ἔνθα καὶ ἔνθα· καὶ ἐθαυμάζομεν, οἵους 5
εἶχον τοὺς στρόμβους· ὁ δὲ στρόμβος τοι οἰκός
ἐστιν ἐν φύῃ μὲν ὁ κόχλος, φέρει δὲ τὸν οἰκον
ἔφ’ ἑαυτῷ αἰεί· ὥστε παίζοντες ὀνομάζομεν φερεόκους
τοὺς κόχλους. εὐρὼν οὖν ὁ Κόβαλος στρόμβον τινὰ
κενόν, ἔρωτῷ, “τίς οἶός τ’ ἐστὶ λίνον διαίρειν διὰ τοῦ 10
κόχλου;” ἀλλ’ οὐδεὶς ἡμῶν ἐδύνατο ποιεῖν τοῦτο. ὁ
δ’ οὖν λαβὼν μύρμηκα, καὶ ἐξάψας τοῦ μύρμηκος
τὸ λίνον, εἴτα τρήσας τὸ ἄκρον τοῦ κόχλου, εἴσασε
τὸν μύρμηκα εἰσελθεῖν· εἰσελθὼν δ’ ὁ μύρμηξ ἔλκει
τὸ λίνον· καὶ μετ’ ὀλίγον ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τρήματος. 15
ὥστε πάλιν σοφὸς ἐφαίνετο ὃν ὁ μῶρος ὁ παρ’
ἡμῖν.

XIV Δ

ΤΟΤ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΑ ΜΕΡΗ

τάδ’ ἐστὶ τὰ μέρη τοῦ σώματος. πρῶτον μὲν
ἄνω ἐστὶν ἡ κεφαλή· ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς αἱ τρίχες
φύονται, αἴπερ καὶ κόμη ὀνομάζονται. καὶ τοῖς μὲν 20
νεανίαις ἐκατέρωθεν τρίχες εἰσὶ παρὰ τοὺς κροτύφους,
οἱ λεγόμενοι ἴουλοι. ὅρῶμεν τοῖς ὄφθαλμοῖς, ἀκούομεν
τοῖς ὡσίν· ὥστε τοῦ μὲν ὄρâν ὅργανον ὁ ὄφθαλμός,
τοῦ δὲ ἀκούειν τὸ οὖς· τὸ δὲ ὄρâν λέγομεν ὅψιν,
καὶ τὸ ἀκούειν ἀκοήν. τὰ σκεπάζοντα τοὺς ὄφθαλμούς 25
ἐστι βλέφαρα, αἱ δὲ τρίχες αἱ ὑπὲρ τῶν ὄφθαλμῶν

κείμεναι ὁφρύες. καὶ ὑπὲρ μὲν τῶν ὁφθαλμῶν ἔστι τὸ μέτωπον, ὑπὸ δὲ αὐτῶν καὶ ἡ ρίς καὶ ἐκατέρωθεν παρειαί, αἰσπερ ἐρυθριῶμεν. ὕπεστι δὲ τὸ στόμα· αὕτη δὲ τομή, ἔχουσα δύο χείλη· ἐν δὲ τῷ στόματι ἡ δ τε γλώττα καὶ οἱ ὀδόντες· τὰ μὲν περιέχοντα τοὺς ὀδόντας σαρκία, οὐλά ἔστιν, τὰ δὲ ὄστα ἐν οἷς ἐμπεφυκότες εἰσὶν οἱ ὀδόντες, αἱ γνάθοι. τὸ δὲ γένειον κάτω ἔστι τοῦ στόματος, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ γενείου φυομένη θρὶξ καλεῖται πώγων. ἅπαντα τὰ ἐμπροσθεν τῆς 10 κεφαλῆς καλεῖται πρόσωπον.

ἴσταται δὲ ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τοῦ τραχήλου. ὑποκεῦνται δὲ τοῦ τραχήλου οἱ ὄμοι ἐκατέρωθεν· τὰ δὲ ὄστα τὰ ἐν ὄμοις, κλῆδες. καὶ τὸ μὲν ὅπισθε μέρος τὸ ὑπὸ τῶν ὄμων νῶτον λέγεται, ἐφ' οὗ τὸ μετάφρενον· τὸ 15 δὲ ἐμπροσθε μέρος, στήθος. οἱ δὲ ὄμοι εἰσὶν αἱ κεφαλαὶ τῶν βραχιόνων· καὶ οὕτως ἐφεξῆς, βραχίων, πῆχυς, χείρ. τὸ δὲ ἄρθρον βραχίονός τε καὶ πήχεως, ἀγκὼν ἡ ὠλένη· τὸ δὲ ἄρθρον πήχεώς τε καὶ χειρός, καρπός. καὶ ἐν χειρὶ ἐκατέρᾳ πέντε δάκτυλοι, ὃν δὲ 20 μὲν ἀφεστηκῶς τῶν ἄλλων μέγας δάκτυλος καλεῖται, οἱ δὲ ἐφεξῆς, λιχανὸς ὁ πρῶτος τῶν τεττάρων, εἴτα μέσος, παράμεσος, μικρός. ἐπ' ἄκροις δὲ τοῖς δακτύλοις εἰσὶν αἱ δυνυχες.

τοῦ σώματος δὲ ἐκατέρωθέν ἔστι πλευρά· πλευραὶ 25 δὲ καὶ τὰ ὄστα καλεῖται. ἐν μέσῳ δὲ ἡ γαστήρ, εἰς ᾧ καθίεται τὰ σιτία.

καὶ κάτω τῆς γαστρὸς δύο σκέλη ὑπόκειται· τοῦ δὲ σκέλους τὰ μέρη τοσάδε, μηρός, κνήμη, πούς· τὸ δὲ ἄρθρον μηροῦ τε καὶ κνήμης, γόνυ· κνήμης τε καὶ 30 ποδός, σφυρόν. καὶ ἐφ' ἐκατέρου ποδὸς πέντε δάκτυλοι. ταῦτ' ἔστὶ τὰ μέρη μάλιστα τοῦ σώματος.

XV ΠΛΟΤΣ

χθὲς κατήλθομεν ἐς τὴν θάλατταν, ἥτις ἀπεστιν ὁγδοήκοντα μάλιστα στάδια ἀπὸ τῆς κώμης ἐν ᾧ οἰκῶ. κατελθόντες δὲ εὐθὺς ἐμρωμεν πλοῖόν τι ἔτοιμον ἐπὶ τῷ ὄρμῳ. ναῦται δ' ἐνῆσαν ἐν τῷ πλοίῳ ἐπτά, ὡν οἱ μὲν δύο μετεχείριζον τὰ ὅπλα τοῦ πλοίου, ὁ δ' 5 εἰς κυβερνήτης ὡν ἐκυβέρνα, ἔχων τὰ πηδάλια, οἱ δ' ἄλλοι ναῦται. ἴδοντες δὲ τὸ πλοῖον εἰσέβημεν. ὡς δ' ἔδοξεν οὕριος εἶναι πρὸς ἀναγωγὴν ὁ ἄνεμος, θόρυβος ἦν εὐθὺς κατὰ τὸ πλοῖον, τῶν τε ναυτῶν διαθεόντων καὶ τοῦ κυβερνήτου κελεύοντος καὶ ἐλκομένων 10 τῶν κάλων· καὶ εὐθὺς ἡ κεραία περιήγετο, τὸ ἵστιον καθίετο, τὸ πλοῖον μετέωρον ἦν, τὰς ἀγκύρας ἀνέσπων, ὁ ὄρμος κατελείπετο· τὴν γῆν ὄρῳμεν ἀπὸ τοῦ πλοίου κατὰ μικρὸν ἀναχωροῦσαν, ὥσπερ αὐτὴν πλέουσαν. παιανισμὸς δ' ἦν καὶ εὐχή, θεοὺς δὲ ἐκάλουν εὐφη- 15 μοῦντες αἴσιον τὸν πλοῦν γενέσθαι· ὁ δ' ἄνεμος ἔπνει σφοδρότερον, καὶ τὸ ἵστιον ἐκυρτοῦτο, καὶ ἔτρεχε τὸ πλοῖον ἥδη.

XV A ΔΕΙΠΝΟΝ

ἀναγόμενοι οὖν τὴν ναῦν ἐπλέομεν. καὶ πρῶτον μὲν οὕριος ἦν ἄνεμος, καὶ ἔτρεχεν ἡ ναῦς ἥδη· ἀλλὰ 20 μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἐκοπίασεν ὁ ἄνεμος καὶ γαλήνη ἦν, ὥστε ἐρέττειν ἔδοξε· καὶ ἤρεττον σφόδρα. καὶ μὴν οἶον εἰώθασι ναῦται δρᾶν εἰς καμάτων ἀμέλειαν, τοῦτο κάκεῖνοι δρῶντες τὰς κώπας ἀνέφερον. εἰς μὲν γὰρ αὐτοῖς, κελευστὴς ὅν, ναυτικὰς ἥδεν 25 ὠδάς, οἱ δὲ λοιποὶ ὥσπερ χορὸς ὁμοφώνως κατὰ καιρὸν τῆς ἐκείνου φωνῆς ἐβόων. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα

ἐπραττεν, πολλὴ μὲν ἦν βοή, σαφῆ δ' ἐξέπιπτεν εἰς τὴν γῆν τὰ ἄσματα. μετ' ὀλίγον δὲ κατήλθομεν εἰς Σαλαμῖνα, οἵπερ καὶ ήθέλομεν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐντὸς τοῦ λιμένος ἀφίκοντο, τὰ μὲν ἵστια ἐστείλαντο καὶ 5 κατέθεσαν ἐν τῇ νηī, τὸν δ' ἵστον εἰς τὴν ἴστοδόκην καθίεσαν τοῖς προτόνοις ὑφέντες, τὴν δὲ ναῦν εἰς ὅρμον προήρεττον τοῖς ἐρετμοῖς, τὰς δ' ἀγκύρας ἐξέβαλον, κατέδησαν δὲ τὰ πρυμνήσια· αὐτοὶ δ' ἐξέβαινον ἐπ' ἀκτήν. καὶ ἐπειδὴ τάχιστα ἐξέβημεν ἐκ τῆς νεώς, ὁ 10 πατὴρ μετὰ τῶν ἄλλων παρεσκευάζετο δεῖπνον. πρῶτον μὲν πῦρ ἔκαιε, μετὰ ταῦτα κατέβαλε μέγαν πίνακα ἐγγὺς τοῦ πυρός, καὶ ἐπὶ τοῦ πίνακος κατέθηκεν νῶτον αἰγὸς καὶ ράχιν συός, καὶ ἔτεμνε μαχαίρᾳ. καὶ τὰ μὲν κρέα εὗ ἐμίστυλλε καὶ ἀμφὶ ὀβελοῖς 15 ἐπειρεν, ὁ δ' ἀδελφός μου ἔκαιε μέγα τὸ πῦρ. καὶ ἐπειδὴ τὸ πῦρ κατεκάνη καὶ ἡ φλὸξ ἐσβέσθη, ὁ πατὴρ στορέσας τοὺς ἄνθρακας ἐπηξε τοὺς ὀβελοὺς ὑπὲρ τῶν ἀνθράκων, καὶ ἀλὸς ἐπέπασεν. καὶ ἐπεὶ ὥπτησεν, ὁ ναύαρχος ἔφερε μάζας ἐν κανῷ, ὁ δὲ πατὴρ 20 ἔνειμε τὰ κρέα.

XVI–XVII

Η ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΜΑΧΗ

ἐσθιόντων δ' ἡμῶν, τῶν ναυτῶν τις, ἀνὴρ πάνυ γέρων, “φεῦ, φησίν, οἷα εἶδον ἐγώ ποτε ἐν ταύτῃ τῇ θαλάττῃ γιγνόμενα.” ὁ δὲ πατὴρ, “τί λέγεις, φησίν, ὁ γέρον; ἄσμενοι γὰρ ἀν ἀκούοιμεν ἀπὸ δείπνου 25 γενόμενοι.” ὁ δέ, “μακρὸς μὲν δῆ, φησίν, ὁ λόγος, ἀλλ' ἄξιος ἀκούειν· ἐνταῦθα γὰρ ἐγένετο μάχη μεγίστη τῶν πρίν, ἐν ᾧ βασιλεὺς ἐνικήθη· ἐναυμάχουν δ' ἐγώ.” ἡμεῖς δὲ ἐπηγούμενοι ἀπαντεῖς, καὶ ἡξιούμενοι λέγειν αὐτόν· ὁ δ' ὀλίγον ἐπισχών, εἰπε τοιάδε.

30 “ἢν μέν, ὁ Θράσυλλε, βασιλεὺς τῶν Μήδων

μέγιστος Ξέρξης, ὃς θεὸς εἶναι ἐδόκει αὐτὸς ἑαυτῷ· καὶ ἔπειταν ἀγγέλους δεῦρο γῆν καὶ ὕδωρ αἰτήσοντας. οὐ τυχὼν δὲ γῆς καὶ ὕδατος—οὐ γάρ εἰσι δὴ δοῦλοι οἱ "Ἐλληνες τῶν Μήδων, οὐδ' ἔσονται οὐδέποτε—στρατὸν συνελέξατο ώς καταστρεψόμενος τὴν Ἑλλάδα. 5 εἶχε δὲ ἡ ναυτικὴ στρατιὰ πολλὰς μυριάδας ἀνθρώπων, πολλὰς δὲ ἡ πεζὴ. οἱ δὲ Ἀθήνησιν πάντες φοβούμενοι ἔφευγον ἐς Σαλαμῖνα, ἐν ᾧ νῦν ἐσμεν· οἱ δὲ Πέρσαι νικήσαντες τοὺς ἐν Θερμοπύλαις, Λεωνίδαν τε καὶ τοὺς Σπαρτιάτας, κατακαίουσι τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν ἀκρό- 10 πολιν, ἐν ᾧ τὸ ναυτικὸν παραπλεῖ ἐς Φάληρον. νυκτὸς δὲ περιπέμψαντες νῆσος τινας περὶ τὴν Σαλαμῖνα, ἔκλησον τὸν ἀφ' ἐσπέρας πορθμὸν τῆς νήσου, ὥστε μηδένα ἀποφυγεῖν. ήμεῖς δὲ οἱ "Ἐλληνες ἐν μέσῳ τούτων κατεχόμενοι ἥμεν ἐν δέει καὶ ὄρρωδίᾳ." 15

οἱ δὲ ἀδελφός μου, "φεῦ, φησίν, τοῦ κινδύνου· ἀλλὰ πόσαι ἥσαν νῆες ἔκατέροις;"

οἱ δὲ ἀπεκρίνατο, "οὐκ οἶδ' ἀκριβῶς, λέγεται δὲ ώς εἰεν τοῖς μὲν Πέρσαις ἐπτὰ καὶ διακόσιαι καὶ χίλιαι, 20 ημῦν δὲ τριακόσιαι καὶ δέκα."

οἱ δὲ πατὴρ ὑπολαβὼν εἶπεν· "ὦ ναῦτα, ἀληθῆ λέγεις· καὶ γὰρ ἐγώ ποτ' ὡν Ἀθήνησιν εἶδον δρᾶμα ἐν τῷ θεάτρῳ ὅπερ ἐδίδαξεν οἱ Αἰσχύλος, αὐτὸς συν- ναυμαχήσας τότε· λέγει δὲ ὁδε οἱ Αἰσχύλος·

πλήθους μὲν ἀν σάφ' ἵσθ' ἔκατι βάρβαρον 25
ναυσὶν κρατῆσαι. καὶ γὰρ "Ἐλληνησιν μὲν ἦν
οἱ πᾶς ἀριθμὸς ἐς τριακάδας δέκα
νεῶν, δεκὰς δὲ ἦν τῶνδε χωρὶς ἔκκριτος.
Ξέρξη δέ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιὰς μὲν ἦν
ῶν ἥγε πλῆθος, αἱ δὲ ὑπέρκοποι τάχει 30
ἔκατὸν δὶς ἥσαν ἐπτά θ. ὁδὲ ἔχει λόγος."

πρὸς ταῦτ' οἱ ἀδελφός, "ὦ πάτερ, ἔφη, τί δῆτ'
ἐστὶ θέατρον, καὶ τί δρᾶμα;" οἱ δέ, "ὕστερον, ἔφη,

περὶ τούτων· νῦν δὲ ἀκούωμεν τοῦ λόγου. σὺ δέ, ὁ ναῦτα, λέγοις ἄν."

ὁ δέ ἀπεκρίνατο, "καὶ δὴ λέγω. δέος οὖν εἶχεν ἡμᾶς καὶ ὄρρωδία, καὶ οὐκ εἴχομεν ὅτι χρώμεθ' ἡμῖν 5 αὐτοῖς· φεύγειν γὰρ ἀδύνατον, οὐδὲ ἐλπὶς ἦν νικήσειν τοσούτους. πρῶτον μὲν οὐκ ἐπείθοντο οἱ στρατηγοὶ τοῖς ἄγγέλοις, ὡς εἴη ἀληθῆ τὰ ἔξαγγελθέντα, ὡς κυκλωθεῖεν δή· ἔπειτα δὲ σαφῶς πυθόμενοι, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἔως τε δὴ διέφαινε, 10 καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἀνδρειότατος τῶν τότε, σύλλογον τῶν στρατηγῶν ποιησάμενος, παρήνεσεν ἄνδρας γενέσθαι, καὶ εἰσβαίνειν ἐκέλευεν εἰς τὰς νῆας. καὶ οὗτοι μὲν δὴ εἰσέβαινον, καὶ ἀνῆγον τὰς νῆας 15 ἀπάσας οἱ Ἑλληνες· ἀναγομένοις δὲ αὐτοῖς αὐτίκα ἐπέκειντο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι Ἑλληνες ἐπὶ πρύμναν ἀνεκρούοντο, καὶ ὥκελλον τὰς νῆας· Ἀμεινίας δὲ ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἔξαναχθεὶς, νηὶ ἐμβάλλει· οἱ δὲ ἄλλοι ὄρῶντες ταῦτα ἐβοήθουν. οὕτω γίγνεται τῆς ναυμαχίας ἡ ἀρχή. τὸ δὲ πλήθος τῶν νεῶν ἐν τῇ 20 Σαλαμῖνι διεφθείρετο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων, αἱ δὲ ὑπ' Λίγινητῶν. οἱ μὲν γὰρ Ἑλληνες σὺν κόσμῳ ἐναυμάχουν κατὰ τάξιν, οἱ δὲ βάρβαροι οὐ τεταγμένοι ἦσαν ἔτι, οὕτε σὺν νῷ ἐποίουν οὐδέν· ὥστε ἐμελλε τοιοῦτο αὐτοῖς συμβῆσεσθαι οἷόν περ συνέβη. καίτοι ἦσαν 25 ταύτην τὴν ἡμέραν μακρῷ ἀμείνονες αὐτοὶ ἔαυτῶν, πᾶς τις δειμαίνων Ξέρξην."

πρὸς ταῦτα πάντες ἐπηγοῦμεν, καὶ ἡρώτων ἐγὼ τὸν πατέρα, πότερόν τι πεποίηκε περὶ τούτων ὁ Λίσχύλος· ὁ δέ, "ναί, φησίν, πεποίηκεν· ἀκούετε. ὁ γὰρ 30 ἄγγελος δὴ ὁ τοῦ στρατοῦ λέγει πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Ξέρξου τάδε·

ἐπεί γε μέντοι λευκόπωλος ἡμέρα
πᾶσαν κατέσχε γαῖαν εὐφεγγῆς ἴδειν . . ."

ἀλλ' ὁ ἀδελφός μου ἐπιλαβόμενος ἐρωτᾷ, “οὐ δῆλα
μοι ταῦτ', ὦ πάτερ· πῶς γὰρ λέγεις λευκόπωλον τὴν
ἡμέραν;”

πρὸς ταῦθ' ὁ πατήρ, “ὦ Θρασύστομε, φησίν, εὖ γ' ὡς
ἔοικεν ὡνόμασά σε, Θρασύστομον ὄνομάζων· θρασύτατον
γὰρ ἔχεις τὸ στόμα, ἐπιλαβόμενος τοῦ πατρὸς παῖς ὧν.”

ὁ δ', “ἀλλ', ἔφη, ὦ φίλτατέ μοι πάτερ, συγγυνώμην
ἄν ἔχοις μοι. κελεύει γάρ με ὁ διδάσκαλος, ὅ τι ἀν
μὴ τύχω συνιείς, τοῦτο εὐθὺς ἐρωτᾶν.”

καὶ ὁ πατήρ, “εὖ γ', ὖ παῖ, φησίν, συγγυνώσκω 10
δή σοι, ὥσπερ ἀξιοῦς. λευκόπωλος οὖν ἐστιν ἡ ἡμέρα,
ἐπειδὴ ὁ Φαέθων τέθριππον ἐλαύνει καὶ τέτταρας
ἴππους λευκούς· ὥστε λεύκιππος ἡ λευκόπωλος ἡ
ἡμέρα. καὶ δὴ ἐπαναλαμβάνω τοὺς στίχους, σὺ δ'
ἔάν τι μὴ συνίης, ἀνάμενε τὸ τέλος.” 15

ὁ δ' ἔφη, “ταῦτ', ὖ πάτερ”· ὁ πατὴρ δ' εἶπε·

“ἐπεί γε μέντοι λευκόπωλος ἡμέρα
πᾶσαν κατέσχε γαῖαν εὐφεγγῆς ἵδεῖν,
πρῶτον μὲν ἡχεῖ κέλαδος Ἑλλήνων πάρα.
εὐθὺς δὲ κώπης ρόθιάδος συνεμβολῆς 20

ἔπαισαν ἄλμην βρύχιον ἐκ κελεύσματος,
θοῶς δὲ πάντες ἥσαν ἐμφανεῖς ἵδεῖν.

τὸ δεξιὸν μὲν πρῶτον εὐτάκτως κέρας
ἡγεῖτο κόσμῳ, δεύτερον δ' ὁ πᾶς στόλος

ἐπεξεχώρει, καὶ παρῆν ὁμοῦ κλύειν 25
πολλὴν βοήν—‘ὦ παῖδες Ἑλλήνων, ἵτε,

ἔλευθεροῦτε πατρίδ', ἔλευθεροῦτε δὲ

παῖδας, γυναικας, θεῶν τε πατρώων ἔδη,
θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.’

καὶ μὴν παρ' ἡμῶν Περσίδος γλώσσης ρύθμος 30
ὑπηντίαζε, κούκέτ' ἦν μέλλειν ἀκμή.

εὐθὺς δὲ ναῦς ἐν νηὶ χαλκίρη στόλον
ἔπαισεν· ἵρξε δ' ἐμβολῆς Ἑλληνικὴ

ναῦς, κἀποθραύει πάντα Φοινίσσης νεώς
κόρυμβ', ἐπ' ἄλλην δ' ἄλλος ηὔθυνεν δόρυ.
τὰ πρῶτα μέν νυν ῥεῦμα Περσικοῦ στρατοῦ
ἀντεῖχεν· ώς δὲ πλῆθος ἐν στενῷ νεῶι
ἡθροιστ', ἀρωγὴ δ' οὕτις ἀλλήλοις παρῆν,
5 Ἐλληνικαὶ τε νῆες οὐκ ἀφρασμόνως
κύκλῳ πέριξ ἔθεινον, ὑπτιοῦτο δὲ
σκάφη νεῶν, θάλασσα δ' οὐκέτ' ἦν ἵδεῖν,
ἀκταὶ δὲ νεκρῶν χοιράδες τ' ἐπλήθυνον.
10 φυγῇ δ' ἀκόσμῳ πᾶσα ναῦς ἡρέσσετο,
ὅσαιπερ ἦσαν βαρβάρους στρατεύματος.
οἱ δ' ὥστε θύινους ἢ τιν' ἴχθύων βόλον
ἀγαῖσι κωπῶν θραύμασίν τ' ἐρειπίων
ἐπαιον, ἐρράχιζον, οἰμωγὴ δ' ὄμοι
15 κωκύμασιν κατεῖχε πελαγίαν ἄλα,
ἔως κελαινὸν νυκτὸς ὅμμ' ἀφείλετο.”

καὶ ὁ μὲν ἐπαύσατο λέγων, ὁ δ' ἀδελφὸς θαυμάσας
ἔφη, “ὦ τοῦ καλοῦ ποιήματος, σὺ δ', ὦ πάτερ,
ζηλωτὸς εἴ τῆς μνήμης. εἰ γὰρ ἐγὼ οὕτως εἶχον τῆς
20 μνήμης, οὐκ ἀν ὡργίζετο ὁ διδάσκαλος ὥσπερ καὶ
ὁργίζεται, λέγων μῶρον ἐμὲ καὶ ἐπιλήσμονα, καὶ
πληγὰς ἐντείνων πολλάκις.”

ό δὲ πατὴρ γελάσας, “τί δ', ὦ Θρασύστομε, φησίν,
ἄρα πληγὰς λαμβάνεις μῶρος ὡν; ἄρα συνίης τὸ πᾶν
25 ἥ καὶ σαφέστερον λέξω σοι;”

πρὸς ταῦτ' εὐθὺς ἀνεβούσαμεν ἐγώ τε καὶ ὁ
ἀδελφός, “εἴθε γὰρ λέγοις, ὦ πάτερ, ἀπλουστέροις
λόγοις λέγων.”

ό δέ, “σίγατε οὖν, ἔφη, καὶ ἐρῶ. τάδε γάρ φησιν
30 ὁ ποιητής· ἐπειδὴ πρῶτον ἡμέρα ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος
ἔλαμψεν καὶ ἐδίλον τὴν γῆν, πρῶτον μὲν βοήν
γενέσθαι παρὰ τῶν Ἐλλήνων· εὐθὺς δὲ συνεμβάλλειν
τὰς κώπας τοὺς ἐρέτας ἐς τὴν θάλατταν, ρόθον

ποιουμένους καὶ ἀφρόν, καὶ τύπτειν την ἄλα μετὰ μεγάλου κτύπου ὁμοῦ πάντας, ἐπεὶ κελεύοι ὁ κελευστὴς διδοὺς κέλευσμα· ταχέως δὲ παρεῖναι ἵδεῖν πάντας εὖ. πρώτον μὲν προελθεῖν τὸ δεξὶὸν κέρας τοῦ στόλου κατὰ τάξιν σὺν κόσμῳ, δεύτερον δὲ τὰς ἄλλας νῆας 5 ἐπεκχωρεῖν, καὶ βοᾶν τοὺς στρατηγούς, ἵτε, ὡς "Ἐλληνες, καὶ νικᾶτε τοὺς πολεμίους, μὴ δοῦλοι γενώμεθα τοῖς Πέρσαις, ἡμεῖς τε καὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες, καὶ οἱ θεοὶ αὐτοί, μηδὲ διαφθαρῶσιν οἵ τε ναοὶ τῶν θεῶν καὶ οἱ τύμβοι τῶν προγόνων· περὶ πάντων γὰρ 10 ἥδη ἀγωνιζόμεθα." τοὺς δὲ Πέρσας αὖ φωνὴν καὶ αὐτοὺς ἔξιέναι, καιρὸν δ' εἶναι ἥδη τοῦ ἔργου. εὐθὺς δὲ τὰς ναῦς ἄλλην ἄλλη προσπαῖσαι τὰ ἔμβολα χαλκᾶ 15 ὅντα· πρώτην δ' ἄρξαι ναυμαχίας Ἐλληνικήν τινα ναῦν, καὶ ἀποθραύειν τὰ ἄφλαστα τὰ ἐπὶ πρύμνης Φουνίσσης τινὸς νεώς. καὶ πρώτον μὲν τὸ πλήθος τῶν νεῶν τῶν Περσικῶν, πολὺ ὃν ὕσπερ ῥεῦμα ποταμοῦ, ἀντέχειν· ὡς δὲ πολλὰς ἐν στενοχωρίᾳ ἥθροι-σμένας εἶναι, καὶ ἀδύνατον εἶναι βοηθεῖν ἄλλῃ λαῖς, τὰς Ἐλληνικὰς νῆας μετὰ πολλῆς ἐπιστήμης θείνειν 20 αὐτὰς κύκλῳ, τὰ δὲ σκάφη τῶν νεῶν περιτραπέντα οἴχεσθαι, ὥστε μηκέτι παρεῖναι ἵδεῖν τὴν θάλατταν, πολλῶν ὅντων τῶν ἐρειπίων. τὰς δὲ ἀκτὰς καὶ τὰς πέτρας πλήρεις γενέσθαι νεκρῶν. μετὰ ταῦτα φεύγειν τὰς Περσικὰς νῆας ἄνευ κόσμου· τοὺς δὲ "Ἐλληνας 25 παίειν ἐκείνους καὶ ῥαχίζειν, ὕσπερ καὶ οἱ ἀλιῆς ῥαχίζουσι θύννους ἢ ἄλλους ἴχθύας· πᾶσαν δὲ τὴν θάλατταν πλήρη εἶναι οὔμωγῆς καὶ βοῆς καὶ κωκυ-μάτων καὶ ὄλοφυρμῶν, ἔως νὺξ ἐπῆλθεν."

ταῦτα δὲ ἀκούσας, "ὦ πάτερ, ἦν δὲ ἐγώ, σοῦ 30 λέγοντος ἀκούων δοκῶ μοι καὶ αὐτὸς ἵδεῖν τὴν ναυμαχίαν· σὺ δ', ὡς ναῦτα, ὃς ἐναυμάχησας καὶ αὐτόπτης ἐγένου, λέγοις ἀν καὶ τὰ ἄλλα. τίς εὖ ἐμάχετο, τίς κακῶς, τίς δὲ καὶ ἐφέρετο τάριστεῖα;"

ο δ' εἰπει, “κατὰ μὲν τοὺς ἄλλους, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀκριβῶς, ώς ἔκαστοι τῶν βαρβάρων ἡ τῶν Ἑλλήνων ἡγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτεμισίαν τάδε ἐγένετο, ἀφ' ὧν ηὐδοκίμησε κάρτα παρὰ βασιλεῦ. 5 αὕτη γάρ, γυνὴ οὐσα, ἐστρατεύσατο ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα· ἀποθανόντος γὰρ τοῦ ἀνδρός, καὶ παιδὸς ὑπάρχοντος αὐτῇ νεανίου, αὐτῇ τε εἶχε τὴν τυραννίδα τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, καὶ ὑπὸ λήματος καὶ ἀνδρείας ἐστρατεύετο, οὐδεμίας οὔσης ἀνάγκης. διὰ ταῦτα ηὐδοκί-
10 μησε παρὰ βασιλεῖ, ηὐδοκίμησε δὲ καὶ μᾶλλον ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ. ἐπειδὴ γὰρ εἰς πολὺν θόρυβον ἀφίκετο τὰ βασιλέως πράγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἡ ναῦς ἡ Ἀρτεμισίας ἐδιώκετο ὑπὸ νεώς Ἀττικῆς· ἡ δ' οὐκ ἔχουσα διαφυγεῖν, ἐμπροσθεν γὰρ αὐτῆς
15 ἥσαν ἄλλαι νῆες φίλιαι, ἐμηχανήσατο τόδε ποιῆσαι· διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐνέβαλε νηὶ φιλίᾳ. ώς δ' ἐνέβαλέ τε καὶ κατέδυσε, εὐτυχίᾳ χρησαμένη, διπλὰ ἑαυτὴν ἀγαθὰ ἡργάσατο. ὅ τε γὰρ τῆς Ἀττικῆς νεώς τριήραρχος, ώς εἰδεν αὐτὴν ἐμβάλλουσαν
20 νηὶ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν ναῦν τὴν Ἀρτεμισίας ἡ Ἐλληνίδα εἶναι ἡ αὐτομολεῖν ἐκ τῶν βαρβάρων, ἀποστρέψας πρὸς ἄλλας ἐτράπετο. τοῦτο μέν, τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεγκε γενέσθαι, διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολέσθαι· τοῦτο δέ, συνέβη ὥστε κακὸν
25 ἐργασταμένην, ἀπὸ τούτων αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξη. λέγεται γὰρ βασιλέα θεώμενον μαθεῖν τὴν ναῦν ἐμβαλοῦσαν· καὶ δή τινα εἰπεῖν τῶν παρόντων, ‘δέσποτα, ὄρᾶς Ἀρτεμισίαν, ώς εὖ ἀγωνίζεται, καὶ ναῦν τῶν πολεμίων κατέδυσεν;’ τὸν δ'
30 ἐρωτᾶν εἰ ἀληθῶς ἐστιν Ἀρτεμισίας τὸ ἔργον· τοὺς δὲ φάναι, σαφῶς τὸ ἐπίσημον τῆς νεώς ἐπισταμένους. τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ναῦν οὐδεὶς ἡπίστατο οὖσαν φιλίαν· τά τε γὰρ ἄλλα, ώς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεγκεν εἰς εὐτυχίαν γενόμενα, καὶ τὸ μηδένα τῶν ἐν

τῇ διαφθαρείσῃ νηὶ ἀποσωθῆναι. Ξέρξην δὲ εἰπεῖν λέγεται πρὸς τὰ λεγόμενα, “οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες.” ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶν εἰπεῖν.”

τοῦ δὲ ναύτου λέγοντος ταῦτα, ἐθεασάμεθα τόν τε 5 πορθμὸν καὶ τὴν ἥπειρον, καὶ ἐθαυμάζομεν τοὺς προγόνους ὡς ἄνδρείους ὅντας καὶ ἐλευθερώσαντας τὴν πατρίδα. εὐξάμενοι δὲ τοὺς θεοῖς τοιοῦτοι γενέσθαι καὶ αὐτοί, ηὐφημοῦμεν.

έσπέρας δὲ γενομένης κατεπλέομεν πρὸς τὴν 10 ἥπειρον, πεζοὶ δ' ἀφικόμεθα οἴκαδε.

XVIII

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

μετὰ ταῦτα τῇ ὑστεραίᾳ, διελεγόμεθα ἐγώ τε καὶ ἀδελφὸς περὶ τούτων ἢ διηγήσαντο ὁ ναύτης καὶ ὁ πατίρ· καὶ ἐγὼ εἰπον, “ὦ ἀδελφέ, μέγας ἄρ’ ἦν βασιλεύς, εἴ γε τοσαύτην στρατιὰν ἦγεν ἐφ’ Ἑλλάδα. πόση 15 γὰρ ἦν ἡ στρατιά; ἡ μέμνησαι;” ὁ δέ, “μέμνημαι, ἔφη· τῶν μὲν Μήδων ἤσαν νῆες ἐπτὰ καὶ διακόσιαι καὶ χίλιαι, τῶν δὲ Ἑλλήνων τριακόσιαι καὶ δέκα.” καὶ ἐγώ, “ὦ τοῦ πλήθους, ἔφην· καὶ κατὰ γῆν πεζὴ στρατιὰ πλείων ἀριθμοῦ. τίς δὲ ἦν ὁ ποιητὴς ὃς 20 ἐδίδαξε τὸ δρᾶμα, ὡς εἰπεν, ἐν τῷ θεάτρῳ;” ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, “Αἰσχύλος ἦν ὁ ποιήσας· καὶ ἐποίει ἴαμβους πάνυ καλούς, ὃν μέμνημαι· ἄκουε δι·

25

καὶ γὰρ Ἐλλησιν μὲν ἦν
οἱ πᾶς ἀριθμὸς ἐσ τριακάδας δέκα
νεῶν, δεκὰς δὲ ἦν τῶνδε χωρὶς ἔκκριτος.

ἀλλὰ πρὸς τί δῆτ’ ἔκκριτος;” πρὸς ταῦτ’ ἐγώ, “οὐκ οἶδεν ἔγωγε, ἔφην, οὐ γὰρ ἐδήλου τοῦθ’ ὁ πατίρ.

περὶ δὲ τοῦ βασιλέως τί φησιν ὁ ποιητής; οὐ γὰρ εὖ ἔχω μνήμης.” ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγων·

“Ξέρξη δέ, καὶ γὰρ οἰδα, χιλιὰς μὲν ἦν
ῶν ἥγε πλῆθος, αἱ δὲ ὑπέρκοποι τάχει
5 ἑκατὸν δὶς ἥσαν ἑπτά θ'. ὡδὲ ἔχει λόγος.”

“θαῦμ’ ἄρ’ ἐγένετο, ἦν δὲ ἐγώ, τὸ νικᾶν τοσαύτας·
οὐδὲ ἀν ἐνικήσαμεν ἄνευ τῶν θεῶν. ἐπαινῶ δὲ καὶ
τὸν Ἀμεινίαν ὡς ἀνδρεῖον ὅντα, ὅσπερ ἀναχθεὶς
πρῶτον ἥρξε τῆς μάχης. χαλεπὸν μὲν γὰρ τὸ
10 ἄρξαι μεγάλου ἔργου, ράδιον δὲ ἐπεσθαι. εἴθ’ ὥφελον
ἰδεῖν καὶ αὐτὸς τὰς ναῦς διαφθειρομένας ὑπὸ τῶν
Ἐλλήνων, καὶ κεραιζομένας ἐν τῇ Σαλαμῖνι· οἱ δὲ
ἐπαιον τοὺς Μῆδους ὥσπερ θύννους ἐν τῇ θαλάττῃ
νέοντας· οἵμοι, ὡς ὥφελον παραγενέσθαι καὶ συι-
15 μαχεῖν.” “ἡ δὲ Ἀρτεμισία, ἢ δὲ ὃς ὁ Θρασύστομος,
οὐκ εὐ ἐποίει· ἀπέφυγε μὲν γάρ, ἀλλὰ προδοῦσα
τοὺς φίλους.”

XIX

ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΒΟΤΚΟΛΟΣ

ἀτυχία ἐγένετο νεωστί. ἔπλεον γάρ τινες νεανίαι
ἐν πλοιῷ, ἵνα ἥβωσι μετ' ἀλλιγάτων· ἥρεττον δὲ οἱ
20 οἰκέται. παραπλέοντες δὲ εἰς λιμένα τινὰ εἰσέπλεον,
καὶ εἰσπλεύσαντες ὠρμίζοντο. ὄρμισάμενοι δὲ κακὸν
μὲν οὐδὲν ἐποίουν, ἐτέρποντο δέ. ἄλλοτε μὲν γὰρ
ἰχθὺς αἴρονται, ἄλλοτε δὲ ὅρνιθας καὶ λαγὼς
θηρεύονται. ἀλιεύονται δὲ ὧδε· ἄγκιστρον ἀπαρτῶσιν
25 ἐκ λίνου λεπτοῦ, τὸ δὲ λίνον ἀπαρτῶσιν ἐκ καλάμου·
καὶ ἐπιθέντες δέλεαρ, καθιάσι τὸ ἄγκιστρον μετὰ τοῦ
δελέατος εἰς τὴν θάλατταν· οἱ δὲ ἰχθύες ἐγκάπτουσι
τό τε δέλεαρ καὶ τὸ ἄγκιστρον, καὶ ἐξέλκονται ἥδη.
τοὺς δὲ ὅρνιθας αἴρονται βρόχοις, χῆνάς τ' ἀγρίους καὶ
30 νήττας, τοὺς δὲ λαγὼς δικτύοις. οἱ δὲ νεανίαι, εἴ τινος

καὶ προσδέοι, παρὰ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐλάμβανον, ὁβολεὺς καταβύλλουτες πλείους τῆς ἀξίας. τὸ δὲ πλοῖον ἔδησαν ἐκ τῆς γῆς· πεῖσμα δ' οὐκ ἔχοντες—φροῦδον γάρ πως ἐγένετο τὸ πεῖσμα—λύγον χλωρὰν ἀπέσπων, ἀποσπάσαντες δὲ τὴν λύγον ἐποίησαν 5 σχοινίον, καὶ ταύτη τὸ πλοῖον ἔδησαν ἐκ τε τῆς γῆς καὶ πρύμνης ἄκρας. ἔπειτα ἀφεῖσαν τοὺς κύνας ῥινηλατεῖν· οἱ δὲ κύνες διέθεον ὑλακτοῦντες, τῇ δὲ ὑλακῇ ἐφόβησαν τὰς αἰγας. καὶ αἱ αἰγες δὴ φοβούμεναι ἔφευγον πρὸς τὴν θάλατταν. ἀλλ' οὐδὲν 10 εὑροῦσαι τρωκτὸν ἐν τῇ ψάμμῳ, ἀπέφαγον τὴν λύγον τὴν χλωράν, ἥ ἐδέδετο τὸ πλοῖον.

καὶ ἴδού, κατέπνει ἀπὸ τῶν ὀρῶν πνεῦμα ἀνέμου· καὶ πνέοντος τοῦ ἀνέμου, κλυδώνιον ἐγένετο ἐν τῇ θαλάττῃ· γενομένου δὲ τοῦ κλυδωνίου, ἡ παλιρροίᾳ 15 τῆς θαλάττης ὑπέφερε τὸ πλοῖον εἰς τὸ πέλαγος.

αἰσθόμενοι δὲ ἡδη οἱ ξένοι ἔτρεχον ἐπὶ τὴν θάλατταν· τὸ δὲ πλοῖον ἡδη ἔφθασεν φερόμενον κατὰ ροῦν. ὀργιζόμενοι οὖν οἱ ξένοι ἐξήτουν τὸν νέμοντα τὰς αἰγας, ἵνα τιμωροῦντο· καὶ εύροντες αὐτόν, φίλον 20 ὅντα ήμων, τὸ ὄνομα Δάφνιν, ἔτυπτόν τε καὶ ἀπέδυον, καὶ λαβόντες ἴμάντα, περιῆγον τὰς χεῖρας, ώς δήσοντες. ὁ δὲ ἐβόα καὶ ίκέτευε τοὺς ἀγροίκους βοηθεῖν ἑαυτῷ· οἱ δὲ ἐλθόντες ἀντείχοντο, καὶ ἐκέλευνον δικάζεσθαι περὶ τοῦ πράγματος. 25

δικαστὴν οὖν καθίζουσι Μέλητον τὸν βουκόλον· πρεσβύτατός τε γάρ ἦν τῶν παρόντων, καὶ κλέος εἶχεν ἐν τοῖς κωμήταις δικαιοσύνης. πρῶτον δὲ κατηγόρουν οἱ ξένοι, σαφῆ καὶ βραχέα. “ἡλθομεν εἰς τούτους τοὺς ἀγροὺς θηρεύειν ἐθέλοντες. τὴν μὲν 30 οὖν ναῦν λύγῳ χλωρᾶ δήσαντες κατελίπομεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· αὐτοὶ δὲ μετὰ τῶν κυνῶν θήραν ἐποιούμεθα. ἐν τούτῳ κατελθοῦσαι πρὸς τὴν θάλατταν αἱ αἰγες τούτου τήν τε λύγον κατεσθίουσι καὶ τὴν ναῦν

ἀπολλύουσιν. ἀνθ' ὅν ἀξιοῦμεν ἄγειν τοῦτον, πονηρὸν
ὄντα βουκόλον, ὃς ἐπὶ τῆς θαλάττης νέμει τὰς αἰγας
ῶσπερ ναύτης."

τοιαῦτα μὲν δὴ οἱ ξένοι εἶπον κατηγοροῦντες. ὁ
5 δὲ Δάφνις, οὐδὲν ἀθυμῶν, εἶπεν ὡδε· "έγὼ νέμω
τὰς αἰγας καλῶς. οὐδέποτε κατηγόρησε κωμήτης
οὐδείς, ως ἡ κῆπον τινος αἰξ ἐμὴ ἔβλαψεν, ἡ
ἀμπελον βλαστάνουσαν κατέκλασεν. οὗτοι δ' εἰσὶ¹⁰
κυνηγέται πονηροί, καὶ κύνας ἔχουσι κακῶς πεπαιδευ-
μένους, οἵτινες τρέχοντες καὶ ὑλακτοῦντες κατεδίωξαν
τὰς αἰγας ἐκ τῶν ὄρων καὶ τῶν πεδίων ἐπὶ τὴν
θάλατταν, ὕσπερ λύκοι. ἀλλὰ νὴ Δία ἀπέφαγον τὴν
λύγον· ἀλλ' οὐκ εἶχον ἐν ψάμμῳ πόσαν οὐδὲ κόμαρον
οὐδὲ θύμον. ἀλλὰ νὴ Δία ἀπώλετο ἡ ναῦς ὑπὸ τοῦ
15 πιεύματος καὶ τῆς θαλάττης. ἀλλὰ ταῦτα χειμῶνος
ἔργα, οὐκ αἰγῶν."

ταῦτα εἶπὼν προσεδάκρυσεν ὁ Δάφνις, καὶ εἰς
οἴκτον κατέστησε τοὺς ἀγροίκους πολύν· ὕστε ὁ
Μέλητος ὁ δικαστὴς ὅμνυ Πᾶνα καὶ Νύμφας μηδὲν
20 ἀδικεῦν Δάφνιν.

XX

ΑΤΤΧΙΛΙ

πέρυσι καὶ τῆτες ἐπάθομεν πολλὰ καὶ κακά, οὐδὲ
προπέρυσι καλῶς εἶχε τὰ πράγματα.

πέρυσι μὲν γάρ, πρωῒ τοῦ φθινοπώρου, χειμῶνες
ῆσαν οὐ κατὰ καιρόν· ταῦτα δὴ ἐγένετο τοιαῦτα μέχρι
25 Ηλειάδος δύσεως. ὁ χειμῶν δὲ βόρειος ἐπεγένετο,
μετὰ πολλοῦ οὐτοῦ καὶ λάβρου, καὶ δὴ καὶ χιόνος.
ἡδη δὲ μετὰ τὰς ἥλιους τροπὰς τὰς χειμερινάς, καὶ
ἥνικα ζέφυρος πνεῦν ἄρχεται, ὅπισθοχειμῶνες ἦσαν
μεγάλοι μετὰ χιόνος, οὐρανὸς δ' ἐπινέφελος. ταῦτα
30 δὲ συνέτεινε μέχρι ἵσημερίας. τὸ δὲ ἔαρ ψυχρόν,
βόρειον, ὑδατῶδες, ἐπινέφελον. τὸ θέρος οὐ λίαν

καυματῶδες ἐγένετο· ἐτησίαι συνεχεῖς ἔπινεον· ταχὺ δὲ περὶ Ἀρκτούρου πολλὰ πάλιν ὕδατα. ἐκ τούτων οὖν τοῖς μὲν ἀνθρώποις νόσοι πολλαὶ ἐγένοντο, ὀφθαλμίαι καὶ ἴδρωτες καὶ πυρετοί, τοῖς δὲ προβάτοις ἄλλαι νόσοι οὐχ ἥκιστα.

5

καὶ μὴν τῆτές γε ἅπνοια ἦν αἰεί· πρῶτον μὲν αὐχμοὶ ἥσαν, μετὰ δὲ ταῦτα ὕδάτων πλήθη· ὁ δὲ χειμῶν νότιος καὶ ὑγρὸς καὶ μαλθακὸς μετὰ ἡλίου τροπάς· ἕαρ πάλιν νότιον καὶ ἅπνουν, καὶ ὕδατα πολλὰ μέχρι Κυνός. τὸ δὲ θέρος θερμόν, καὶ πινίγη¹⁰ μεγάλα. ἐκ τούτων οὖν κακῶς διέκειντο οἵ τε πυροὶ καὶ αἱ κριθαὶ καὶ δὴ καὶ ἡ ὄπωρα σχεδὸν πᾶσα.

ἐδόκει οὖν τῷ πατρὶ τῷ μῷ ἵέναι εἰς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ μαντείῳ. ἔστι γάρ τοι ἐν τοῖς Δελφοῖς μαντεῖον μέγιστον τοῦ Ἀπόλλωνος· χρῆ δὲ ἡ Πυθία,¹⁵ ἱέρεια οὖσα καὶ παρθένος, καθημένη ἐπὶ τρίποδος ἐν μυχῷ τοῦ ναοῦ. ὁ δὲ Ἀπόλλων μάντις ἔστι καὶ ἐρμηνεὺς τοῦ Διός, ὃστε ὅ τι ἀν λέγῃ ἀληθές ἔστιν. ἀπήγει οὖν ὁ πατὴρ ἄγων ἰερὰ τὰ νομιζόμενα, ἄγων δὲ καὶ ἐμὲ καὶ αἰπόλον· καὶ ὡχούμεθα ὁ μὲν ἐφ'²⁰ ἵππου, ἐγὼ δὲ ἐπ' ὅνου, ὁ δὲ αἰπόλος ἐφ' ἡμιόνου.

ἀφικόμενοι δὲ εἰς τοὺς Δελφούς, ἔσφαξε τὰ ἰερὰ παρὰ τῷ βωμῷ· καὶ λαχῶν εἰσῆλθεν ὁ πατὴρ χρησόμενος τῷ μαντείῳ. ἔγραψε δὲ ἐν πινακίῳ τὸ ἔρωτημα, καὶ ἦν τοιόνδε·

25

“ἔρωτᾶ ὁ Θράσυλλος περὶ προβάτων καὶ αἰγῶν καὶ νόσου· τίνι θεῶν ἡ ἡρώων θύων καὶ εὐχόμενος λῶν καὶ ἀμεινον πράττοι, καὶ τῆς νόσου παύσοιτο;”

ὁ δὲ θεὸς ἔχρησε θῦσαι Γῆ καρποφόρῳ καὶ Ἔρμῃ³⁰ νομίῳ καὶ "Ηρωι ἴατρῷ, καὶ οὕτω λῶν καὶ ἀμεινον ἔσεσθαι.

ἀνεχωροῦμεν οὖν οἴκαδε χάριν εἰδότες πολλὴν τῷ

θεῷ. καὶ ἀφικόμενοι ἐθύσαμεν ὡς καὶ ἔχρησε, Γῆ
καρποφόρῳ καὶ Ἐρμῆ νομίῳ καὶ Ἡρῷ ἵατρῷ. καὶ
ἡ μὲν νόσος ἐπάυσατο εὐθύς, ἐλπίζομεν δὲ εἰς νέωτα
λῶν καὶ ἄμεινον ἔσεσθαι καὶ τοῖς προβάτοις καὶ
ἢ αἴξιν καὶ δὴ καὶ τῷ θέρει καὶ τῇ ὄπώρᾳ. εἰ
γὰρ οὕτω γένοιτο, ὡς θεοί. ἀλλὰ μήν, ὥσπερ ἡ
παροιμία,

αἰεὶ γεωργὸς ἐς νέωτα πλούσιος.

XXI

ΩΡΑΙ

τέτταρές εἰσιν ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἕαρ, θέρος,
10 ὁπώρα ἡ μετόπωρον, χειμῶν, ὃν ἔκαστον ἐστι τέταρτον
μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ. εἰσὶ δὲ δώδεκα μῆνες, ὃν
ἔκαστος δωδέκατον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἐν ἑκάστῳ δὲ
μηνὶ ἡ τριάκοντα ἡμέραι ἡ ἐννέα καὶ εἴκοσι, ὃνπερ
ἑκάστη μέρος τοῦ μηνὸς ἡ τριακοστὸν ἡ εἰκοστὸν ἔνατον.

15 καὶ μὴν τοῦ γε μηνὸς τρία μέρη, ἴσταμένου καὶ
μεσοῦντος καὶ φθίνοντος, ἔκαστον δ' ἔχει δέκα ἡμέρας,
ῶστε τρεῖς δεκάδες εἰσίν. ἡ μὲν πρώτη τοῦ μηνὸς
νουμηνία καλεῖται, ἡ δ' ἐσχάτη ἔνη καὶ νέα· ἐν γὰρ
τῇ ἐσχάτῃ καὶ λήγει ἡ παλαιὰ σελήνη καὶ ἄρχεται
20 ἡ νέα. αἱ δὲ τῆς πρώτης δεκάδος πλὴν νουμηνίας
λέγονται δευτέρα ἴσταμένου καὶ αἱ λοιπαὶ οὕτως· αἱ
δὲ τῆς δευτέρας δεκάδος, πρώτη ἐπὶ δέκα μεχρὶ τῆς
ἐνάτης ἐπὶ δέκα, ἐπειτα δ' εἰκάς· αἱ δ' ἀπὸ ταύτης
πρώτη μετ' εἰκάδας (ἡ δ' αὐτὴ δεκάτη φθίνοντος) καὶ
25 δευτέρα μετ' εἰκάδας (ἡ δ' αὐτὴ ἐνάτη φθίνοντος) καὶ
ὅμοίως μεχρὶ τῆς ἔνης καὶ νέας.

τὰ δὲ μέρη τῆς ἡμέρας τάδε· ὅρθρος ἡ ὅρθρος
βαθύς, ὑπὸ πρώτην ἔω, ἡλίου ἀνέχοντος, πρωῒ τῆς
ἡμέρας, μεσούσης ἡμέρας ἡ περὶ μεσημβρίαν, δείλη,
30 δείλη δψία, δψὲ τῆς ἡμέρας, ἐσπέρα.

τῆς νυκτὸς τὰ μέρη τάδε· νυκτὸς ἀρχὴ ἢ περὶ πρώτην νύκτα, περὶ πρῶτον ὅπνον, μέσαι νύκτες, περὶ ἀλεκτρυόνων ὡδίς. διανέμουσι δὲ καὶ τριχῆ τὴν νύκτα, ὥστε εἶναι τῆς νυκτὸς πρώτην τε φυλακὴν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην.

5

22

ΧΕΙΜΩΝ

χειμῶνος μὲν ψῦχος γίγνεται μέγιστον ἐν ὁρεσιν, τόν τε Ποσειδεῶνα μῆνα καὶ Γαμηλιῶνα. πινέοντος γὰρ βορέου ἀπὸ Θρήκης χιὼν μὲν πίπτει πολλὴ ἐκ Διός, ἄνεμοι δὲ φυσῶσι χαλεπώταται· πήγνυται τὸ ὅδωρ καὶ κρύσταλλος γίγνεται. καὶ μῆν καθ' ὅλην 10 πολλαὶ μὲν δρῦς πίπτουσι χαμαί, πολλαὶ δ' ἐλάται, βοῶ δὲ πᾶσ' ὅλη, καὶ φρίττει τὰ θηρία, καίπερ λασίων οὐσῶν τριχῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος αὐτῶν. ὁ δὲ βορέας ψυχρὸς ὃν διαφυσάται καὶ διὰ τῆς λάχνης, οὐδὲ αὐτὸν κατίσχει οὔτε τὸ δέρμα τοῦ βοὸς οὔτε τοῦ αἴγος δασὺ 15 ὄν· τροχαλὸν δὲ καὶ γέροντα τίθησιν. ἡ δ' ἀδελφή μου ἀπαλὴ οὖσα μένει οἴκοι παρὰ τῇ μητρί, λουσαμένη τὸν χρῶτα καὶ χρισαμένη ἐλαίῳ. ἡ δὲ μήτηρ τῇ μὲν ἀριστερᾷ ἔχει ἡλακάτην, τῇ δὲ δεξιᾷ ἄτρακτον. καὶ ἡ μὲν ἡλακάτη πλήρης ἐστὶν ἐρίων, τὸν δὲ ἄτρακτον 20 στρέφει, καὶ κλώθει τὸ λίνον. ἐπειδὰν δὲ ἄλις λίνου ἔχῃ, παρεσκευάζει τὸν ίστόν· παρεσκευασμένου δὲ τοῦ ίστοῦ, ὑφαίνει χρωμένη τῇ κερκίδι. ἐνυφαίνει δὲ ἐν τῷ ὑφάσματι ζωγραφίαν καλλίστην.

οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ χειμῶνος στρέφουσι κάτω τὰς 25 κεφαλάς, ὥσπερ τρίποδες γενόμενοι ἅτε βακτηρίας ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἵνα ὑπεκδράμωσι τὴν χιόνα. καὶ δὴ τότε χλαινάν τε χρὴ ἀμφιέσασθαι καὶ χιτῶνα, μὴ ὁρθὰὶ φρίττωσιν αἱ τρίχες κατὰ τὸ σῶμα, καὶ πέδιλα χρὴ δήσασθαι ἀμφὶ ποσίν. πρὸς τούτοις δὲ συρράπ- 30

τομεν νεύρῳ δέρματα ἐρίφων, ἵνα ἀπαμύνωμεν τὸν
ὑετόν, ἐπὶ δὲ κεφαλῆς πῖλον φοροῦμεν, μὴ τὸ ὕδωρ
καταδύῃ εἰς τὰ ὡτα· ψυχρὰ γὰρ ἔως. καὶ τῆς
μὲν νυκτὸς οἱ ἀστέρες λάμπουνται, ἅμ' ἔῳ δὲ νεφέλη
5 τέταται ἐπὶ τῶν ἀγρῶν, καλὴ μὲν τοῖς πυροῖς χαλεπὴ
δὲ τοῖς ἀνθρώποις· ἑσπέρας δὲ ἦν εἰ ὁ Ζεὺς ἦν πνεῦ
ὁ βορέας· φθάνοις ἀν οὖν οἴκαδε ἀφικόμενος, πρὶν
νέφος σ' ἀμφικαλύψαι, καὶ βρέχειν τὸν χρῶτα καὶ
τὴν ἐσθῆτα. οἴκοι δὲ μένων ἦν ἄροτρα πήξαις ἄν, ἦν
10 παγίδας ἀν ὀρνίθων μηχανήσαιο, ἦν ἄλλο τι ποιοίης ἀν
τῶν κατ' οἰκίαν ἔργων.

23

ΑΡΟΤΟΣ

τοῦ ἥρος ἀρχομένου λύεται μὲν ἥδη ἡ χιών,
γυμνοῦται δ' ἡ γῆ καὶ ὑπανθεῖ ἡ πόα· φιλοῦμεν δ'
ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφὸς συνεργάζεσθαι τοῖς ἐργάταις
15 ἐργαζομένοις. καὶ πρῶτον μὲν δεῖ ἀροῦν τὴν γῆν, ἵνα
σπείρωμεν εὖ τὰ σπέρματα, μηδὲ ἀφαρπάσωσιν αὐτὰ
οἱ ὅρνυθες ἐπιπολῆς ὄντα.

ἔστιν οἴκοι δύο ἄροτρα, ἔτερον μὲν αὐτόγυνον, ἔτερον
δὲ πηκτόν. πήγυνται δὲ τὸ ἄροτρον τὸ πηκτὸν ὁδε.
20 τὸ μὲν ἔλυμα σκληρόν τί ἔστι ξύλον, ὅπερ διατέμνει
τὴν γῆν· τοῦ δὲ ἔλύματος ἄκρου πήγυνται ἐτέρωθεν
μὲν ὁ γύης, ἐτέρωθεν δ' ὁ ίστοβοέυς. καὶ μὴν τοῦ
γύου τὸ ἄκρον ἐχέτλη ἔστιν, ἥς ἔχεται ἡ χεὶρ τοῦ
ἀροτῆρος· ἐπὶ δὲ τοῦ ίστοβοέως ἔπεστι ζυγόν, ὅπερ
25 ἐπίκειται ἐπὶ τῶν αὐχένων τῶν βοῶν. αὐτόγυνον δὲ
ἄροτρον ἔχει τόν τε γύην καὶ τὸ ἔλυμα αὐτοφυῆ ἄνευ
γόμφων. ἔλκετον δὲ τὸ ἄροτρον δύο βόες ἄρσενε, ἥβης
μέτρον ἔχοντε· οἱ γὰρ τοιωῦτοι ἀριστοὶ ἐργάζεσθαι.

διὰ τοῦτο δύο ἔχομεν ἀρότρω· ἵνα θάτερον ἐπι-
30 βάλωμεν τοῖς βουσὶν ἐὰν κατάξωμεν θάτερον. πέιητες

ἴδον χαλιδῶν • νὴ τὸν Πρακλέα· αὐτῷ. ἔαρ ἥπη.

Η.Π.Σ.

C 35

γάρ ἐσμεν εἰ γάρ πλούσιος ἥν ὁ πατήρ, πολλὰ ἀν
εἶχε ζεύγη βοῶν, πολλοὺς δὲ ἄροτῆρας. καὶ μὴν οἱ
τῶν πλουσίων ἄροτῆρες ἐλαύνουσι τοὺς βοῦς κατ'
δόγμους ἔνθα καὶ ἔνθα στρέφοντες· ὅταν δὲ στρέψαντες
ἀφίκωνται πρὸς τὸ τέλσον τῆς ἀρούρας, ἄλλος τις 5
ἐπιών δίδωσιν οἴνου ποτίγμιον. ὁ δὲ ἡμέτερος ἄροτήρ,
ἐὰν μὲν διψῇ, πίνει ὕδατος· ἔχει δὲ καὶ ἄρτον
τετράτρυνφον ἵνα φάγῃ πεινῶν.

τοῦ ἥρος οὖν πρῶτον μὲν ἀροῦ τὴν γῆν ὁ ἀρότης
τῷ ἀρότρῳ ἀροῦντος δὲ τοῦ ἀρότου ἄρτος γίγνεται.¹⁰
ἔπειτα δὲ σπείρει σπέρματα ὁ σπορεὺς κριθῶν τε
καὶ πυρῶν· σπείροντος δὲ τοῦ σπορέως σπόρος
γίγνεται.

τοῦ δὲ θέρους θερίζει ὁ θεριστής, ἀμῶν τοὺς στά-
χυας· θερίζοντος δὲ τοῦ θεριστοῦ θέρος γίγνεται.¹⁵

τοῦ δὲ φθινοπώρου τρύγητος γίγνεται· τρυγῶσι
γάρ καὶ βότρυας καὶ σῦκα καὶ ἐλαίας καὶ ἄλλον
καρπόν, δὲν καὶ ὀπώραν καλοῦσιν.¹

ἥρος δὲ καὶ ἄγομεν ἑορτὴν Πανὶ καὶ Νύμφαις· ὁ γὰρ
Πᾶν θεός ἐστι τῶν νομέων, καὶ αἱ Νύμφαι κατέχουσι²⁰
τάς θ' ὑλας καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ κρήνας. τήμερον
ἔξῆλθον ἐγὼ οἴκοθεν μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ νομέως·
καὶ πορευομένων ἡμῶν, “ἰδού, ἦν δὲ ἐγώ, χελιδών.”
σημεῖον γὰρ ἥρος τὴν χελιδόνα νομίζουσιν. ὁ δὲ
πατήρ, “νὴ τὸν Ἡρακλέα, φησίν, αὐτηῦ· ἔαρ ἥδη.”²⁵
καὶ μὴν ὄρῶμεν ὄμιλίαν παιδίων· ἀπαντες δὲ κεκο-
σμημένοι ἥσαν πολιαῖς θριξὶ καὶ πώγωσιν, ὥσπερ
γέροντες· ἔφερον δὲ εἰκόνα ξυλίνην χελιδόνος. ἐπειδὴ
δὲ ἀφίκοντο ἐγγὺς τῆς θύρας, ἥδον τοιοῦτό τι ἀσμα·

¹ μέλη πεποίηται περὶ τούτων ἐν σελίδῃ ἐκατοστῇ τριακοστῇ πρώτῃ καὶ ἐφεξῆς.

ἥλθ' ἥλθε χελιδών,
 καλὰς ὄρας ἄγονσα,
 καλοὺς ἐνιαυτούς,
 ἐπὶ γαστέρα λευκή,
 5 ἐπὶ νῶτα μέλαινα.
 παλάθην σὺ προκύκλει
 ἐκ πίονος οἴκου,
 οἴνου τε δέπαστρον,
 τυροῦ τε κάνιστρον.
 10 καὶ πύρνα χελιδὼν
 καὶ λεκιθίτην
 οὐκ ἀπωθεῖται. πότερ' ἀπίωμεν ἢ λαβώμεθα;
 εἰ μέν τι δώσεις—· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔάσομεν.
 ἢ τὴν θύραν φέρωμεν ἢ θούπέρθυρον
 15 ἢ τὴν γυναικα τὴν ἔσω καθημένην.
 μικρὰ μέν ἔστι· ράδίως νιν οἴσομεν.
 ἢν δὲ φέρῃς τι
 μέγα δῆ τι φέροιο.
 ἄνοιγ' ἄνοιγε τὴν θύραν χελιδόνι.
 20 οὐ γὰρ γέροντές ἔσμεν, ἀλλὰ παιδία.

ὁ δὲ μήτηρ, “χαίρετε, φησίν, καὶ δίδωμι ταῦθ’ ὑμῖν.
 μή μ’ ἀπάγητε, ἵκετεύω.” καὶ ἂμα λέγονσα πλα-
 κοῦντάς τε δίδωσι καὶ τυρὸν καὶ ὄπώραν. οἱ δὲ
 χάριν εἰδότες πολλὴν οἴχονται.

25 Νυμφῶν ἄντρον ἔστιν ἐν τοῖς ὅρεσι, μέγα τε καὶ
 κοῖλον· ἔνεστι δὲ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν αὐτῶν
 λίθινα. σχῆμα δὲ ἔχουσιν ὡσπερ χορεύουσαι, τὰς ἀλλιγ-
 λων χεῖρας κατέχουσαι. ἀνυπόδητοι μὲν τοὺς πόδας,
 γυμναὶ δὲ τὰς χεῖρας μέχρι ὤμων, αἱ δὲ κόμαι
 30 λελυμέναι μέχρι τῶν αὐχένων· καὶ μειδιῶσιν αἱ
 παρθένοι ἴλαρῶς. ύεν δὲ ὕδωρ ἐκ τῆς πηγῆς, ὡστε
 καὶ λειμῶν πάνυ καλός ἔστιν ἔμπροσθεν τοῦ ἄντρου,
 πολλῆς καὶ μαλακῆς πόας οὔσης. ἀνίκεινται δὲ τῷ

ἀντρῳ καὶ γαυλοὶ καὶ αὐλοὶ καὶ σύριγγες καὶ κάλαμοι,
τῶν ποιμένων ἀναθήματα.

ἥρος δὴ ἐστιν ἀρχή, καὶ πάντες οἱ νομῆς ἄγουσι τὰς
ἀγέλας εἰς νομήν. εὐθὺς οὖν δρόμος ἐστὶν ἐπὶ τὰς
Νύμφας καὶ τὸ ἄντρον, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν Πάνα καὶ 5
τὴν πύτυν, εἰτ' ἐπὶ τὴν δρῦν, ύφ' ἥς καθίζοντες τὰς
ἀγέλας νέμουσιν. ἀναξητοῦσι δ' ἄνθη, μέλλοντες στεφα-
νῶσαι τοὺς θεούς· τὰ δ' ἄνθη ἄρτι ὁ ζέφυρος τρέφων
καὶ ὁ ἥλιος θερμαίνων ἔξηγαγεν· ἅμα δ' εὑρίσκεται
καὶ ἵα καὶ νάρκισσος καὶ ὄσα ἥρος πρῶτα γίγνεται.¹⁰
οἱ δὲ νομῆς ἀπ' αὐγῶν καὶ ἀπ' οἰών πίνουσι γάλα
νέον· ἀπάρχονται δὲ καὶ σύριγγος, ὕσπερ τὰς μούσας
εἰς τὴν μουσικὴν ἐρεθίζοντες· αἱ δ' ὑποφθέγγονται
ἐν ταῖς λόχμαις, ὕσπερ ἀναμιμησκόμεναι τῆς φόδης
ἐκ μακρᾶς σιωπῆς. βόμβος δὲ γίγνεται ἥδη μελιττῶν,¹⁵
καὶ ἥχος ὄρνιθων, καὶ σκιρτήματα ἀρνῶν ἀρτιγεννήτων·
οἱ μὲν γὰρ ἄρνες σκιρτῶσιν ἐν τοῖς ὅρεσιν, βομβοῦσι
δ' ἐν τοῖς λειμῶσιν αἱ μέλιτται, ἄδουσι δ' ἐν ταῖς
λόχμαις οἱ ὄρνιθες. κατὰ ταῦτα οὖν οἵ τε παῖδες
καὶ αἱ κόραι μιμοῦνται τὰ γιγνόμενα· ἀκούοντες μὲν 20
ἄδοντων τῶν ὄρνιθων ἄδουσι καὶ αὐτοί· βλέποντες δὲ
σκιρτῶντας τοὺς ἄρνας, ἄλλονται κούφοις τοῖς ποσίν·
τὰς δὲ μελίττας μιμούμενοι τὰ ἄνθη συλλέγοντες, καὶ
τὰ μὲν εἰς τοὺς κόλπους τιθέασι, τὰ δὲ ταῖς Νύμφαις
ἐπιφέρουσι, στεφανίσκους πλέξαντες.²⁵

καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Θρασύστομος καὶ ἡ Ἐλένη ἅμα
τοῖς ἄλλοις νέμομεν τὰ πρόβατα. εἰὰν μέν τι τῶν
προβάτων πλανῆται, συστέλλομεν, καὶ τινα τῶν αὐγῶν
θρασυτέραν γενομένην ἀπελαύνομεν ἀπὸ τῶν κρημνῶν,
μὴ πέσῃ κάτω. οὕτω φρουροῦμεν εὗ τὰς ἀγέλας.³⁰
καν ποτε σχολή τις ἦ, καλάμους μὲν ἐγὼ ἐκτεμὼν
λεπτούς, καὶ τρήσας τὰς τῶν γονάτων διαφυάς,
συναρτῶν κηρῷ μαλθακῷ οὕτω σύριγγα τεκταίνομαι.

25
ΣΤΡΙΓΞ

ὅ τ' αὐλὸς καὶ ἡ σύριγξ διαφέρουσιν ὥδε. κάλαμος
μὲν ὁ αὐλός, ἔχων ὅπας ἡ τρήματα μικρὰ καὶ
στρογγύλα· καὶ αὐλεῖ ὥδε ὁ αὐλητής· κλήσας τὰς
ἄλλας ὅπας, μίαν ἀνοίγει μόνην, δι᾽ ἣς τὸ πνεῦμα
5 διαρρεῖ· τοῖς δὲ δακτύλοις κυβερνᾷ τὰ αὐλήματα. τῇ
δὲ σύριγγι αὐλοὶ μέν εἰσι πολλοί, κάλαμος δὲ ἕκαστος
τῶν αὐλῶν· ὅπὴν δὲ ἔχουσιν ἕκαστος μίαν ἄνωθεν
οὖσαν, κάτω δὲ βεβυσμένοι εἰσὶν οἱ αὐλοί. σύγκεινται
δὲ στοιχηδὸν ἄλλοι ἄλλῳ συγκεκολλωμένοι· εἰσὶ δὲ οὐ
10 πάντες ἵσοι, ἀλλ’ ἑτέρωθεν μὲν τίθεται ὁ βραχύτατος,
ἑτέρωθεν δὲ ὁ μακρότατος, οἱ δὲ μεταξὺ κατὰ λόγουν
τεταγμένοι, ὥσθ’ ὅσῳ τις ἐλάττων τοῦ ἑτέρου, τοσούτῳ
καὶ τοῦ ἑτέρου μείζων· καὶ μὴν ὅ γ’ ἐν μέσῳ ἡμισύνῃ
ἐστι τοῦ μακροτάτου. αὕτια δὲ τῆς τοιαύτης τάξεως ἡ
15 ἀρμονία· οἱ γὰρ ἄκροι τῶν καλάμων ὁ μὲν μακρότατος
βαρυτάτην ἔχει φωνήν, ὁ δὲ βραχύτατος ὁξυτάτην,
οἱ δὲ μεταξὺ κατὰ λόγουν ἐντείνουσιν ἡ χαλῶσι τὸν
τόνον. ὁ δὲ συρίζων τοὺς μὲν ἄλλους καλάμους ἀφίησιν
20 ἐλευθέρους, τούτῳ δὲ τὸ χεῖλος ἐπιτίθησιν δὲν ἀν
ἐθέλῃ μὴ σιωπᾶν, μεταπηδᾶ δὲ ἄλλοτ’ ἐπ’ ἄλλον,
κατὰ τὴν ἀρμονίαν.

26

ΘΕΡΟΣ

ὅταν ἥρος γέ τέλος, θέρους δὲ ἀρχή, πάντα δὴ
ἐστιν ἐν ἀκμῇ· καρπούς τε γὰρ αἰσθανόμεθα ἐπὶ¹
δένδρων ὅντας καὶ στάχνας ἐν ἄνγοις. ὡς ἡδεῖα
25 ἀκούειν τεττέγων ἡ ἡχή, ὡς γλυκεῖα ὀπώρας ἡ ὀσμή, ὡς
τερπνὴ ἡ βληχὴ τῶν προβάτων. καὶ ἥκαστεν ἄν τις καὶ
τοὺς ποταμοὺς ἄδειν ῥέοντας, καὶ τοὺς ἀνέμους συρίζειν

C 85

Πὰν ἔχων σύριγγα.

έμπινέοντας ταῖς πίτυσιν. ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἀδελφὸς θαλπομένω εἰς τοὺς ποταμοὺς καταβαίνομεν, καὶ ποτὲ μὲν λουόμεθα, ποτὲ δὲ θηρῶμεν τοὺς ἵχθύας, ἔστιν δ' ὅτε πίνομεν ως σβέσοντες τὸ ἔνδοθεν καῦμα. ἡ δὲ ἀδελφὴ ἡ Ἐλένη, μετὰ τὸ ἀμέλξαι τὰς οἰας καὶ τῶν 5 αἰγῶν τὰς πολλάς, πολλὰ ἔχει πράγματα πηγινῦσα τὸ γάλα· δεινὰ γὰρ αἱ μυῖαι λυπεῖν καὶ δάκνειν. τὸ δὲ ἐντεῦθεν, ἀπολουσαμένη τὸ πρόσωπον, πίτυος στεφανοῦται κλάδοις, καὶ τῇ νεβρίδι ζώννυται, καὶ τὸν γαυλὸν πλήσασα οἴνου καὶ γάλακτος, κουιὸν μεθ' 10 ἡμῶν ποτὸν ἔχει. περὶ μεσημβρίαν δὲ κοιμώμεθα ὑπὸ τῶν δένδρων.

27

ΤΕΤΤΙΞ

χθὲς ἡμῖν γελοῖόν τι ἐγένετο. ἐκλινόμεθα γὰρ χαμαὶ περὶ μεσημβρίαν, καὶ ὅ τ' ἀδελφὸς καὶ ἡ Ἐλένη ἐκάθευδον, ἐγὼ δὲ ἥμενος ἐσύριζόν τι μέλος τῇ 15 σύριγγι. καὶ ἴδού, χελιδὼν διώκει τέττιγα, ὁ δὲ τέττιξ φεύγων κατέπεσεν ἐς τὸν τοῦ Θρασυστόμου κόλπον· διώκουσα δ' ἡ χελιδὼν ταῖς πτέρυξιν ἥψατο τῶν παρειῶν τῆς Ἐλένης· ἡ δὲ οὐκ εἰδυῖα τὸ γεγονός, μέγα βοήσασα ἔξηγέρθη. ἐγὼ δὲ ἐγέλων τὸν φόβον 20 αὐτῆς, ὁ δὲ τέττιξ συνεχῶς ἥδεν ὧν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Θρασυστόμου. ἔξεγείρεται δὲ εὐθὺς ὁ Θρασύστομος, καὶ ἀπομάττει τοὺς ὀφθαλμοὺς ως νυστάξων. ἐγὼ δὲ καθίημι τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον καὶ ἔξαγω τὸν τέττιγα, οὐδὲ οὕτως σιωπῶντα.

25

28

ΑΠΑΤΗ

μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον ἄλλο τι γελοιότερον ἐγένετο. ἔστι γάρ τις τῶν γειτόνων παῖς, Χαρικλῆς τοῦνομα, ὃς

τοιάνδε τέχνην ἐμηχανήσατο. λαβὼν δέρμα λύκου μεγάλου, περιέτεινε τῷ σώματι, ὥστε τοὺς μὲν ἐμπροσθίους πόδας περιδῆσαι περὶ τῶν χειρῶν, τοὺς δὲ ὀπισθίους περὶ τῶν σκελῶν, καὶ τοῦ στόματος τὸ 5 χάσμα ἐσκέπαξε τὴν κεφαλὴν ὥσπερ ἀνδρὸς ὄπλιτου κόρυς. κοσμήσας οὖν ἑαυτὸν κατὰ θηρίον ὡς μάλιστα, παρὰ τῇ πηγῇ ἑαυτὸν κρύπτει ἐξ ἥς ἔπινον αἱ αἵγεις καὶ τὰ πρόβατα. περὶ δὲ τὴν πηγὴν πᾶς ὁ τόπος πλήρης ἦν ἀκανθῶν καὶ βάτων, ὥστε ῥαδίως ἀν 10 ἔλαθεν ἐκεῖ λύκος ἀληθινὸς λοχῶν. ἐκεῖ κρύψας ἑαυτὸν ὁ Χαρικλῆς περιέμενε τὴν ὕραν τοῦ ποτοῦ, ἐλπίσας δὴ φοβήσειν ἡμᾶς τῷ σχῆματι.

καὶ χρόνος οὐ πολὺς ἐν μέσῳ, καὶ πάρεσμεν ἡμεῖς, 15 ἐλαύνοντες τάς τε αἵγας καὶ τὰ πρόβατα. ἔπονται δὲ καὶ οἱ κύνες, οἱ φύλακες τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων, ὅσφραίνονται τε τοῦ δέρματος καὶ ἐσπίπτουσιν ἐς τὰ ἵχνη· εὐθὺς δὲ ἐπιφερόμενοι πρὸς αὐτὸν ὡς λύκον ὅντα δάκνουσι, καὶ μέγα δή τι ὑλακτοῦσιν. ἡμεῖς δὲ ἐπικελεύομεν, “εὖ γε, εὖ γε, ὁ κύνες, ἔπεσθε, 20 ὁ κύνες.” ὁ δὲ χρόνον τινὰ ἡσύχαζεν αἰδούμενος δή· ἐπεὶ δὲ οἱ κύνες περισπάσαντες τὸ δέρμα, ἔδακνον τὸ σῶμα ἥδη, μέγα οἰμώξας βοηθεῖν ἡξίου ἡμᾶς. καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς ἀνακαλεσάμενοι τοὺς κύνας ἡμερώσαμεν, τὸν 25 τὰ δήγματα, καὶ διαμασησάμενοι φλοῖον χλωρὸν πτελέας, ἐπεπάσαμεν. οὕτω δὴ ἐτελεύτησεν ἡ ποιμενικὴ παιδιά.

ἀλλὰ φοβούμενοι μὴ ὡς ἀληθῶς λύκος ἐμπέσῃ, ἐμηχανώμεθα μηχανὴν τοιάνδε. σιρὸν μὲν κατωρύξαμεν, τὸ μὲν εὑρος ὄργυιᾶς, τὸ δὲ βάθος τεττάρων. καὶ μὴν τό γε χῶμα τὸ πολὺ ἐσπείρομεν, μακρὰν κομίσαντες· ξυλὰ δὲ ξηρὰ καὶ μακρὰ ἐτείναμεν ὑπὲρ τοῦ χάσματος, καὶ κατεπίσαμεν τὸ περιττὸν τοῦ χώματος ὥστε ὅμοιον γενέσθαι τῇ πρότερον γῇ.

όρυξαντες δὲ τοιοῦτο ὕρυγμα παρὰ τῇ κρήνῃ, λύκου μὲν ἡμάρτομεν, πρόβατα δὲ κατέπεσεν ἐξ εἰς τὸ ὕρυγμα. ὥστε τὸ λεγόμενον φεύγοντες τὸν καπνὸν ἐπέσομεν ἐς τὸ πῦρ.

29

ΣΦΗΞ ΚΑΙ ΜΕΛΙΤΤΑ

ἐκάθητο μὲν ἡ Ἐλένη ψάλλουσα τὴν κιθάραν· 5
ἔξαιφνης δὲ σφῆξ ἐπιπτὰς ἔδακε τὴν χεῖρα, ἡ δ' ἀνεβόα·
καὶ ἡ τροφὸς ἔξέδραμε· καὶ παρήνει, κελεύοντα μηδὲν
ἀχθεσθαι· θέλξειν γὰρ ῥᾳδίως τὸ τραῦμα, καὶ παύσειν
τῆς ἀλγηδόνος δύο ἐπάσασα ῥήματα· διδαχθῆναι γὰρ
ὑπό τινος Αἰγυπτίας ἐπωδὴν τῶν τε σφήκων καὶ τῶν 10
μελιττῶν. καὶ ἄμ' ἐπῆδε, ἄμα δὲ ἡ Ἐλένη ἔφη μετὰ
μικρὸν ῥάων γενέσθαι. ἐγὼ δὲ εἶπον, “ὦ φιλτάτη
τροφέ, θέλξον καὶ ἐμέ· ἀλγῷ γὰρ τὴν κεφαλήν.” ἡ
δ' ἔφη, “καὶ τίς σ' ἐβάσκην;” ἐγὼ δ' οὐκ ἔφην
εἰδέναι. ἡ δ' ἐπάσασα ἄλλο τι, εὐθὺς ἔπαινε κάμε 15
τοῦ ἀλγους. ἐπάσασα δὲ τὴν ἐπωδήν, εἰπέ τινα ἡμῖν
μῦθον περὶ τῆς μελίττης, παραμύθιον τῶν πόνων. ἡ
γὰρ μέλιττά τοι ὁμοία μέν πώς ἐστι τῷ σφηκί,
θαυμασιωτάτη δ' ἐστὶ διὰ τάδε. τὰς μελίττας
τρέφομεν ἐν σίμβλοις· αἱ δὲ περιπέτονται περὶ τὰ 20
ἄνθη, καὶ συλλέγουσι τὸ μέλι ἀπὸ τῶν ἀνθῶν, καὶ
θησαυρίζουσιν αὐτὸ ἐν τοῖς σίμβλοις· ἔχουσι δὲ καὶ
πολιτείαν, βασιλεὺς γὰρ ἄρχει αὐτῶν, καὶ ποιοῦσι
πάντα κατὰ κόσμον. ἀλλ' ἔχουσι καὶ αὐταὶ κέντρα,
οἵς κεντοῦσιν ἡμᾶς καὶ ἄλγος ἐμποιοῦσιν. ἡ δὲ 25
τροφὸς εἴπε τοιάδε·

“ἄρ’ ἵστε, ὦ φίλτατε, πῶς ἐκτήσατο τὸ κέντρον
ἡ μέλιττα; ἄκουε δή. αἱ μέλιτται, ὡς καὶ οἰσθα,
μέλι συλλέγουσιν ἀπ' ἀνθῶν, καὶ ἀποτιθέασιν ἐν τοῖς
σίμβλοις· ἀλλὰ οἱ ἀνθρωποι φιλοῦσιν ἀφαιρεῖν αὐταῖς 30

τὸ μέλι· ὥστε αἱ μέλιτται, χαλεπῶς φέρουσαι τοῦτο,
ἥθελον κωλύειν μὴ ἀφαιρεῖν. ἔπειμψαν οὖν πρεσβείαν
ώς τὸν Δία, φέρουσαν δῶρα. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ⁵
τὸν "Ολυμπὸν αἱ μέλιτται, ἀπέδοσαν τὰ δῶρα τῷ
Διὶ· ὁ δὲ Ζεὺς ἔχαιρεν ἴδων τὰ δῶρα, καὶ ἔφη·
‘ἀντὶ τούτων τῶν δώρων, ὃ εὐσεβέσταται μέλιτται,
αἰτεῖτε με καὶ ὑμεῖς δῶρον· καὶ δώσω ὅ τι ἀν βούλησθε.’
ἡ δὲ γεραιτάτη τῶν μελιττῶν ἡμείψατο τάδε· ‘ὦ Ζεῦ,
εὔχομαί σέ μοι δοῦναι κέντρον ἔχειν. καὶ γὰρ κλέπται
10 πολλάκις φοιτῶσι παρὰ τὸν σίμβλον τὸν ἐμόν, καὶ
κλέπτουσι τὸ μέλι· ἐν νῷ ἔχω οὖν κεντεῖν τοὺς
κλέπτας τούτους, ἵνα μηκέτι φοιτήσωσι παρ’ ἐμέ.’

“ὁ δὲ Ζεὺς ἡρώτησε· ‘καὶ ποῖοι τινές εἰσιν οἱ
κλέπται, οἵπερ κλέπτουσι τὸ μέλι;’ ἡ δὲ ἔφη, ‘ἔστι τοι
15 ζῷα μέγιστα δή, ὥσπερ δένδρα, καὶ βαδίζει ὀρθά, οὐχ
ὥσπερ τὰ ἄλλα τῶν ζῷων.’ ὁ δὲ θεὸς εὐθὺς κατέμαθε
ἀνθρώπους ὅντας τοὺς κλέπτας· καὶ ἐπειδὴ ἐφίλει
καὶ τὰς μελίττας καὶ τοὺς ἀνθρώπους, εἶπεν· ‘ὦ
μέλιττα, ἐπειδὴ ἀξιοῦς κέντρον ἔχειν, ἔχε δὴ τὸ
20 κέντρον· κεντήσεις τὸν κλέπτην καὶ λυπήσεις αὐτόν,
ἄλλὰ λείψεις τὸ κέντρον ἐν τῇ ὠτειλῇ· ὥστε λυπὴν
μὲν τῷ κλέπτῃ ἐμποιήσεις, θάνατον δὲ σεαυτῇ.’”

καὶ ἐγὼ ἐβόων, “οἵμοι τῆς μελίτης· τοῦτό τοι
δῶρον ἄδωρόν ἐστιν, ὥσπερ λέγουσι τὰ τῶν ἔχθρῶν·

25 “ἔχθρῶν ἄδωρα δῶρα, κούκ ὄνήσιμα.”

30

ΧΟΛΟΣ

παῖς εἰμ’ ἐγὼ πεντεκαίδεκα ἔτη γεγονώς, ὁ δὲ
ἀδελφὸς δέκα ἔτη γεγονώς ἐστιν, ἡ δὲ ἀδελφὴ ἐπτα-
καίδεκα ἔτη γεγονυῖα. ὅπόσα μὲν ἔτη γεγονώς ἐστιν
ὁ πατήρ μου, οὐκ οἶδ’ ἐγωγε, νομίζω δὲ ἑκατὸν

μάλιστα· καὶ γὰρ ἔχει τὰς τρίχας πολιάς, ἔχει δὲ καὶ μέγαν τὸν πώγωνα καὶ μεγάλην τὴν φωνὴν. ὁ πατὴρ δ' ὅταν ὀργίζηται συσπᾶ δὴ τὰς ὄφρυας, ὥστε ρυτίδας φαίνεσθαι ἐν τῷ μετώπῳ, καὶ ταυρηδὸν βλέπων βοῶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, “ἐσ κόρακας, ὡς κάθαρμα· 5 εἴθε μὴ ἐγένου τὴν ἀρχήν.” ή δὲ μήτηρ, “εὐφήμει, φησίν, ὡς ἄνερ· σὸς γάρ ἐστιν ὁ παῖς, χρηστοῦ πατρὸς νεόττιον.” ὁ δὲ βοῶ μάλ' αὐθις, “σὸς μὲν οὖν, κακοῦ κόρακος κακὸν ωόν.” ήμεῖς δὲ φοβούμενοι λανθάνομεν φεύγοντες.

10

31

ΦΑΤΓΑ

ὁ βουκόλος ήμῶν ὁ γεραίτατος πολλοὺς μὲν οἵδε μύθους τῶν πάλαι, πολλάκις δ' ήμῶν διηγεῖται. κοιμωμένων δέ ποτε περὶ μεσημβρίαν ήμῶν ἐν τῇ σκιᾷ, ἀκούομεν φάτης στενούσης ἐν τῇ λόχμῃ· ή δ' Ἐλένη, “φεῦ τῆς ὅρνιθος, η δ' η, ὡς οἰκτρῶς 15 ἀναστένει.” ὁ δὲ βουκόλος, “καὶ εὖ ποιοῦσα, φησίν· ην γάρ ποτε παρθένος καὶ αὐτή.” ή δὲ φησίν, “εἰ γὰρ λέγοις ήμῶν τὸν μῦθον παραμύθιον τοῦ θάλπους· μὴ ἄλλως ποίου.” ὁ δ' οὐδὲν φθονῶν λέγει τοιάδε·

“ἴσθι οὖν τὴν φάτταν, ὡς Ἐλένη, παρθένον 20 γενομένην καλήν· ἔνεμε δὲ βοῦς πολλὰς οὔτως ἐν ὕλῃ· ην δ' ἄρα καὶ μουσική τις. καὶ ἐτέρποντο αἱ βόες ταῖς ωδαῖς, καὶ ἔνεμε τὰς βοῦς οὔτε καλαύροπι οὔτε κέντρῳ χρωμένη· ἀλλὰ καθημένη ὑπὸ πίτυος, καὶ στεφανίσκον ἔχουσα πίτυος, ηδε Πάνα καὶ τὴν 25 πίτυν, αἱ δὲ βόες παρέμενον ἡδόμεναι τῇ ωδῇ. παῖς δ' ην πέλας νέμων βοῦς, ὃν δὲ καὶ αὐτὸς οὐκ ἄμουσος, φιλονεικῶν δ' ὡς ἀνὴρ πρὸς γυναῖκα, μέλος ηδεν ἀντωδόν· ἄδων δ' ἔθελξε τὰς βοῦς τὰς τῆς παρθένου, καὶ τῶν βοῶν ὀκτὼ αἱ ἀρισται ωχούντο 30

φερόμεναι ώς αὐτόν. ἥχθετο δ' ἡ παρθένος τὰς μὲν βοῦς ὀλέσασα, τῇ δ' ωδῇ ἡττηθεῖσα· καὶ ηὔχετο τοῖς θεοῖς ὅρνις γενέσθαι πρὸν οἴκαδ' ἀφικέσθαι. ἐπείθοντο δ' οἱ θεοί, καὶ μεταλλάττουσιν αὐτῇ τὴν 5 φύσιν, καὶ ἐγένετο αὕτη ἡ ὅρνις, ἡ φάττα, μουσικωτάτη οὖσα· στένει δ' ἥδε ἔτι καὶ νῦν, μηνύουσα τὴν συμφοράν, ὅτι ζητεῖ τὰς βοῦς τὰς θελχθείσας.”

32

ΤΡΤΓΗΤΟΣ

ἀκμαζούσης τῆς ὀπώρας ὁ τρύγητος γίγνεται· γιγνομένου δὲ τοῦ τρυγήτου, πᾶς ἔστι κατὰ τοὺς 10 ἄγροὺς ἐν ἔργῳ. ὁ μὲν γὰρ ληνοὺς ἐπισκευάζει· ὁ δὲ πίθους ἐκκαθαίρει· οἱ δὲ πλέκουσιν ἄρριχους. δεῖ δρεπάνης μικρᾶς ἐς βότρυος τομήν, δεῖ λίθου ὥστε θλῖψαι τοὺς βότρυνας, δεῖ λύγου ξηρᾶς πρὸς δᾶδας, ἵνα τὸ γλεῦκος ὑπὸ φάους κομισθῇ. ήμεῖς οὖν μετὰ 15 τῶν ἄλλων μετέχομεν τοῦ ἔργου. τοὺς μὲν βότρυνας ἐν ἄρριχοις βαστάζομεν καὶ ἐς τὰς ληνοὺς ἐμβάλλομεν, ἐμβαλόντες δὲ πατοῦμεν γυμνοῖς τοῦς πυσί· ἡ δ' Ἐλένη τροφὴν παρασκευάζει τοῖς τρυγῶσι, καὶ ἐγχεῖ οἶνον αὐτοῖς, καὶ τῶν ἀμπέλων τὰς ταπεινοτέρας 20 αὐτὴν τρυγᾶ.

ὅταν δὲ μετ' ὀλίγας ήμέρας τέλος γένηται τοῦ τρυγήτου, πάντες ὥσπερ κύνες ἐκ δεσμῶν λυθέντες σκιρτῶσι, συρίζουσιν, ἄδουσιν. οἱ δὲ γέροντες ἡσυχοὶ τῆς ἐσπέρας κατακλινόμενοι, πολλὰ πρὸς ἀλλήλους 25 λέγουσιν, οἷα δὴ γέροντες· ώς ἔνεμον ἡμίκ' ἦσαν νέοι, ώς δὲ πολλὰς ληστῶν διαδρομὰς διέφυγον· ἐσεμνύνετό τις ώς λύκον κτείνας· ἄλλος δ' ώς μόνου τοῦ Πανὸς δεύτερα συρίζων· οὗτος δὲ κόμπος ἦν Μελήτου, ἀνδρὸς βουκόλου, πρεσβύτου, σισύραν ἐνδεδυμένου καὶ 30 πήραν ἐξηρτημένου, καὶ καρβατίας ὑποδεδεμένου.

έδέοντο οὖν αὐτοῦ πάντες συρίζειν· ὁ δὲ καίπερ γέρων ὡν τέλος δὴ συνήνει, καὶ μετεπέμψατο τὴν έαυτοῦ σύριγγα. ἐν φόρον δὲ ἀπῆν ὁ παῖς ὁ κομίζων τὴν σύριγγα, λέγει ἡμῖν ὁ Μέλητος τὸν περὶ τῆς σύριγγος μῦθον, ὃνπερ ἦσεν αὐτῷ Σίκελος 5 αἰπόλος τράγον ληφόμενος μισθόν. ὁ δὲ μῦθος ἦν τοιόσδε·

“αὗτη ἡ σύριγξ, ἵ δ' ὃς ὁ Μέλητος, οὐκ ἦν ὄργανον τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ παρθένος καλὴ καὶ μουσική. ὁ δὲ Πὰν ἀκούσας τῆς παρθένου πάνυ καλῶς ἀδούσης, 10 ἥρα αὐτῆς καὶ γαμεῖν ἥθελεν· ἵ δ' ἐγέλα λέγοντα, ‘ποῖός τις σύ γέραστής, οὔτε τράγος ὡν οὔτε ἄνθρωπος;’ ἵστε γὰρ τὸν Πᾶνα τραγικῶ ἔχοντα τὸ σκέλει. καὶ ὁ μὲν ὡργίζετο, ἵ δ' ἐφευγε· φεύγουσα δὲ καὶ καμούσα, ἐς δόνακας ἔκρυψεν έαυτήν, καὶ δὴ 15 καὶ ὡς φασὶν φρούδη γίγνεται ἵ ἐς ἔλος ἵ καταδύσασα ἐς τὴν γῆν. ὁ δὲ Πὰν κατατεμὼν τοὺς δόνακας, εἶτα ἥθελεν συζεῦξαι, ὡς μόρια δὴ τοῦ σώματος τῆς παρθένου· συζεύξας δὲ ἐφίλει, καὶ ἐν φόροις δόνακας, ἐπιθεὶς τὸ στόμα καὶ ἐμπνέων 20 κατὰ τύχην, τὸ πνεῦμα φωνὴν ἐνεποίει, καὶ ἔστενον ἥδη οἱ δόνακες. ὁ Πὰν οὖν μαθὼν ταῦτα ἐξεῦρε τὸ ὄργανον ὅπερ καλοῦμεν σύριγγα.”

κατῆλθε δὲ ἥδη ὁ παῖς φέρων τοῦ Μελήτου τὴν σύριγγα· ἀναστὰς οὖν ὁ Μέλητος, καὶ καθίσας ἐν 25 καθέδρᾳ, πρῶτον μὲν ἐπειρᾶτο τῶν καλάμων, εἰ εὔπνοι· εἶτα μαθὼν τὸ πνεῦμα διατρέχον εὑ, ἐνέπνει. καὶ ἐνόμιζέ τις ἀν αὐτὸν τὸν Πᾶνα συρίζειν, οὕτω καλὸν ἦν τὸ σύριγμα.

οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σιωπῇ ἔκειντο τερπόμενοι· 30 Τίτυρος δὲ ἀναστάς, καὶ κελεύσας συρίζειν διονυσιακὸν μέλος, ἐπιλήνιον αὐτοῖς ὄρχησιν ὡρχήσατο· καὶ ἐώκει ποτὲ μὲν τρυγῶντι ποτὲ δὲ φέροντι ἀρρίχους, εἶτα πατοῦντι τοὺς βότρυας, εἶτα πληροῦντι τοὺς πίθους,

είτα πίνοντι τοῦ γλεύκους. ταῦτα πάντα οὕτως εὐ
ώρχήσατο ὁ Τίτυρος, ὥστ' ἐδόκουν βλέπειν καὶ τὰς
ἀμπέλους καὶ τὴν ληνὸν καὶ τοὺς πίθους καὶ ἀληθῶς
Τίτυρον πίνοντα.

5 τοῦτο δὲ κινεῖ ἐμέ τε καὶ τὴν Ἐλένην· καὶ εὐθὺς
ἀναστάντες ὠρχούμεθα τὸν μῦθον τὸν τῆς Σύριγγος.
ἐγὼ μὲν Πᾶνα ἐμιμούμην, ἡ δὲ Σύριγγα. ἐγὼ μὲν
ἰκέτευον, ἡ δὲ καταφρονῦσα ἐμειδίᾳ· ἐδίωκον μὲν
ἐγώ, ἐπ' ἄκροις τοῖς ποσὶ τρέχων, τὰς χηλὰς τοῦ
10 Πανὸς μιμούμενος· ἡ δὲ ἔφευγε, καὶ φεύγοντα
ἔκαμνεν. ἔπειτα ἡ Ἐλένη κατέφυγεν ἐς τὴν ὕλην
κρύψουσ' ἑαυτήν, ἐγὼ δὲ λαβὼν τὴν Μελήτου σύριγγα,
συρίζω· ὥσθ' ὁ Μέλητος θαυμάσας φιλεῖ τέ μ'
ἀναπηδήσας, καὶ τὴν σύριγγα χαρίζεται μοι, καὶ
15 χαίρει καταλιπὼν αὐτὴν διαδόχῳ τοιούτῳ.

33

ΑΤΤΧΙΑ

τήμερον ἐγένετο κακὸν μέγα· καὶ γὰρ ὁ Εὔκράτης
ἐρρίφθη ἀφ' ἵππου.

ἔστι μὲν φίλος μου ὁ Εὔκρατης καὶ ὁμῆλιξ, ναίει
δὲ οὐ πέλας. οὗτος δὲ ἔλαβε νεωστὶ δῶρον ἀπὸ τοῦ
20 πατρός, ἵππον καλὸν καὶ μέγαν. ἔτυχεν δ' ὁ πατὴρ
τοῦ Εὔκρατους παρὸν μεθ' ἡμῶν, καὶ ἦλθε τις τῶν
οἰκετῶν αὐτοῦ, σημαίνων τῷ προσώπῳ κακόν τι· ὁ
δὲ πατὴρ ἀνεβόα, “κακόν τι γέγονε τῷ παιδί.”
πρὸς ταῦτα ἀντημείψατο ὁ οἰκέτης, “τέθινκεν ὁ
25 παῖς.” ὁ δὲ πατὴρ ὥσπερ κωφὸς γενόμενος ἐκάθητο
σιωπῶν· ὁ δ' οἰκέτης λέγει· “ἀνέβη δὴ ὁ Εὔκρατης
ἐπὶ τὸν ἵππον, ὃν σὺ ἔδωκας αὐτῷ, καὶ πρῶτον μὲν
ἥλαυνεν ἡρέμα· ἐπεὶ δὲ δύο ἡ τρεῖς δρόμους περιῆλθεν,
ἐπέσχε τὸν ἵππον, καὶ τὸν ἰδρῶτα κατέψα καθήμενος,
30 τοῦ ῥυτῆρος ἀμελήσας. ἀπομάττοντος δὲ τοὺς ἰδρῶτας

ἀπὸ τῆς ἔδρας, ψόφος ὅπισθεν γύγνεται, καὶ οἱ πίποις ἐκταραχθεὶς πηδᾶ ὅρθιος καὶ φέρεται, ἐνδακῶν τὸν χαλιών, καὶ σιμώσας τὸν αὐχένα, καὶ τὴν ἔθειραν φρίξας, καὶ οἰστρηθεὶς φόβῳ, ἄνω τε καὶ κάτω πηδᾶ· ὁ δὲ παῖς ὁ κακοδαίμων ἄλλοτε ἐπὶ οὐρὰν 5 κατολισθάνει, ἄλλοτ’ ἐπὶ τράχηλου κυβιστῷ· καὶ ἦν τῆς τύχης, οὐκέτι δυνάμενος κρατεῖν τῶν ῥυτήρων. μετ’ ὀλίγον οὖν ὁ ἵππος ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ καὶ εἰς ὕλην εἰσεπήδησε, καὶ εὐθὺς τὸν παῖδα προσπαίει δένδρῳ· ὁ δ’ ἐκκρούεται ἐξ ἔδρας, τὸ δὲ πρόσωπον 10 σπαράττεται τοῖς κλάδοις τοῦ δένδρου καὶ αἰσχροῖς τραύμασι περιδρύπτεται. καὶ μὴν οἱ ῥυτῆρές γε περιδεθέντες οὐκ ἀφῆκαν τὸ σῶμα, ἀλλὰ εἴλκουν ὀπίσω. ὁ δ’ ἵππος ἔτι μᾶλλον ταραττόμενος τῷ πτώματι καὶ ἐμποδιζόμενος ἐς τὸν δρόμον, καταπατεῖ 15 τὸν ἄθλιον, ἐκλακτίζων· ὥστ’ ἰδών τις οὐκ ἀν γυωρίσειεν αὐτόν.”

ταῦτ’ ἀκούσας ὁ πατὴρ χρόνον μέν τινα ἐσίγα, εἶτ’ ἀναστὰς ἔτι σιγῶν ἀπῆλθεν· αἱ δὲ γυναῖκες κλαίουσαι ἐπλήρουν τὴν οἰκίαν κωκυμάτων. 20

34

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

οἷα ἔπαθον, ἄναξ Παιών· οἷα θαύματα εἶδον, αὐτὸς ὁρῶν καὶ ἀκούων, αὐτόπτης γενόμενος. ὃ μεγάλων θεῶν. ἀλλὰ δεῖ πάντα λέγειν ἐφεξῆς.

ὁ ἀδελφὸς ἐνόσησε· ὃ τοῦ τάλανος. ἐπύρεττε σφόδρα· ἐμφύσημα κακόν, πολλὴ δίψα, παρέλεγε, 25 παρεφέρετο· λήθη εἰχε πάντων ὅσα λέγοι· ἐρρήγωσεν, ἐθερμάνθη· βοή, ταραχή, λόγοι πολλοί, κῶμα. τί ποιῶμεν; εὐχόμεθα τοῖς θεοῖς, τοῖς ἥρωσι· θύομεν ἱερά· οὐδὲν ὅφελος. ἔδοξεν οὖν ἐγκοιμᾶσθαι ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ. 30

ἐπορευόμεθα ἐγώ τε καὶ ὁ πατὴρ καὶ οἰκέται τινές,
οἱ δὲ ἀδελφὸς ἐν ἀμάξῃ, οἰκτρῶς διακείμενος.

ἡμεν οὖν πρὸς τὸ τέμενος τοῦ θεοῦ. ἔπειτα δὲ
βωμῷ καθωσιώσαμεν τὰ πόπανα καὶ τὰ προθύματα,
5 τὸν δὲ πέλανον εἰσεβάλομεν εἰς τὸ πῦρ· ταῦτα δὲ
ποιήσαντες, κατεκλίναμεν τὸν παῖδα, καὶ ἡμεῖς παρ'
αὐτῷ κατεκλίθημεν, ἔχοντες στιβάδα ἔκαστος. καὶ ἦσαν
πολλοὶ καὶ ἄλλοι ἐγκοιμώμενοι, παντοδαπὰ νοσήματα
ἔχοντες. καὶ ὁ πρόπολος ἐλθὼν ἀπέσβεσε τοὺς
10 λύχνους· ἀποσβέσας δὲ ἡμῖν παρήγγειλεν ἐγκαθεύδειν·
“καὶ ἐάν τις, φησίν, ψόφου αἴσθηται, σιγάτω.”
ἡμεῖς δὲ κοσμίως κατεκείμεθα. ἀλλ’ ἐγὼ οὐκ ἡδυνάμην
καθεύδειν· ἔπειτα ἀναβλέψας ὥρῳ τὸν ἱερέα συλλέγοντα
τοὺς φθοῖς καὶ τὰς ἰσχάδας ἀπὸ τῆς ἱερᾶς τραπέζης,
15 περιῆλθε δὲ πάντας τοὺς βωμοὺς ἐν κύκλῳ, ζητῶν τὰ
πόπανα.

καὶ ἴδοὺ ὁ θεός, ὥσπερ νεανίας τις καλός· περιήει
δὲ μετὰ προσπόλων τινῶν, καὶ, ὡς ἐδοκεῖ, εἴποντο αὐτῷ
αἱ θυγατέρες, Ἱασὼ καὶ Πανάκεια. καὶ ὁ θεὸς ἐσκόπει
20 τὰ νοσήματα. ἐγὼ δὲ δείσας ἐνεκαλυψάμην, ἐώρων
δὲ πάντα ὅμως δι' ὅπῆς τινος τοῦ τριβωνίου. ὁ δὲ
ἔδωκε τῷ μὲν φάρμακον, τῷ δὲ κατέπλασεν τὰ βλέφαρα,
καὶ ἄλλοις ἄλλως ἔχρητο. μετὰ ταῦτα τῷ Θρασυστόμῳ
παρεκαθέζετο· καὶ πρῶτον μὲν ἐφήψατο τῆς κεφαλῆς
25 καὶ τῆς χειρός, οὐκ οἶδα πῶς· εἰτ' ἐπόππυσεν· καὶ
ἴδού, ἔξηξάτην δύο δράκοντε ἐκ τοῦ ναοῦ, ὑπερφυῶς
ὡς μεγάλω. τούτω δὲ τῷ δράκοντε περιελειχέτην τὸ
πρόσωπον, ὁ δὲ παῖς ἐκοιμᾶτο. καὶ ὡς διέλαμψεν
ἡμέρα, ἔξηγέρθη ὑγιής.

30 ὁ δὲ πατὴρ εὐθὺς ἔθυσε χοῖρον τῷ θεῷ, εὐχόμενος
ῳδε· “χαίροις, ἄναξ Παιών, ἢ τε Κορωνὶς ἢ σ'
ἔτικτεν καὶ ὁ πατὴρ Ἀπόλλων, καὶ Τγίεια καὶ Ἱασὼ
καὶ Πανάκεια χαίροιεν· ἵλεω δεῦτε, δέξαισθε τὸν
χοῖρον ὃν θύω, ἵατρα τῆς νόσου ἦν ἀπέψησας ταῖς

ἡπίαις χερσίν, ὡς ἄναξ.” ταῦτ’ εἰπών, ἀνέθηκε πίνακα.
ἔπειτα προσήγει ὁ νεωκόρος λέγων, “καλά σοι τὰ ιερά,
ὡς ἄνερ. ἵη ἵη Παιών, εὐμενῆς εἴης ἐπὶ καλοῖς ιεροῖς
τούτῳ τε καὶ τοῖς νιόῖς. ἵη ἵη Παιών· οὕτως εἴη
ταῦτα.” καὶ ὁ πατὴρ λέγει πρὸς ἐμέ, “ἔνθες τὸν 5
πέλανον εἰς τὴν τρώγλην τοῦ δράκοντος εὐφημῶν.”
δόντες δὲ τῷ νεωκόρῳ τὴν μοῖραν τοῦ χοίρου, ἀπῆμεν
χαίροντες οἴκαδε.

35

ΤΑ ΤΗΣ ΜΑΝΔΡΑΣ

ἔξηλθομεν νεωστὶ πρὸς θήραν ἐγώ τε καὶ ὁ πατὴρ·
καὶ τῆς ἑσπέρας ὁρῶμεν σταθμόν τινα οὐ πολὺ¹⁰
ἀπέχοντα. οἱ δὲ κύνες αὐτοῦ ἥσθοντο προσιόντων
ἡμῶν, καὶ ὑλάκτουν μέγα, καὶ δὴ καὶ ἔδακον ἄν, εἰ
μὴ ἡμεῖς ἐκαθίσαμεν. ἀλλ’ εὐθὺς ἔξηλθεν ἐκεῖνος δῆς
τοῦτον τὸν σταθμὸν ὡκοδόμησε· καὶ ἐσόβει μὲν τοὺς
κύνας, ἡμᾶς δὲ φιλίως ἥσπάζετο, λέγων, “χαῖρε, ὡς ξένε,¹⁵
καὶ σύ, ὡς παῖ.” ὁ δὲ πατὴρ, “χαῖρε καὶ σύ, φησίν,
ὡς γέρον· καὶ γὰρ εὖ ἴσθι ἀπολομένους ἀν ἡμᾶς ὑπὸ²⁰
τῶν σῶν κυνῶν, εἰ μὴ ἔφθασας βοηθῶν.” “ἀληθῆ, ἦ
δ’ δῆς ὁ συβάτης· ἀλλ’ ἔπου, ἵνα σοι δῶ φαγεῖν
καὶ πιεῖν· ὁψὲ γάρ.” ταῦτ’ εἰπών, ἡγεῖτο ἡμῶν ὁ²⁵
συβάτης· καὶ ἔστρωσε χαμαὶ δέρματα αἰγῶν· ὁ δὲ
πατὴρ εἶπεν, “Ζεὺς δοίη σοι, ὡς γέρον, ὃ τι μάλιστα
ἐθέλεις, ἀντὶ τῆς φιλοξενίας.” ὁ δέ, “ὦ ξέν’, ἔφη,
πρὸς Διὸς ἔρχονται ξένοι τε καὶ πτωχοί· ὀλίγον μὲν
δίδωμι, ἄσμενος δέ.” ταῦτ’ εἰπὼν ἐκόμισεν ἀπὸ τοῦ³⁰
συφεοῦ χοῖρον γαλαθηνόν· καὶ σφάξας ὥπτησε τὰ
κρέα ἀμφ’ ὀβελοῖς. ὀπτήσας δὲ παρέθηκεν ἡμῖν θερμά,
αὐτοῖς ὀβελοῖς· καὶ ἐκέρασεν οἶνον, καὶ πέλας καθίσας
ἔφη, “ἐσθίετε νῦν, ὡς ξένοι.” καὶ ἐπεὶ ἐφάγομεν,
ἔπλησε τὸ ποτήριον ὥπερ ἔπινεν αὐτός, καὶ ἔδωκε³⁵
τῷ πατρί, καὶ δῆς ἐμοί.

καὶ μὴν νὺξ ἐπῆλθε κακὴ καὶ σκοτεινή· σελήνη γὰρ οὐκ ἦν. ὃς δὲ Ζεὺς παννύχιος, ἔπνει δὲ Ζέφυρος, ὃς αἱὲν ὑετὸν φέρει ἀνθρώποις. ἡμεῖς δὲ ἐκαθήμεθα διαλεγόμενοι. καὶ ὁ πατήρ, “εἰπέ μοι, φησίν, τι 5 ἔστι τὸ ὄνομά σου; καὶ τίς πόθεν εἰ ἀνδρῶν;” ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὡδε·

“ὦ ξένε, τὸ μὲν ὄνομα Εὔμαιος, συβάτης δ’ εἰμὶ ὡς ὁρᾶς· ἀλλ’ ἐγενόμην μακρὰν ἔνθεινδε. νῆσός ἐστί τις Ἀστυπάλαια, εἴ που ἀκούεις, Κρήτης μὲν καθύπερθεν, 10 ἐγγὺς δὲ τῆς Ἀμοργοῦ· καλοῦσι δ’ αὐτὴν θεῶν τράπεζαν· κεῦται δ’ ἐν μέσῃ τῇ θαλάττῃ, εὑβοτος, εὔμηλος, πλήρης οἴνου καὶ πυρῶν. ἔστι δὲ καὶ ὑγιεινὴ ὡς μάλιστα, οὐδὲ νόσοι ὑπάρχουσιν· ἀποθηγ-
σκουσι δ’ οἱ ἔνοντες γήρα, πολλὰ ἔτη γεγονότες. 15 ἔνεστον δὲ δύο πόλει, τῆς δὲ ἑτέρας πλουσιώτατος ἦν πολίτης ὁ πατήρ ὁ ἐμός.”

ὁ δὲ πατήρ μου ὑπολαβὼν εἶπεν, “φεῦ τῆς ἀτυχίας, ὡς Εὔμαιε· οἷος ὧν οἷος ἐγένουν δῆ.” ὁ δὲ εἶπεν, “ἀληθῆ λέγεις, ὡς ξένε· καὶ γὰρ ἥλθον ἄνδρες 20 Φοίνικες ἐν νητῇ, πλεονέκται ὅντες καὶ ἄγριοι, ἔμποροι δὲ τὸ σχῆμα· ἥγον δὲ φόρτον ἀθυρμάτων ἐν τῇ νητῇ. καὶ μὴν ἦν γ’ ἐν τῇ πατρὸς οἰκίᾳ γυνὴ Φοῖνιξ· ἡ δ’ ἴδοισα τοὺς πατριώτας, μηχανήν ἐμηχανήσατο τοιάνδε· συνθεῖσα τὴν ἡμέραν ἐν ἥ ἄπεισιν οἱ Φοίνικες, 25 λάθρα τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ φεύγει. καὶ οἱ μὲν ἐδείπνησάν τε καὶ ἐξῆλθον ἐς ἀγοράν, αἱ δὲ γυναῖκες ἐκάθηντο ἐν τῇ αὐλῇ· ἦν δὲ ἐν μέσῳ Φοῖνιξ τις, ἐκ συνθήματος ἐλθών, ἔχων δὲ περιδέραιον χρυσοῦν τε καὶ καλόν· καὶ αἱ μὲν ἐλάμβανον ἐν χερσὶν τὸ 30 περιδέραιον, καὶ περιέβαλλον ταῖς δέραις, καὶ ὧνον ἐδίδουν· ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀνένευσε, τέλος δὲ κατένευσε, καὶ λαβὼν τὸν ὧνον παρὰ τὴν νῆα ἀπέβη. ἐν τούτῳ δὲ ἡ δούλη λαθοῦσα κατέφυγε, λαβοῦσα μὲν χειρὸς ἐμέ, κρύψασα δὲ ἐν κόλπῳ τρία ποτήρια

χρυσᾶ, ἅπερ ἐφεῦρέ που· ἐγὼ δὲ εἰπόμην οὐδ' ἔγνων τὸ γιγνόμενον. ἐπειδὴ δ' ἐς τὸν λιμένα κατήλθομεν, τρέχοντες ταχέως, ἵδοὺ ἡ τε ναῦς ἐτοίμη καὶ οἱ Φοίνικες· καὶ εὐθὺς ἀναβάντες εἰς τὴν ναῦν ἀπεπλέομεν, ἥν δ' οὔριος ἄνεμος κατὰ πρύμναν. καὶ ἔξ μὲν 5 ἡμέρας ἐπλέομεν ὑπὲρ τὴν θάλατταν, τῇ δ' ἐβδόμῃ προσεῖχον τὴν ναῦν τῇ Ἀττικῇ, ὅπου ἐστὶν ὁ πορθμὸς τῆς τ' Ἀττικῆς καὶ τῆς Εὐβοίας· ἐμὲ δὲ ἀπέδοντο τριακοσίων δραχμῶν ἀνδρὶ ἀγροίκῳ, ὃ δέ μ' ἐπέστησε τῷδε τῷ σταθμῷ φυλάξοντα τὸ χοιροκό- 10 μεῖον αὐτῷ· ἔχω δέ, ὡς ὁρᾶς, σὺν πολλούς τε καὶ πολλάς.”

πρὸς ταῦτ' ἀπεκρίνατο ὁ πατὴρ ὥδε· “ὦ Εῦμαιε, οἰκτίρω σε δή, οἴλα ἔπαθες κακά· Ζεὺς δὲ ἄρα δίδωσιν ἑκάστῳ ὅποι ἀν ἐθέλῃ, τῷ μὲν καλά, τῷ δὲ κακά· 15 ἡμεῖς δὲ ὅντες ἐφημέριοι ἐοίκαμεν τοῖς φύλλοις τῶν δένδρων, κινούμεθα δὲ ἔνθα καὶ ἔνθα ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰκῇ. ἀλλὰ πίωμεν καὶ λαθώμεθα τῶν κακῶν.”

Ὥπει δὲ ἐπαύσατο λέγων ὁ πατὴρ, χρόνον μέν τινα ἐστιγῶμεν· τέλος τῶν ἑταίρων τις τῶν Εὐμαίου (ἥσαν 20 γὰρ δύο, καὶ ἐκαθήσθη πέλας) εἶπε, “κάγω, ὦ Εῦμαιε, ἥκουσα θαυμάσι' ἄττα ἀπὸ Φοίνικος τινος, δις ἔφασκε περιπλεῖν τὴν Λιβύην ἔξω τῶν Ἡρακλείων στηλῶν.” ὁ δὲ Εῦμαιος, “λέγε δή,” φησίν· ὁ δὲ ἔφη, “καὶ δὴ λέγω ὡς καὶ ἐκεῖνος εἶπεν ἐμοί. ἔδοξε 25 γὰρ τοῖς Καρχηδονίοις, ἥ δ' ὃς ὁ Φοῖνιξ, φῶ ἥν ὄνομα “Αννων, πλεῦν ἐμὲ ἔξω στηλῶν καὶ πόλεις κτίζειν. καὶ ἔπλευσα πεντηκοντόρους ἔξήκοντα ἄγων, καὶ πλῆθος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μυριάδων τριῶν, καὶ σιτία, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν. ὡς δὲ ἀναχθέντες 30 ἐπλεύσαμεν ἔξω τῶν στηλῶν, ἀφικόμεθα ἐπὶ Σολόεντα, Λιβυκὸν ἀκρωτήριον λάσιον δένδρεσιν. ἔνθα Ποσειδῶνος ἱερὸν ἰδρυσάμενοι πάλιν ἐπέβημεν πρὸς ἥλιον ἀνέχοντα ἡμέρας ἥμισυ, ἅχρι οὐ ἐκομίσθημεν ἐς

λίμνην οὐ πόρρω τῆς θαλάττης κειμένην, καλάμου μεστὴν πολλοῦ καὶ μεγάλου· ἐνῆσαν δὲ καὶ ἐλέφαντες καὶ τάλλα θηρία νεμόμενα πάμπολλα. τὴν δὲ λίμνην παραλλάξαντες ὅσον ἡμέρας πλοῦν, κατῳκίσαμεν 5 πόλεις πρὸς τὴν θαλάττην πέντε. κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ἥλθομεν ἐπὶ μέγαν ποταμὸν Λίξον, ἀπὸ τῆς Λιβύης ρέοντα. παρὰ δὲ αὐτὸν νομάδες ἄνθρωποι Λιξῖται βοσκήματ' ἔνεμον, παρ' οὓς ἐμείναμεν χρόνον τινά, φίλοι γενόμενοι. τούτων δὲ καθύπερθεν Αἰθίοπες 10 ὕκουν ἄξενοι, γῆν νεμόμενοι θηριώδη. ὅρη δὲ ἦν μεγάλα, ἐξ ὧν ρέεν φασι τὸν Λίξον, περὶ δὲ τὰ ὅρη κατοικεῖν ἀνθρώπους ἀλλοιομόρφους, Τρωγλοδύτας· οὓς θάττονας ἵππων δρόμῳ ἔφασαν οἱ Λιξῖται. λαβόντες δὲ παρ' αὐτῶν ἐρμηνέας, παρεπλέομεν τὴν 15 ἐρήμην πρὸς μεσημβρίαν δύο ἡμέρας· ἐκεῖθεν δὲ πάλιν πρὸς ἥλιον ἀνέχοντα ἡμέρας δρόμον. ἔνθα εὔρομεν ἐν μυχῷ τινος κόλπου νῆσον μικράν, κύκλον ἔχουσαν σταδίων πέντε· ἦν κατῳκίσαμεν, Κέρυνην ὄνομάσαντες. τούντεῦθεν ἐς λίμνην ἀφικόμεθα, διά 20 τινος ποταμοῦ μεγάλου διαπλεύσαντες· εἶχε δὲ νήσους ἡ λίμνη τρεῖς, μείζους τῆς Κέρυνης. ἀφ' ὧν ἡμερήσιον πλοῦν κατανύσαντες, εἰς τὸν μυχὸν τῆς λίμνης ἥλθομεν, ὑπὲρ ἦν ὅρη μέγιστα ὑπερέτεινε, μεστὰ ἀνθρώπων ἀγρίων, δέρματα θήρεια ἡμφιεσμένων, οἱ 25 πέτροις βάλλοντες ἀπέωσαν ἡμᾶς, καὶ ἐκώλυσαν μὴ ἐκβῆναι. ἐκεῖθεν πλέοντες εἰς ἔτερον ἥλθομεν ποταμόν, μέγαν καὶ πλατύν, πλήρη δύντα κροκοδεῖλων καὶ ἵππων ποταμίων. ὅθεν δὴ ἀποστρέψαντες εἰς Κέρυνην ἐπανῆλθομεν. ἐκεῖθεν δὲ ἐπὶ μεσημβρίαν ἐπλεύσαμεν 30 δώδεκα ἡμέρας, τὴν γῆν παραπλέοντες, ἦν πᾶσαν κατώκουν Αἰθίοπες· οἱ δὲ ἔφευγον ἡμᾶς οὐδὲ ὑπέμενον· φωνὴν δὲ ἔξεσαν ἡσ οὐ συνήσαν οὐδὲ οἱ μεθ' ἡμῶν Λιξῖται. τῇ δὲ οὖν τελευταίᾳ ἡμέρᾳ προσωρ- μίσθημεν ὅρεσι μεγάλοις καὶ δασέσιν. ἦν δὲ τὰ τῶν

δένδρων ξύλα ευώδη τε καὶ ποικίλα. περιπλεύσαντες δὲ ταῦτα ήμέρας δύο, ἐγενόμεθα ἐν θαλάττης χάσματι ἀμετρήτῳ, ἃς ἐπὶ θάτερα ἐν τῇ γῇ πεδίον ἦν· ὅθεν νυκτὸς ἀφεωρῶμεν πῦρ ἀναφερόμενον πανταχόθεν. ὑδρευσάμενοι δ' ἐκεῖθεν ἐπλέομεν ἐς τοῦμπροσθεν 5 ήμέρας πέντε παρὰ γῆν, ἔως ἥλθομεν ἐς μέγαν κόλπον, ὃν ἔφασαν οἱ ἔρμηνῆς καλεῖσθαι Ἐσπέρου Κέρας. ἐν δὲ τούτῳ νῆσος ἦν μεγάλῃ, καὶ ἐν τῇ νήσῳ λίμνη θαλαττώδης· εἰς ἣν ἀποβάντες ήμέρας μὲν οὐδὲν ἐωρῶμεν πλὴν ὕλης, νυκτὸς δὲ πυρὰ πολλὰ καιόμενα, 10 καὶ φωνὴν αὐλῶν ἡκούμεν καὶ κυμβάλων τε καὶ τυμπάνων πάταγον καὶ κραυγὴν μεγάλην. φόβος οὖν ἔλαβεν ήμᾶς, καὶ οἱ μάντεις ἐκέλευον ἐκλείπειν τὴν νῆσον. ταχέως δ' ἐκπλεύσαντες παρεπλέομεν χώραν θυμιαμάτων μεστήν· μέγιστοι δ' ἀπ' αὐτῆς 15 πυρὸς ρύακες ἐνέβαλλον ἐς τὴν θάλατταν. ἡ γῇ δ' ὑπὸ θέρμης ἄβατος ἦν. ταχέως οὖν κάκεῖθεν φοβηθέντες ἀπεπλεύσαμεν. τέτταρας δ' ήμέρας φερόμενοι, νυκτὸς τὴν γῆν ἀφεωρῶμεν φλογὸς μεστήν· ἐν μέσω δ' ἦν ὑψηλόν τι πῦρ, τῶν ἄλλων μεῖζον, 20 ἀπτόμενον ως ἐδόκει τῶν ἀστρων. τοῦτο δ' ήμέρας ὅρος ἐφαίνετο μέγιστον, Θεῶν "Οχημα καλούμενον. τριταῖοι δ' ἐκεῖθεν πυρώδεις ρύακας παραπλεύσαντες, ἀφικόμεθα εἰς κόλπον Νότου Κέρας λεγόμενον. ἐν δὲ τῷ μυχῷ νῆσος ἦν, ἐοικυῖα τῇ πρώτῃ, λίμνην 25 ἔχουσα· καὶ ἐν ταύτῃ νῆσος ἦν ἐτέρα, μεστὴ ἀνθρώπων ἀγρίων. πολὺ δὲ πλείους ἦσαν γυναικες, δασεῖαι τὰ σώματα· ἂς οἱ ἔρμηνῆς ἐκάλουν Γορίλλας. διώκοντες δὲ ἄνδρας μὲν συλλαβεῖν οὐκ ἡδυνησάμεθα, ἀλλὰ πάντες ἀπέφυγον, κρημνοβάται ὅντες καὶ τοῖς 30 πέτροις ἀμυνόμενοι, γυναικας δὲ συνελάβομεν τρεῖς, αἱ δάκνουσαι τε καὶ σπαράττουσαι τοὺς ἄγοντας οὐκ ἥθελον ἐπεσθαι. ἀποκτείναντες μέντοι αὐτὰς ἐξεδείραμεν, καὶ τὰς δορὰς ἐκομίσαμεν ἐς Καρχηδόνα. οὐ

γὰρ ἔτι ἐπλεύσαμεν προσωτέρω, τῶν σιτίων ἡμᾶς ἐπιλιπόντων."

τοιοῦτος μέν νυν ἦν ὁ λόγος τοῦ ἀνδρός· ἡμεῖς δὲ ἐθαυμάζομεν πολὺ τὸ θράσος τοῦ "Αννωνος, ὅσην 5 γῆν παρέπλευσεν ἔξω τῶν στηλῶν πρὸς μεσημβρίαν. ὁ δὲ πατηρ μου ὁ Θράσυλλος, "οἵμοι, ἡ δ' ὅς, οἴα θαύματα δὴ ἔχει ἡ γῆ· ἔφριξα μὲν ἀκούων τὰ περὶ τῶν Γοριλλῶν, καὶ θεοῖς χάριν οἶδα πλείστην ὅτι οὐκ ἔχω Γόριλλαν γυναικ' ἔγωγε. εἰ δὲ καὶ κατε-
10 λήφθη τις ἀνὴρ Γόριλλας, ἐνόμιζον ἂν σέ, ὡς θαυμάσιε, Γόριλλαν εἶναι· τοιοῦτον γὰρ ἔχεις τὸν πώγωνα, μέγαν τε καὶ δασύν." καὶ οἱ μὲν ἐγέλασαν, ἐγὼ δέ,
"ἄλλ," ὡς πάτερ, ἔφην, ποιὸν τί ἐστιν ὁ ἐλέφας ὃν λέγει οὗτος ὁ Γόριλλας; ποιὸν δέ τι ὁ κροκόδειλος;
15 οὐ γάρ που ἔχομεν οἴκοι, οὐδὲ εἶδον ἔγωγ' ἐν Σαλαμῖνι παραπλέων." ὁ δὲ ἀνὴρ ἀπεκρίνατο ὁ εἰπὼν τὰ περὶ τοῦ πλοῦ· "ὦ παῖ, μέγιστον δὴ θηρίον ὁ ἐλέφας ὃν ἐγὼ εἶδον καὶ ἀκοῦι οἶδα." ὁ δὲ Εὔμαιος ὑπολαβὼν
ἔφη, "ἡ καὶ σὺ ἑόρακας τὰ θηρία;" ὁ δὲ εἰπεν,
20 "ἑόρακα· καὶ γὰρ ναύτης ἐγενόμην πρίν, καὶ δὴ καὶ ἐπλευσα ἐς Αἴγυπτον. ἀκούετε δὴ. ὁ μὲν ἐλέφας μέλας τέ ἐστι καὶ μέγας τὸ μέγεθος, ὥσπερ ὄρος, οὐ θηρίον· ἔχει δὲ δύο καμπύλους ὀδόντας, προέχουσι δ' οἱ ὀδόντες ὁ μὲν ἀριστερᾶς ἐκ τοῦ στόματος, ὁ
25 δὲ δεξιᾶς· μῆκος δὲ ἐστὸν ὅσον ὀργυιᾶς. ἐν μέσῳ δὲ τοῦν ὀδόντοιν ἵσταται ἡ καλουμένη προβοσκίς· ἔστι δὲ αὕτη ὥσπερ δράκων μακρὸς καὶ παχύς· καὶ ταύτη ὥσπερ χειρὶ χρώμενος, ζητεῖ τὴν τροφήν. ὅ τι ἂν γὰρ εὔρῃ ἐμποδῶν σιτίον, ἐὰν μὲν ἢ τροφὴ ἐλέφαντος,
30 λαβὼν εὐθὺς τῇ προβοσκίδι καταβάλλει ἐς τὸ στόμα, καὶ κατέφαγεν ἥδη. ἐὰν δὲ μὴ ἐλέφαντος ἢ τροφή, ὀσφρόμενος ἀπέρριψεν. ἐπικάθηται δέ τις ἐπὶ τοῦ νώτου ὥσπερ ἴππεις, ἔχων μαστίγα μὲν οὖ, πέλεκυν δὲ σιδηροῦν· καὶ τῷ πελέκει παίει τὴν κεφαλὴν τοῦ

θηρίου, ὥστε στρέφειν αὐτὸν ὅποι ἀν ἐθέλη. ὁ δ' ἐλέφας σάινει τὸν ἄγοντα, καὶ φοβεῖται, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἔγνω, φιλάνθρωπος γάρ ἐστιν αἰεί."

καὶ ὁ πατήρ, "βαβαί, φησί, τοῦ τέρατος. ἀλλ' εἴθ' ἔχοιμί τινα ἐλέφαντα ὥστε ἔλκειν τὸ ἄροτρον·⁵ ἀντὶ πολλῶν γὰρ ἀν εἴη βοῶν, ώς ἔμουγε δοκεῖ. λέγοις ἀν δὴ περὶ τοῦ κροκοδείλου· ἐοίκαμεν γὰρ καινόν τι μαθεῖν τήμερον." καὶ ὃς εἶπεν·

"ὁ κροκόδειλος ὅμοιος μὲν ταῖς σαύραις, ἀσπερ καὶ κροκοδείλους ὀνομάζουσιν οἱ Ἰωνεῖς· τὸ σχῆμα δ'¹⁰ ἐστὶ τοιόνδε. μῆκος μέν ἐστι ὅσον δώδεκα ποδῶν, ἔνρος δ' οὐ κατὰ λόγον, δορὰν δ' ἔχει φολίσιν κεκοσμημένην, σκληρὰν δ' ὥσπερ τῆς χελώνης. οἱ δὲ πόδες τέτταρες ὄντες κεκύρτωνται ὀλίγον, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς χελώνης· οὐρὰ δὲ μακρὰ καὶ παχεῖα καὶ ὅμοια¹⁵ τῷ ἄλλῳ σώματι. φοβερώτατον δὲ πάντων ἐστὶ τὸ στόμα· ὅταν γὰρ χάνῃ, ὅλη ἡ κεφαλὴ στόμα γίγνεται, αἱρεται δὲ ἡ ἄνωθεν γένυς μέχρι ὕμων, ἔνεισι δὲ ἐν τῷ στόματι ὀδόντες μύριοι, ὄντες ὥσπερ ἄκανθαι ἡ πριόνων αἰχμαί."²⁰

καὶ ἐγὼ ἐφοβούμην μὲν ἀκούων, αἰσχυνθεὶς δέ, ἵνα λάθοιμι, εἶπον· "μορμώ, δάκνει κροκόδειλος." ὁ δὲ ἡμείβετο, "δάκνει δή, ὡς παῖ· καὶ γὰρ ἀν ἐγκάψειεν ἀν τὴν γε σὴν κεφαλὴν ὥσπερ κάγω φόνον. ὁ δὲ ἵππος²⁵ ὁ ποτάμιος φύσιν παρέχεται τοιάνδε· τετράπους ἐστί, δίχηλος, ὄπλαὶ βοός, σιμός, λοφιὰν ἔχων ἵππου, χαυλιόδοντας φαίνων, οὐρὰν ἵππου καὶ φωνὴν· μέγεθος, ὅσον βοῦς ὁ μέγιστος· τὸ δέρμα δ' αὐτοῦ οὔτω δή τι παχύ ἐστι, ὥστε αὖτον γενομένον ξυστὰ ποιεῖσθαι ἀκόντια ἔξ αὐτοῦ."³⁰

καὶ τέως μὲν ἄσμενος ἤκουεν ὁ πατήρ μου· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος ἥρχετο λέγειν περὶ ἵππου ποταμίου, καὶ τέλος ἐφαίνετο οὐδέν, μετὰ ταῦτ' ἔφη βαρυνόμενος· "ἄλλ', ὡς οὗτος, δεινὸν μὲν δὴ ὁ

κροκόδειλος, δεινότερον δ' ἡ ἀλώπηξ ἡ παρ' ἡμῖν· ἐνίκησε γὰρ τὸν κροκόδειλον τῷ νῷ.” ὁ δὲ ἔφη, “πῶς δή, ὡς ξένε;” καὶ ἡμείψατο ὁ πατήρ. “ἀλώπηξ καὶ κροκόδειλος περὶ εὐγενείας ἥριζον. καὶ ὁ μὲν 5 κροκόδειλος πολὺν κόμπουν ἐκόμπαξε, καὶ θαυμασίως ὡς ἐσεμνύνετο, λέγων περὶ τῶν προγόνων ὡς ἐγένοντος λαμπρότατοι· ἡ δ' ἀλώπηξ ὑπολαβοῦσ' ἔφη, ‘ὦ οὖτος, λαμπροὶ μὲν δὴ οἱ σοὶ πρόγονοι, αὐτὸς δὲ σὺ δοῦλος πάλαι· μαρτυρεῖ γάρ τοι τὸ δέρμα, φέρον τὰ στίγματα 10 τῶν μαστίγων.’”

καὶ ἐγὼ εἶπον, “εὖ μ' ἀνέμνησας, ὡς πάτερ, μῦθον τινὸς ὅνπερ ἡ μήτηρ διηγεῖτο ἡμῖν, ἐν φῳ ἔστρεφε τὸν ἄτρακτον χειμῶνος. ἀλώπηξ γάρ τις ἔπεσεν εἰς φρέαρ βαθύ, οὐδὲ εἶχεν ὅπως ἀναβήσεται. τράγος δὲ διψῶν 15 καὶ ζητῶν ὕδωρ, προσῆλθε πρὸς τὸ φρέαρ, καὶ ὅρων καταβᾶσαν τὴν ἀλώπεκα, ἡρώτα πότερον καλὸν εἴη, τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ φρέατι. ἡ δ' ἀλώπηξ ἐπήνει κάρτα τὸ ὕδωρ, ὡς χρηστὸν εἴη, καὶ παρήνει καταβῆναι· ὁ δὲ κατεπήδησεν. ἐπεὶ δ' ἐσβεσε τὴν δίψαν ὁ τράγος, 20 ἐσκοπεῖτο ὅπως ἀναβήσεται πάλιν· καὶ ἡρώτα τὴν ἀλώπεκα, τί δεῖ ποιεῖν; ἡ δ' ἔφη, ‘ῥάδιον δή· προσέρεισον γὰρ σὺ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας τῷ τοίχῳ, καὶ στῆθι ὀρθός, καὶ ἔγκλινον τὰ κέρατα· ἐγὼ δὲ ἀναβήσομαι διὰ τοῦ σοῦ νώτου, ἀναβᾶσα δ' ἀνελκύσω ἔξω 25 καὶ σέ·’ ὁ δ' οὖτως ποιεῖ· ἡ δ' ἀλώπηξ ἐπὶ τὰ νῶτα ἀναβαίνει πηδήσασα, καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ κέρατα, καὶ ἴδοὺ κάθηται ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ φρέατος. καὶ μὴν ἀπήγει γ' εὐθύς· ὁ δὲ τράγος ἐβόα, ‘ὦ τρισκαταράτη, ποὶ φεύγεις, ὑποσχομένη κάμ' ἀνελκύσαι;’ ἡ δ' 30 ἐπιστραφεῖσα, ‘ὦ οὖτος, φησίν, εἰ νοῦν εἶχες, ὅσον καὶ τὸν πώγωνα, οὐ πρότερον ἀν κατέβης, πρὶν διασκέψασθαι τὴν ἄνοδον.’”

καὶ ἦν μὲν ἀπαντήσων ὁ ἄνθρωπος· ὁ δ' Εὔμαιος ἔφη, “ἐπίσχες, ὡς τάν· χωρεῖ γὰρ ἡ νύξ· ἄλις δὴ

έλεφάντων, ἄλις κροκοδείλων, ἄλις ἀλωπέκων καὶ δὴ καὶ Γοριλλῶν· καιρὸς ὑπνου·” καὶ ἡμεῖς ἐπαινέσαντες ἐκοιμώμεθα. τῇ δὲ αὔριον ἐγώ τε καὶ ὁ πατὴρ προῦβημεν κατὰ θήραν, πολλὰ ἐπαινέσαντες τὸν Εὔμαιον τῆς φιλοξενίας.

5

36

ΜΤΛΗ

ἀλεῖ μὲν ἡ μήτηρ τῇ μύλῃ ἄλευρα καὶ ἄλφιτα· ἀλοῦσα δὲ ἄμ' ἄδει·

ἄλει, μύλη, ἄλει.
καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ,
μεγάλης Μυτιλήνης βασιλεύων.

10

ἐγὼ δὲ ἡρώτησα· “τίς δέ, ὡς μῆτερ, ἦν ὁ Πιττακός;” ἡ δὲ μήτηρ ἔφη· “ὦ παῖ Θρασύμαχε, σοφός τις ἦν ὁ Πιττακὸς ἐν τοῖς μάλιστα. ἦν δὲ ἄρα τις Κροῖσος, βασιλεὺς ὧν τῆς Λυδίας, ὃς κατεστρέψατο πάντας τοὺς ἐν Ἀσίᾳ· καταστρεψάμενος δὲ τούτους, ἐν νῷ 15 εἶχε καταστρέψασθαι καὶ τοὺς ἐν ταῖς νήσοις. καὶ ἔτυχεν ὁ Πιττακὸς ὧν παρὰ Κροίσῳ ἐν Λυδίᾳ· ἡρώτησε δὲ ὁ Κροῖσος τὸν Πιττακόν, εἴ τι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα. ὁ δὲ Πιττακός, ‘ὦ βασιλεῦ, ἔφη, νησιώται ἵππους συνωνοῦνται μυρίους, ἔχοντες ἐν νῷ ἐς Σάρδεις τε καὶ ἐπὶ σὲ στρατεύεσθαι.’ ὁ δὲ Κροῖσος, ἐλπίσας λέγειν ἐκεῖνον ἀληθῆ, εἶπεν, ‘εἰ γὰρ τοῦτο θεοὶ ποιήσειαν ἐπὶ νοῦν νησιώταις ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδοὺς σὺν ἵπποις.’ ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη, ‘ὦ βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνῃ εὔξασθαι 25 νησιώτας ἵππευομένους λαβεῖν ἐν ἡπείρῳ· νησιώτας δὲ τί δοκεῖς εὐχεσθαι ἄλλο, ἢ λαβεῖν Λυδοὺς ἐν θαλάττῃ, ἵνα τίσωνται σε ὑπὲρ τῶν ἐν ἡπείρῳ, οὓς σὺ δουλέεσας ἔχεις;’ κάρτα δὲ ἥσθη ὁ Κροῖσος τῷ

ἐπιλόγῳ· καὶ πειθόμενος ἐπαύσατο τῆς ναυπηγίας.”
 καὶ ἐγώ, “ώς σοφὸς δή, ἔφην, ὁ Πιττακός· ἀλλὰ διὰ
 τί λέγεις ἀλεῖν αὐτόν;” ἡ δ’, “οὐκ οἰδ’ ἔγωγε, φησίν,
 ὃ παῖ· εἰ μὴ τύραννος ὅν ἐπίεζε τοὺς πολίτας.
 5 ἐπήνει δὲ τὴν μύλην, διότι ἐν μικρῷ τόπῳ εὖ ἔστι
 γυμνάζεσθαι. ἦν δέ τις τῶν ἐπτὰ καλουμένων σοφῶν·
 καὶ δὴ καὶ εἴπε συγγνώμην τιμωρίας κρείττονα, ὥστ’
 οὐ πέποιθα πιεσθῆναι ὑπ’ αὐτοῦ τὸν πολίτας.” “οἱ
 δ’ ἄλλοι τῶν ἐπτά, ἔφην ἐγώ, τίνες ἡσαν, ὃ μῆτερ;”
 10 ἡ δ’ ἔφη, “Κλεόβουλος Λίνδιος, Χίλων Λακεδαιμόνιος,
 Περίανδρος Κορίνθιος, Σόλων Ἀθηναῖος, Βίας Πριηνεύς,
 Θαλῆς Μιλήσιος.” κἀγὼ ἔφην, “ὦ μῆτερ, λέγοις ἂν
 μοι περὶ τούτων.” ἡ δ’ ἀπεκρίνατο, “μηδὲν ἄγαν,
 ὃ παῖ· ἄλις περὶ τῶνδε. χρὴ γὰρ ἀλεῖν· ὡς ἄνευ
 15 τοῦ ἀλεῖν οὐ γίγνεται ἄλφιτα, ἄνευ δ’ ἄλφίτων οὐ
 μᾶξα.” καὶ λέγουσα ἥλει αὐθίς, καὶ ἀλούσα ἥδει.

“ἄλει, μύλη, ἄλει·
 καὶ γὰρ Πιττακὸς ἄλει
 μεγάλης Μυτιλήνης βασιλεύων.”

ΧΕΙΜΩΝ

20 τοῦ χειμῶνος ἡ μήτηρ οἴκοι κάθηται, διδάσκει δὲ
 τὴν Ἐλένην ἔριά τε ξαίνειν καὶ στρέφειν ἄτρακτον·
 καὶ μὴν πολλάκις γ’ ἡμῖν λέγει μύθους περὶ τῶν
 πάλαι. νεωστὶ οὖν ἐπεπήγει μὲν ὁ κρύσταλλος ἔξω
 καὶ λαβροὶ χειμάρροι κατέρρεον· αἱ δὲ βόες ἐπὶ
 25 φάτναις ἄχυρον ἔτρωγον καὶ οἱ αἶγες καὶ τὰ πρόβατα
 φυλλάδας ἐν τοῖς σηκοῖς, καὶ οἱ ὕες ἐν συφεῷ βαλά-
 νουσι. ἡμεῖς δ’ ἐνδον ἐκαθήμεθα, αἱ μὲν γυναικες
 λίνον κλώθουσαι, ἐγὼ δ’ ἐμηχανησάμην παγίδας ὡς
 ληψόμενος ὅρνιθας. ὁ δ’ ἀδελφὸς ἡρέθιζέ μέ πως,

ώστ' ἀναστὰς ῥαπίζω αὐτὸν κατὰ κόρρης. εἰπε δὲ ή μήτηρ, “μὴ μή, ὡ παῖ· οὐ γάρ χρεὼν ἐρίζεσθαι ἀδελφούς.” “ἀλλ’, ὡ μῆτερ, ἦν δ’ ἐγώ, ἐνοχλεῖ μ’ ἔχων ὁ μαστιγίας.” ὁ δὲ ἔκλαιεν. η δὲ εἶπεν, “εὐ-
φημεῖτε, καὶ ἀκούετε μῦθον. γεωργός τις ἦν, δύο 5 παιδίων ἔχων· τὸ δὲ παῖδες ἡριζέσθην αἱεί, οὐδὲ ἡδύνατο ὁ πατὴρ διαλλάττειν αὐτῶ· μετεπέμψατο οὖν ῥάβδους· λαβὼν δὲ τὰς ῥάβδους, καὶ συνδήσας ἅπαντας σχοινίω, ἐκέλευε τοὺς παῖδας διαρρῆξαι τὸν φάκελον· οἱ δὲ πειρασάμενοι, ὅμως οὐκ ἡδύναντο. ὕστερον δὲ ὁ 10 πατὴρ λύσας τὸν φάκελον, ἀνὰ μίαν ἔδωκε, καὶ διαρρῆξαι ἐκέλευεν· οἱ δὲ διέρρηξαν ῥᾳδίως. καὶ δὴ λέγει ὁ πατὴρ· ‘οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὡ τέκνα μου, ἐὰν ὄμοφρονήτε, ἀνίκητοι ἔσεσθε τοῖς πολεμίοις· ἀλλ’ ἐριζόμενοι ἀλλήλουν, ῥᾳδίως νικηθήσεσθε?’” ἐκ 15 τούτων οὖν διαλλαττόμεθα ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφός. καὶ μὴν ἡ τροφός γ’ ὑπολαβοῦσ’ ἔφη· “σοφώτεροι δὴ οἵδε τῶν ἐχθρῶν, οἱ ἐν μιᾷ νηὶ πλέοντες οὕτως ἥχθαιρον ἀλλήλους, ὥστε ὁ μὲν ἐπὶ τὴν πρῷραν ὥρμησεν, ὁ δὲ ἐπὶ τὴν πρύμναν, καὶ ἔμενον ἐκεῖ. 20 χειμῶνος δὲ ἐπιγενομένου, καὶ τῆς νεώς καταποντίζεσθαι μελλούσης, ὁ ἐπὶ τῇ πρύμνῃ καθήμενος ἤρετο τὸν κυβερνήτην, ‘ὦ κυβερνῆτα, πότερον μέρος τῆς νεώς μέλλει πρότερον καταποντίζεσθαι;’ ὁ δὲ ἔφη, ‘ἡ πρῷρα.’ καὶ ἐκεῖνος, ‘ἀλλ’ οὐκέτι λυπηρὸς ἔσται ὁ θάνατος 25 ἔμοιγε, εἴγε ὄρâν μέλλω τὸν ἐχθρόν μοι προαποπνυγό- μενον.’” ἡμεῖς δὲ γελάσαντες ἡσυχίαν ἥγομεν μετὰ ταῦτα.

38

ΒΑΤΡΑΧΟΙ

ἔστι τις λίμνη οὐ μεγάλη πέλας τῆς οἰκίας, ἐν ᾧ πολὺς μέν ἔστι πηλός, πολλοὶ δὲ βάτραχοι. καὶ 30 ἀκούομεν δὴ ἐσπέρας κραζόντων τῶν βατράχων. η δ’

Ἐλένη ἡ ἀδελφή μου ἀκούσασά ποτε τούτων, ἐκάλει τὴν τροφόν· “ὦ τίτθη, ἡ δὲ ἦ, ἄκουε δὴ τῶν βατράχων· βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.” ἡ δὲ ἀπεκρίνατο, “οἶον κράζουσι δή· τι δὲ ἀν λέγοιεν, εἰ λάβοιεν 5 φωνήν;” καὶ ἡ μήτηρ, “ἄλλ’ οὖν εἰχόν γε πάλαι· τὸ πάλαι γὰρ συνίεσαν ἀλλήλων, οἱ ἄνθρωποι τῶν τ’ ἀλλων ζώων καὶ τῶν βατράχων, καὶ οἱ βάτραχοι τῶν ἀνθρώπων.” καὶ ἐγὼ ἔφην· “λέγοις ἄν, ὦ μῆτερ, μῦθόν τιν’ ἥμων.” ἡ δὲ ἤρξατο ὡδέ πως.

10 “τὸ πάλαι ἀναρχία ἦν ἐν τοῖς βατράχοις,” ἀλλ’ οὐκ ἡδύνατο πλείω λέγειν· ὑπέλαβε γὰρ ἡ Ἐλένη λέγουσα, “τί δὲ ἐστίν, ὡ μῆτερ, ἡ ἀναρχία;” ἡ δὲ εἶπε πρὸς ταῦτα· “οἰσθα δήπου δημοκρατίαν οὖσαν Ἀθήνησι, τοῦ γε δήμου κρατοῦντος ἀλλαχοῦ δ’ 15 ἀριστοκρατίαν, ἐὰν οἱ ὀλίγοι κρατῶσι, ἡ δὲ ὅντες γε ἡ δοκοῦντες ἑαυτοῖς εἶναι ἀριστοι· ἐὰν δὲ μηδεὶς ἀρχῇ, ὥστε ἄνευ ἀρχῆς εἶναι τὴν πόλιν, ἀναρχία δὴ αὕτη.” καὶ μετὰ ταῦτα συνεχῶς ἔλεγε τὸν μῦθον.

πάλαι δὲ οὖν, ἀναρχία ἦν ἐν τοῖς βατράχοις, ἐστα-
20 σιάζοντο γὰρ ἀλλήλοις καὶ ἐμάχοντο καὶ ἔριν ἐποιοῦντο
ῶσπερ ἐνίοτε οἵ σοί γ’ ἀδελφοὶ ποιοῦνται. διὰ ταῦτ’
οὖν πρέσβεις ἔπειμψαν, ἵκετεύοντες τὸν Δία σφι παρα-
σχεῖν βασιλέα. καὶ ὁ Ζεύς, ὃς ἥδη μώρους ὕντας
τοὺς βατράχους, ξύλον ἔπηξεν ἐν μέσῃ τῆς λίμνης.
25 αὐτίκα δὴ οἱ βάτραχοι φοβούμενοι ἔκρυψαν ἑαυτούς,
καταδύοντες ἐς τὰ βάθη. χρόνου δὲ ἐγγιγνομένου,
ώς ἀκίνητον ἔώρων τὸ ξύλον, θαρσήσαντες ἥδη
ἀνέκυψαν· μετ’ ὀλίγον δὲ καὶ καταφρονήσαντες
ἐπέβησάν τε καὶ ἐκάθηντο ἐπὶ τοῦ ξύλου. καὶ
30 συλλόγου γενομένου τῶν βατράχων, εἰς τις τῶν
γεραιτέρων βοᾶ μεγάλη τῇ φωνῇ· μορμῷ τοῦ βασιλέως·
καὶ ἄμα ὀρχεῖται ἐπὶ τοῦ ξύλου. οἱ δὲ ἄλλοι θορυ-
βοῦντες ἔβόων, ‘ἄλλους πέμψωμεν πρέσβεις καὶ
αἰτῶμεν ἄλλον βασιλέα ἀληθινόν, ὅστις ἔμψυχός

τ' ἔσται καὶ παύσει τὴν ἀναρχίαν ἡμῶν.' καὶ δὴ καὶ ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον· πέμπουσι πρέσβεις, αἰτοῦσι βασιλέα ἄλλον· ὁ δὲ Ζεὺς δίδωσιν αὐτοῖς πελαργόν. βασιλεὺς δὲ γενόμενος ὁ πελαργὸς ἐπὶ τοῦ ξύλου κάθηται, θρόνῳ χρώμενος, καὶ καθ' ἡμέραν τρεῖς 5 κατεσθίει τῶν βατράχων, ἔως ἀπώλοντο πάντες. ἔπειτ' ἐπαύσθη ἡ ἀναρχία." πρὸς ταῦτ' εἶπον ἐγώ, "οὐ μὲν οὖν ἐπαύσθη· σύλλογον γὰρ ποιησάμενοι καὶ νῦν κράζουσιν ἄναξ, ἄναξ."

39

ΠΑΙΔΙΑ

ἴλαρὸς δὴ ὁ βίος. παιδιᾶς γὰρ χρώμεθα πολλαῖς 10 καὶ παντοδαπαῖς· ὅν τὰς μὲν εἶπον ἡδη ὁποῖαι εἰσιν, τὰς δὲ ἐρῶ νῦν.

ἡ μὲν δὴ ὄνομάζεται χαλκῆ μυῖα. ἐνὸς γὰρ παιδὸς τῷ ὀφθαλμῷ ταινίᾳ περισφίγγομεν, ὥστε τυφλὸν γενέσθαι μηδὲ ὄρāν μηδέν· ὁ δ' οὗτος διακείμενος 15 περιστρέφεται κηρύττων, "χαλκῆν μυῖαν θηράσω," οἱ δ' ἄλλοι βοῶσι "θηράσεις ἄλλ' οὐ λήψει·" ἄμα δὲ βοῶντες παίουσιν αὐτὸν σκύτεσι βυθλίνοις, ἔως ἂν τινος αὐτῶν λάβηται.

ἡ δὲ καλεῖται διελκυστίνδα. διανέμονται ἐν ταύτῃ 20 οἱ παῖδες ἐς δύο μοίρας, ἔχονται δ' ἀμφότεροι σχοινίου μεγάλου, ἔτεροι ἐναντίον ἑτέρων· νικῶσι δ' ὁπότεροι ἀν ἐλκύσωσι τοὺς ἑτέρους παρ' ἑαυτούς.

ἄλλη δὲ χυτρίνδα· ὁ μὲν ἐν μέσῳ κάθηται καὶ καλεῖται χύτρα· οἱ δὲ τίλλουσιν αὐτὸν ἡ κνίζουσιν ἡ 25 παίουσι περιθέοντες. στρέφεται δ' ὁ ἐν μέσῳ αἰεί, καὶ πειρᾶται λαβέσθαι τινός· οὐδὲ ἀν λάβηται, οὗτος κάθηται ἐν μέσῳ ἀντ' αὐτοῦ.

ἔστι δ' ἄλλη ἡ σχοινοφιλίνδα. ἐνταῦθα κάθηνται κύκλῳ οἱ παῖδες, εἰς δέ τις αὐτῶν σχοινίον ἔχων 30

περιέρχεται, καὶ δὴ καὶ τίθησι λαθὼν τὸ σχοινίον παρά τινι τῶν καθημένων· καὶ ἐὰν μὲν ἀγνοήσῃ ἐκεῖνος παρ' ὦ τίθεται τὸ σχοινίον, περιθέων περὶ τὸν κύκλον πληγὰς λαμβάνει ὑπ' αὐτῶν· ἐὰν δὲ διασθάνηται, περιελαύνει τὸν θέντα τύπτων.

ἡ δ' ἀποδιδρασκίνδα οὕτως πως γίγνεται. ἐν μέσῳ μὲν εἰς τις κάθηται μύων, ἡ τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπιλαμβάνει ἄλλος· οἱ δ' ἀποδιδράσκουσιν. ἐπειδὴν δ' ὁ ἐν μέσῳ ἀναστὰς ἔξερεν ἥ, ἔργον ἐστὶν ἐκάστῳ 10 φθάσαι ἐλθόντι εἰς τὸν ἐκείνου τόπον.

ἡ δ' ὄστρακίνδα, ἡ ὄστρακου περιβολή, τοιαύτη τίς ἐστι παιδιά. ἐλκυσάντων μὲν τῶν παίδων γραμμὴν ἐν μέσῳ, καὶ διανεμηθέντων, ἀφίησί τις ὄστρακον ἐπὶ τῆς γραμμῆς· τὸ δ' ὄστρακον τὴν μὲν πλευρὰν 15 μέλαιναν ἔχει, τὴν δὲ λευκήν. καὶ οἱ ἔτεροι τῶν παίδων νομίζουσιν ἕαυτοῖς προσήκειν τὸ λευκόν, οἱ δὲ ἔτεροι τὸ μέλαν. ὥστε διώκουσί τε καὶ φεύγουσι κατὰ τὸ χρῶμα· οἱ μὲν μέλαινες διώκοντες ἐὰν ἡ μέλαινα πλευρὰ φανῆ ὑπερθεν γενομένη, οἱ δὲ λευκοὶ 20 ἐὰν ἡ λευκή· καὶ ὅς ἂν ληφθῇ διωκόμενος, οὗτος δνος κάθηται.

ἄλλοτε δὲ ἀφίεμεν ὄστρακον ὑπὲρ τὸ ὕδωρ ἐπιπολῆς, ἀριθμοῦντες ὅπόσα πηδήματα πηδᾶ ἐν τῇ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ ἐπιδρομῇ πρὶν καταδῦναι. οἱ δὲ πηδῶ-
25 σιν τῷ ἔτέρῳ ποδὶ μόνοι, ἄραντες τὸν ἔτερον· οὗτος ἐστιν ἀσκωλιασμός, οἱ δὲ ἀσκωλιάζουσιν. ἀναρρίπτουσι δὲ καὶ πέντε λίθους ἡ ψήφους ἡ ἀστραγάλους, ὥστε ἐπιστρέψαντας τὴν χεῖρα δέξασθαι τὰ ρίφθέντα ἐπὶ τῆς ἐναντίας πλευρᾶς· ὅπερ ὀνομάζεται τὸ ὄπισθέναρ
30 τῆς χειρός, τὸ δὲ ἔτερον μέρος, θέναρ. ταῦτ' ἐστὶ τὰ πεντάλιθα, λέγομεν δὲ τοὺς παίζοντας πενταλιθάζειν.

ἄλλαι δ' εἰσὶ παιδιὰ βασιλίνδα, μυῖνδα, ἀκινητίνδα, περὶ ὧν τὰ ὄνόματα δηλοῖ ἄπτα ἐστίν.

40

ΕΡΜΗΣ

ἔπαιζόν ποτε αἱ κόραι. καὶ ἐκάθητο μὲν μίᾳ τῶν
κορῶν ἐν μέσῳ, αἱ δὲ ἄλλαι κύκλου ποιησάμενοι
ἔχόρευον, ἄδοντες· ή δὲ ἐν μέσῳ ἀντῆδεν. ή δὲ φόδη
δουσιν.

ERRATUM

φ μέσῳ;

5

Page 85 line 3

For ἄδοντες read ἄδουσαι
ιλησίαν.

αἱ δὲ εὐθύς.

ο δέ ἔκγονός σου τί ποιῶν ἀπώλετο;
καὶ ή.

10

λευκῶν ἀφ' ἵππων εἰς θάλατταν ἥλατο.

παιζούσῶν δὲ τῶν κορῶν, ἀναβοῦ τις αὐτῶν, “ἰδού,
χελώνη.” καὶ ἀναρπάσασα θαυμάζει αὐτήν, οἷονς ἔχει
τοὺς πόδας καὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ
ծετρακον. καὶ ταῦτ' ἀκούσασ’ ή τίτθη, “ἄλλὰ μήν, 15
ἔφη, πάλαι γ' ἦν ἀπαλωτάτη ή χελώνη.” αἱ δὲ
ἔφασαν, “ὦ θαυμασία, καὶ πῶς ἐγένετο σκληρά; λέγε
διή.” ή δὲ ἔλεγεν.

“ο δ Ζεὺς ἐγάμει τὴν “Ηραν· γαμῶν δέ, μεγάλην
έστίασιν ἐποιήσατο, ὥσθ' ἔστιāν πάντα τὰ ζῷα. καὶ 20
τὰ μὲν ἄλλα ζῷα ἔστιν καιρὸν παρῆν· ή δὲ χελώνη οὐ.
τῇ ὑστεραίᾳ οὖν ἐπηρώτα ο δ Ζεὺς τὴν χελώνην, διὰ
τί μόνη οὐκ ἥλθεν ὡς συνεστιασομένη. ή δὲ εἶπεν,
‘οῖκος φίλος, οῖκος ἄριστος.’ ἀγανακτήσας οὖν ο δ Ζεὺς
τῇ ἀμουσίᾳ τῆς χελώνης, ἐκέλευσε βαστάζειν αὐτὴν 25
τὸν οἶκον ἐσαιεὶ ἐπὶ τοῦ νώτου.” εἶτα ή μήτηρ ἔφη,

περιέρχεται, καὶ δὴ καὶ τίθησι λαθὼν τὸ σχοινίον παρά τινι τῶν καθημένων· καὶ ἐὰν μὲν ἀγνοήσῃ ἐκεῖνος παρ' ὧ τίθεται τὸ σχοινίον, περιθέων περὶ τὸν κύκλον πληγὰς λαμβάνει ὑπ' αὐτῶν· ἐὰν δὲ 5 αἰσθάνηται, περιελαύνει τὸν θέντα τύπτων.

ἡ δὲ ἀποδιδρασκίνδα οὕτως πως γίγνεται. ἐν μέσῳ μὲν εἴς τις κάθηται μύων, ἡ τοὺς ὁφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπιλαμβάνει ἄλλος· οἱ δὲ ἀποδιδρούσκουσιν 2...2...
δ' ὁ ἐν μέσῳ ἀνα

10 φθάσαι ἐλθόντι εἰν

ἡ δὲ ὄστρακίν

τίς ἔστι παιδιά. ἐ

ἐν μέσῳ, καὶ διανε

τῆς γραμμῆς· τί

15 μέλαιναν ἔχει, τὴν δὲ λευκήν. καὶ οἱ ἔτεροι τῶν παίδων νομίζουσιν ἑαυτοῖς προσήκειν τὸ λευκόν, οἱ δὲ ἔτεροι τὸ μέλαν. ὥστε διώκουσί τε καὶ φεύγουσι κατὰ τὸ χρῶμα· οἱ μὲν μέλαινες διώκοντες ἐὰν ἡ μέλαινα πλευρὰ φανῆ ὑπερθεν γενομένη, οἱ δὲ λευκοὶ 20 ἐὰν ἡ λευκή. καὶ διὰ τοῦ ληφθῆ διωκόμενος, οὗτος ὅνος κάθηται.

ἄλλοτε δὲ ἀφίεμεν ὄστρακον ὑπὲρ τὸ ὕδωρ ἐπιπολῆς, ἀριθμοῦντες ὅπόσα πηδήματα πηδᾶ ἐν τῇ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ ἐπιδρομῇ πρὶν καταδῦναι. οἱ δὲ πηδῶ-
25 σιν τῷ ἔτέρῳ ποδὶ μόνον, ἄραντες τὸν ἔτερον· οὗτος ἔστιν ἀσκωλιασμός, οἱ δὲ ἀσκωλιάζουσιν. ἀναρρίπτουσι δὲ καὶ πέντε λίθους ἡ ψήφους ἡ ἀστραγάλους, ὥστε ἐπιστρέψαντας τὴν χεῖρα δέξασθαι τὰ ρίφθέντα ἐπὶ τῆς ἐναντίας πλευρᾶς· ὅπερ ὄνομάζεται τὸ ὄπισθέναρ
30 τῆς χειρός, τὸ δὲ ἔτερον μέρος, θέναρ. ταῦτ' ἔστὶ τὰ πεντάλιθα, λέγομεν δὲ τοὺς παίζοντας πενταλιθάζειν.

ἄλλαι δὲ εἰσὶ παιδιαὶ βασιλίνδα, μυῖνδα, ἀκινητίνδα, περὶ ὧν τὰ ὄνόματα δηλοῖ ἄπτα ἔστιν.

40

ΕΡΜΗΣ

ἔπαιξόν ποτε αἱ κόραι. καὶ ἐκάθητο μὲν μία τῶν κορῶν ἐν μέσῳ, αἱ δὲ ἄλλαι κύκλου ποιησάμενοι ἔχόρευον, ἄδοντες. ή δὲ ἐν μέσῳ ἀντῆδεν. ή δὲ ωδὴ τοιάδε. αἱ μὲν χορεύουσαι πρώτον ἄδουσιν.

χέλει χελώνη, τί ποιεῖς ἐν τῷ μέσῳ; 5
ή δὲ ἐν μέσῳ ἀντάδει.

μηρύομαι ἔρια καὶ κροκὴν Μιλησίαν.
αἱ δὲ εὔθυς.

ό δὲ ἔκγονός σου τί ποιῶν ἀπώλετο;
καὶ η̄. 10
λευκῶν ἀφ' ἵππων εἰς θάλατταν ἥλατο.

παιζουσῶν δὲ τῶν κορῶν, ἀναβοᾶ τις αὐτῶν, “ἰδού, χελώνη.” καὶ ἀναρπάσασα θαυμάζει αὐτήν, οἵους ἔχει τοὺς πόδας καὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ὅστρακον. καὶ ταῦτ' ἀκούσασ' ή τίτθη, “ἄλλὰ μήν, 15
ἔφη, πάλαι γ' ήν ἀπαλωτάτη ή χελώνη.” αἱ δὲ ἔφασαν, “ὦ θαυμασία, καὶ πῶς ἐγένετο σκληρά; λέγε δή.” ή δὲ ἔλεγεν.

“ό Ζεὺς ἐγάμει τὴν Ἡραν· γαμῶν δέ, μεγάλην ἐστίασιν ἐποιήσατο, ὡσθ' ἐστιάν πάντα τὰ ζῷα. καὶ 20 τὰ μὲν ἄλλα ζῷα ἐς καιρὸν παρῆν· ή δὲ χελώνη οὖ. τῇ ὑστεραίᾳ οὖν ἐπηρώτα ὁ Ζεὺς τὴν χελώνην, διὰ τί μόνη οὐκ ἥλθεν ὡς συνεστιασομένη. ή δὲ εἰπεν, ‘οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος.’ ἀγανακτήσας οὖν ὁ Ζεὺς τῇ ἀμουσίᾳ τῆς χελώνης, ἐκέλευσε βαστάζειν αὐτὴν 25 τὸν οἶκον ἐσαιεὶ ἐπὶ τοῦ νώτου.” εἴτα ή μήτηρ ἔφη,

“ ἄμεινον τοίνυν ἀν ἦν, εἰ ἔχετο ἀεὶ τῆς αὐτῆς γνώμης ἡ χελώνη· καὶ γὰρ ἐξῆλθεν ἡ κακοδαίμων θύραζε, καὶ ἀπώλετο.” ἥδη δ' αἱ κόραι πεπαυμέναι ἤσαν τοῦ χοροῦ, καὶ ἐθεῶντο τὴν μητέρα τὴν ἐμήν, ἐν ἐλπίδι 5 οὐσαι πολλῇ· ἡ δ' εὐθὺς καθημένη ἐν μέσῳ, εἶπε τοιάδε.

“ ἔστι μὲν δὴ ὁ Ἐρμῆς, ὡς καὶ ἵστε, θεὸς μέγας καὶ φιλάνθρωπος· καὶ γὰρ ὁ τι ἀν εὔρωμεν, εὔρημα δίδωσιν ὁ Ἐρμῆς. ὁ δὲ παῖς ἔστι Διὸς καὶ Μαίας· 10 καὶ ἐπεὶ τάχιστα ἔτεκεν αὐτὸν ἡ μήτηρ, τυλίξασα αὐτὸν ἐν σπαργάνοις ἐτίθει ἐν τῷ λίκνῳ, ὅπου καθεύδειν φιλεῖ τὰ βρέφη. ἀλλ' οὐ πολὺν χρόνον ἔκειτο ἐν τῷ λίκνῳ· ἀλλ' ἐπεὶ ἥσθετο τὴν μητέρα καθεύδουσαν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐξεπήδα εὐθύς.” πρὸς 15 ταῦτά τις τῶν κορῶν, “ καὶ πῶς, ἔφη, βρέφος ἀν ἐκπηδήσειεν εὐθὺς τεχθέν; ” ἡ δὲ μήτηρ μου, “ ἀλλ' ἵσθι θεὸν δύτα, ἔφη, ὡς γλυκυτάτη· οὐ γὰρ ἀν τοῦτο ποιοίη θυητὸν βρέφος. ἐκπηδήσας οὖν, ἔλαθεν ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ἄντρου—ἐν ἄντρῳ γὰρ ἐτέχθη· καὶ ἐξήγειτε 20 τὰς τοῦ Ἀπόλλωνος βοῦς. ἀλλ' ἴδον, πέλας τοῦ ἄντρου χελώνη· καὶ ἴδων τὴν χελώνην κάρτα ἥσθη ὁ Ἐρμῆς· καὶ ἐγέλασεν ἴδων σαῦλα βαίνουσαν τὴν χελώνην ῥαιβοῖς τοῖς ποσί· καὶ εἶπε, ‘χαῖρε· δέχομαι γὰρ σύμβολον καλόν. πόθεν ἡμφίεσαι τὸ αἴδον 25 δστρακον τοῦτο, ὡς χελώνη; ἀλλ' οἵσω σ' οἴκαδε λαβών, καὶ ἔσει μοι καλὸν ἄθυρμα. ἀρ' οὐκ εἶπες τῷ Διὶ, ὅτι οἴκος ἄριστος; καὶ μὴν οἴκοι γ' ἄμεινον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύραζε.’ ταῦτ' εἰπών, χερσὶν ἀμφοτέραις ἄρας τὴν χελώνην οἴκαδε κομίζει. καὶ 30 λαβὼν μάχαιραν, ἐξέταμε τὰς σάρκας τῆς χελώνης· καὶ δέρμα βοὸς ἀμφέτεινεν, ὥστε ἡχεῖν καλῶς· εἰτ' ἐνέθηκεν ἐπ' ἄκρας τῆς χελώνης δύο κέρατε, ἔξευξε δὲ τῷ κέρατε ζυγὸν ἐπιθείς· ἐξῆγψε δ' ἐκ τοῦ τε ζυγοῦ καὶ τῆς χελώνης ἐπτὰ χορδάς, ὥστε συμφώνους εἶναι.

τελευτῶν δὲ πλήκτρον λαμβάνει, καὶ ψάλλει· καὶ γίγνεται λύρα ἥδη.”

ταῦτ’ ἀκούσασαι συνεκρότησαν τὰς χεῖρας αἱ κόραι· φησὶ δέ τις αὐτῶν, “ἀλλ’, ὁ μάμμη, πῶς ἄρ’ ἔκλεψε τὰς βοῦς; ἦ γὰρ ἔλαθε κλέψας ὁ 5 πανούργος;” ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· “τί μήν; ἀλλ’ ἀκούσεσθε. ὁ γὰρ Ἐρμῆς τὴν μὲν λύραν κατέθηκε κρύψας ἐν τοῖς σπαργάνοις· αὐτὸς δέ—έσπέρα γὰρ ἦν—ἔφθασεν ἐλθὼν πρὸς τὸν λειμῶνα, ἐν ᾧ ἐνέμοντο αἱ βόες αἱ τοῦ Ἀπόλλωνος· καὶ τῶν βοῶν ἀπέλαβε 10 πεντήκοντα τὰς ἀρίστας· ἥλαυνε δὲ ἄγων κατὰ χῶρον ψάμμου μεστόν, τοιάνδε μηχανὴν μηχανησάμενος· τὰς μὲν ὅπλὰς ἐναντίας ἐποίησε, τὰς τ’ ὅπισθεν πρόσθεν καὶ τὰς πρόσθεν ὅπισθεν· ὥστε ἐπορεύοντο ἔμπαλιν· καὶ αὐτὸς ὕστατος πορευόμενος ἀνέκρουε 15 τὰς βοῦς, ἔλαύνων ἔμπροσθεν ἑαυτοῦ. τὰ δὲ σάνδαλα τὰ ἑαυτοῦ ἐνετύλιξε κλάδοις πολλοῖς καὶ παντοίοις, ὥστε θαῦμα παρέχειν τοῖς ἰδοῦσιν· οὕτως γοῦν ἄφραστα καὶ ἄγνωστα ἦν τὰ ἵχνη. καὶ δὴ καὶ ἴδων ἀν τις τὰ ἵχνη ἐνόμισεν ἐξ ἐναντίου πορεύσασθαι τὰς 20 βοῦς. καὶ ἄλλον μὲν οὐδέν’ εἶδεν, γέρων δέ τις ἦν ἐν τῇ ὁδῷ σκάπτων περὶ τὰς ἀμπέλους· τοῦτον τὸν γέροντα ἴδων ὁ Ἐρμῆς προσεῖπεν· ‘ὦ γέρον, ἄμεινον μὲν ἴδοντα μὴ ἴδεῖν, καὶ ἀκούσαντα κωφὸν εἶναι, ἐὰν μὴ σὸν ἔργον ἦ τι.’ μετὰ τοῦτον οὐδέν’ ἄλλον εἶδεν, 25 ἔως τὰς βοῦς εἰς αὐλὴν ἥλασεν· ἔλαμπε δὲ ἡ σελήνη. ἐνθένδε συλλέγει μὲν ξύλα πολλά· καὶ λαβὼν ὅξον δάφνης, τῇ μαχαίρᾳ ἐπέλεψε· ἐπιλέψας δὲ ὁξὺν ἐποίει· καὶ καταθεὶς μὲν χαμαὶ ἄλλο τι ξύλον ξηρόν, λαβὼν δὲ τὰς χερσὶν τὸν κλάδον, ἐπιθεὶς δὲ ἐπὶ τοῦ 30 ξύλου τὸν κλάδον, ἔδινει ἔχων τὸν κλάδον ἀμφοτέραις τὰς χερσίν, ὥσπερ τρύπανον δινοῦσιν οἱ τέκτονες, ἔως καπνόν τε καὶ πῦρ ἀνέδωκεν. οὕτως μέν νυν πρῶτον ἐφεῦρε τὰ πυρεῖα ὁ Ἐρμῆς. καὶ ἐπειδὴ τὸ

πῦρ ἔκαιεν, ἅπτει εὐθὺς τὰ ξύλα· καὶ φλὸξ λάμπει.
 ἔπειτα δύο βοῦς ἐξελαύνει ἐκ τῆς αὐλῆς, καὶ σφάζει,
 καὶ κρέα τέμνει, καὶ ὅπτᾳ ἀμφ' ὀβελοῖς· δώδεκα
 ποιεῖ μοίρας τοῖς μεγάλοις θεοῖς δώδεκα οὖσι· τὰ δ'
 5 ἄλλα κατατίθησιν ἐν τῇ αὐλῇ. αὐτὸς δ' οὐκ ἐσθίει,
 καίπερ πεινῶν· οὐκέτι γὰρ ἥσθιε κρέας· γάλα μόνον
 ἔπινεν. καὶ τελευτῶν τά τε σάνδαλα προῆκεν εἰς
 τὸν ποταμόν, καὶ τοὺς ἄνθρακας ἔσβεσεν, καὶ
 ἀνεχώρει πρὸς τὸ ἄντρον· εἰσελθὼν δ' εἰς τὸ ἄντρον,
 10 κατεκεῖτο ἐν τῷ λίκνῳ, ἐντυλίξας ἑαυτὸν τοῖς σπαρ-
 γάνοις."

ταῦτα μέν νυν εἶπεν ἡ μήτηρ μου· ἔθαύμασαν δὲ
 κάρτα αἱ κόραι, οἴλα ἐποίησεν ὁ Ἐρμῆς τηλικοῦτος
 ὅν. καὶ λέγει ἡ μήτηρ· “ὅρατε, ὡς κόραι, οἵον τὸ
 15 θαῦμα τῶν θεῶν· ὁ γὰρ Ἐρμῆς, ἐῶς γεγονώς, περὶ
 μεσημβρίαν ἐκιθάριζε, καὶ ἐσπέριος ἐκλεψε τὰς βοῦς τοῦ
 Ἀπόλλωνος, ἐν τῇ αὐτῇ ήμέρᾳ ἐν ᾧ περ ἔτεκεν αὐτὸν
 ἡ Μαῖα. ἀλλὰ τὰ μετὰ ταῦτα οὐχ ἥπτον θαυμάσια.
 ἥγερθη γὰρ ἡ Μαῖα ἐξ ὑπνου· οὐδ' ἔλαθεν αὐτὴν
 20 τὸ γενόμενον, θεὸν οὖσαν· καὶ ἰδοῦσ' αὐτὸν κείμενον
 ἐν τῷ λίκνῳ, ἔχοντα τῇ ἀριστερᾷ τὴν χελώνην,
 ἐπυνθάνετο τί γέγονε, λέγουσα τάδε· ‘πόθεν ἔρχῃ,
 ὡς ἀναιδέστατε; νῦν σε μάλ' οἷμαι δίκην δώσειν τῷ
 Ἀπόλλωνι, πληγὰς λαβόντα ἢ δεθέντα· ὡς μέγα
 25 κακὸν ἐφύτευσέ σ' ὁ πατήρ.’ ἀμείβεται δὲ ὁ παῖς
 δόλια λέγων· ‘μῆτερ ἐμή, τί με πλύνεις οὕτως,
 νήπιον ὅντα; δος οὐδὲν σύνοιδ' ἐμαυτῷ κακόν, καὶ
 φοβούμαι τὴν σὴν λοιδορίαν. ἀλλ' ἵσθι μ' οὐκ αἰεὶ
 μενοῦντα ἐν τῷδε τῷ ἄντρῳ· ἀμεινον γὰρ συνοικεῖν
 30 τοῖς θεοῖς καὶ πλούσιον εἶναι. ἐγώ τοι κάμαυτὸν
 βοσκήσω καὶ σέ· τέχνην τὴν ἀρίστην ἀσκήσω, καὶ
 κτήσομαι ὅσα δίκαιον ἔστι κτήσασθαι οὐχ ἥπτον ἢ
 Ἀπόλλων. καὶ ἐὰν μὴ δῷ ὁ πατήρ, δύμνυμι ἢ μὴν
 δεινότατος ἔσεσθαι κλεπτῶν. ἐὰν δέ με ζητήσῃ ὁ

'Απόλλων, ἔχω δὴ ὅ τι ἀμείψομαι αὐτῷ. εἰμι γὰρ εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ τὸν ἐν Δελφοῖς, ἐν ὧ πολλοὶ εἰσι τρίποδες καὶ λέβητες καὶ χρυσὸς πολύς, πολὺς δὲ σίδηρος, πολλὴ δ' ἐσθήτης· κλέψω δ' ἐκεῖθεν ἄλις, σὺ δ' ὁψει, ἐὰν ἐθέλῃς.'

5

"οὗτοι μέν νυν ταῦτ' ἔλεγον· ὁ δ' Ἀπόλλων ἔωθεν ἐπὶ νομὸν ἥλθεν· ἐλθὼν δ' ἐπὶ νομόν, εὑρε πεντήκοντά τινας βοῦς, τὰς ἀρίστας, ἀπολωλυίας ἐκ τῆς ἀγέλης. ζητῶν δὲ τὰς βοῦς ἀπαντᾷ τῷ γέροντι· καὶ πυνθάνεται ἀπὸ τοῦ γέροντος λέγων τάδε· 'ὦ γέρον, ζητῶν 10 τὰς βοῦς ἔρχομαι· σὺ δ' ἀν λέγοις μοι, πότερόν τιν' ἄνδρ' ἔօρακας πορευόμενον μετὰ βοῶν.' ἀμείβεται δ' ὁ γέρων· 'ὦ φίλε, χαλεπὸν μὲν λέγειν ὅσα ὄρᾳ τις πάντα· πολλοὶ γὰρ ὁδοιπόροι παρέρχονται, οἱ μὲν κακὰ φρονοῦντες, οἱ δὲ καλά· ἀλλ' ἐγὼ ὅλην τὴν 15 χθὲς ἡμέραν ἔσκαπτον περὶ τὰς ἀμπέλους· ἀλλ' οἵμαι, οὐ γὰρ οἶδα σαφῶς, ἔορακέναι παῖδα, ὃς ἥλαυνε βοῦς, παῖδα νήπιον, ὡς βασιλεῦ, εἶχε δὲ ῥάβδον, καὶ τὰς μὲν βοῦς ἐξόπισθεν ἥλαυνε, ἔχούσας τὰς κεφαλὰς ἐναντίον ἔαυτον.'

20

"ταῦτα μὲν δὴ ἀποκρίνεται ὁ γέρων· ὁ δ' ἀκούσας θᾶττον ἥδη προύβαινε· καὶ ἐν ὁδῷ κατενόησε τὰ ἵχνη, καὶ ἔλεγεν· 'ὦ Γῆ καὶ θεοί, οἴα ὄρῳ, ἵχνη πάλιν τετραμμένα βοῶν, καὶ δὴ καὶ ἄλλα βήματα, οὔτ' ἀνδρὸς ὅντα οὕτε γυναικός, οὐδὲ λύκων οὐδὲ μῆν 25 λεόντων· ἢ που κενταύρου λέγοιμ' ἀν ταῦτα εἶναι; δεινὰ γοῦν πάντων μάλιστα.' ἐπόμενος δὲ τοῖς ἵχνεσιν, ἀφίκετο πρὸς τὸ ἄντρον. ὁ δ' Ἐρμῆς ὄρῶν προσιόντα αὐτὸν, κατέδυ εἰς τὰ σπάργανα· ἐν δ' ὀλίγῳ συνήλαυνε κεφαλήν τε καὶ πόδας καὶ χεῖρας· 30 καὶ σχῆμα μὲν ἐποίει ὡς καθεύδων, τῷ δ' ὅντι ἥγρυπνει· χελώνην δ' εἶχεν ὑπὸ μασχάλης. ἔγνω δ' ὄρῶν ὁ Ἀπόλλων τὴν τε νύμφην καὶ τὸν παῖδα· καὶ ἐρευνήσας κατὰ πᾶν τὸ ἄντρον, ἔλεγε τάδε· 'ὦ

παῖ, δος ἐν λίκνῳ κεῖσαι, μήνυνέ μοι τὰς βοῦς θάττον· ἐπεὶ διοισόμεθα νωὶ οὐ κατὰ κόσμον. ρίψω γάρ σε ἐς Τάρταρον λαβών, ἐς σκότον δεινὸν καὶ ἀμήχανον· ἔξ οὐκ ἔστιν ὅστις λύσει σ' οὐδείς.’ ἀποκρίνεται δ' ὁ παῖς,
 5 δόλια φρονῶν· ‘ὦ Ἀπολλον, τί τόδε λέγεις; τί ζητεῖς
 βοῦς ἐνθάδε; οὐκ εἶδον, οὐκ ἐπυθόμην, οὐκ ἄλλου ἥκουσα
 μῦθον· οὐκ ἂν σοι μηνύσαιμ’ ἔγωγε, οὐδ’ εἰ μισθὸν
 ὑπόσχοιο. ἦ γάρ ἔοικα ἐλατῆρι βοῶν ἐγώ; οὐκ ἐμόν
 γ’ ἔργον τοῦτο, ἀλλὰ ὑπνος τε, καὶ γάλα καὶ σπάργανα
 10 ἔχειν, καὶ λουτρὰ θερμά. θαῦμα δ’ ἀν εἴη μέγα, εἰ
 παῖς νήπιος βοῦς ἐλαύνοι. ἀλλὰ χθὲς ἐγενόμην, ἀλλ’
 ἀπαλοὶ οἱ πόδες, τραχεῖα δὲ γῆ. εἰ δ’ ἐθέλεις,
 ὅμνυμι τὴν πατρὸς κεφαλήν, ἦ μὴν μὴ κλέψαι τὰς
 βοῦς.’ ταῦτ’ ἔλεγεν ὁ Ἐρμῆς· ὁ δ’ Ἀπόλλων γελάσας,
 15 ὡς πανούργε, ἔφη, ἦ πολλοὺς ἀπατήσειν σ’ οἴομαι,
 οία πεποίηκας ἐμέ. ἀλλ’ ἐκ λίκνου κατάβα· καὶ
 κεκλήσῃ ἀρχηγὸς κλεπτῶν·’ ως ἄρ’ ἔλεγεν ὁ Ἀπόλλων,
 καὶ λαβὼν τὸν παῖδα ἔφερε ταῖς χερσὶν· ὁ δὲ
 ἐπέπταρε, οἰωνὸν χρηστόν· ὁ δ’ Ἀπόλλων μειδιάσας
 20 λέγει πρὸς αὐτόν· ‘θάρρει, βρέφος· τοιούτῳ γὰρ
 οἰωνῷ οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχ εὑρίσω τὰς βοῦς, σὺ δέ
 μοι ἡγεμῶν γενήσῃ·’ ταῦτ’ εἶπεν· ὁ δὲ ἐκάλυψε ταῖς
 χερσὶν τὰ ὀτα, καὶ ἐβόα λέγων· ‘ποῖ με φέρεις, ὡς
 θαυμάσιε; ἦ μοι λοιδόρη βοῶν ἔνεκα; εἴθ’ ἀπόλοιτο
 25 γένος βοῶν· οὐ γὰρ ἔκλεψα τὰς σὰς βοῦς ἔγωγε,
 οὐδὲ ἥκουσα ὅστις ἔκλεψεν, οὐδὲ μὴν οὐδὲ οἰδ’ αἴ-
 τινές εἰσι βοῦς· τὸ γὰρ ὄνομα μόνον ἐπίσταμαι
 ἀκούσας. δός μοι δίκην καὶ δέξαι παρὰ Διὶ
 Κρονίωνι·’
 30 “ταῦτα δὴ ἐπεὶ ἀπεκρίνατο ὁ παῖς, ἀφίκοντο πρὸς
 τὸν Ὀλυμπὸν· οἱ δὲ ἀθάνατοι ἥσαν ἐν τῷ Ὀλύμπῳ
 συλλελεγμένοι. καὶ ἔστησαν ὃ θ’ Ἐρμῆς καὶ ὁ
 Λητοῦς υἱὸς ἔμπροσθεν τοῦ Διός· ὁ δὲ Ζεὺς ἔλεγε
 πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα· ‘Φοῖβε, πόθεν ἄγεις ταύτην τὴν

ἄγραν; σπουδῶν δὴ πρᾶγμα ἡλθεν ἐς ὄμιλιαν θεῶν· ἀποκρίνεται δ' ὁ Ἀπόλλων, ‘ὦ πάτερ, ἀκούσῃ μῦθον οὐ φαῦλον. τὸν παιδία δὴ τοῦτον εὑρον ἐγώ, ὅστις ἔστιν, ἐν ἄντρῳ τῆς Κυλλήνης, οἰον οὐδεὶς πω ἕόρακεν ἀνθρώπων οὐδὲ θεῶν. οὗτος γὰρ κλέψας τὰς ἐμὰς 5 βοῦς χθές, ἥλαυνεν ἑσπέριος παρ' αἰγαλόν, στρέψας ἐμπαλιν τὰ ἵχνη οὐκ οἶδ' ὅπως· αὐτὸς δ' ἐλάσας κατέκειτο ἐν τῷ λίκινῳ ἥσυχος, τῷ δ' ὀφθαλμῷ ὠμόργυνν ὥσπερ οὐδὲν εἰδὼς, καὶ ἔλεγεν, “οὐκ εἴδον, οὐκ ἐπιθόμην, οὐκ ἄλλου ἥκουσα μῦθον, οὐδὲ μὴν 10 οὐδ' οἶδ' ὃ τι ἔστιν ἡ βοῦς, πλὴν τοῦ ὀνόματος μόνον.”’

“οἱ μέν νυν ταῦτ' εἰπεν· οἱ δ' Ἐρμῆς ἀπεκρίνατο· ‘Ζεῦ πάτερ, ἐγώ σοι ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν· νήπιος γάρ εἰμι, οὐδὲ οἶδα ψεύδεσθαι. ἡλθεν εἰς ἡμετέρου ζητῶν βοῦς οὗτος, οὐδὲ μάρτυρα παρέσχεν οὐδένα· μηνύειν 15 δέ μ' ἐκέλευεν ὑπ' ἀνάγκης, ἀπειλῶν ἦ μὴν καταβαλεῖν μ' ἐς Τάρταρον. ἀλλ' ἐγὼ χθιζός ἐγενόμην, ὡς καὶ αὐτὸς οἶδεν, οὐδὲ ἔοικα δήπου ἐλατῆρι βοῶν. πείθου (καὶ γὰρ πατὴρ φῆσ σὺ εἶναι) ὡς οὐκ ἥλασα βοῦς οἴκαδε· οὕτως ὅλβιος εἴην, ὡς οὐκ ἔβην ὑπὲρ οὐδόν· 20 τοῦτο λέγω ἀληθῶς. οἰσθα καὶ αὐτὸς ὅτι οὐκ αἴτιός εἰμι· καὶ λέγω ἐφ' ὄρκου· οὐ μὰ τὰς πύλας τάσδε. καὶ μὴν τίσω γ' ἐκείνῳ ποτὲ τὸ ψεῦδος· σὺ δὲ βοήθει τοῖς ἥττοσιν.’

“ταῦτ' εἰπεν ὁ Ἐρμῆς, ἐν σπαργάνοις ὥν· ἀκούσας 25 δ' ὁ Ζεὺς μέγ' ἐγέλασε· καὶ εὐθὺς ἐκέλευσεν ἀμφω μὲν ζητεῖν, δεῖξαι δ' Ἐρμῆν ὅπου ἔκρυψε τὰς βοῦς· οἱ δ' ἐπείθετο. ἴδων δὲ τὰς βοῦς ὁ Ἀπόλλων εἰπε· ‘πῶς, ὡς παῖ, ἡδύνω σφάζειν δύο βόε, νεογνὸς ὥν; θαυμάζω σε τοῦ κράτους· ἀλλ' οὐ χρή σ' αὐξάνεσθαι μέγαν·’ 30 καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἔμελλε μὲν δεσμεύσειν αὐτόν, οἱ δὲ λαβὼν τὴν λύραν τῇ ἀριστερᾷ καὶ τῇ δεξιᾷ τὸ πλήκτρον, οὕτως ἔψαλλε καὶ τοιοῦτο μέλος ἤδειν, ὥσθ' ὁ Ἀπόλλων ἐγέλασεν ἡσθείς, καὶ ‘ὦ πανούργε, ἔφη,

ἀξίαν μοι ἔδωκας τιμὴν καὶ πεντήκοντα βοῶν. πόθεν
ἔχεις τὸ καλὸν τοῦτ' ἄθυρμα, καὶ πόθεν τέχνην
τοιαύτην; τίς σ' ἐδίδαξεν; δόξα δὴ ἔσται σοι ἡδε,
οἰον κιθαρίζεις.' ἀμείβεται ὁ Ἐρμῆς. 'οὐδὲν φθόνος,
5 ὁ Ἀπολλον· ίδού, δίδωμί σοι τὴν χελώνην. ἀδε καὶ
κιθάριζε, ἐπεὶ βούλει· σὺ δέ μοι δὸς κῦδος.' καὶ δὴ
καὶ ἐδίδου τὴν λύραν, ἐδέξατο δ' ὁ Ἀπόλλων ἡσθείς.
καὶ ὅρκον ὠμνύτην μέγαν, μὰ Στυγὸς ὕδωρ, ὁ μὲν
Ἀπόλλων φίλος ἔσεσθαι τῷ Ἐρμῇ, ὁ δ' Ἐρμῆς μήποτε
10 κλέψειν τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος.'

τοιαῦτ' ἔλεγεν ἡ μήτηρ· αἱ δὲ κόραι πᾶσαι
ἡσθησάν τε τῷ μύθῳ, καὶ δὴ καὶ ἄλλον ἡξίουν
ἀκούειν. ἡ δ' οὐκ ἥθελεν· ὥρα γὰρ ἦν δείπνου.

41

ΚΡΙΣΙΣ

ἔξήλθομεν εἰς τὰ ὅρη ἐγώ τε καὶ ὁ ἀδελφός, καὶ
15 περὶ μεσημβρίαν, θάλποντος τοῦ ἡλίου, ἐπαυσάμεθα
παρὰ κρηνῆ· καὶ ίδοὺ τρεῖς ἄνδρες καὶ γυνή· οἱ μὲν
δύο ἄγροικοι ἥσαν, ὁ δὲ ἦν γέρων τις. ἡμφισβήτουν
δὲ περὶ τινος πράγματος. καὶ τὰ ὄνόματα τῶν ἀνδρῶν
εἴδως ἐρῶ· ἥσαν γὰρ οἱ ἄγροικοι Δᾶος καὶ Συρισκός,
20 ὁ δὲ γέρων Σμικρίνης. διελέγοντο δ' ὥδε.

Σ. ἀδικεῖς, φεύγεις τὸ δίκαιον.

Δ. συκοφαντεῖς· οὐ δεῖ σ' ἔχειν τὰ μὴ σά.

Σ. ἐπιτρεπτέον τινὶ περὶ τούτων ἔστι.

Δ. βούλομαι· κρινώμεθα.

Σ. τίς οὖν;

Δ. ἐμοὶ μὲν πᾶς ἵκανός.

Σ. τοῦτον λαβεῖν βούλει κριτήν;

Δ. ἀγαθῆ τύχῃ.

Σ. πρὸς τῶν θεῶν, ὡς βέλτιστε, μικρὸν ἀν σχολά-
30 σαις ἡμῖν χρόνον;

Σμ. ύμÎν ; περὶ τίνος ;

Σ. ἀντιλέγομεν πρᾶγμά τι.

Σμ. τί οὖν ἐμοὶ μέλει ;

Σ. κριτὴν τούτου ζητοῦμεν ἵσον . εἰ δή σε μηδὲν
κωλύει, διάλυσον ἡμᾶς. 5

Σμ. ὦ κάκιστ' ἀπολούμενοι, ἄρα δίκας λέγοντες
περιπατεῖτε, διφθέρας ἔχοντες ;

Σ. ἀλλ' ὅμως, δὸς τὴν χάριν, πάτερ . βραχὺ γὰρ
τὸ πρᾶγμα, καὶ ράδιον μαθεῖν. μὴ καταφρονήσῃς,
πρὸς θεῶν. 10

Σμ. ἐμμενεῖτε οὖν, εἰπέ μοι, οἷς ἀν δικάσω ;

Σ. πάντως.

Σμ. ἀκούσομαι . τί γὰρ τὸ κωλῦον ; σὺ πρότερος
ὁ σιωπῶν λέγε.

Δ. μικρόν γ' ἄνωθεν, ἵνα ἢ σοι σαφῆ τὰ πράγ- 15
ματα. ἐν τῷ δασεῖ τῷ πλησίον τούτων τῶν χωρίων
ἐποίμαινον, ὦ βέλτιστε, τριακοστὴν ἵσως ταύτην ἡ-
μέραν, αὐτὸς μόνος, καὶ εὑρον ἐκκείμενον παιδάριον
νήπιον, ἔχον δέραια, καὶ τοιοῦτόν τινα κόσμον.

Σ. περὶ τούτων ἔστιν. 20

Δ. οὐκ ἔἁ λέγειν.

Σμ. ἔὰν λαλῆς μεταξύ, καθίξομαι σου τῇ βακτηρίᾳ.

Δ. καὶ δικαίως.

Σμ. λέγε.

Δ. λέγω. ἀνειλόμην, ἀπῆλθον οἴκαδε ἔχων αὐτά . 25
τρέφειν ἔμελλον. ἀλλ' ἐν νυκτὶ βουλὴν διδοὺς
ἔμαυτῷ, διελογιζόμην . τί μοι παιδοτροφίας καὶ
κακῶν ; πόθεν δ' ἔγὼ ἀναλώσω τοσαῦτα ; τί φρο-
τίδων ἐμοί ; τοιουτοσὶ τις ἦν. ἔωθεν πάλιν ἐποί-
μαινον . ἥλθεν δ' οὗτος (ἔστι δ' ἀνθρακεύς) εἰς τὸν 30
αὐτὸν τόπον, ἐκπρίσων στελέχη. πρότερον δέ μοι
συνήθης ἐγεγόνει. ἐλαλοῦμεν ἀλλήλοις . ὁ δὲ σκυθρω-
πὸν ὅντα μ' ἰδών, “τί σύννους, φησί, Δᾶος ;” “ὅτι
σύννους ἐγώ ; περίεργός εἰμι.” καὶ λέγω αὐτῷ τὸ

πρᾶγμα, ὡς εὑρον τὸ παιδάριον, ὡς ἀνειλόμην. ὁ δὲ τότε μὲν εὐθύς, πρὶν πάντ' εἰπεῖν, ἐδεῦτο· “έμοὶ τὸ παιδίον δόσ· γυναικα γὰρ ἔχω· τεκούσῃ δ' ἀπέθανε τὸ παιδίον.”

- 5 Σμ. ἐδέου σύ γε;
Σ. ἐδεόμην.

Δ. ὅλην τὴν ἡμέραν κατέτριψε· δεομένῳ καὶ πείθοντί με, ὑπεσχόμην. ἔδωκα, ἀπῆλθε μυρία εὐχόμενος ἀγαθά· κατεφίλει τὰς χεῖρας λαβών.

- 10 Σμ. ἐποίεις ταῦτα;
Σ. ἐποίουν.

Δ. ἀπηλλάγη· καὶ περιτυχών μοι ἄφνω μετὰ τῆς γυναικός, ἀξιοῖ ἀπολαμβάνειν τὰ συνεκτεθέντα τούτῳ· μικρὰ δ' ἦν ταῦτα, λῆρός τις, οὐδέν· καὶ δεινὰ 15 πάσχειν φησίν, διότι οὐκ ἀποδίδωμι, ἀλλ' αὐτὸς ἀξιῶ ἔχειν ταῦτα. ἐγὼ δέ γ' αὐτὸν φημὶ δεῦν χάριν ἔχειν, οὐδὲ μετέλαβεν δεόμενος. εἰ μὴ πάντα δίδωμι, τί δεῖ μέμφεσθαι; εἰ γὰρ βαδίζων ἄμ' ἐμοὶ εὑρε ταῦτα, καὶ ἦν κοινὸς Ἐρμῆς, τὸ μὲν ἀν ἔλαβεν οὗτος, τὸ δ' ἐγώ· 20 ἀλλὰ μόνος εὑρον ἐγώ· σὺ δ' οὐ παρὼν οἴει πάντα δεῦν ἔχειν αὐτός, ἐμὲ δ' οὐδέν; τὸ τέλος· δέδωκα σοι ἕκών τι τῶν ἐμῶν· εἰ τοῦτ' ἀρέσκει, καὶ νῦν ἔχε· εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει, ἀπόδοσ πάλιν καὶ μηδὲν ἀδίκει. πάντα δ' οὐ δεῖ σ' ἔχειν. εἴρηκα τόν γ' ἐμὸν λόγον.

- 25 Σ. εἴρηκεν;
Σμ. οὐκ ἥκουσας; εἴρηκεν.

Σ. καλῶς. οὐκοῦν ἐγώ μετὰ ταῦτα. μόνος εὑρε τὸ παιδίον οὐτοσί, καὶ πάντα ταῦθ' ἂ νῦν λέγει ὁρθῶς λέγει, ὡς πάτερ· καὶ γέγονεν οὕτως· οὐκ 30 ἀντιλέγω. δεόμενος, ἵκετεύων, λιπαρῶν ἐγὼ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τοῦτο· ἀληθῆ γὰρ λέγει. ποιμήν τις, πρὸς δὲν ἐλάλησεν, ἐξήγγειλέ μοι, συνευρέν αὐτὸν ἄμα κόσμον τινά· ἐπὶ τοῦτον τὸν κόσμον, ὡς πάτερ, πάρεστιν αὐτὸς ὁ παῖς.—τὸ παιδίον δόσ

μοι, γύναι.—οὗτός σ' ἀπαιτεῖ, ὁ Δᾶε, τὰ δεραῖα
 καὶ γυνωρίσματα· ἔαυτῷ γάρ φησι ταῦτ' ἐπιτεθῆναι
 κόσμον, οὐ σοὶ διατροφήν. νῦν, βέλτιστε, γυνωστέον
 σοι ταῦτα, ως ἐμοὶ δοκεῖ· πότερον δεῖ ταῦτα, ἄττα
 ποτ' ἐστί, τηρεῖσθαι, κατὰ τὴν δόσιν τῆς μητρός, 5
 ἔως ἂν ἐκτραφῇ τὸ παιδίον· ἡ τὸν κλέψαντα ἔχειν
 τὰλλότρια, εἰ καὶ πρῶτος εὑρεν. τί οὖν οὐκ ἀπήγουν
 ταῦτα τότε, ὅτ' ἐλάμβανον τὸ παιδίον; οὕπω γέδη
 εύρημένα. ἵκω δὲ καὶ νῦν οὐκ ἐμαυτοῦ γ' ἔνεκα
 ἀπαιτῶν οὐδέν· ποῦ δὲ κοινὸς Ἐρμῆς, ὅπου πρόσεστι 10
 σῶμα ἀδικούμενον; οὐκ ἐστιν εὔρεσις αὕτη, ἀλλ'
 ἀφαίρεσις. βλέψον δὲ κάκεῖ, πάτερ· ἵσως οὐτοσὶ¹
 γενναῖος τίς ἐστι τὸ γένος, ὑπὲρ ήμᾶς, καὶ ἐν ἐργάταις
 τραφεὶς ὑπερόψεται ταῦτα, καὶ τολμήσει ἐλεύθερόν
 τι ποιεῖν, θηρᾶν λέοντας, βαστάζειν ὅπλα, τρέχειν ἐν 15
 ἀγῶσιν. ἅρ' οὐ Νηλέα τινὰ καὶ Πελίαν εὑρε πρεσ-
 βύτης ἀνὴρ αἰπόλος, ἔχων διφθέραν οἴαν καὶ ἐγὼ
 νῦν; ως δὲ γένετο αὐτοὺς κρείττονας ἔαυτοῦ ὅντας,
 λέγει τὸ πρᾶγμα, ως εὑρεν, ως ἀνείλετο. ἔδωκε δὲ²
 αὐτοῖς πηρίδιον γυνωρισμάτων, ἐξ οὐ μαθόντες τὰ καθ'³ 20
 αὐτοὺς σαφῶς, ἐγένοντο βασιλῆς, οἱ πρότερον ὅντες
 αἰπόλοι. εἰ δὲ ὁ Δᾶος ἐκλαβὼν ἐκεῖνα ἀπέδοτο, ἵνα
 κερδάνειε δραχμὰς δώδεκα, ἀγνῶτες ἂν διετέλουν ὅντες
 τὸν πάντα χρόνον, οἱ τηλικοῦτοι ὅντες καὶ τοιοῦτοι
 τὸ γένος. οὐ δὴ καλῶς ἔχει τὸ μὲν σῶμα ἐκτρέφειν 25
 ἐμέ, τὴν δὲ σωτηρίας ἐλπίδα λαβόντα Δᾶον ἀφανίσαι,
 πάτερ. πολλάκις διὰ γυνωρίσματα ἔσωσέ τις
 ἀδελφὸν ἡ μητέρα. ἐστιν ἐπισφαλῆς φύσει ὁ βίος,
 πάτερ, ἀπάντων· ὥστε μετὰ προνοίας δεῖ τηρεῖν τὰ
 τοιαῦτα. ἀλλά, φησίν, ἀπόδος, εἰ μὴ ἀρέσκει. τοῦτο 30
 γάρ οἰεται που ἴσχυρόν τι ἔχειν πρὸς τὸ πρᾶγμα.
 οὐκ ἐστι δίκαιον, εἰ τι τῶν τούτου δεῖ σ' ἀποδιδόναι,
 καὶ τούτου πρὸς ζητεῖς λαβεῖν, ἵνα ἀσφαλέστερον
 πονηρὸς γένη. εἴρηκα· κρίνον ὅ τι δίκαιον νομίζεις.

Σμ. ἀλλὰ ράδιόν ἔστι κρίνειν. πάντα τὰ συνεκ-
κείμενα τοῦ παιδίου ἔστι· τοῦτο γιγνώσκω.

Δ. καλῶς· τὸ παιδίον δέ;

Σμ. οὐ μὰ Δία γνώσομαι εἶναι τὸ παιδίον τοῦ
β νῦν ἀδικοῦντος, ἀλλὰ τοῦ βοηθοῦντος.

Σ. πόλλα ἀγαθά σοι γένοιτο.

Δ. δεινή γ' ἡ κρίσις, νὴ τὸν Δία τὸν Σωτῆρα.
πάνθ' εύρων ἐγὼ πάντα περιέσπασμαι, οὐδὲ οὐχ
εύρων ἔχει. οὐκοῦν ἀποδιδῶ;

10 Σμ. φημί.

Δ. δεινή γ' ἡ κρίσις, ηδὲ μηδὲν ἀγαθόν μοι γένοιτο.

Σμ. φέρε ταχύ.

Δ. ὦ Ἡράκλεις, οἴα πέπονθα.

Σμ. τὴν πήραν λαβὲ καὶ δεῖξον.

15 Δ. βραχὺ πρόσμεινον, ἵκετεύω σ', οὐδὲ ἀποδῶ. τί
γὰρ ἐγὼ ἐπέτρεψα τούτῳ;

Σμ. δός ποτ', ἐργαστήριον.

Δ. αἰσχρά γ' ἔστιν ἀ πέπονθα.

Σ. πάντ' ἔχεις;

20 Σμ. οἴομαί γε δῆ, εἰ μή γέ τι καταπέπωκε, ἐν φῷ
ἔλεγον τὴν δίκην, ως ἡλίσκετο.

Σ. οὐκ ἀν φόμην. ἀλλ' εὔτύχει, βέλτιστε.

Δ. ἀδίκου πράγματος, ὦ Ἡράκλεις· οὐκ ἔστι
δεινή γ' ἡ κρίσις;

25 Σ. οἴμωζε καὶ βάδιζε.

ἡμεῖς δὲ ἀκούσαντες ταῦτα ἐπηγνοῦμεν τὸν Σμικρίνην
ώς εὖ κρίνοντα τὴν δίκην· καὶ ἀπηλλάγημεν οἴκαδε.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

τὰ Παναθήναια τὰ μεγάλα ἀνὰ τέτταρα ἔτη γίγνεται,
πέμπτῳ δὴ ἔτει, ως νομίζομεν οἱ "Ελληνες. ἔστιν
30 ἀγῶν μουσικῆς, ἐν φῷ οἱ ράψῳδοὶ λέγουσι τὰ τοῦ

ἀγωνιζόμενοι.

C. 85

κυβιστητήρ.

‘Ομήρου, καὶ κιθαρώδοι κιθαρίζουσι καὶ αὐλωδοὶ αὐλοῦσιν· ἔστι δὲ γυμνικὸς ἀγών, παιδῶν, ἀγενείων, ἀνδρῶν· ἀγωνίζονται δ’ οἱ μὲν παιδεῖς οὐ πλέον ἢ ἑκκαίδεκα ἔτη γεγονότες, οἱ δὲ ἀγένειοι μεχρὶ τῶν εἴκοσιν, οἱ δὲ ἄνδρες πλέον τῶν εἴκοσιν. τούτοις δὲ οἱ ἀγῶνες στάδιον, πένταθλον, πάλη, πυγμή, παγκράτιον, πρὸς δὲ δίαυλος, ἵππιος, ὅπλίτης. περὶ τούτων διηγήσομαι καθ’ ἕκαστα ὑστερον. ἔστι δὲ καὶ ἵππικὸς ἀγών, ὃ τ’ ἀποβάτης ἀπὸ δίφρου καὶ κέλης καὶ συνωρὶς πωλικὴ καὶ ἄρμα τέλειον. ἀγωνίζονται δὲ καὶ περὶ εὐανδρίας, καί εἰσι πυρριχισταὶ καὶ λαμπαδηδρομία. μετὰ δὲ τὴν λαμπαδηδρομίαν παννυχίς ἔστιν, καὶ ὀλολύγματα τῶν πρεσβυτέρων ἱερειῶν, καὶ χοροὶ καὶ φόδαι. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ πομπή, ἣν πέμπουσιν οἱ νικήσαντες καὶ πομπῆς ἱερῶν καὶ 15 ἵππης καὶ ταξίαρχοι καὶ στρατηγοὶ θαλλοφόροι, καὶ γυναικες κανηφόροι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ δήμους.

ἐν δὲ τοῖς Παναθηναίοις ἀνατιθέασιν τῇ Ἀθήνῃ τὸν πέπλον· ὁ δὲ πέπλος κρεμάννυται ὥσπερ ἴστιον ἀφ’ ἴστοῦ μεγάλης τινὸς νεώς, ἣ ἄγεται κατὰ τὰς ὁδοὺς 20 ἐπὶ τὴν Ἀκρόπολιν. ἐνυφαντὰ δὲ ἔστι τῷ πέπλῳ τὰ τῆς Ἀθήνης, ως ἐνίκησε μαχομένη τοῖς Γίγασιν. πάντων δὲ ὑστάτη ἔστιν ἔστίασις τῶν Ἀθηναίων· καὶ δὴ καὶ ἀγών ναυτικὸς ἐν Πειραιεῖ.

νῦν διηγήσομαι τὰ περὶ τῶν ἀγώνων ἀκριβῶς καθ’ 25 ἕκαστον.

τὸ μὲν στάδιον καὶ ἀγών ἔστι καὶ τόπος. ὁ δὲ τόπος ὁ στάδιον καλούμενος ὥσπερ θέατρόν ἔστιν· ἔστι δὲ ἐτέρωθεν ἡμισυς κύκλος (ἢ σφενδόνη καλούμένη) μακροτέρων ὅντων τῶν κεράτων, ὥστε δρόμοιν 30 γενέσθαι ἔξακοσίων ποδῶν· καὶ ἐκ τοῦ ἐτέρου ἄκρου τοῦχός ἔστιν. ἐδώλια δὲ ἔστι καὶ ἐπὶ τῆς σφενδόνης καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων, ἐν οἷς πολὺς ὅχλος καθίζεται. ἐντὸς οὖν τοῦ τοίχου γραμμή ἔστιν ἐν τῇ γῇ, ἀφ’

ἥς ἀφίενται οἱ ἀγωνιζόμενοι· βαλβὶς δ' ὄνομάζεται ἡ γραμμή· ἐν μέσῃ αὖ τῇ σφενδόνῃ τέρμα πέπηκται, ὁ καὶ καμπτὴρ λεγόμενος, περὶ γὰρ τοῦτον κάμπτουσι διαθέουστες. τοιαῦτα μὲν δὴ περὶ τοῦ τόπου· ὁ δ'
5 ἀγὼν ὁ στάδιον καλούμενος δρόμος ἔστιν ἀπλοῦς ἀπὸ τῆς βαλβῖδος πρὸς τὸ τέρμα. καὶ στάδιον ὄνομάζεται καὶ δρόμος.

τὸ δὲ πένταθλον πέντε ἐνέχει ἀγῶνας, ἐν ὅν·

ἄλμα, ποδωκείαν, δίσκον, ἄκοντα, πάλην.

10 οἱ γὰρ ἀγωνιζόμενοι ἄλλονται, τρέχουσι, πάλλουσι δίσκον καὶ ἄκοντα, καὶ παλαίουσιν. ὁ δὲ τρεῖς νικήσας τῶν πέντε ἀγώνων νικᾶ τὸ πένταθλον. τοιαῦτα μὲν δὴ περὶ τοῦ πεντάθλου καὶ τῶν πενταθλητῶν.

15 οἱ δὲ παλαισταὶ ἀλείφουσιν ἑαυτοὺς ἐλαίῳ, ἵνα μὴ λάβηται αὐτῶν ὁ αἰὲν ἀνταγωνιστής. ἴστασθον δ' ἐναντίον ἀλλήλοιν· καὶ πειρῶνται αὐτοὶ μὲν μὴ λαβὴν ἐνδοῦναι, τοῦ δὲ ἑτέρου λαμβάνεσθαι. χρῶνται δὲ τέχναις πολλαῖς· ἄγχει γάρ τις ἡ ἀποπνίγει
20 περιλαμβάνων τὸν τράχηλον· καὶ ἀγκυρίζει σκέλος τῷ ἑαυτοῦ σκέλει· καὶ ὑποσκελίζει τῷ ποδὶ ὥστε χαμαὶ πεσεῖν τὸν ἑτερον· καὶ διαλαμβάνει μέσον ἔχων· καὶ πολλαῖς πλοκαῖς χρῶνται. ὁ μέντοι τρὶς καταπαλαίσας τὸν ἑτερον, νικᾶ. ἀσκοῦσι δὲ ἐν τῇ παλαίστρᾳ.

25 περὶ μὲν δὴ τῆς πάλης τοιαῦτα· ἡ δὲ πυγμὴ μάχη τίς ἐστι τῶν πὺξ μαχομένων, τοῦτ' ἐστὶ συνεσπασμένοις τοῖς δακτύλοις ὥστε σφαίρας γενέσθαι τὰς χείρας. τῶν πυκτῶν πληγὴ γίγνεται καὶ φυλακὴ παιόντων τε καὶ φυλαττόντων ἑαυτούς, ἕως ἂν ὁ ἑτερος πύκτης
30 ἀπείπῃ. ἀσκοῦσι δὲ σκιαμαχοῦντες.

Βαρύτατον δὴ ἀγώνισμα τὸ παγκράτιον, ἄτε καὶ πὺξ μαχομένων καὶ παλαιόντων τῶν ἀγωνιζομένων. ἐστι δὲ αὕτη καὶ ὄρθια μάχη, ἐστώτων τῶν παγκρα-

τιαστῶν, καὶ ἀλίνδησις, ἐπὶ τῇ γῇ ὅντων. μάχονται δ' ἔως ἀν ὁ ἔτερος παγκρατιαστὴς ἀπείπη.

ὁ δίαυλος διπλοῦς ἐστι δρόμος, ἀπό τε τῆς βαλβῖδος ἐπὶ τὸ τέρμα, καὶ ἐπειδὰν στρέφωνται περὶ τὸ τέρμα, πάλιν ἀπὸ τοῦ τέρματος πρὸς τὴν βαλβῖδα.⁵ οὐδὲ ὁ ἵππιος διπλοῦς ἐστι δίαυλος, διαθεόντων τῶν δρομέων δὶς πρός τε τὴν βαλβῖδα καὶ πάλιν. τὸ δὲ ἵππιος σημαίνει τὸ μῆκος μόνον· οὐ γὰρ ἵπποις χρῶνται. ἀγών ἐστι καὶ ἄλλος τῶν ὁπλιτῶν πάντα τὰ ὅπλα ἔχόντων, κυνηγίδας τε καὶ θώρακα καὶ ξίφος¹⁰ καὶ ἀσπίδα καὶ κόρυθα καὶ ἔγχος.

ταῦτα μὲν δὴ περὶ τούτων· νῦν δὲ διηγήσομαι περὶ τῶν ἵππικῶν ἀγώνων.

πρῶτον μὲν νῦν ὁ ἀποβάτης ἴσταται ἐν τῷ δίφρῳ ἐξ ἀριστερᾶς, ὁ δὲ ἡνιόχος ἐκ δεξιᾶς ἡνιοχῶν τοὺς¹⁵ ἵππους· ἐκπηδᾷ δὲ ὁ ἀποβάτης ἐκ τοῦ δίφρου φερομένων τῶν ἵππων, καὶ ἀναβαίνει πάλιν.

οὐ δὲ κέλης ἵππος ἐστὶν ἐφ' οὐδὲ ὁχεῖται τις ἔφηβος· καὶ συνωρὶς πωλικὴ ζεῦγός ἐστιν ἵππων μετὰ δίφρου. τὸ δὲ ἄρμα τέλειον τέτταρας ἔχει ἵππους, δύο τε²⁰ ζυγίους ἐν μέσῳ ὅντας καὶ δύο σειραφόρους ὅντας ἔξω τούτων. καὶ δὴ καὶ μέγας ἐστὶ κίνδυνος καμπτόντων περὶ τὸν καμπτῆρα, μὴ θίγωσιν αὐτοῦ καὶ περιπέσωσιν. περὶ μὲν δὴ τῶν ἵππικῶν τοιαῦτα.

οὐ δὲ εὐανδρίας ἀγὼν ὥδε γίγνεται. ἐν ἑκάστῃ γὰρ²⁵ φυλῇ ἔξελών τις τοὺς καλλίστους τε καὶ μεγίστους ἄνδρας, ἀποδείκνυσιν αὐτοὺς στολὴν πομπικὴν ἐνδεδυμένους· οἱ δὲ μάλιστα εὐδοκιμήσαντας νικῶσιν. καὶ μὴν οἱ πυρριχισταί γε πυρρίχην χορεύουσιν ἐν ὅπλοις, παίοντες τὰς ἀσπίδας τοῖς ξίφεσι, καὶ³⁰ σχήματα πολλὰ ὄρχούμενοι.

πάντων δὲ καινότατόν ἐστιν ἡ λαμπαδηφορία ἡ λαμπαδηδρομία. δύο μὲν εἰσὶ στίχοι τῶν διαθεόντων, ἡ καὶ πλείους· καὶ ἑκάστου στίχου οἱ ἀγωνισταὶ

τάττονται διά τινων ἀποστάσεων, ὥστ' ἀποστῆναι ἀπ' ἀλλήλων. καὶ πρῶτον μὲν ἀφίεται ὁ πρῶτος, ἔχων λαμπάδα φλέγουσαν· ἀφικόμενος δὲ ὡς τὸν δεύτερον, 5 αὐτὸς μὲν παύεται τρέχων, τὴν δὲ λαμπάδα διαδίδωσι τῷ δευτέρῳ· καὶ μὴν ὅ γε δεύτερος, λαβὼν τὴν λαμπάδα ἐκ διαδοχῆς, ἀφίεται ὡς τὸν τρίτον· οὕτω πάντες διαδόχοι γενόμενοι τρέχουσιν· ὁ δὲ ὑστατος ταχθεὶς ἀφίκεται πρὸς τὸ τέρμα. νικᾷ δ' οὗτος ὁ στίχος, οὗ ἀν ὁ τελευταῖος φθάσῃ ἀφικόμενος πρὸς 10 τὸ τέρμα. ποιοῦσι δὲ τοῦτο καὶ ἐφ' ἵππων, δι-ελαύνοντες Ἀθήνηθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ.

καὶ δὴ καὶ ἡ πομπὴ μεγαλοπρεπές τι θέαμά ἔστιν, ὥσπερ θεῶν ἐπὶ γῆς φαινομένων.

43

ΣΤΜΠΟΣΙΟΝ

ἢν μὲν Παναθήναια τὰ μεγάλα, περὶ ὧν ἥδη ἐμνή-
15 σθην, διεξιὰν πάντα περὶ τῆς ἑορτῆς· καὶ μετὰ τὴν ἱπποδρομίαν ἐγώ τε καὶ ὁ πατήρ—ἢν δὲ ἐγώ τοι νεανίας ἥδη, ὡς καὶ εἶπον—έτυχομεν περιιόντες κατὰ τὴν πόλιν, καὶ μὴν ἐντυγχάνομέν γε τῷ Καλλικλεῖ,
20 λελουμένῳ τε καὶ τὰς βλαύτας ὑποδεδεμένῳ· ὁ δὲ πατήρ, “ὦ Καλλίκλεις, ἔφη, ποῖ εἴ οὕτω καλὸς γεγενημένος;” ὁ δὲ εἶπεν ὅτι “ἐπὶ δεῦπνον εἰς Ἐρμογένους. ἐνίκησε γάρ, ὡς οἰσθά που, κέλητι·
καὶ χθὲς μὲν αὐτὸν διέφυγον τοῖς ἐπινικίοις, φοβηθεὶς
τὸν ὄχλον· ὡμολόγησα δὲ εἰς τήμερον παρέσεσθαι.
25 ταῦτα δὴ ἐκαλλωπισάμην, ἵνα καλὸς παρὰ καλὸν ἦω.
ἀλλὰ σύ, ἦ δὲ ὅς, πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ίέναι ἄκλητος
ἐπὶ δεῦπνον;” καὶ ὁ πατήρ εἶπεν, “οὕτως ὡς ἀν σὺ κελεύῃς.” “ἔπου τοίνυν, ἔφη, ἵνα μὴ ὑστερῶμεν τῆς δαιτός, κατὰ τὴν παροιμίαν.” εἰπόμεθα οὖν τῷ
30 Καλλικλεῖ· ἐπεὶ δὲ ἐγενόμεθα ἐπὶ τη οἰκίᾳ τῇ

Ἐρμογένους, ἀνεῳγμένην κατελάβομεν τὴν θύραν. καὶ πᾶς τις τῶν ἔνδοθεν ἀπαντήσας, ἦγεν ἡμᾶς οὐ κατέκειντο οἱ ἄλλοι, καὶ κατελάβομεν ἥδη μέλλοντας δειπνεῖν· εὐθὺς δ' οὖν ὡς εἶδεν ὁ Ἐρμογένης, “ὦ, φησίν, Καλλίκλεις, κατακλίνου δῆ. σὺ δ', ὦ Θράσυλλε, 5 ἐς καλὸν ἥκεις, αὐτός τε καὶ τὸ μειράκιον, ἵνα συνδειπνήσῃτε.” καὶ ὁ πᾶς ἀπένιξεν ἡμᾶς ἵνα κατακεοίμεθα· μετὰ δὲ ταῦτα ἐδειπνοῦμεν. ἐν τούτῳ δὲ Φίλιππος ὁ γελωτοποιός, κρούσας τὴν θύραν, εἶπε τῷ ὑπακούσαντι εἰσαγγεῖλαι ὅστις εἴη· ὁ οὖν Ἐρμογένης 10 ἀκούσας ταῦτα εἶπεν, “ἄλλὰ μέντοι, ὦ ἄνδρες, αἰσχρὸν στέγης γε φθονῆσαι· εἰσίτω οὖν.” ὁ δὲ στὰς ἐπὶ τῷ ἀνδρῶν ἔνθα τὸ δεῖπνον ἦν, εἶπεν, “ὅτι μὲν γελωτοποιός είμι, ἵστε πάντες· ἥκω δὲ προθύμως, νομίσας ἰλαρόν τι δείξειν τοῦς συνδειπνοῦσιν.” “κατα- 15 κλίνου τούνυν, ἔφη ὁ Ἐρμογένης, καὶ γὰρ οἱ παρόντες ἐνδεέστεροί πως γέλωτος, ἅτε κραιπαλῶντες ἐκ τῆς προτεραιάς.” κατακλιθὲὶς οὖν ὁ Φίλιππος γελοῖόν τι εὐθὺς ἐπεχείρει λέγειν· ὡς δ' οὐκ ἐκίνησε γέλωτα, διὸ καὶ τρὶς εἰπών, παυσάμενος τοῦ πότου, συγκαλυ- 20 ψάμενος κατέκειτο. καὶ ὁ Ἐρμογένης, “τί τοῦτ', ἔφη, ὦ Φίλιππε, ἀλλ' ἡ ὁδύνη σ' εἴληφε;” καὶ δος ἀναστενάξας, “ναὶ μὰ Δί, ἔφη, ὦ Ἐρμόγενες, μεγάλη γε· ἐπεὶ γὰρ γέλως ἐξ ἀνθρώπων ἀπόλωλεν, ἔρρει τὰ ἔμα πράγματα.” καὶ ἂμα λέγων ταῦτα 25 ἀπεμύττετό τε, καὶ τῇ φωνῇ σαφῶς κλαίειν ἐφαίνετο. πάντες οὖν ἐξεγέλασαν ἐπὶ τῷ οἰκτισμῷ αὐτοῦ· ὁ δ' ὡς ἥσθετο τοῦ γέλωτος, ἀνεκαλύψατό τε καὶ ἐθάρρει εὐθύς, καὶ ἐδείπνει.

ὡς δ' ἀφηρέθησαν αἱ τράπεζαι καὶ ἐσπείσαμεν καὶ 30 ἐπαιανίσαμεν, ἐτραπόμεθα πρὸς τὸν πότον· ὁ δέ τις Παυσανίας λόγου τινὸς τοιούτου κατάρχει. “εἰέν, ἄνδρες, φησί, τίνα τρόπον ῥάστα πιόμεθα; ἐγὼ μὲν οὖν λέγω ὑμῖν, ὅτι τῷ ὅντι πάνυ χαλεπῶς ἔχω ὑπὸ

τοῦ χθὲς πότου, καὶ δέομαι ἀναψυχῆς τινος· σκοπεῖσθε οὖν τίνι τρόπῳ ἀν ώς ὥραστα πίνοιμεν.” ὁ οὖν Καλλικλῆς εἶπεν, “τοῦτο μέντοι εὑλέγεις· καὶ γὰρ ἐγώ εἴμι τῶν χθὲς βεβαπτισμένων. πίνωμεν οὖν 5 οὗτως, πρὸς ἡδονήν.”

ἔδοξεν οὖν πᾶσι πίνειν ὅσον ἀν ἔκαστος βούληται ἄνευ μέθης, ἐπάναγκες δὲ μηδὲν εἶναι. μετὰ τοῦτο δὲ ὁ Ἐρμογένης, λαβὼν τὴν τε λύραν καὶ τὴν μυρρίνην, ἐστεφάνωσεν ἑαυτόν, καὶ ἤρχετο ἃδειν τὸ σκόλιον 10 ἐκεῖνο τὸ περὶ Ἀρμοδίου.

ἐν μύρτου κλαδὶ τὸ ξίφος φορήσω,
ώσπερ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων,
ὅτε τὸν τύραννον κτανέτην,¹
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποιησάτην.

15 τοῦτο δ' ἄσας, ἔδωκε τῷ Καλλικλεῖ τὴν λύραν καὶ τὴν μυρρίνην, λέγων· “δέξαι σύ, ὦ τάν, καὶ ἄδε.” ὁ δὲ δεξάμενος ἤδειν·

φίλταθ' Ἀρμόδι', οὐ τί που τέθιηκας,
νήσοις δ' ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι,
20 ἵνα περ ποδώκης Ἀχιλεὺς²
Τυδεῖδην δέ φασιν Διομήδεα.²

παυσάμενος δ' ἄλλῳ τινὶ ἔδωκεν, οὐ λέλησμαι τοῦ ὀνόματος, ὁ δὲ τετάρτῳ, οἱ δ' ἥσαν ταῦτ' ἐφεξῆς·

ἐν μύρτου κλαδὶ τὸ ξίφος φορήσω,
ώσπερ Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων,
ὅτ' Ἀθηναίας ἐν θυσίαις
ἄνδρα τύραννον Ἰππαρχὸν ἐκαυνέτην.¹

αἰεὶ σφῶν κλέος ἔσσεται κατ' αἶαν,³
φίλταθ' Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων,

¹ = ἐκτανέτην.

² = Ἀχιλλεύς, Διομήδη (acc.).

³ = αἶα = γῆ.

ὅτι τὸν τύραννον κτανέτην,¹
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποιησάτην.

οὕτως γέδον, καὶ πάνυ καλῶς, ἐπὶ δεξιὰ φέροντες λύραν τε καὶ μυρρίνην καὶ ποτήριον οὖν. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Ἐρμογένης εἶπε πρὸς τὸν Φίλιππον· “ὦ 5 Φίλιππε, ἔφη, προπίνω σοί.” καὶ ἄμα προπίνει, καὶ φησι· “τί δ' ἀν σὺ φέροις εἰς μέσον ἡμῶν; ἀρ' ἔχεις αἰνιγμά τι ἢ γρῖφον;” ὁ δ' ἀπεκρίνατο· “πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐρμόγενες· αἰνύγματος ἥκουσα μάλ' ἀστικοῦ τοιοῦδε. 10

ἀνθρώπου μέλος εἰμ'. αἰεὶ τέμνει με σιδηρος· γράμματος αἱρομένου δύεται ἥλιος²? ”

καὶ οἱ ἑσίγων, σχῆμα ἀπορούντων ποιοῦντες· ὁ δὲ Φίλιππος ἡσθεὶς ἐβόα, “οὐδὲς στοχάζεται· ποινὴ δὲ πᾶσιν ἄλμης ποτήριον.” οἱ δ' ἐγέλων, ὁ δὲ πατήρ, 15 εἰς ἐμὲ εἰσβλέψας, “οὗτος δ', ἔφη, ὁ παῖς δεινός ἐστι στοχάζεσθαι τῶν γρίφων.” καὶ ἐγὼ ἐρυθριάσας, “ἄλλ', ὦ πάτερ, ἔφην, ἐπεί με κελεύεις λέγειν, δοκεῖ μοι εἶναι ὁ ὄνυξ· τῆς δὲ κεφαλῆς αἱρομένης, τοῦ οὖν, νῦν ἥδη γίγνεται.” πρὸς τοῦτ' ἐπήνουν με πάντες, 20 ὁ δ' Ἐρμογένης, “δός, φησίν, αὐτῷ τὸ ἄθλον.” καὶ ἔδοσάν μοι ταινίαν, ἦν ἀνεδησάμην περὶ τῆς κεφαλῆς. ἄλλ' ὁ Καλλικλῆς, “τί ταῦτ', ἔφη, πρὸς συμπόσιον; οὐ γὰρ ἀπεῖπεν ὁ Ἡσίοδος μὴ κείρειν τοὺς ὄνυχας παρὰ δείπνῳ; λέγει γάρ που. 25

μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐνὶ δαιτὶ θαλείᾳ
αὖν ἀπὸ χλωροῦ τέμνειν αἴθωνι σιδήρῳ.”

“πίνετε οὖν, ἔφη ὁ Ἐρμογένης, καὶ γὰρ λέγει ὁ αὐτός·

ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι,
μεσσόθι φείδεσθαι· δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.” 30

¹ = ἔκτανέτην.

² = ἥλιος.

καὶ ὁ Καλλικλῆς, “εὖ γε, φησίν, ὃ συμποσίαρχε· καὶ σ' ἐπαινέσω δι' εἰκόνων. φημὶ γὰρ δὴ ὄμοιότατον εἶναι σε τοῖς σειληνοῖς τούτοις, οὐστινας ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας, οἱ διχάδε 5 διοιχθέντες, φαίνονται ἔνδοθεν ἔχοντες ἀγάλματα θεῶν. τὸ μὲν γὰρ εἶδος ὄμοιος εἴλεκτροις· ἔνδοθεν δ' ἔχεις τοσαῦτα ἔπη τῶν ποιητῶν ὥστε κηλεῦν τοὺς ἀκούοντας.” καὶ πάνυ ηὔδοκίμει ἐπὶ τῇ εἰκόνι· ὁ δ' Ἐρμογένης, εὔκολος ὡν, οὐδὲν ὠργίσθη, καὶ οἱ ἄλλοι 10 ἀνεθορύβησαν πάντες.

καὶ οὐ πολὺ ὕστερον Καλλίου τὴν φωνὴν ἡκούομεν ἐν τῇ αὐλῇ — ἦν δὲ φίλος τις τοῦ Ἐρμογένους ὁ Καλλίας — μέγα βοῶντος καὶ ἐρωτῶντος “ποῦ Ἐρμογένης;” καὶ κελεύοντος ἄγειν παρ' Ἐρμογένην. 15 ἦγε δ' αὐτὸν παρ' ἡμᾶς τις τῶν ἀκολούθων, καὶ ἦγε μεθ' ἑαυτοῦ παῖδας τινας τῶν τὰ θαύματα ποιούντων, καὶ εὐ εἰδότων κιθαρίζειν καὶ ὀρχεῖσθαι. ὁ δ' ἐπέστη ἐπὶ τὰς θύρας ἐστεφανωμένος κιττοῦ τέ τινι στεφάνῳ καὶ ἵων, καὶ ταινίας ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πάνυ 20 πολλάς, καὶ εἶπεν· “ἄνδρες, χαίρετε· ἅρα δέξεσθέ με συμπότην, ἣ ἀπίωμεν ἀναδήσαντες μόνον Ἐρμογένην, ἐφ' ὧπερ ἥλθομεν; ἐγὼ γάρ τοι χθὲς μὲν οὐχ οἷός τ' ἐγενόμην ἀφικέσθαι, νῦν δ' ἥκω ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχων τὰς ταινίας, ἵνα ἀπὸ τῆς ἐμῆς κεφαλῆς τὴν τοῦ 25 σοφωτάτου καὶ καλλίστου κεφαλῆν ἀναδήσω. ἄγω δὲ καὶ ἄνδρας δυναμένους θαύματα ποιεῦν ύμῖν πάνυ καλά. ἀλλά μοι λέγετε αὐτόθεν, εἰσίω ἢ μή; συμπίεσθε ἢ οὐ;”

πάντες οὖν ἀνεθορύβησαν, καὶ ἐκέλευσαν εἰσιέναι 30 καὶ κατακλίνεσθαι· ὁ δ' ἐκάλει Ἐρμογένην, καὶ περιαιρούμενος ἄμα τὰς ταινίας ώς ἀναδήσων, καθέζετο παρ' αὐτόν· παρακαθεξόμενος δὲ ἡσπάζετο τε τὸν Ἐρμογένην καὶ ἀνέδει. οἱ δὲ παιδες ὁ μὲν ηὔλησεν, ὁ δ' ἐκιθάριζε. μετὰ δὲ ταῦτα κύκλος εἰσηνέχθη περί-

μεστος ξιφῶν ὄρθων· εἰς οὖν ταῦτά τις τῶν παιδῶν ἐκυβίστα τε καὶ ἐξεκυβίστα ὑπὲρ αὐτῶν, ὥστε οἱ θεώμενοι ἐφοβούντο μή τι πάθη· εἴτα δὲ δύο τῶν παιδῶν ξίφη ἔχοντες μάχεσθαι ἐδόκουν· καὶ ὁ μὲν παίει τὸν ἔτερον, ὁ δὲ κατέπεσεν ὡς ἀποθανών· 5 ἐθεασάμεθα δὲ τὸ ξίφος πεπηγμένον δὴ ἐν τῷ σώματι τοῦ παιδός. τοῦτο θεασάμενοι ἐβοῶμεν πάντες· ἀλλ' ἴδού, ἀνίσταται τε ὁ παῖς γελῶν καὶ ἐξέλκει αὐτὸς τὸ ξίφος. καὶ ἐγὼ οὐκέτι σιωπᾶν οἶστος τ' ἦν, ἀλλ' εἶπον, “ὦ πάτερ, τουτὶ τί ἦν;” ὁ δὲ παῖς προύτεινέ 10 μοι τὸ ξίφος, καὶ ὄρῶ τοιόνδε τι. ἦν μὲν κοίλη ἡ κώπη· καὶ ὅπότε μεταστρέψαιμι τὸ ξίφος ὥστε κάτω γενέσθαι τὸν σίδηρον, κατατρέχει τοσοῦτον ὅσον ἦν τὸ μῆκος τῆς κώπης· ὅπότε δὲ ἀναστρέψαιμι ἐς τοῦμπαλιν, αὐθις ὁ σίδηρος ἔσω κατεδύετο.

15

εἶπε δὲ ὁ Καλλίας ἐπὶ τούτῳ, “διδακτὸν ἄρα ἡ ἀνδρεία, ἐπεὶ γε οὗτος παῖς ὃν οὕτω τολμηρῶς ἐπὶ τὰ ξίφη ἵεται.” ὁ δὲ πατὴρ εἶπεν ὁ ἐμός, “νὴ Δία, καὶ μὴν ἔγωγε ἡδέως ἀν θεῷμην Πείσανδρον τὸν δημηγόρον μανθάνοντα κυβιστᾶν εἰς τὰς μαχαίρας, ὃς 20 νῦν εἰρηναῖος ὃν δῆθεν, οὔτ’ αὐτὸς συστρατεύεσθαι ἐθέλει, πείθει τε τοὺς πολίτας ως οὐ χρὴ πολεμεῖν οὐδέποτε.” μετὰ ταῦτ’ ἄλλος τις τῶν παιδῶν ὠρχεῖτο. “ἄγε δή, ἔφη ὁ Φίλιππος, καὶ ἐμοὶ αὐλησάτω, ἵνα καὶ ἐγὼ ὀρχήσωμαι.” ἐπειδὴ δὲ ἀνέστη, διῆλθε μιμού- 25 μενος τὴν τοῦ παιδὸς ὄρχησιν· ως δὲ ὁ παῖς εἰς τοῦπισθεν καμπτόμενος τροχοὺς ἐμιμέντο, ἐκεῖνος ταῦτα εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐπικύπτων, μιμεῖσθαι τροχοὺς ἐπειράτο· καὶ κελεύσας τὸν αὐλοῦντα θάττονα ῥυθμὸν ἐπάγειν, ἵει ἂμα πάντα καὶ σκέλη καὶ χεῖρας καὶ κεφαλήν, ἕως 30 ἀπειπῶν κατεκλίνετο, λέγων, “ἐγὼ γοῦν, ὡς ἄνδρες, διψῶ· καὶ ὁ παῖς ἔγχεάτω μοι τὴν μεγάλην φιάλην.” “νὴ Δί”, ἔφη ὁ Ἐρμογένης, καὶ ἡμῖν γε, ἐπεὶ· καὶ ἡμεῖς διψῶμεν ἐπί σοι γελῶντες.” οἱ μὲν δὴ οἰνοχόοι

οὗτως ἐποίουν, καὶ ὁ Φίλιππος, “ἐγὼ μέν, ἔφη, ἄνδρες, μεγὰ φρονῶ ἐπὶ τούτῳ· γελωτοποιὸς γάρ εἴμι, οὐ λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἔργῳ. σὺ δ’, ὁ Καλλίκλεις, ἐπὶ τῷ μέγα φρονεῖς;” καὶ δις εἶπεν, “ὁ πατὴρ 5 ἐπιμελούμενος ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γενησούμην, ἡνάγκασέ με πάντα τὰ Ὁμήρου ἔπη μαθεῖν· καὶ νῦν δυναίμην ἀν ’Ιλιάδα ὅλην καὶ Ὁδυσσείαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν.” “κάλλιον δὴ τοῦτο ἐκείνου, ἔφη ὁ Ἐρμογένης· ἀλλὰ σύ, ὁ Καλλία, ἐπὶ τίνι μάλιστα ἀγάλλῃ;” καὶ δις, 10 “ἐπὶ τῷ παχὺς εἶναι· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχω.” οἱ δὲ ἐγέλων, καὶ τις καὶ ἡρώτα τὸν Ἐρμογένην, “λέγοις δ’ ἀν καὶ σύ, Ἐρμόγενες, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς;” δις δὲ εἶπεν, “ἐπὶ τῷ κάλλει· οὐ γὰρ δὴ τοῖς σειληνοῖς ἔοικα;” 15 ταῦτα δὴ λεγόντων αὐτῶν ἡ νὺξ ἔχώρει· καὶ μετ’ ὀλίγον κατάλυσις ἐγένετο τοῦ συμποσίου, καὶ ἀπῆμεν οἴκαδε.

44

ΚΑΚΟΣ ΓΕΙΤΩΝ

πολλῶν μέν καὶ καλῶν ἀπολαύομεν, ὅνπερ χάριν τοῖς θεοῖς ἵσμεν πλείστην· ἐνὸς δὲ κακοῦ ἐλάχομεν, 20 κακοῦ γείτονος. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ οὐδὲν χαλεπώτερον εἶναι ἢ τυχεῖν γείτονος κακοῦ.

τὸ χωρίον γὰρ τὸ ἐκείνου ἐναντίον ἐστὶ τῷ ἡμετέρῳ, τὸ δὲ μέσον τῶν χωρίων ὁδός ἐστι. περιέχει δὲ τὰ χωρία ὄρος, ὡς καὶ εἰπον ἥδη· ὥστε τὸ ὕδωρ 25 τὸ καταρρέον φέρεται τῇ μὲν εἰς τὴν ὁδόν, τῇ δὲ εἰς τὰ χωρία. καὶ δὴ καὶ τοῦτο εἰσπίπτον ἐνίστε εἰς τὴν ὁδόν, ἐὰν μὲν εὐοδῇ, φέρεται κάτω κατὰ τὴν ὁδόν· ἐὰν δὲ ἐνστῆ τι, τηνικαῦτα τοῦτο εἰς τὰ χωρία ὑπεραίρειν ἀναγκαῖον ἥδη. καὶ δὴ καὶ κατὰ τὸ 30 ἡμέτερον χωρίον, γενομένης ἐπομβρίας, συνέβη τὸ ὕδωρ ἐμβαλεῖν· ἀμεληθὲν δὲ δις καὶ τρὶς ἐμβαλὸν τὸ

ῦδωρ, τὰ χωρία ἐλυμήνατο. διὸ δὴ ταῦθ' ὁ πατὴρ ὥρων, αἴμασίαν περιῳκοδόμησεν.

περιοικοδομηθείσης δὲ τῆς αίμασίας, φέρεται ἄρα τὸ ῦδωρ εἰς τὴν ὁδὸν καὶ οὐκέτι εἰς τὸ ἡμέτερον χωρίον· ὁ δὲ γείτων οὗτος χαλεπαίνει, λέγων εἰς 5 τὸ ἑαυτοῦ μᾶλλον ἐμβαλεῖν· καὶ δὴ καὶ ἐγκαλεῖ ἡμῖν, ὅτι ἀποικοδομοῦμέν τινα χαράδραν, καθ' ἣν δεῖν φέρεσθαι τὸ ῦδωρ. ποίαν δὴ χαράδραν; ἐν ἥτινι οὐ μόνον δένδρα ἔστι πεφυτευμένα, ἄμπελοι καὶ συκαῖ, ἀλλὰ καὶ ἔνεστι μνήματα παλαιὰ τῶν τεθνηκότων. 10

ὁ δὲ δικύσεσθαι φησιν ἡμῖν. διὰ τοῦτο δοκεῖ μοι οὐδὲν χαλεπώτερον εἶναι γείτονος κακοῦ, ὥσπερ οὐδὲν χρησιμώτερον καλοῦ. τί γὰρ ποιῶμεν; ἀξιοῦ μὲν οὗτος εἰσδέξασθαι με τὸ ῦδωρ εἰς τὸ χωρίον· τί δέ; εἰσδέξαμένοις εἰς τὸ χωρίον ἀνάγκη ἔσται πάλιν εἰς 15 τὴν ὁδὸν ἐξάγειν, ὅταν τὸ ἐκείνου παραλλάξῃ χωρίον. οὐκοῦν πάλιν ὁ μετὰ ἐκείνου γεωργῶν ἐγκαλεῖ, ταῦτα λέγων ἀπερ ἐκεῖνος. ἀλλὰ μὴν εἴ γε εἰς τὴν ὁδὸν ὀκνήσαιμεν τὸ ῦδωρ ἐξάγειν, πῶς ἀν ἀφεῖμεν εἰς τὸ κάτω χωρίον; ὅπου δὲ μήτ' εἰς τὴν ὁδὸν μήτ' εἰς τὰ 20 χωρία ἔξεστιν ἡμῖν ἀφεῖναι τὸ ῦδωρ δεξαμένοις, τί λοιπόν, πρὸς θεῶν; οὐ γὰρ ἐκπιεῖν γε δήπου ἡμᾶς ὁ γείτων αὐτὸ προσαναγκάσει.

45

ΚΤΝΗΓΕΤΗΣ

μετὰ χρόνον συχνόν, ἔξ ἐφήβων ἥδη γεγονώς, καὶ εἰς ἄνδρας τελῶν, ἐτύγχανον πλέων ἐν μικρῷ τινι 25 ἀκατίῳ μετά τινων ἀλιέων. ἦν δὲ ὁ χρόνος μετοπωρινός, ἐν φερεταῖς χειμῶνες φιλοῦσι γενέσθαι. καὶ μὴν γενομένου γε χειμῶνος μεγάλου δή, μόλις ἐσώθημεν πρὸς τὰ κοῦλα τῆς Εὐβοίας. καὶ τὸ μὲν ἀκάτιον διεφθάρη, εἰς τραχύν τινα αἰγιαλὸν ὑπὸ τοῖς κρημνοῖς 30

έκπεσόν, οἱ δὲ ἀλιῆς ἐπινίγησαν τῇ θαλάττῃ, ἐσώθην
 δὲ μόνος ἐγώ. μόνος οὖν καταλειφθείς, καὶ οὐκ ἔχων
 ὅποι σωθήσομαι, ἐπλανώμην ἄλλως παρὰ τὴν θάλατταν,
 εἰς πού τινας παραπλέοντας ἦ ὄρμοῦντας ἵδοιμι. καὶ
 5 ἄνθρωπον μὲν οὐδένα ἑώρων, ἐπέτυχον δὲ ἐλάφῳ
 νεωστὶ κατὰ τοῦ κρημνοῦ πεπτωκότι παρ' αὐτὴν τὴν
 ραχίαν, καὶ ἔτι ἐμψύχῳ ὅντι. καὶ μετ' ὀλίγον ἔδοξα
 ὑλακῆς ἀκοῦσαι κυνῶν ἄνωθεν. προελθὼν δὲ πάνυ
 χαλεπῶς πρὸς τόπον ὑψηλόν, τούς τε κύνας ὥρῳ
 10 ἀποροῦντας καὶ διαθέοντας, καὶ μετ' ὀλίγον ἄνδρα,
 κυνηγέτην ὡς ἐδόκει τῇ στολῇ. καὶ ὃς ἀνηρώτα μ',
 “ἄλλ' ἦ, ὡς ξένε, τῇδε που φεύγοντα ἔλαφον κατ-
 ενόησας;” κἀγώ, “ἐκεῖνος, ἔφην, ἐν τῷ κλύδωνι
 ἥδη.” καὶ ἀγαγὼν ἔδειξα. ἐλκύσας οὖν αὐτὸν ἐκ τῆς
 15 θαλάττης, τό τε δέρμα ἐξέδειρε μαχαίρᾳ, κάμού
 συλλαμβάνοντος ὅσον οἶστος τ' ἦν, καὶ τῶν σκελῶν
 ἀποταμῶν τὰ ὀπίσθια ἐκόμιζεν ἅμα τῷ δέρματι.
 παρεκάλει δὲ συνακολουθεῖν καὶ συνεστιᾶσθαι τῶν
 κρεῶν· εἶναι δὲ οὐ μακρὰν τὴν οἰκησιν. “ἔπειτα
 20 ἔωθεν, ἔφη, ἥξεις ἐπὶ τὴν θάλατταν, ως τά γε νῦν
 οὐκ ἐστι πλάιμα. καὶ βουλοίμην ἀν ἔγωγε καὶ μετὰ
 πέντε ἡμέρας λῆξαι τὸν ἄνεμον· ἀλλ' οὐ ράδιον,
 ὅταν οὕτως πιεσθῇ τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας ὑπὸ τῶν
 νεφῶν, ως γε νῦν πεπιεσμένα ὥρᾶς.” καὶ ἅμα ἡρώτα
 25 με ὀπόθεν δὴ καὶ ὅπως ἐκεῖσε κατηνέχθην, καὶ
 πότερον οὐ διεφθάρη τὸ πλοῖον. πρὸς ταῦτ' ἐγώ,
 “μικρὸν μὲν ἦν, ἔφην, κἀγὼ μόνος ἐσώθην δεῦρο,
 τῶν συμπλεόντων ἀποπνιγέντων· καὶ διεφθάρη δὴ τὸ
 πλοῖον ἐπὶ τὴν γῆν ἐκπεσόν.” “οὔκουν ράδιον, ἔφη,
 30 ἄλλως· ὅρα γὰρ ως ἄγρια καὶ σκληρὰ τῆς νήσου τὰ
 πρὸς τὸ πέλαγος. ταῦτ' ἐστὶ τὰ κοῦλα τῆς Εὐβοίας,
 ὅποι κατενεχθεῖσα ναῦς οὐκ ἀν ἔτι σωθείη· σπανίως
 δὲ σώζονται καὶ τῶν ἀνθρώπων τινές, εἰς μὴ ἄρα
 ἐλαφοὶ παντελῶς πλέοντες, ὥσπερ καὶ σύ. ἀλλ' ἵθι

καὶ μηδὲν δείσης. νῦν μὲν ἀναψύξεις σεαυτὸν ἐκ τῶν πόνων· αὔριον δ', ὅ τι ἀν ἥ δυνατόν, ἐπιμελησόμεθα ὅπως σωθήσῃ, ἐπειδή σ' ἔγνωμεν ἄπαξ. δοκεῖς δέ μοι τῶν ἀγροίκων εἶναι τις, οὐ ναύτης οὐθ' ἀλιεύς.”

έγὼ δ' ἄσμενος ἡκολούθουν· ἦν δὲ σχεδόν τι περὶ 5 τετταράκοντα στάδια πρὸς τὸ χωρίον. ἐν ᾧ δ' ἐβαδίζομεν, διηγεῦτό μοι κατὰ τὴν ὁδὸν τὰ αὐτοῦ πράγματα, καὶ τὸν βίον, ὡς ἔζη μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ παιδῶν. “ἡμεῖς γάρ, ἔφη, δύο ἐσμέν, ὡς ξένες, τὸν αὐτὸν οἰκοῦντες τόπον. ἔχομεν δὲ γυναικας 10 ἀλλήλων ἀδελφάς, καὶ παῖδας ἔξ αὐτῶν, νίοὺς καὶ θυγατέρας. ζῶμεν δὲ ἀπὸ θήρας ὡς τὸ πολύ, μικρόν τι τῆς γῆς ἐπεργαζόμενοι. τὸ γὰρ χωρίον οὐκ ἔστιν ἡμέτερον, οὔτε πατρῶον, οὐθ' ἡμεῖς ἐκτησάμεθα· ἀλλ' ἥσαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐλεύθεροι μέν, πένητες δὲ οὐχ 15 ἥττον ἡμῶν, βουκόλοι, βοῦς νέμοντες ἀνδρός τινος πλουσίου· οὗτος δὲ τῶν ἐκ τῆς νήσου ἦν τις, πολλὰς μὲν ἀγέλας καὶ ὑππων καὶ βοῶν κεκτημένος, πολλὰς δὲ ποίμνας, πολλοὺς δὲ καὶ καλοὺς ἀγρούς, πολλὰ δὲ ἄλλα χρήματα, σύμπαντα δὲ ταῦτα τὰ ὅρη. 20 τούτου δὴ ἀποθανόντος καὶ τῆς οὐσίας δημευθείσης, κατ' αἰτίαν τιν' οὐκ οὖδ' ὅποιαν, τὴν μὲν ἀγέλην εὐθὺς ἀπῆλασαν, πρὸς δὲ τῇ ἀγέλῃ καὶ τὰ ἡμέτερα ἄπτα βοΐδια, καὶ τὸν μισθὸν οὐδεὶς ἀπέδωκε. τότε μὲν δὴ ἔξ ἀνάγκης αὐτοῦ κατεμείναμεν, οὐπερ ἐτύχομεν 25 τὰς βοῦς ἔχοντες καὶ τινας σκηνὰς πεποιημένους, καὶ αὐλὴν μόσχων ἔνεκα, πρὸς αὐτό που τὸ θέρος· τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος ἐν τοῖς πεδίοις ἐνέμομεν, νομὴν ἴκανὴν ἔχοντες καὶ πολὺν χιλὸν ἀποκείμενον, τοῦ δὲ θέρους ἀπηλαύνομεν εἰς τὰ ὅρη. μάλιστα δὲ ἐν τούτῳ 30 τῷ τόπῳ σταθμὸν ὠκοδόμησαν· φάραγξ γάρ ἐστι βαθεῖα καὶ σύσκιος, καὶ διὰ μέσου ποταμὸς οὐ τραχύς, ἀλλ' εὖ διαβατὸς καὶ βουσὶ καὶ μόσχοις, τὸ δὲ ὕδωρ πολὺ καὶ καθαρόν, καὶ πνεῦμα τοῦ θέρους ἀεὶ

διαπνέον διὰ τῆς φάραγγος· οἱ δὲ περικείμενοι δρυμοὶ
 ἥκιστα μὲν οἰστρον τρέφουσιν, ἥκιστα δὲ ἄλλην τινὰ
 βλάβην βουσί. πολλοὶ δέ εἰσι καὶ πάγκαλοι
 λειμῶνες, καὶ πάντα μεστὰ βοτάνης δι' ὅλου τοῦ
 5 θέρους. ὡν δὴ ἐνεκα ἐκεῖ καθίστασαν τὴν ἀγέλην,
 καὶ τότε οὖν ἔμειναν ἐν ταῖς σκηναῖς, μέχρι ἣν εὔρωσι
 μισθόν τινα ἡ ἔργον, καὶ ἐτρέφοντο ἀπὸ χωρίου
 μικροῦ δὲ ἔτυχον εἰργασμένοι πλησίον τοῦ σταθμοῦ.
 καὶ σχολὴν ἄγοντες ἀπὸ τῶν βοῶν, πρὸς θήραν
 10 ἐτράπησαν μετὰ τῶν κυνῶν. χειμῶνος δὲ ἐπελθόντος
 ἔργον μὲν οὐδὲν ἦν ἔτοιμον αὐτοῖς, οὔτε εἰς ἄστυ
 καταβᾶσιν οὔτε εἰς κώμην τινά· φραξάμενοι δὲ τὰς
 σκηνὰς ἐπιμελέστερον καὶ τὴν αὐλήν, οὔτως διετέλουν,
 καὶ τὸ χωρίον ἐκεῖνο πᾶν ἡργάσαντο, καὶ χειμῶνος
 15 ἡ θήρα ράων ἐγίγνετο. τὰ γὰρ ἔχην φανερώτερα, ὡς
 ἐν ὑγρᾷ τῇ γῇ σημαινόμενα· ἡ δὲ χιὼν καὶ πάνυ
 φανερὰ παρέχει, καὶ τὰ θηρία μᾶλλον τι ὑπομένει·
 ἔστι δὲ ἔτι καὶ λαγῶς καὶ δορκάδας ἐν ταῖς εὐναῖς
 καταλαμβάνειν. οὔτως δὴ τὸ ἀπ' ἐκείνου διέμειναν.
 20 καὶ ἡμῖν συνέξενξαν γυναῖκας τοῖς ἀλλήλων υἱέσιν
 ἕκάτερος τὴν αὐτοῦ θυγατέρα. τεθνήκασι δὲ ἀμφότε-
 ροι πέρυσι σχεδόν, τὰ μὲν ἔτη πολλὰ λέγοντες ἢ
 ἐβεβιώκεσαν, ἵσχυροὶ δὲ ἔτι καὶ γενναῖοι τὰ σώματα.
 τῶν δὲ μητέρων ἡ ἐμὴ περίεστιν.
 25 “ὅ μὲν οὖν ἔτερος ἡμῶν οὐδεπώποτε εἰς πόλιν
 κατέβη, καίπερ πεντήκοντα ἔτη γεγονώς· ἐγὼ δὲ δὶς
 μόνον, ἅπαξ μὲν ἔτι παῖς ὧν μετὰ τοῦ πατρός, ὅπηνίκα
 τὴν ἀγέλην εἴχομεν. ὕστερον δὲ ἥκε τις ἀργύριον
 αἰτῶν, καὶ κελεύων ἀκολουθεῖν εἰς τὴν πόλιν. ἡμῖν δὲ
 30 ἀργύριον μὲν οὐκ ἦν, ἀλλ' ἀπωμοσάμην μὴ ἔχειν.
 ἔξενίσαμεν δὲ αὐτὸν ὡς ἡδυνάμεθα κάλλιστα, καὶ δύο
 ἐλάφεια δέρματα ἐδώκαμεν· κἀγὼ ἥκολούθησα εἰς τὴν
 πόλιν. ἔφη γὰρ ἀνάγκην εἶναι τὸν ἔτερον ἐλθεῖν καὶ
 διδάξαι περὶ τούτων.

“εἶδον οὖν, ὡς καὶ πρότεροι, οἰκίας πολλὰς καὶ μεγάλας, καὶ τεῖχος ἔξωθεν καρτερόν, καὶ οἰκήματά τινα ὑψηλὰ καὶ τετράγωνα ἐν τῷ τείχει, καὶ πλοῖα πολλὰ ὄρμοῦντα ὥσπερ ἐν λίμνῃ κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν. τοῦτο δὲ ἐνθάδε οὐκ ἔστιν οὐδαμοῦ, ὅπου κατηνέχθης· 5 καὶ διὰ τοῦτο αἱ νῆες ἀπόλλυνται. ταῦτα οὖν ἔώρων, καὶ πολὺν ὅχλον ἐν ταύτῳ συνειργμένου, καὶ θόρυβον ἀμήχανον καὶ κραυγὴν· ὥστε ἐμοὶ ἐδόκουν πάντες μάχεσθαι ἀλλήλοις. ἄγει οὖν με πρὸς τινας ἄρχοντας. καὶ εἰπε γελῶν ‘οὐτός ἔστιν ἐφ’ ὅν με ἐπέμψατε· 10 ἔχει δὲ οὐδέν, εἰ μή γε τὴν κόμην, καὶ σκηνὴν μάλα ἵσχυρῶν ξύλων.’ οἱ δὲ ἄρχοντες εἰς τὸ θέατρον ἐβάδιζον, κἀγὼ μετ’ αὐτῶν. τὸ δὲ θέατρόν ἔστιν ὥσπερ φάραγξ κοιλον, πλὴν οὐ μακρὸν ἑκατέρωθεν, ἀλλὰ στρογγύλον ἐξ ἡμίσεος, οὐκ αὐτόματον, ἀλλ’ 15 ὡκοδομημένον λίθοις. ἵσως δέ μου καταγελᾶς, ὅτι σοι διηγοῦμαι σαφῶς εἰδότι ταῦτα. πρῶτον μὲν οὖν πολύν τινα χρόνον ἄλλα τινὰ ἐπραττεν ὁ ὅχλος, καὶ ἐβόων, ποτὲ μὲν πράως καὶ ἵλαροὶ πάντες, ἐπαινοῦντές τινας, ποτὲ δὲ σφόδρα καὶ ὀργίλως. ἄλλοι δέ τινες 20 ἄνθρωποι παριόντες, οἱ δὲ ἐκ μέσων ἀναστάντες, διελέγοντο πρὸς τὸ πλήθος, οἱ μὲν ὀλίγα, οἱ δὲ πολλά. καὶ τῶν μὲν ἥκουνον οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ πολύν τινα χρόνον, τοῖς δὲ ἐχαλέπαινον εὐθὺς φθεγξαμένοις καὶ οὐδὲ γρύζειν ἐπέτρεπον. ἐπεὶ δέ ποτε ἡσυχία 25 ἐγένετο, παρήγαγον κάμε. καὶ εἰπέ τις· ‘οὐτός ἔστιν, ὡς ἄνδρες, τῶν καρπουμένων τὴν δημοσίαν γῆν πολλὰ ἔτη, οὐ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρότερον·’ καὶ κατανέμουσι τὰ ἡμέτερα ὅρη καὶ γεωργοῦσι καὶ θηρεύουσι, καὶ οἰκίας ἐνωκοδομήκασι, 30 καὶ ἀμπέλους ἐμπεφυτεύκασι πολλάς, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχουσιν ἀγαθά, οὕτε τιμὴν καταβαλόντες οὐδεὶν τῆς γῆς, οὕτε δωρεὰν παρὰ τοῦ δήμου λαβόντες. ὑπὲρ τίνος γὰρ ἀν καὶ ἔλαβον; ἔχουντες δὲ τὰ ἡμέτερα

καὶ πλουτοῦντες, οὗτε λητούργιαν πώποτε ἐλητούργησαν
οὐδεμίαν, οὗτε μοῖράν τινα ὑποτελοῦσι τῶν γιγνομένων,
ἀλλ' ἀλητούργητοι διατελοῦσιν, ὥσπερ εὐεργέται τῆς
πόλεως. οἵμαι δέ, ἔφη, μηδὲ ἐληλυθέναι πώποτε
5 αὐτὸὺς δεῦρο.' κάγὼ ἀνένευσα. ὁ δὲ ὄχλος ἐγέλασεν,
ώς εἰδε. καὶ ὁ λέγων ἐκεῖνος ὡργίσθη ἐπὶ τῷ γέλωτι
καὶ μοι ἐλοιδορέῖτο. ἔπειτα ἐπιστρέψας, 'εἰ οὖν,
ἔφη, δοκεῖ ταῦτα οὕτως, οὐκ ἀν φθάνοιμεν ἅπαντες
τὰ κοινὰ διαρπάσαντες, οἱ μὲν τὰ χρήματα τῆς
10 πόλεως, ὥσπερ καὶ νῦν ποιοῦσί τινες, οἱ δὲ τὴν
χώραν κατανειμάμενοι οὐ πείσαντες ὑμᾶς, εἳν τέ
τρέψητε τοῖς θηρίοις τούτοις προΐκα ἔχειν πλέον ἦ
χίλια πλέθρα γῆς τῆς ἀρίστης, ὅθεν ὑμῶν ἔστι τρεῖς
χοίνικας Ἀττικὰς σίτου λαμβάνειν κατ' ἄνδρα.' ἐγὼ
15 δὲ ἀκούσας ἐγέλασα ὅσον ἐδυνάμην μέγιστον. τὸ δὲ
πλῆθος οὐκέτ' ἐγέλων, ὥσπερ πρότερον, ἀλλ' ἐθορύβουν.
ὁ δὲ ἄνθρωπος ἔχαλέπαινε, καὶ δεινὸν ἐμβλέψας εἰς
ἔμε εἰπεν· 'όρâτε τὴν εἰρωνείαν καὶ τὴν ὕβριν τοῦ
καθάρματος, ώς καταγελᾶ πάνυ θρασέως; ὃν
20 ἀπάγειν δλίγου δέω καὶ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ. οἵμαι γὰρ
αὐτὸὺς μηδὲ τῶν ναναγίων ἀπέχεσθαι τῶν ἑκάστοτε
ἐκπιπτόντων. πόθεν γὰρ οὕτως πολυτελεῖς ἀγρούς,
μᾶλλον δὲ ὅλας κώμας κατεσκευάσαντο, καὶ τοσοῦτον
πλῆθος βοσκημάτων καὶ ζεύγη καὶ ἀνδράποδα; καὶ
25 ὑμεῖς δὲ ἵσως ὄρâτε αὐτοῦ τὴν ἔξωμίδα ώς φαύλη,
καὶ τὸ δέρμα, ὃ ἐλήλυθε δεῦρο φορῶν, ἵνα ὑμᾶς
ἀπατᾷ, ώς πτωχός, δῆλον ὅτι, καὶ οὐδὲν ἔχων. ἐγὼ
μὲν γάρ, ἔφη, βλέπων αὐτὸν σχεδὸν δέδοικα. καὶ
γὰρ οἵμαι πυρσεύειν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἄκρων τοῖς
30 πλέουσιν, ὅπως ἐκπίπτωσιν εἰς τὰς πέτρας.' ταῦτα
δὲ ἐκείνου λέγοντος καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις, ὁ μὲν
ὄχλος ἡγριοῦτο· ἐγὼ δὲ ἡπόρουν καὶ ἐδεδοίκη μή τί
με ποιῶσι κακόν.

"παρελθὼν δὲ ἄλλος τις, ώς ἐφαίνετο, ἐπιεικῆς

ἀνθρωπος, πρῶτον μὲν ἡξίου σιωπῆσαι τὸ πλῆθος· καὶ ἐσιώπησαν· ἔπειτα εἰπεν ἡσύχῃ τῇ φωνῇ, ὅτι οὐδὲν ἀδικοῦσιν οἱ τὴν ἀργὸν τῆς χώρας ἐργαζόμενοι καὶ κατασκευάζοντες, ἀλλὰ τούναντίον ἐπαίνου δικαίως ἀν τυγχάνοιεν· καὶ δεῦ μὴ τοῖς οἰκοδομοῦσι καὶ 5 φυτεύουσι τὴν δημοσίαν γῆν χαλεπῶς ἔχειν, ἀλλὰ τοῖς καταφθείρουσιν. ‘έπει καὶ νῦν, ἔφη, ὁ ἄνδρες, σχεδόν τι τὰ δύο μέρη τῆς χώρας ἡμῶν ἔρημά ἐστι, δι’ ἀμέλειαν τε καὶ δλιγανθρωπίαν. κάγὼ πολλὰ κέκτημαι πλέθρα, ὥσπερ οἶμαι καὶ ἄλλος τις, οὐ 10 μόνον ἐν τοῖς ὅρεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πεδινοῖς, ἀ εἴ τις ἐθέλοι γεωργεῖν, οὐ μόνον ἀν προῦκα δοίην, ἀλλὰ καὶ ἀργύριον ἡδέως προστελέσαιμι. δῆλον γὰρ ὡς ἐμοὶ πλέονος ἀξία γίγνεται, καὶ ἄμα ἡδὺ ὅραμα χώρα οἰκουμένη καὶ ἐνεργός· ἡ δὲ ἔρημος οὐ μόνον ἀνωφελὲς 15 κτῆμα τοῖς ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐλεεινόν τι ὁρᾶν. οὐκοῦν ἄξιον, ἔφη, θαυμάσαι τῶν ῥητόρων, ὅτι τοὺς μὲν ἐπὶ τῷ Καφηρεῖ ἐργαζομένους ἐν τοῖς ἐσχάτοις τῆς Εὐβοίας συκοφαντοῦσι, τοὺς δὲ τὸ γυμνάσιον γεωργοῦντας καὶ τὴν ἀγορὰν καταιέμοντας 20 οὐδὲν οἰονται ποιεῖν δεινόν; βλέπετε γὰρ αὐτοὶ δήπου ὅτι τὸ γυμνάσιον ὑμῖν ἄρουραν πεποιήκασιν, ὥστε τὸν Ἡρακλέα καὶ ἄλλους ἀνδριάντας συχνοὺς ὑπὸ τοῦ θέρους ἀποκεκρύφθαι, τοὺς μὲν ἡρώων, τοὺς δὲ θεῶν· καὶ ὅτι καθ’ ἡμέραν τὰ τοῦ ῥήτορος 25 τούτου πρόβατα ἔωθεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλει, καὶ κατανέμεται τὰ περὶ τὸ βουλευτήριον καὶ τὰ ἀρχεῖα· ὥστε τοὺς πρότερον ἐπιδημήσαντας ξένους τοὺς μὲν καταγελᾶν τῆς πόλεως, τοὺς δὲ οἰκτίρειν αὐτήν· πάλιν οὖν ταῦτα ἀκούσαντες ὠργίζοντο πρὸς 30 ἐκείνον καὶ ἐθορύβουν. ‘καὶ τοιαῦτα ποιῶν τοὺς ἴδιώτας οἵεται δεῦν ἀπαγαγεῖν, ἵνα μηδὲν δὴ ἐργάζηται τὸ λοιπόν, ἀλλ’ οἱ μὲν ἔξω ληστεύωσιν, οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει λωποδυτῶσιν. ἐμοὶ δέ, ἔφη, δοκεῖ τούτους ἔân

έφ' οῖς αὐτοὶ πεποιήκασιν, ὑποτελοῦντας τὸ λοιπὸν
ὅσον μέτριον· περὶ δὲ τῶν ἔμπροσθεν προσόδων
συγγνῶναι αὐτοῖς, ὅτι ἔρημον καὶ ἀχρεῖον οὖσαν
γεωργοῦσι τὴν γῆν. ἐὰν δὲ τιμὴν ἐθέλωσι καταβαλεῖν
5 τοῦ χωρίου, ἀποδόσθαι αὐτοῖς ἐλάττονος ἢ ἄλλοις.
εἰπόντος δὲ αὐτοῦ τοιαῦτα, πάλιν ὁ ἐξ ἀρχῆς ἐκεῖνος
ἀντέλεγεν, καὶ ἐλοιδοροῦντο ἐπὶ πολύ. τέλος δὲ καὶ
ἔμε ἐκέλευνον εἰπεῖν ὃ τι βούλομαι.

“‘καὶ τί με, ἔφην, δεῖ λέγειν;’ ‘πρὸς τὰ εἰρημένα,
10 εἰπέ τις τῶν καθημένων. ‘οὐκοῦν λέγω, ἔφην, ὅτι
οὐδὲν ἀληθές ἐστιν ὡν εἴρηκεν. ἐγὼ μέν, ὡν ἄνδρες,
ἐνύπνια φύμην, ἔφην, ὄρᾶν, ἀγροὺς καὶ κώμας καὶ
τοιαῦτα φλυαροῦντος. ἡμεῖς δὲ οὔτε κώμην ἔχομεν
οὔτε ἵππους οὔτε ὄνους οὔτε βοῦς. εἴθε γὰρ εἴχομεν
15 ἡμεῖς ὅσα οὗτος ἐλεγεν ἀγαθά, ἵνα καὶ ὑμῖν μετέδομεν
καὶ αὐτοὶ τῶν μακαρίων ἡμεν. καὶ μὴν τὰ νῦν γ'
ὄντα ἡμῖν ἴκανά ἐστιν, ἐξ ὧν εἴ τι βούλεσθε, λάβετε.
κἄν πάντα ἐθέλητε, ἡμεῖς ἔτερα κτησόμεθα.’ ἐπὶ
τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ ἐπήγνεσαν. εἶτα ἐπηρώτα με ὁ
20 ἄρχων, τί δυνησόμεθα δοῦναι τῷ δήμῳ; κάγω
‘téttara, ἔφην, ἐλάφεια δέρματα πάνυ καλά.’ οἱ δὲ
πολλοὶ αὐτῶν ἐγέλασαν. ὁ δὲ ἄρχων ἡγανάκτησε
πρός με. ‘τὰ γὰρ ἄρκτεια, ἔφην, σκληρά ἐστιν, καὶ
τὰ τράγεια οὐκ ἄξια τούτων, ἀλλὰ τὰ μὲν παλαιά,
25 τὰ δὲ μικρὰ αὐτῶν· εἰ δὲ βούλεσθε, κάκενα λάβετε.<’
πάλιν οὖν ἡγανάκτει, καὶ ἔφη με ἄγροικον εἶναι
παντελῶς. κάγω ‘πάλιν, εἰπον, αὖ καὶ σὺ ἀγροὺς
λέγεις; οὐκ ἀκούεις ὅτι ἀγροὺς οὐκ ἔχομεν;’ ὃ δὲ
ἡρώτα με πότερον τάλαντον ἐκάτερος Ἀττικὸν δοῦναι
30 ἐθέλοιμεν. ἐγὼ δὲ εἰπον ‘οὐχ ἵσταμεν τὰ κρέα ἡμεῖς.<’
Ἄ δ' ἀν ἥ, δίδομεν. ἔστι δὲ δλίγα ἐν ἀλσί, τάλλα
δ' ἐν τῷ καπνῷ ξηρά, οὐ πολὺ ἐκείνων χείρω,
σκελίδες ὑῶν καὶ ἐλάφειοι καὶ ἄλλα γενναῖα κρέα.<’
ἐνταῦθα δὴ ἐθορύβουν καὶ ψεύδεσθαί με ἔφασαν. ὃ

δὲ ἡρώτα με πότερον σῖτον ἔχομεν καὶ πόσον. εἶπον τὸν ὄντα ἀληθῶς· ‘δύο, ἔφη, μεδίμνους πυρῶν καὶ τέτταρας κριθῶν καὶ τοσούτους κέγχρων, κυάμων δὲ ἥμιεκτον· οὐ γὰρ ἐγένοντο τῆτες. τοὺς μὲν οὖν πυροὺς καὶ τὰς κριθάς, ἔφη, ὑμεῖς λάβετε, τοὺς δὲ κέγχρους 5 ἥμιν ἄφετε. εἰ δὲ κέγχρων δεῖσθε, καὶ τούτους λάβετε.’ ‘οὐδὲ οἶνον ποιεῖτε;’ ἄλλος τις ἡρώτησεν. ‘ποιοῦμεν, εἶπον. ἀν οὖν τις ὑμῶν ἀφίκηται, δώσομεν. ὅμως δὲ ἐλθέτω φέρων ἀσκόν τινα· ὑμεῖς γὰρ οὐκ ἔχομεν.’ ‘πόσαι δή τινές εἰσιν ὑμῖν ἄμπελοι;’ ‘δύο μέν, ἔφη, 10 αἱ πρὸ τῶν θυρῶν, ἔσω δὲ τῆς αὐλῆς εἴκοσι· καὶ τοῦ ποταμοῦ πέραν ἂς ἔναγχος ἐφυτεύσαμεν, ἔτεραι τοσαῦται· εἰσὶ δὲ γενναῖαι σφόδρα καὶ τοὺς βότρυς φέρουσι μεγάλους. ἵνα δὲ μὴ πράγματα ἔχητε καθ' ἔκαστον ἐρωτῶντες, ἔρω καὶ τᾶλλα ἄπερ ἔστιν ἥμιν· αἰγες 15 ὁκτὼ θήλειαι, βοῦς κολοβή, μοσχάριον ἐξ αὐτῆς πάνυ καλόν, δρέπανα τέτταρα, δίκελλαι τέτταρες, λόγχαι τρεῖς, μάχαιραν ὑμῶν ἕκάτερος κέκτηται πρὸς τὰ θηρία. τὰ δὲ κεραμεᾶ σκεύη τί ἀν λέγοι τις; καὶ γυναῖκες ἥμιν εἰσι καὶ τούτων τέκνα. οἰκοῦμεν δὲ ἐν δυοῖν 20 σκηναῖς καλαῖς· καὶ τρίτην ἔχομεν, οὐ κεῖται τὸ σιτάριον καὶ τὰ δέρματα.’ ‘νὴ Δία, ή δ’ ὃς ὁ ρήτωρ, ὅπου καὶ τὸ ἀργύριον ἵσως κατορύττετε.’ ‘οὐκοῦν, ἔφη, ἀνάσκαψον ἐλθών, ω̄ μῶρε. τίς δὲ κατορύττει ἀργύριον; οὐ γὰρ δὴ φύεται γε.’ ἐνταῦθα πάντες 25 ἐγέλων, ἐκείνου δήπου καταγελάσαντες. ‘ταῦτά ἔστιν ἥμιν· εἰ οὖν καὶ πάντα ἐθέλετε, ὑμεῖς ἔκόντες ὑμῖν χαριζόμεθα, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς ἀφαιρεῖσθαι δεῖ πρὸς βίαν ὕσπερ ἀλλοτρίων ἡ πονηρῶν· ἐπεί τοι καὶ πολίται τῆς πόλεώς ἐσμεν, ώς ἐγὼ τοῦ πατρὸς ἥκουον. 30 οὐκοῦν καὶ τρέφομεν ὑμετέρους πολίτας τοὺς παιδας. καν ποτε δέησθε, βοηθήσουσιν ὑμῖν πρὸς λῃστὰς ἡ πρὸς πολεμίους. εἰ δὲ οὐκ ἐνθύδε ζῶμεν τοσούτων ἀνθρώπων ἐν ταῦτῷ διαγόντων, οὐ δήπου διά γε τοῦτο

μισεῖσθαι ἄξιοί ἐσμεν. ὁ δὲ ἐτόλμησεν εἰπεῖν περὶ τῶν ναυαγίων, πράγμα οὕτως ἀνόσιον καὶ πονηρόν (τοῦτο γὰρ σχεδὸν ἔξελαθόμην εἰπεῖν, ὁ πάντων πρῶτον ἔδει με εἰρηκέναι)· τίς ἀν πιστεύσειέ ποτε ὑμῶν; πρὸς 5 γὰρ τῇ ἀσεβείᾳ, καὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἐκεῖθεν καὶ ὅτιοῦν λαβεῖν· οὕτω πάνυ σμικρὰ ἐκπίπτει. καὶ τοὺς λάρκους, οὓς ἄπαξ εὑρόν ποτε ἐκβεβρασμένους, καὶ τούτους ἀνέπηξα εἰς τὴν δρῦν τὴν ἱερὰν τὴν πλησίον τῆς θαλάττης. μὴ γὰρ εἴη ποτέ, ὃ Ζεῦ, λαβεῖν μηδὲ 10 κερδᾶναι κέρδος τοιοῦτον ἀπὸ ἀνθρώπων δυστυχίας. ἀλλὰ ὡφελήθην μὲν οὐδὲν πώποτε, ἡλέησα δὲ πολλάκις ναυαγοὺς ἀφικομένους, καὶ τῇ σκηνῇ ὑπεδεξάμην, καὶ φαγεῖν ἔδωκα καὶ πιεῖν, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐδυνάμην ἐπεβοήθησα. ἀλλὰ τίς ἀν ἐκείνων ἐμοὶ τοῦν μαρτυρή- 15 σειεν; οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἐποίουν μαρτυρίας ἔνεκα ἡ χάριτος, οὓς γε οὐδὲ ὅπόθεν ἥσαν ἡπιστάμην. μὴ γὰρ ὑμῶν γε μηδεὶς πάθοι τοιαῦτα.

“ταῦτα δὲ ἐμοῦ λέγοντος ἀνίσταται τις ἐκ μέσων· κἀγὼ πρὸς ἐμαυτὸν ἐνεθυμήθην ὅτι ‘ἄλλος τοιοῦτος 20 ἵσως, ἐμοῦ καταψευσόμενος.’ ὁ δὲ εἰπεν ‘ἄνδρες, ἐγὼ πάλαι τοῦτον ἀμφιγυνοῶν, ἡπίστουν ὅμως. ἐπεὶ δὲ σαφῶς αὐτὸν ἔγνωκα, δεινόν μοι δοκεῖ, μᾶλλον δὲ ἀσεβές, μὴ εἰπεῖν ἢ σύνοιδα αὐτῷ, μηδὲ ἀποδοῦναι λόγῳ χάριν, ἔργῳ τὰ μέγιστα εὖ παθών. εἰμὶ δέ, ἔφη, 25 πολίτης, ὡς ἵστε, καὶ ὅδε, δείξας τὸν παρακαθήμενον (καὶ ὃς ἐπανέστη)· ἐτύχομεν δὲ πλέοντες ἐν τῇ Σωκλέους νηī, τρίτον ἔτος. καὶ διαφθαρείσης τῆς νεώς περὶ τὸν Καφηρέα, πάνυ δλίγοι τινὲς ἐσώθημεν ἀπὸ πολλῶν. τοὺς μὲν οὖν πορφυρεῖς ἀνέλαβον· εἶχον γὰρ 30 αὐτῶν τινες ἀργύριον ἐν φασκώλοις. ἡμεῖς δὲ γυμνοὶ ἐκπεσόντες δι’ ἀτραποῦ τινος ἐβαδίζομεν, ἐλπίζοντες εὐρήσειν σκέπην τινὰ ποιμένων ἢ βουκόλων, καὶ ἐκινδυνεύομεν ὑπὸ λιμοῦ τε καὶ δίψους διαφθαρῆναι. καὶ μόλις ποτὲ ἤλθομεν ἐπὶ σκηνάς τινας, καὶ στάντες

ἐβοῶμεν. προελθὼν δὲ οὗτος, εἰσάγει τε ἡμᾶς ἔνδον καὶ ἀνέκαιε πῦρ· καὶ τὸν μὲν ἡμῶν αὐτὸς ἀνέτριβε, τὸν δὲ ἡ γυνή, στέατι· οὐ γὰρ ἦν αὐτοῖς ἔλαιον· τέλος δὲ ὕδωρ κατέχεον θερμόν, ἔως ἀνέλαβον ψυχροὺς ὅντας. ἔπειτα κατακλίναντες, καὶ περιβαλόντες οἷς 5 εἶχον, παρέθηκαν φαγεῦν ἡμῖν ἄρτους πυρίνους, αὐτὸλ δὲ κέγχρον ἐφθὸν ἥσθιον. ἔδοσαν δὲ καὶ οἰνον ἡμῖν πιεῖν, ὕδωρ αὐτοὶ πίνοντες, καὶ κρέα ἐλάφεια ὁπτῶντες ἄφθονα, τὰ δὲ ἐψυχούστες· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ βουλομένους ἀπιέναι κατέσχον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. ἔπειτα προ- 10 πεμψαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἀπιοῦσι κρέας ἔδοσαν καὶ δέρμα ἐκατέρῳ πάνυ καλόν. ἐμὲ δὲ ὄρῶν ἔτι πονοῦντα τῷ πάθει, ἐνέδυσε χιτώνιον, τῆς θυγατρὸς ἀφελόμενος· ἔκείνη δὲ ἄλλο τι ῥάκος περιεξώσατο. τοῦτο, ἔπειδὴ ἐν τῇ κώμῃ ἐγενόμην, ἀπέδωκα. οὕτως ἡμεῖς γε ὑπὸ 15 τούτου μάλιστα ἐσώθημεν μετὰ τοὺς θεούς.

“ταῦτα δὲ ἔκείνου λέγοντος ὁ μὲν δῆμος ἥκουεν ἡδέως καὶ ἐπήνουν με, ἐγὼ δὲ ἀναμνησθείσ, ‘χαῖρε, ἔφην, Σωτάδη·’ καὶ προελθὼν ἐφίλουν αὐτὸν καὶ τὸν ἔτερον.

20

“παρελθὼν δὲ ἔκείνος ὁ ἐπιεικὴς ὁ τὴν ἀρχὴν ὑπὲρ ἐμοῦ λέγων, ‘έμοί, ἔφη, ὡ ἄνδρες, δοκεῖ καλέσαι τοῦτον εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ ξένια. εἰ μὲν γὰρ ἐν πολέμῳ τινὰ ἔσωσε τῶν πολιτῶν ὑπερασπίσας, πολλῶν ἀν καὶ μεγάλων δωρεῶν ἔτυχε· νυνὶ δὲ δύο σώσας 25 πολίτας, ἵσως δὲ καὶ ἄλλους, πῶς οὐκ ἐστιν ἄξιος τιμῆς; δοκεῖ δέ μοι ἀντὶ τοῦ χιτῶνος, ὃν ἔδωκε, τῷ πολίτῃ κινδυνεύοντι, τὴν θυγατέρα ἀποδύσας ἐπιδούναι αὐτῷ τὴν πόλιν χιτῶνα καὶ ἴμάτιον, ψηφίσασθαι δὲ αὐτοῖς καρποῦσθαι τὸ χωρίον καὶ 30 αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα, καὶ μηδένα αὐτοῖς ἐνοχλεῖν, δοῦναι δὲ αὐτῷ καὶ ἐκατὸν δραχμὰς εἰς κατασκευήν· τὸ δὲ ἀργύριον τοῦτο ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐγὼ παρ’ ἐμαυτοῦ δίδωμι.’ ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐπηνέθη, καὶ τἄλλα

ἐγένετο ὡς εἶπεν, καὶ ἐκομίσθη παραχρῆμα εἰς τὸ θέατρον τὰ ἴμάτια καὶ τὸ ἀργύριον. ἐγὼ δὲ οὐκ ἐβουλόμην λαβεῖν, οἱ δὲ εἶπον ὅτι ‘οὐ δύνασαι δειπνεῦν ἐν τῷ δέρματι.’ ‘οὐκοῦν, εἶπον, τὸ τήμερον 5 ἄδειπνος μενῶ.’ ὅμως δὲ ἐνέδυσάν με τὸν χιτῶνα καὶ περιέβαλον τὸ ἴμάτιον. ἐγὼ δὲ ἄνωθεν βαλεῖν ἐβουλόμην τὸ δέρμα, οὐδὲ οὐκ εἴων. τὸ δὲ ἀργύριον οὐκ ἐδεξάμην οὐδένα τρόπον, ἀλλ’ ἀπωμοσάμην. ‘τοῦτο δ’, ἔφη, τῷ ῥήτορι δότε, ὅπως κατορύξῃ αὐτό· 10 ἐπίσταται γάρ, δῆλον ὅτι.’ ἀπ’ ἐκείνου δὲ ήμᾶς οὐδεὶς ἡνώχλησε.”

σχεδὸν οὖν εἰρηκότος αὐτοῦ πρὸς ταῖς σκηναῖς ήμεν. κἀγὼ γελάσας εἶπον “ἀλλ’ ἐν τι ἀπεκρύψω τοὺς πολίτας, τὸ κάλλιστον τῶν κτημάτων.” “τί 15 τοῦτο;” εἶπεν. “τὸν κῆπον, ἔφη, τοῦτον, πάνυ καλὸν καὶ λάχανα πολλὰ καὶ δένδρα ἔχοντα.” “οὐκ ἦν, ἔφη, τότε, ἀλλ’ ὑστερον ἐποιήσαμεν.”

εἰσελθόντος οὖν εὐωχούμεθα τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας, ήμεις μὲν κατακλιθέντες ἐπὶ φύλλων τε καὶ δερμάτων 20 ἐπὶ στιβάδος ὑψηλῆς, ἡ δὲ γυνὴ πλησίον παρὰ τὸν ἄνδρα καθημένη. Θυγάτηρ δὲ ὠραία γάμου ἐδιακόνει, καὶ ἐνέχει πιεῖν μέλανα οἶνον ἥδυν. οἱ δὲ παιδες τὰ κρέα παρεσκεύαζον, καὶ αὐτοὶ ἅμα ἐδείπνουν παρατιθέντες.

25 ἵδη δὲ ἱκανῶς ἡμῶν ἔχόντων, ἥλθε κάκεῦνος ὁ ἔτερος. συνηκολούθει δὲ υἱὸς αὐτῷ, μειράκιον οὐκ ἀγεννέας, λαγὸν φέρων. εἰσελθὼν δὲ οὗτος ἡρυθρίασεν· ἐν ωδῇ δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἡσπάζετο ἡμᾶς, αὐτὸς ἐφίλησε τὴν κόρην καὶ τὸν λαγὸν ἐκείνη ἔδωκεν. ἡ 30 μὲν οὖν παῖς ἐπαύσατο διακονοῦσα, καὶ παρὰ τῇ μητρὶ ἐκαθέζετο, τὸ δὲ μειράκιον ἀντ’ ἐκείνης ἐδιακόνει. κἀγὼ τὸν ξένον ἡρώτησα “ἄρ’ αὕτη ἐστίν, ἡς τὸν χιτῶνα ἀποδύσας τῷ ναυαγῷ ἔδωκας;” καὶ ὃς γελάσας, “οὐκ, ἔφη, ἀλλ’ ἐκείνη πάλαι πρὸς ἄνδρα

έδόθη, καὶ τέκνα ἔχει μεγάλα ἥδη, πρὸς ἄνδρα πλούσιον εἰς κώμην.” “οὐκοῦν, ἔφην, ἐπαρκοῦσιν ὑμῖν ὅ τι ἀν δέησθε;” “οὐδέν, ἔφη ἡ γυνή, δεόμεθα ἡμεῖς. ἐκεῖνοι δὲ λαμβάνουσι καὶ ὀπηνίκ’ ἀν τι θηραθῆ καὶ ὀπώραν καὶ λάχανα· οὐ γὰρ ἔστι κῆπος παρ’ αὐτοῖς. 5 πέρυσι δὲ παρ’ αὐτῶν πυροὺς ἐλάβομεν, σπέρμα ψιλόν, καὶ ἀπέδομεν αὐτοῖς εὐθὺς τοῦ θέρους.” “τί οὖν, ἔφην· καὶ ταύτην διανοεῖσθε διδόναι πλουσίω, ἵνα ὑμῖν καὶ αὐτὴ πυροὺς δανείσῃ;” ἐνταῦθα μέντοι ἀμφω ἡρυθριασάτην, ἥ τε κόρη καὶ τὸ μειράκιον. ὁ 10 δὲ πατὴρ αὐτῆς ἔφη “πένητα ἄνδρα λήψεται, ὅμοιον ὑμῖν κυνηγέτην” καὶ μειδιάσας ἔβλεψεν εἰς τὸν νεανίσκον. κἀγώ “τί οὖν οὐκ ἥδη δίδοτε; ἥ δεῖ ποθεν αὐτὸν ἐκ κώμης ἀφικέσθαι;” “δοκῶ μέν, ἔφη, οὐ μακράν ἔστιν· ἀλλ’ ἔνδον ἐνθάδε. καὶ ποιήσομέν 15 γε τοὺς γάμους ἡμέραν ἀγαθὴν ἐπιλεξάμενοι.” κἀγώ “πῶς, ἔφην, κρίνετε τὴν ἀγαθὴν ἡμέραν;” καὶ ὃς “ὅταν μὴ μικρὰ ἥ ἡ σελήνη· δεῖ δὲ καὶ τὸν ἀέρα εἶναι καθαρόν, αἰθρίαν λαμπράν.” κἀγώ “τί δέ, ἔφην, τῷ ὅντι κυνηγέτης ἀγαθός ἔστιν;” 20 “ἔγωγε, ἥ δὲ ὃς ὁ νεανίσκος, καὶ ἔλαφον καὶ σῦν ὑφίσταμαι. ὅψῃ δὲ αὔριον, ἀν ἐθέλης, ὡς ξένε.” “καὶ τὸν λαγῶν τοῦτον σύ, ἔφην, ἔλαβες;” “ἔγώ, ἔφη γελάσας, τῷ δικτύῳ τῆς υγκτός· ἦν γὰρ αἰθρία πάνυ καλή, καὶ ἡ σελήνη τηλικαύτη τὸ μέγεθος 25 ἡλίκη οὐδεπώποτε ἐγένετο.” ἐνταῦθα μέντοι ἐγέλασαν ἀμφότεροι, οὐ μόνον ὁ τῆς κόρης πατὴρ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκείνου. ὁ δὲ ἡσχύνθη καὶ ἐσιώπησε. λέγει οὖν ὁ τῆς κόρης πατὴρ “ἔγὼ μέν, ἔφη, ὡς παῖ, οὐδὲν ὑπερβάλλομαι. ὁ δὲ πατὴρ σου περιμένει, ἔστ’ ἀν 30 ἴερεῖον πρίηται. δεῖ γὰρ θῦσαι τοὺς θεοῖς.” εἰπεν οὖν ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τῆς κόρης “ἀλλὰ ἴερεῖον γε πάλαι οὗτος παρεσκεύακε, καὶ ἔστιν ἔνδον, τρεφόμενον ὅπισθεν τῆς σκηνῆς, γενναῖον.” ἡρώτων

οῦν αὐτόν “ἀληθῶς;” ὁ δὲ ἔφη. “καὶ πόθεν σοι;” ἔφασαν. “ὅτε τὴν ὥν ἐλάβομεν τὴν τὰ τέκνα ἔχουσαν, τὰ μὲν ἄλλα διέδρα· καὶ ἦν, ἔφη, θάττω τοῦ λαγώ· ἐνὸς δὲ ἐγὼ λίθῳ ἔτυχον, καὶ ἀλόντι τὸ δέρμα 5 ἐπέβαλον· τοῦτο ἡλλαξάμην ἐν τῇ κώμῃ, καὶ ἔλαβον ἀντ’ αὐτοῦ χοῖρον, καὶ ἔθρεψα ποιήσας ὅπισθεν συφεόν.” “ταῦτ’ ἄρ’, ἔφη, ἡ μήτηρ σοῦ ἐγέλα, ὅπότε θαυμάζοιμι ἀκούων γρυπλιξούσης τῆς συός, καὶ τὰς κριθὰς οὕτως ἀνήλισκες.” “αἱ γὰρ εὐβοϊδες, 10 εἰπεν, οὐχ ἰκαναὶ ἥσαν πιάναι. ἄλλὰ εἰ βούλεσθε ἵδεν αὐτήν, ἄξω ἀνύσας.” οἱ δὲ ἐκέλευνον. ἀπήεσαν οὖν ἐκεῖνός τε καὶ οἱ παῖδες αὐτόθεν δρόμῳ χαίροντες. ἐν δὲ τούτῳ ἡ παρθένος ἀναστᾶσα ἐξ ἑτέρας σκηνῆς ἐκόμισεν οὐα τετμημένα, καὶ μέσπιλα, 15 καὶ μῆλα χειμερινά, καὶ τῆς γενναίας σταφυλῆς βότρυς σφριγῶντας, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καταψήσασα φύλλους ἀπὸ τῶν κρεῶν, καὶ ὑποβαλούσα καθαρὰν πτερίδα. ἥκον δὲ καὶ οἱ παῖδες τὴν ὥν ἄγοντες μετὰ γέλωτος καὶ παιδιᾶς. συνηκολούθει δὲ 20 ἡ μήτηρ τοῦ νεανίσκου, καὶ ἀδελφοὶ δύο παιδύρια· ἔφερον δὲ ἄρτους τε καθαρούς, καὶ ωὰ ἐφθὰ ἐν ξυλίνοις πίναξι, καὶ ἐρεβίνθους φρυκτούς. ἀσπασαμένη δὲ τὸν ἀδελφὸν ἡ γυνὴ καὶ τὴν ἀδελφιδῆν, ἐκαθίζετο παρὰ τῷ αὐτῆς ἀνδρί, καὶ εἶπεν, “ἴδον τὸ ἱερεῖον, δὲ 25 οὗτος πάλαι ἔτρεφεν εἰς τοὺς γάμους, καὶ τάλλα τὰ παρ’ ἡμῶν ἔτοιμά ἐστι, καὶ ἄλφιτα καὶ ἄλευρα πεποίηται· μόνον ἵσως οἰναρίου προσδεησόμεθα· καὶ τοῦτο οὐ χαλεπὸν ἐκ τῆς κώμης λαβεῖν.” παρειστήκει δὲ αὐτῇ πλησίον ὁ υἱὸς πρὸς τὸν κηδεστὴν ἀποβλέπων. 30 καὶ ὃς μειδιάσας εἶπεν “οὗτος, ἔφη, ἐστὶν ὁ ἐπέχων· ἵσως γὰρ ἔτι βούλεται πιάναι τὴν ὥν.” καὶ τὸ μειράκιον “αὕτη μέν, εἶπεν, ὑπὸ τοῦ λίπους διαρραγήσεται.” κάγὼ βουλόμενος αὐτῷ βοηθῆσαι “ὅρα, ἔφην, μὴ ἐν ω̄ πιαίνεται ἡ ὥς οὗτος ὑμῶν λεπτὸς

γένηται.” ἡ δὲ μήτηρ “ἀληθῆ, εἰπεν, ὁ ξένος λέγει,
ἐπεὶ καὶ νῦν λεπτότερος αὐτοῦ γέγονε· καὶ πρώην
ἡσθόμην τῆς νυκτὸς αὐτὸν ἐγρηγορότα καὶ προελ-
θόντα ἔξω τῆς σκηνῆς.” “οἱ κύνες, ἔφη, ὑλάκτουν, καὶ
ἔξῆλθον ὄφρόμενος.” “οὐ σύ γε, εἰπεν, ἀλλὰ περιε- 5
πάτεις ἀλύων. μὴ οὖν πλείω χρόνον ἐῶμεν ἀνιᾶσθαι
αὐτόν.” καὶ περιβαλοῦσα τὰς χεῖρας ἐφίλησε τὴν
μητέρα τῆς κόρης. ἡ δὲ πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἑαυτῆς
“ποιῶμεν, εἰπεν, ώς θέλουσι.” καὶ ἔδοξε ταῦτα, καὶ
εἰπον “εἰς τρίτην ποιῶμεν τοὺς γάμους.” παρεκάλουν 10
δὲ κάμε προσμεῖναι τὴν ἡμέραν. καὶ γὰρ προσέμενον
οὐκ ἀηδῶς.

APPENDIX

I. ΤΡΑΠΕΖΙΤΗΣ

ὁ Πασίων τραπεζίτης ἐστὶν ἐν Συρακούσαις. ἔχει δὲ
τὴν τράπεζαν ἐν τῇ ἀγορᾷ. δανείζει δ' ὁ τραπεζίτης ἐπὶ¹
τόκῳ. οἱ γὰρ δανειζόμενοι λαμβάνουσι μὲν τὰ 15
χρήματα, ἀποδιδόασι δὲ καὶ τὰ χρήματα καὶ τόκον.
ὁ δὲ τόκος οὕτω γίγνεται. ἡ γὰρ ἀποδιδόασιν ὅποσον-
δήποτε τοῦ μηνός, ἡ ὅποσονοῦν τοῦ πλοῦ. ἀριθμοῦσι
δὲ κατὰ μνᾶν καὶ κατὰ μῆνα οὕτω πως.

ἐπὶ δύολῳ. ὁ τόκος γίγνεται εἰς δύολος τῆς μνᾶς 20
τοῦ μηνός, δώδεκα ὄντες δύολοι τοῦ ἐνιαυτοῦ.

καὶ οἱ δώδεκα δύολοι δύο δραχμαί, ἡ δὲ μνᾶ
ἔχει δραχμὰς ἑκατόν.

ἐπὶ δυοῖν δύολοῖν. ὁ τόκος γίγνεται δύο δύολοι
τῆς μνᾶς τοῦ μηνός, οὗτοι δ' εἰσὶν εἴκοσι 25
τέτταρες τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὄντες τέτταρες δραχμαὶ
τῶν ἑκατὸν δραχμῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

καὶ οὕτω κατὰ λόγον. ἐπὶ τρισὶ δύολοῖς, ἐπὶ
τέτταρσιν, ἐπὶ πέντε, ἐπὶ δραχμῇ.

ΠΑΣΙΩΝ ΖΗΝΟΘΕΜΙΣ ΗΓΕΣΤΡΑΤΟΣ

Z. χαῖρε, ὦ Πασίων.

II. χαῖρε καὶ σύ, ὦ ἄριστε· σὺ δὲ τίς εἶ, καὶ τί δεῖ σου;

Z. Ζηνόθεμις μὲν ἔγωγε, ἀνὴρ Ἀθηναῖος· πλέω 5 δ' Ἀθήναζε, ἐπιβάτης ὃν ἐπὶ τῆς νεώς τοῦ Ἡγεστράτου. καὶ δεῖ μοι δανείζεσθαι πεντακοσίας δραχμάς.

II. ἔχω τοι τάργυριον, καὶ δανείζω ἐπὶ πέντε ὁβολοῖς· ἀλλὰ τίς ἐγγυητής σου;

Z. ὅστις μοι ἐγγυητής; τίς ποτ' ἀνθρώπων; 10 ἀλλ' ἴδού, ὁ ναύκληρος οὗτοσί. δεῦρο μοι, ὦ Ἡγέστρατε.

H. ὅδ' εἰμί· τί ἐθέλεις;

II. ἀρ' ἔχει οὐσίαν οὗτος ὁ Ζηνόθεμις;

H. νὴ τὸν Δία, καὶ πολλήν γε· ἔνεστι γὰρ σῖτος 15 αὐτῷ ἐν τῇ νηὶ πολύς.

II. εὐ γε· πρὸς ταῦτα δανείζω, ὥστε σωθείσης μὲν τῆς νεώς, ἀποδοῦναι μετὰ τοῦ τόκου, ἀπολομένης δέ, μηδέν.

Z. ὁμολογῶ δὴ ἐπὶ τούτοις· γράφε τὰς συγγραφάς.

20 II. γράφω.

ΦΙΛΩΝ ΗΓΕΣΤΡΑΤΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΣ

H. χαῖρε· ἀρ' ἐστὶ τράπεζα αὕτη;

Φ. ἔστι. τίς δ' εἶ σύ, καὶ πόθεν; ἔοικας γὰρ ξένῳ.

H. καὶ δὴ ξένος εἰμί, καὶ ναύκληρος τῆς 25 Ναυκλείας, πλέω δ' Ἀθήναζε, δανειζοίμην δ' ἀνχιλίας δραχμάς, ἐάν μαι δανείσης.

Φ. ἀλλ' οὐ γάρ σε γιγνώσκω, ὡς ξένε.

H. ἀλλ' ἵδού, ἐς καιρὸν ἥκει Ζηνόθεμις οὗτος,
ἐπιβάτης ὧν τοῦ πλοίου.

Φ. χαῖρε, ὡς Ζηνόθεμι· τίς οὗτος;

Z. ναύκληρος οὗτος τῆς Ναυκλείας, ἔχει δὲ ἐν τῇ
νηὶ γόμον ἵδιον σίτου. 5

Φ. δανείζω· οὖν σοι τὰς χιλίας δραχμὰς ἐπὶ
τέτταρσιν ὁβολοῖς, ἐφ' ὅτε ἀποδοῦναι μὲν ἐὰν σωθῇ
ἡ ναῦς, εἰ δὲ μή, μηδέν.

H. ἐπὶ τούτοις ὠμολογήσθω· σὺ δὲ γράφε τὰς
συγγραφάς. 10

Φ. γράφω δή.

EΞΩ

H. καλῶς ἐποίησας, ὡς Ζηνόθεμι βέλτιστε, καὶ
χάριν οἶδά σοι πολλήν.

Z. καὶ ἐγὼ σοί, ὡς Ἡγέστρατε· ὕσπερ γὰρ οἱ
τέκτονες, ἐγὼ μὲν ἔλκω τὸν πρίονα, σὺ δὲ ἀντενδίδως. 15

3

ΟΡΝΙΘΕΣ

τίκτουσι πρῶτον ὡὰ
ὅρνιθες· εἴτ' ἐν ὡῷ
συμπήγνυται νεοττός.
μεθ' ἡμέρας δὲ συχνὰς
ἔτοιμος ὧν νεοττὸς
αὐτὸς τὸ λέμμα κόπτει,
ἐκ τούστρακον δὲ πηδᾶ·
τοῦ λέμματος δὲ ἐπ' οὐρᾶ
ἥμίτομον μάλιστα
φέρων, ἔσεισεν εὐθύς.

20

25

4

ΠΕΡΔΙΞ ΚΑΙ ΧΕΛΩΝΗ

πέρδικα τῇ χελώνῃ
ἐχθρὰν λέγουσιν εἶναι·
εἰ δὲ ἐστὶ τοῦτο ἀληθές,
οὐ δὴ κάτοιδ' ἔγωγε.

τῇ μὲν γὰρ οὐ πάρεστι
τῷ ῥυγχίῳ τιτρώσκειν
κεκρυμμένην χελώνην
ἐν ὀστράκῳ τοιούτῳ,
ἔαν γε μὴ προκύψῃ·
ὅμως δὲ ἔαν προκύψῃ,
πέρδικι δὴ πάρεστιν
ῥύγχει κάρα τετραίνειν.
πρὸς ταῦτ' ἄμεινόν ἐστι
ἔνδον μένειν χελώνην·
τὰ γὰρ θύραζε βλάπτει.

5

МТРМХЕ

τῶν θηρίων ἀπάντων
σοφώτατον δοκεῖ μοι
μύρμηξ. ἐπεὶ τὸ πρῶτον
οἰκοῦσιν οὐκ ἀκόσμως,
σύμμεικτος ὡς τις ὅχλος·
τεταγμένοι δὲ πάντες
ποιοῦσι τάργ' ἔκαστος.
οἱ μὲν μένοντες ἔνδον
σφύζουσι πάντα τῷ
καὶ κτήματ' ἄλλ' ἐν οἴκοις
οἱ δὲ αὖ, στράτευμα πιστόν,

ἐχθροῖς καλῶς μάχονται·
 οἱ δὲ ἐξοδοιποροῦντες
 ἔώθινοι κατ' ἀγρούς,
 ξητοῦνται τοῖς πολίταις
 τροφὴν τιν', ως ἀνάγκη.
 ὥστ' οὐκέτ' ὅχλος εἰσὶν,
 ἀλλ' ἔσθ' ὅμοια πάντα
 πόλει τε καὶ πολίταις.

5

6

ΜΕΛΙΤΤΑΙ

γένος τὸ τῶν μελιττῶν
 ἀργὸν μὲν οὕποτ' ἔστιν,
 ἐργάζεται δὲ ἐσαιεί.

10

μι’ ἔστιν ἡ μεγίστη
 μήτηρ τε καὶ τύραννος·
 ἥτις καθ’ ἡμέραν τοι
 τρισμύρι’ ωὰ τίκτει.

15

πρὸς τῇδ’ ἔνεισι σίμβλῳ
 ὑπηρέται τε πλεῖστοι,
 πονοῦντες οὖτ’ ἀνάγκη,
 κἄλλοι τινὲς πρόσεισιν,

20

κηφῆνες οὖτε καλοῦνται·
 οἱ δὲ ἐσθίουσι πολλά,
 μέλει δὲ ἄρ’ οὐδὲν ἄλλο.
 αἱ δὲ ἄσχολοι μέλιτται
 ἔωθεν ἐκπέτονται·

25

καὶ τὴν τροφὴν ἄπασι
 βομβοῦσι συλλέγουσαι.
 οὐδὲ εἰσὶ γαστρίμαργοι·
 τὸ μὲν γὰρ ἐσθίουσιν,
 πλείω δὲ ἔνεστι θήκη
 χειμῶν ὅταν γένηται.

30

προμανθάνουσιν ὥραν
κρύους τ' ἐπομβρίας τε·
ὅταν θάνη μέλιττα,
ἔξω βαλεῖν ἀνάγκη
ώς μὴ μύσος γένηται
νεκροῦ μένοντος ἔιδον.
ἔὰν δὲ φῶρ προσέρπη
κλέπτουσα τῶν μελιττῶν
μέλι ξένη μέλιττα,
φύλαξ τις ἐκδιώκει
ώς ἐκβαλοῦσα κλέπτην.
σὺ δ' ἀν θέλοις τίς εἶναι;
κηφήν τις ἀργὸς αἰεί,
ἢ καὶ φύλαξ μέλιττα,
ἢ καὶ τύραννος αὐτὴ
μήτηρ τε τῶν μελιττῶν;

7

APAXNH

τέχνην φύσις δέδωκεν
ίστουργίας ἀράχνη.
νεῦ δ' οὐ στρέφουσ' ἄτρακτον
ἐκ νηδύος τὸ νῆμα
ἄγουσα δημιουργεῖ,
εὐθὺς δ' ὑφασμ' ὑφαίνει
ἀράχνιον ποιοῦσα·
ποιεῖ δὲ τοῦτο μυίας
καὶ θηρίοις τοιούτοις.
οὐκ ἐστι λεπτὸν οὕτως
οὐδὲν λίνον γυναικῶν
ώσπερ τὸ τῆς ἀράχνης.
ἀλίσκεται δὲ μυῖα
εἰς τοὺς δόλους πεσοῦσα,

ἀλλ' οὐχ ἀλίσκεται σφῆξ,
οὐδὲ αὖ μέλιττα· πῶς γάρ;
μείζους γάρ εἰσιν αὗται.

8

ΘΗΡΑ ΙΝΔΙΚΗ

λαγώς τ' ἀλώπεκάς τε
θηρῶντες ἄνδρες Ἰνδοί,
κυνῶν μὲν οὐ δέονται·
κόραξ γὰρ ἀντὶ τούτων,
ἴκτηνος ἀντὶ τούτων,
ὅ τ' αἰετὸς πάρεστιν.

συλλαμβάνοντες πρῶτον
τοὺς τῶνδε δὴ νεοττούς.

θηρευτικὴν δὲ τέχνην
ἐκμανθάνειν ποιοῦσι
τούτους τρόπῳ τοιῷδε.

πρᾶον λαγῶν λαβόντες
πρᾶον δ' ἀλώπεκ' ἄλλον,
τούτοις κρέας προσάπτειν
φιλοῦσι, καὶ τὸν ἀφεῖναι.

ἔκαστος οὖν νεοττῶν—
ἴκτηνος αἰετός τε

καὶ δὴ τρίτη κορώνη—
τάχιστα δὴ διώκει.

ἐπειδὰν αὐθ' ἐλωσι,
κρέας κατεσθίουσιν
ώς μισθὸν ὅντα θήρας.

οὕτω μὲν οὖν μαθόντες
μετ' ἀγρίους πέτονται

λαγώς τ' ἀλώπεκάς τε·

τῶν δ' ὕστις ἄν τιν' αἱρῆ,
τὰ σπλάγχνα μισθὸν ἔσχεν.

5

10

15

20

25

30

9

ΓΡΤΨ

περὶ γρυπὸς ὥδέ φασιν.
 τετράποντα λέγουσιν εἶναι,
 τὸ δὲ σῶμα τῷ λέοντι
 προσεοικέναι μάλιστα·
 5 δυνυχας δ' ἔχειν μεγίστους
 προσεοικότας λέοντος.
 τὸ δὲ σῶμα πᾶν πτερωτόν,
 μελανόπτερον τὸ νῶτον,
 τὰ δ' ὅπισθέ φασ' ἐρυθρόν.
 10 πτέρυγας λέγουσι λευκάς,
 στόμα δ' αἰετῶδες εἶναι.
 λέγεται δὲ γρὺψ ἄπαντα,
 ὅσα θηρῖ ἄλλα, νικᾶν,
 ἐλέφαντα δ' ἐκφοβεῖσθαι
 15 ἔφοδον δὲ καὶ λέοντος.
 λέγεται δὲ κάν καλιὰ
 κατὰ γῆς χρυσὸν ὄρύττειν,
 φυλακὴν δ' ἀεὶ ποιεῖσθαι.
 περὶ γρῦπα ταῦτα φασιν.

10

ΚΤΩΝ

20 κύων δόμον φυλάττει
 πάντων μάλιστα πιστός.
 ἐὰν πανούργος ἔλθῃ
 τὰ κτήμαθ' ὡστε κλέψαι,
 αὖτις κύων βαῦζει,
 25 δάκνει τε τὸν πανούργον·
 ἐὰν δὲ τῶν ἐν οἴκῳ

ἔλθη τις, εὐθὺς οὗτος
λείχει πόδας χέρας τε,
ἔφαλλεται δὲ σαίνων.
τί δῆτ' ἄμεινον ἀν μοι
πιστοῦ κυνὸς γένοιτο ;

5

II

ΨΙΤΤΑΚΟΣ

ὅρνιθ' ἔχω κατ' οἰκον
ὅς ψιττακὸς καλεῖται.
οἰκίσκος ἐστὶν αὐτῷ
ὅν ἄσμενος κατοικεῖ.
θαυμαστός ἐστιν ὅρνις
καὶ ποικίλος τὸ χρῶμα·
καὶ θαῦμα δὴ μέγιστον·
ὅταν γὰρ οἴκαδ' ἔλθω,
“ἄριστε, φησί, χαῖρε.”
ὅταν μόλω θύραζε,
“ὦ χαῖρε, φήσ’, ἄριστε.”
καὶ δίψ’ ὅταν πιέζῃ,
ῦδωρ φέρειν κελεύει·
πείνη δ’ ὅταν πιεσθῇ,
σῖτον φέρειν κελεύει,
δάκνει δὲ δάκτυλόν μοι,
ἀν μὴ φέρω τὰ πάντα.

10

15

20

I 2

ΠΛΟΤΣ

προσέρπομεν θάλατταν,
καθέλκομεν δὲ πλοῖον·
κώπαις δὲ χρώμεθ’ οὐδέν,
ἀλλ’ ίστιοις ἄπασιν,

25

ώς οὐρίου πνέοντος.
 θύελλα δ' ἦν ἐπέλθη
 αἴρουσα κῦμα λαβρόν,
 φοβούμεθ' εὐθὺς ἡμεῖς
 5 μὴ κὰν βυθῷ πινγῶμεν·
 καθίεμεν δὲ λαίφη,
 ἐλαύνομεν δὲ κώπαις.
 ή ναῦς δ' ἔαν γε σωθῇ
 πλεύσασιν οἴκαδ' ἡμῖν,
 10 θεοῖσιν εὐξόμεσθα,¹
 προσθέντες ὄρκον, ἥ μὴν
 ἐν γῇ μενεῖν τὸ λοιπόν,
 καὶ πολλὰ δὴ κελεύσειν
 χαίρειν ἀεὶ θάλατταν.

13

ΤΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

15 ἀνίσταμαι πρὸς ὄρθρον
 πρὸν ἥλιον φανῆναι,
 καὶ λούομαι τὸ σῶμα
 ὕδωρ χέων κατ' αὐτοῦ.
 κοσμῶ δὲ τὴν κόμην εὖ,
 20 ὅδοντας εὖ καθαίρω.
 ἐνδύομαι χιτῶνα
 πέδιλά τ' ἥ κοθόρνους,
 κατ' εὔχομαι θεοῖσιν,
 κατ' ἐντραγῶν πιών τε,
 πορεύομαι κατ' ἔργον.
 25 μεσημβρίας δ' ἀνελθὼν
 ἄριστον ἐσθίω γάρ,
 ἵσως δὲ καὶ καθεύδω·
 μεθ' ὑπνον αὗτ' ἀναστὰς

¹ = εὐξόμεσθα.

*πορεύομαι κατ' ἔργον.
πρὸς ἐσπέραν δ' ἀνελθὼν
ἐς δεῖπνον αὖ κάθημαι.
ὅταν δ' ἐπισκοτάζῃ,
κοιμώμενος καθεύδω.*

5

14

ΑΡΟΤΟΣ

*ἀροτὴρ λαβὼν ἄροτρον
τὸ βοῶν ζεῦγος ἐλαύνει
κατέχων χεροῦν ἔχέτλην.
ὅταν ἐς τὸ τέλσον ἔλθῃ,
τό τε τέρμα τῆς ἀρούρας,
θεράπων μένει τις ἄλλος
κύλικ' ἐν χεροῦν προτείνων,
παραμύθιον πονοῦντι.
ὁ δὲ δὴ λαβὼν πιών τε
στρέφεται πάλιν κατ' ὅγμους.*

10

15

15

ΣΠΟΡΕΤΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΣΤΗΣ

*ὁ δ' αὖ σπορεὺς μετελθών,
τὰ σπέρματα σκεδαννὺς
σπείρει μολὼν κατ' ὅγμους,
ἐνταῦθα μὲν τὰ πυρῶν,
ἐκεῖ δὲ καὶ τὰ κριθῶν.
μετὰ σπόρον δὲ πάντα
ἐκφύεται κατ' ἀγρούς,
ἔστ' ἀν στάχυς γένηται
ώραιος, ὡς θερίζειν.
θέρος δ' ἔτοιμον ἥδη.
εἰτ' ἔρχεται θεριστὴς*

20

25

θέρος τεμῶν ἔτοιμον.
 δέουσι δράγματ' εὐθύς·
 πρὸς τὰς ἄλως φέρουσιν·
 ἔπειτα κάλοῶσι
 5 βόες ποσὶν πατοῦντες.

16

ΑΛΟΗΤΟΣ

ἀλοητός ἐστιν ἥδη.
 ἐν ἄλῳ δράγματα κεῦται.
 περὶ δινον αὖ στρέφονται
 βόες, οὐδὲ τῶν βοῶν τις
 10 ἀπογεύεται λεληθὼς
 σταχύων, ἐν φῷ στρέφονται.
 τίνα δ' αἰτίαν λέγοιμ' ἄν;
 κατέχοντα φιμὸν ἵσθι
 στόμαθ', ὥστε μὴ δύνασθαι
 15 ἀλοῶντας ἐντραγεῖν τι.
 ἄγετ' ὁ βόες, στρέφεσθε
 περὶ δινον· οὐ θέμις γὰρ
 πάρος ἐντραγεῖν τροφῆς τι
 πρὶν ἀν ἐσπέρα γένηται.

17

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

20 τῆς κυρίας παρούσης
 ἐκκλησιάζεται μὲν
 ὃς ἀν θέλῃ πολύτης·
 ἔξεστι πάντ' ἀκούειν

τῶν ῥητόρων λεγόντων,
 ἔξεστι κάναβῆναι
 ἄπασι τοῖς πολίταις
 λέγειν θ' ὅσ' ἀν θέλωσιν.
 ὅταν δὲ πᾶς τις εἴπῃ
 ὃς ἀν θέλῃ λέγειν τι,
 ψῆφον φέρουσι πάντες ·
 γνώμην δέ φασι νικᾶν
 τὴν πλείοσιν δοκοῦσαν.

5

18

ΣΤΡΑΤΟΣ

ὅταν στρατὸς γένηται,
 ἔκαστος ἔξ ἀνάγκης
 στρατεύεται πολίτης.
 φέρουσι δ' ἄλλοις ἄλλα.
 πρῶτον χρεὼν ὄπλιτην
 λέγειν, ὅποιός ἐστιν.
 θώραξ μὲν οὖν τὸ πρῶτον
 τὰ στέρν' ἔχει καλύψας ·
 χαλκοῦς δέ γ' ἐσθ' ὁ θώραξ.
 κράνος κάρα στεγάζει,
 περὶ σκελοῖν δὲ κυημίς.
 ξίφος μὲν ὀξύθηκτον
 ἡ δεξιὰ προτείνει ·
 ἀριστερὰ δὲ χαλκῆν
 φορεῖ τιν' ἀσπίδ' αἰεί.
 ὁ ψιλὸς εὐσταλὴς ὡν
 γυμνός τ' ἔχει τάδ' ὄπλα ·
 ἀντ' ἀσπίδος τε πέλτην,
 καὶ ζεῦγος ἄλλ' ἀκόντων.

10

15

20

25

ἄλλος τις αὐτ' ὀχεῖται
ἴππω, στρέφων χαλινόν·
ἴππέα καλοῦμεν αὐτόν.
ἄγει δὲ τὸ στράτευμα
ἐπιστάτης στρατηγός.

"A bold, intelligent, ingenious piece of work, thoroughly Greek"

A FIRST GREEK COURSE

INTRODUCING BEGINNERS TO GREEK AUTHORS
IN THEIR FIRST YEAR

BY

W. H. D. ROUSE, LITT.D.

Head-master of the Perse Grammar School, Cambridge
General Editor Blackie's Latin Texts, &c. &c.

Price 2s. 6d. net

THIS course is meant primarily for pupils of 14 or 15, beginning Greek after some years' training in French and Latin. Used in this way the book can be worked through in the first two terms of the school year, and in the last term an easy author may be begun, the grammar being revised along with the author. Begun at an earlier age the course will of course take longer, but the same advantages will accrue from the methods it employs.

The *viva voce* method is employed throughout, and a number of conversation lessons are given in full. These are meant as specimens only, for it is of the essence of the oral method that it be fresh and spontaneous; where a complete conversation lesson is not given, suggestions are supplied for the teacher's guidance. Side by side with conversation, both construing and writing are assigned equally important parts in the scheme of the course.

The arrangement of the matter has been guided by expediency, the forms which are most wanted being placed first. Once learnt, the matter can easily be revised in a scientific order by aid of the Compendium placed at the end. There are one or two novelties, such as beginning the declensions with the adjective (easily learnt from its likeness to *bonus*), and so teaching the main forms of two declensions at once.

The reading extracts are all taken from Greek authors, with, occasionally, a certain amount of compression and alteration.

Each lesson is accompanied by an exercise.

LONDON

BLACKIE & SON, LIMITED, 50 OLD BAILEY, E.C.

GLASGOW DUBLIN BOMBAY

LaGr.Gr
R.863g

104565

Author Rouse, William Henry Denham

Title A Greek boy at home [with vocabulary]. Vol.1.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

